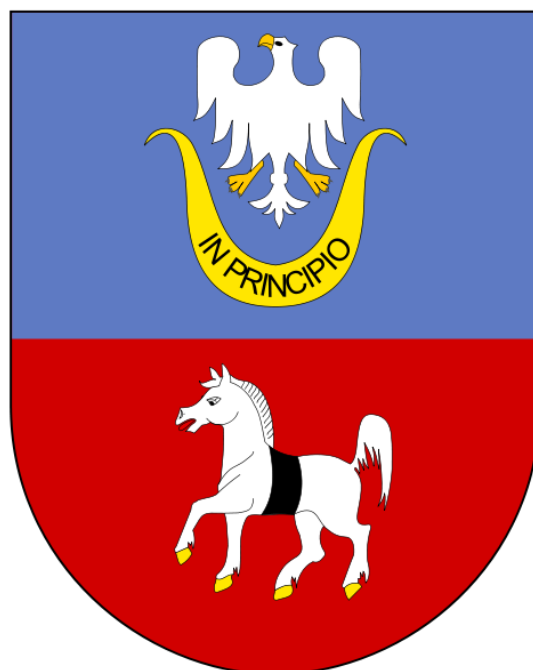

Wójt Gminy Secemin

**Studium
Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
Gminy Secemin**

**Tom I
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego
gminy Secemin**

ujednolicony tekst Studium zawierający
uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin

ze zmianą Nr 1 Studium – wyróżnioną w tekście

lipiec 2022 r.¹⁾

Zamawiający:

Wójt Gminy Secemin
ul. Struga 2
29 - 145 Secemin

Wykonawca:

Konsorcjum firm: GARD - Pracownia Urbanistyczno-Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka, ul. Traktorowa 43 lok. 2, 91-117 Łódź (lider konsorcjum) oraz Pracownia Planowania Przestrzennego Architektki T. Brzozowska, A. Tomczak, ul. Przybyszewskiego 176/178, 93-120 Łódź

Podstawa opracowania:

Umowa Nr RG-III.271.2.2013.SZ zawarta w dniu 7 marca 2012r. z Gminą Secemin

Autorzy opracowania:

mgr inż. arch. **Anna Woźnicka** - główny projektant Studium - uprawniona do sporządzania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na podstawie art. 5 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, z późn. zm.)

mgr inż. arch. **Aneta Tomczak** - projektant - uprawniona do sporządzania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na podstawie art. 5 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, z późn. zm.)

mgr **Dorota Siwek**

dr **Marcin Feltynowski**

Piotr Urbański

Współpraca:

inż. **Krzysztof Formela**

Opracowanie Zmiany Nr 1 Studium:

mPlan Biuro Planowania Przestrzennego Piotr Łapeta, Gliwice

mgr inż. arch. **Piotr Łapeta** – projektant Zmiany Nr 1 Studium - uprawniony do sporządzania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na podstawie art. 5 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503)¹⁾

Spis treści

1. Wstęp.....	6
1.1. Podstawa prawna i cel opracowania	6
1.2. Materiały wyjściowe	7
2. Ogólna charakterystyka gminy	13
3. Uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego.....	14
3.1. Demografia	14
3.2. Rynek pracy i bezrobocie	17
3.3. Warunki życia ludności.....	20
3.3.1. Infrastruktura społeczna	20
3.3.2. Mieszkalnictwo	23
3.3.3. Bezpieczeństwo publiczne.....	25
3.4. Główne gałęzie gospodarki	26
3.4.1. Rolnictwo.....	26
3.4.2. Leśnictwo wraz z leśną przestrzenią produkcyjną	27
3.4.3. Gospodarka rybacka	29
3.4.4. Usługi	29
3.4.5. Przemysł	31
3.5. Struktura władania gruntami	32
3.6. Podsumowanie	33
4. Środowisko przyrodnicze.....	34
4.1. Zasoby środowiska przyrodniczego	34
4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia.....	34
4.1.2. Budowa geologiczna	35
4.1.3. Warunki klimatyczne.....	35
4.1.4. Zasoby wodne	36
4.1.5. Surowce mineralne.....	39
4.1.6. Warunki glebowe.....	41
4.1.7. Świat flory i fauny	42
4.2. Jakość środowiska przyrodniczego	44
4.2.1. Stan czystości wód	44
4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego	47
4.2.3. Klimat akustyczny.....	50
4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne	52
4.2.5. Zagrożenie powodziowe	54
4.2.6. Tereny osuwiskowe	55
4.2.7. Tereny i obszary górnicze.....	55
4.2.8. Kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	55
4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną	55
4.3.1. Obszary Natura 2000	55
4.3.2. Użytki ekologiczne.....	57
4.3.3. Pomniki przyrody.....	58
4.3.4. Ochrona gatunkowa roślin zwierząt i grzybów	60
4.3.5. Pozostałe formy ochrony przyrody.....	60
4.4. Podsumowanie	60
5. Środowisko kulturowe.....	62
5.1. Rys historyczny rozwoju przestrzennego gminy	62
5.1.1. Geneza historyczna osadnictwa	62
5.1.2. Rozwój osadnictwa w gminie Secemin	62

5.1.3. Historia i rozwój przestrzenny miejscowości Secemin	69
5.2. Walory krajobrazu kulturowego	70
5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną.....	71
5.4. Podsumowanie	83
6. Stan zagospodarowania terenów.....	85
6.1. Obecna struktura osadnicza	85
6.2. Struktura przestrzenna i stan ładu przestrzennego	89
6.3. Podsumowanie	104
7. Uzbrojenie techniczne	105
7.1. Komunikacja	105
7.1.1. Sieć drogowa.....	105
7.1.2. Komunikacja kolejowa	109
7.1.3. Komunikacja publiczna	111
7.1.4. Szlaki turystyczne.....	113
7.2. Gospodarka wodno - ściekowa	114
7.2.1. Zaopatrzenie w wodę	114
7.2.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych.....	116
7.2.3. Odprowadzanie ścieków deszczowych.....	117
7.3. Gospodarka energetyczna	117
7.3.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną	117
7.3.2. Zaopatrzenie w gaz	118
7.3.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	118
7.4. Gospodarka odpadami.....	118
7.5. Obsługa telekomunikacyjna	120
7.6. Podsumowanie	120
8. Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy.....	121
8.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie Secemin - stan prawny.....	121
8.1.1. Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	122
8.1.2. Przyczyny zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin	123
8.1.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	123
8.1.4. Wydawane decyzje administracyjne - pozwolenia na budowę	124
8.2. Wnioski złożone do Studium	126
8.3. Dokumenty strategiczne szczebla gminnego	128
8.3.1. Strategia rozwoju Gminy Secemin.....	128
8.3.2. Wieloletnia Prognoza Finansowa.....	130
8.3.3. Program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami gminy Secemin	130
9. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy	132
9.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju	132
9.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego	133
9.2.1. Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	133
9.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	136
9.2.3. Program ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2011 - 2015 z perspektywą do roku 2019 i Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego	140
9.2.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym	147
9.3. Dokumenty szczebla powiatowego	148
9.3.1. Strategia Rozwoju Powiatu Włoszczowskiego	148
9.3.2. Program ochrony środowiska dla powiatu włoszczowskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019r.	149

9.4. Podsumowanie 152

Spis rysunków:

- Rysunek 1 - *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* - stanowiący Załącznik Nr 2.1. do uchwały Nr XI/63/15 Rady Gminy Secemin z dnia 13 listopada 2015 r.

Spis rysunków zmiany nr 1 studium:

- Rysunek 1 - *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* - stanowiący Załącznik Nr 2.1. do uchwały Nr Rady Gminy Secemin z dnia

(ujednolicony Rysunek 1 - *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego* z wyróżnieniem zmian wprowadzonych w zakresie zmiany Nr 1 Studium)

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna i cel opracowania

Podstawę formalno - prawną niniejszego opracowania stanowi Uchwała Nr XIV/72/12 Rady Gminy Secemin z dnia 24 lutego 2012r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin.

Niniejsze opracowanie - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin - stanowi całościową zmianę dotychczas obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin przyjętego uchwałą Nr 7/II/02 Rady Gminy Secemin z dnia 13 grudnia 2002r., które zostało sporządzone w oparciu o nieobowiązującą obecnie ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994r. Z chwilą uchwalenia niniejszego Studium dotychczasowe (z 2002 roku) przestaje obowiązywać.

Cały obszar gminy Secemin objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ustalenia w nich zawarte znajdują odzwierciedlenie w określonych w niniejszym projekcie Studium kierunkach polityki przestrzennej.

Zgodnie z art. 9 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. (~~Dz. U. z 2015r. poz. 199~~, **tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503¹⁾** z późn. zm.), studium sporządzane jest *w celu określenia polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego gminy*. Określanie polityki przestrzennej należy rozumieć jako formułowanie celów w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz sposobów ich osiągnięcia na podstawie istniejących uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Równie istotną funkcją studium jest koordynacja ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentów strategicznych i planistycznych szczebla regionalnego i krajowego. Studium nie jest aktem prawa miejscowego - na jego podstawie nie mogą zostać wydane żadne decyzje administracyjne, jednakże jest aktem kierownictwa wewnętrznego, co sprawia, że ustalenia planów miejscowych nie powinny naruszać ustaleń studium.

Celem uchwały Rady Gminy Secemin w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium jest aktualizacja jego ustaleń, związana między innymi z dostosowaniem jego zapisów do postępującego rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Niniejszy dokument, jako zmiana obowiązującego Studium, sporządzony został częściowo na jego podstawie. Tekst uwarunkowań został znacznie rozbudowany i dostosowany do ustawowych wymogów pod względem zakresu opracowania.

Opracowanie zmiany Nr 1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin, zwanej dalej zmianą nr 1 studium, stanowi zmianę studium uchwalonego przez Radę Gminy Secemin uchwałą Nr XI/63/15 z dnia 13 listopada 2015 roku.

Podstawą do sporządzenia zmiany Nr 1 studium była uchwała Nr VIII/61/19 Rady Gminy Secemin z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin, zmieniona uchwałą Nr XX/165/20 Rady Gminy Secemin z dnia 30 września 2020 r. w sprawie zmiany uchwały

Nr VIII/61/19 z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin.

Zmiana nr 1 studium dotyczy całego obszaru gminy Secemin w jej granicach administracyjnych.

Zmiana nr 1 studium została sporządzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233) oraz zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503).¹⁾

1.2. Materiały wyjściowe

- Bank Danych Lokalnych GUS;
- Baza Danych Obiektów Topograficznych dla terenu województwa świętokrzyskiego;
- Baza Danych Ogólnogeograficznych dla terenu województwa świętokrzyskiego;
- Dane przestrzenne w formacie shapefile przekazane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach, stan na kwiecień 2013;
- Dane przestrzenne w formacie shapefile przekazane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach, stan na grudzień 2020;¹⁾
- Dane z Katastru wodnego, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie;
- Decyzja ustanawiająca dla górnokredowego ujęcia wód podziemnych w Seceminie strefy ochronne, OŚL.II.6226/2/2000 z dnia 19.06.2000;
- Encyklopedia PWN;
- „Geografia regionalna Polski”, PWN 1998r. J. Kondracki
- „Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka”, wydanie 4, Warszawa 2008r.;
- „Klasyfikacja i ocena wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w latach 2010 - 2012”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Kielce;
- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 roku;
- Mapa podziału administracyjnego Polski;
- Mapa topograficzna Polski w skali 1:10 000;
- Mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000;
- Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, Arkusz Secemin (848);
- Mapa sozologiczna Polski w skali 1:50 000;

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

- Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50 000;
- Mapa glebowo - rolnicza dla terenu gminy Secemin;
- Modernizacja linii kolejowej E65-Południe odcinek Grodzisk Mazowiecki - Kraków/Katowice - Zwardoń/Zebrzydowice - granica państwa, Studium wykonalności - dokumentacja przedprojektowa;
- „Monitoring pól elektromagnetycznych w roku 2011”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Kielce 2012r.;
- Objasnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000, Arkusz Secemin (848), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997.;
- „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2012”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, kwiecień 2013r.;
- "Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Secemin", mgr Dorota Siwek, Piotr Urbański, Łódź, sierpień 2013;
- Aktualizacja "Opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla Gminy Secemin" dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin", listopad 2020 r., mPlan Biuro Planowania Przestrzennego Piotr Łapeta,¹⁾
- Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego;
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Secemin na lata 2007-2013;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Uchwała Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.
- „Potencjalna roślinność naturalna Polski”, IGiPZ PAN, Warszawa 2008r., Jan Marek Matuszkiewicz;
- „Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”, Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach, 2006r. - uchylony uchwałą nr XL/592/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 stycznia 2018 r. ¹⁾
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Secemin na lata 2010 - 2017, Secemin, 2010r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włoszczowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą do roku 2019;
- Program ochrony środowiska dla powiatu włoszczowskiego na lata 2020-2025 z perspektywą do 2030 przyjęty uchwałą nr XVII/136/20 Rady Powiatu Włoszczowskiego z dnia 30 marca 2020 r.¹⁾
- Program ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2011 - 2015 z perspektywą do roku 2019;
- „Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2011r.;

- „Regionalizacja geobotaniczna Polski”, IGiPZ PAN, Warszawa 2008r., Jan Marek Matuszkiewicz;
- Regulamin utrzymania porządku i czystości na terenie gminy Secemin, załącznik do uchwały Nr XXII/124/12 Rady Gminy Secemin z dnia 14 grudnia 2012 roku;
- **regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Secemin przyjęty uchwałą nr XX/161/20 Rady Gminy Secemin z dnia 30 września 2020 r. w sprawie;¹⁾**
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 15 października 2013r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- ~~Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003r., Nr 192, poz.1883);~~
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2020 r. poz. 258);¹⁾
- ~~Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031);~~
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845),¹⁾
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia października¹⁾ 2014. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);
- ~~Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014. Nr 237, poz. 1348);~~
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.)¹⁾;
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. z 2011 r. Nr 140, poz. 824, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408);
- Rozporządzenie Nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30 grudnia 1994r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995r. Nr 2, poz. 2);

- Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 6 lutego 1996r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego Nr 2, poz. 5);
- Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2002r. Nr 23, poz. 291);
- uchwała Nr IX/71/19 Rady Gminy Secemin z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie pomników przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego z 2019 r. poz. 2777),
- uchwała nr IX/72/2019 Rady Gminy Secemin z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 4 lipca 2019 r. poz. 2778);¹⁾
- Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 89/2005 z dnia 14.07.2005r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2005r. Nr 156, poz. 1950);
- Rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego Nr 32/2007 z dnia 29 listopada 2007r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Secemin (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 222, poz. 3193);
- Siedliskowe podstawy hodowli lasu [w:] Zasady hodowli i użytkowania lasu wielofunkcyjnego, Warszawa 2003;
- „Słownik Geograficzno-historyczny Powiatu Włoszczowskiego”, S. Janaczka, Włoszczowa 2005;
- Standardowy Formularz Danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) i dla specjalnych obszarów ochrony (SOO) - Dolina Górnej Pilicy;
- Strategia rozwoju Gminy Secemin 2014 - 2020, Uchwała Nr XXXIX/248/14 Rady Gminy Secemin z dnia 06 listopada 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Secemin na lata 2014 - 2020;
- Strategia rozwoju Powiatu Włoszczowskiego na lata 2014 - 2020, Uchwała Nr VIII/54/15 Rady Powiatu Włoszczowskiego z dnia 29 czerwca 2015 w sprawie przyjęcia programu rozwoju pod nazwą "Strategia Rozwoju Powiatu Włoszczowskiego na lata 2014 - 2020";
- Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020, Uchwała Nr XLII/508/06 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2006r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, uchwała Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 roku ¹⁾,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin, Uchwała Nr 7/II/02 Rady Gminy Secemin z dnia 13 grudnia 2002 roku;
- ~~Uchwała Nr XXVI/162/13 z dnia 29 marca 2013 roku w sprawie zmiany do Uchwały Nr XXIV/142/13 Rady Gminy Secemin z dnia 22 stycznia 2013 roku w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem albo zarządzającym jest gmina Secemin;~~

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

- Uchwała nr XXV/218/21 Rady Gminy Secemin z dnia 16 czerwca 2021 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem albo zarządzającym jest gmina Secemin oraz uchwała Nr XXVIII/241/21 Rady Gminy Secemin z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie zmiany załącznika Nr 1 do Uchwały Rady Gminy Secemin Nr XXV/218/21 z dnia 16 czerwca 2021 roku w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie.¹⁾
- Uchwała Nr XXXI/177/06 Rady Gminy Secemin z dnia 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Secemin (plan 1), (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 114, poz. 1337);
- Uchwała Nr XXXI/178/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Bichniów, Czaryż, Wola Czaryska, Krzepice, Celiny, Psary Kolonia, Psary Wieś (plan 2), (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 114, poz. 1338);
- Uchwała Nr XXXI/179/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Brzozowa, Zwlecza, Kluczyce, Wola Kuczkowska, Kuczków, Dąbie (plan 3), (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 114, poz. 1339);
- Uchwała Nr XXXI/180/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Marchocice, Miedzylesie, Żeliszawice, Żeliszawiczki (plan 4), (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 115, poz. 1340);
- Uchwała Nr XXXI/181/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Wałkonowy Dolne, Wałkonowy Górne, Krzepin (plan 5), (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 115, poz. 1341);
- Uchwała Nr 14/V/98 Rady Gminy w Seceminie z dnia 29 grudnia 1998r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów lotniskowych w miejscowości Gabrielów (Dz. Urz. Woj. Święt. z 1999r. Nr 9, poz. 64);
- „Urzędy administracji ogólnej w guberni kieleckiej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku. Dzieje ustrojowe, przepisy kancelaryjne, stan opracowania, wykorzystanie w badaniach regionalnych i naukowych” Goldon Łukasz, Archiwum Państwowe w Kielcach;
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (~~Dz. U. z 2013r. oz. 1232, tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1973¹⁾~~ z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (~~Dz. U. z 2013 r. poz. 627 tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 916¹⁾~~);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (~~Dz. U. z 2015., poz. 199, tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503¹⁾~~);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (~~Dz. U. z 2015. poz. 909, tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1326¹⁾~~ z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 840¹⁾);
- ~~Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015. poz. 469);~~
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.)¹⁾);
- Wykaz forma ochrony przyrody - Gmina Secemin, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska Kielce;
- Wykaz zabytków nieruchomych w województwie świętokrzyskim, stan na czerwiec 2013r.;
- Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu dla dróg wojewódzkich w 2010 roku, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- „Wyniki pomiarów jakości wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w roku 2012”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach;
- Wykaz nazw wód płynących [w:] Nazewnictwo geograficzne Polski, tom I, Hydronimy, GUGiK, Warszawa 2006r.;
- „Z dziejów Secemina i okolicy”, Marianna Pełka, wrzesień 2010;
- „Zagospodarowanie kopca fortalicji Szafranców z parkiem podworskim w Seceminie”, Wierzchowska Maria, styczeń 2009;
- <http://www.gddkia.gov.pl>
- http://crfop.gdos.gov.pl/dane_podstawowe.php?fop_id_s=3472
- <http://baza.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>
- http://20090209.archiwa.gov.pl/repository/wydarzenia/Lukasz_%20Guldon.pdf
- <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/4575166/polska-wiadomosci-wstepne-podzialy-administracyjne.html> (22 czerwca 2013)
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/zloza/podtypKopalinyZloza.jsf?conversationContext=1>
- <http://ksng.gugik.gov.pl/pliki/hydronimy1.pdf>
- <http://www.cie.men.gov.pl/index.php/sio-aktualnosci.html>
- <http://www.diecezja.kielce.pl>
- <http://www.powiat-wloszczowa.pl>
- <http://www.secemin.net.pl/>
- <http://www.stat.gov.pl/gus>
- <http://www.szdw.kielce.com.pl>

2. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Secemin pod względem administracyjnym położona jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie włoszczowskim. Jej zachodnia granica stanowi jednocześnie granicę województwa świętokrzyskiego i śląskiego. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami: Włoszczowa - obszar wiejski, Radków, Szczekociny - obszar wiejski, Koniecpol - obszar wiejski, Koniecpol - obszar miejski. W latach 1975 - 1998 gmina położona była w województwie częstochowskim.

Secemin jest gminą typowo wiejską, obejmującą powierzchnię 16 260 ha. Składa się z 28 miejscowości, które przynależą do 22 sołectw: Bichniów, Międzyzlesie, Żeliszawiczki, Wałkonowy Górne, Wałkonowy Dolne, Brzozowa, Wola Czaryska, Kluczyce, Czaryż, Zwleczka, Dąbie, Krzepice, Marchocice, Kuczków, Wola Kuczkowska, Psary Kolonia, Psary Wieś, Secemin ~~(1), Secemin (2)~~¹⁾, Krzepin, Celiny, Żeliszawice. Gmina Secemin w 2013 roku zamieszkiwana była przez 4 914 mieszkańców, najliczniej zaludnionymi miejscowościami są: Secemin, Żeliszawice, Żeliszawiczki, Brzozowa, Marchocice, Bichniów, Wola Czaryska, Psary Wieś.

Zgodnie z danymi GUS liczba ludności gminy Secemin na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 4811 osób, co stanowiło około 11% ludności powiatu włoszczowskiego.¹⁾

Rolę administracyjnego, kulturalnego i gospodarczego centrum gminy pełni miejscowość Secemin.

Sytuacja demograficzna gminy Secemin cechuje się nieznaczną zmiennością w czasie, jednak generalnie stwierdza się utrzymywanie od dłuższego czasu ujemnego trendu liczby ludności. W odniesieniu do struktury społeczno - zawodowej należy wskazać, że starzenie się społeczeństwa jest nieuniknione i zbieżne z sytuacją demograficzną w całym kraju.

Gmina położona jest na uboczu najważniejszych krajowych szlaków komunikacyjnych. Przez jej teren przebiegają zaś istotne ponadlokalne szlaki komunikacyjne: trzy linie kolejowe (w tym przebiegająca w kierunku południowo - zachodnim Centralna Magistrała Kolejowa relacji Warszawa - Katowice, skrótowo określana nazwą CMK) oraz dwie drogi wojewódzkie (droga nr 786 relacji Częstochowa - Kielce oraz droga nr 795 relacji Secemin - Szczekociny). Pozostałe powiązania komunikacyjne stanowi sieć dróg powiatowych i gminnych.

Gmina Secemin jest w niewielkim stopniu zróżnicowana zarówno pod względem przyrodniczym jak i gospodarczym. Cechuje się nieznaczną odmiennością pod względem ukształtowania powierzchni terenu, występowaniem słabych jakościowo gleb oraz znacznym udziałem terenów porośniętych lasami. W jej granicach występują złoża surowców mineralnych. Elementami wyróżniającymi gminę pod względem przyrodniczym i krajobrazowym są znaczne powierzchnie leśne (lesistość na poziomie 43,7%) oraz występujące doliny lokalnych cieków. Najbardziej wartościowe obszary podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody: Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018), pomniki przyrody, użytki ekologiczne.

3. Uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego

3.1. Demografia

Demografia jest jednym z głównych czynników warunkujących rozwój gminy na wszystkich płaszczyznach - w tym również na płaszczyźnie gospodarczej oraz przestrzennej. Dlatego też niezmiernie istotnym jest poprawne zdiagnozowanie sytuacji demograficznej gminy.

Według informacji Banku Danych Lokalnych GUS w 2012 roku gminę Secemin zamieszkiwało 4 950 osób, w tym 2 476 kobiet. Analizując liczbę ludności w poszczególnych latach należy stwierdzić, że od roku 2002 liczba ta uległa zmniejszeniu o 450 osób. Na podstawie dostępnych danych stwierdza się, iż niekorzystne zmiany ludnościowe w gminie wywołane są przede wszystkim ujemnym saldem przyrostu naturalnego. W okresie od 2002 do 2011 roku przyrost naturalny wahał się w granicach od -7 do -42. Najwyższa jego wartość, tj. -7, zanotowana została w roku 2011. Analiza salda migracji w oparciu o zameldowania i wymeldowania w gminie pozwala stwierdzić, iż w latach 2002 - 2011 wskaźnik ten przyjmował wartość ujemną, która wahała się od -5 do -40.

Tab. 1 Sytuacja demograficzna gminy Secemin w latach 2002-2011

	2002	2007	2011
Liczba ludności ogółem	5400	5128	4981
Liczba kobiet	2737	2610	2499
Liczba mężczyzn	2663	2518	2482
Urodzenia żywe ogółem	54	53	53
Zgony ogółem	73	76	60
Przyrost naturalny ogółem	-19	-23	-7
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem	1198	1013	888
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	2998	2972	2975
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	1204	1143	1118
Liczba zawieranych małżeństw	26	32	35
Zameldowania	53	44	34
Wymeldowania	68	75	48
Saldo migracji	-15	-31	-14

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując liczbę ludności pod względem struktury społeczno - zawodowej zauważyć można typową dla populacji całej Polski tendencję starzenia się społeczeństwa. O ile w gminie Secemin odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2002 - 2012 nie uległ znacznym wa-

haniem, to zmiany widoczne są w strukturze liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Od roku 2002 corocznie spada udział ludzi młodych (0 - 17 lat) w strukturze społeczno - zawodowej gminy. W roku 2002 wskaźnik ten dla osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 22,2% i należał do najwyższych w analizowanym okresie.

Ważnymi miarami związanymi ze strukturą społeczno - zawodową ludności są: obciążenie demograficzne¹ i obciążenie ekonomiczne². W roku 2012 obciążenie demograficzne w gminie Secemin wynosiło 37,7 osób i było niższe od wartości notowanej w roku 2002 (40,2 osoby). Podobna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do obciążenia ekonomicznego, które w ostatnim roku analizy wynosiło 65,6 osoby i było najniższą wartością w analizowanym okresie. Przytoczone wartości pozwalają stwierdzić, że w gminie dochodzi do zmian w strukturze ludności. Postępujące obniżanie się wskaźnika obciążenia demograficznego może przyczynić się do niekorzystnych zmian wynikających z braku zastępowalności pokoleniowej na terenie gminy.

Według statystyk ludności na dzień 30 kwietnia 2013, w gminie Secemin zamieszkiwały 5032 osoby (Tab.2.). Najliczniej zamieszkiwaną miejscowością był Secemin, w którym odnotowano 1303 osoby. Dwanaście miejscowości w gminie odznaczało się liczbą mieszkańców powyżej 150 osób, były to: Wola Kuczkowska, Wałkonowy Dolne, Kuczków, Czaryż, Psary Kolonia, Psary Wieś, Wola Czaryska, Bichniów, Marchocice, Brzozowa, Żeliszawiczki, Żeliszawice. Do miejscowości najmniejszych pod względem liczby mieszkańców zaliczyć można jednostki osadnicze liczące poniżej 20 osób: Osiny, Papiernia, Daleszec, Wincentów, Maleniec, Nadolnik.

Tab. 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy w 2013r.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Bichniów	222
Brzozowa	263
Celiny	64
Czaryż	178
Daleszec	8
Dąbie	97
Gabrielów	57
Gródek	33
Kluczyce	83
Krzepice	68
Krzepin	67
Kuczków	176

¹ Obciążenie demograficzne to ludność w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym

² Obciążenie ekonomiczne to ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym

Lipiny	28
Maleniec	15
Marchocice	232
Międzylesie	65
Miny	71
Nadolnik	18
Osiny	3
Papiernia	3
Pniaki	23
Psary Kolonia	192
Psary Wieś	207
Ropocice	21
Secemin	1303
Wałkonowy Dolne	175
Wałkonowy Górne	55
Wincentów	12
Wola Czaryska	219
Wola Kuczkowska	163
Wolica	57
Zakrzów	43
Zwleczka	85
Żeliszawice	430
Żeliszawiczki	296
Ogółem	5032

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy na dzień 30 kwietnia 2013r.

Podsumowując, sytuację demograficzną gminy Secemin uznać można za nieznacznie zmienną w czasie. Podkreślić należy, że trend zmiany liczby ludności jest ujemny. W odniesieniu do struktury społeczno - zawodowej należy wskazać, że starzenie się społeczeństwa jest nieuniknione i zbieżne z sytuacją demograficzną w kraju.

Analizując wybrane zagadnienia demograficzne w roku 2019 r. wg danych GUS dla potrzeb opracowania zmiany nr 1 Studium obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa gminy Secemin i stopniowy spadek liczby ludności gminy.

Za spadek liczby ludności odpowiedzialny jest przede wszystkim ujemny przyrost naturalny, który jest dla gminy Secemin jeszcze niższy (-5,42) niż dla powiatu (-2,85). Wartość salda migracji jest w gminie Secemin ujemna, podobnie jak w powiecie włoszczowskim. Na przestrzeni ostatnich 10 lat współczynnik salda migracji podlegał wahaniom, ale osiągał przeważnie wartości ujemne.

W ciągu ostatnich 10 lat rosły wszystkie wskaźniki obciążenia demograficznego dotyczące ludności w gminie.

Obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (17%) i produkcyjnym (58%), rośnie natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym (25%). Taka struktura wskazuje na zmniejszający się zasób ludzi zdolnych do pracy.

Dla gminy Secemin wskaźniki obciążenia demograficznego są mniej korzystne od analogicznych wskaźników dla powiatu i dla Polski:

- wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił w Seceminie w 2019 r. 71 – analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosił 66,3, dla Polski 66,7.
- wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił w Seceminie w 2019 r. 42,3 - analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosił 37,5 – dla Polski -36,5.

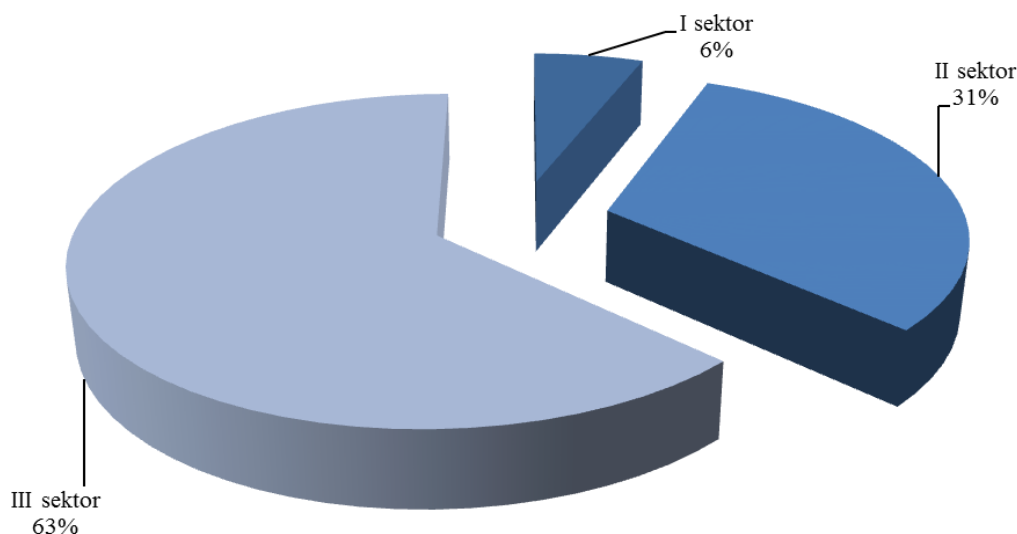
Analiza powyższych wskaźników sygnalizuje kształtowanie się niekorzystnej sytuacji demograficznej na obszarze gminy.¹⁾

3.2. Rynek pracy i bezrobocie

Gmina Secemin położona jest w funkcjonalnym obszarze rolno - leśnym o słabych warunkach intensyfikacji rolnictwa. Sytuacja ta przyczynia się do konieczności rozwoju zasad wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o funkcje nierolnicze, skutkiem czego gmina wyróżnia się ponadprzeciętnym zatrudnieniem w działalnościach pozarolniczych (Wyk.1.).

Jak wynika z danych BDL GUS w 2012 roku w gminie Secemin zarejestrowane były 224 podmioty gospodarcze. Należy uznać, że w latach 2009 - 2011 liczba podmiotów gospodarczych wahała się na poziomie 210 - 213 przedsiębiorstw, co wskazuje na wyraźne ożywienie w ostatnim roku analizy. Zgodnie z danymi GUS w sektorze rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo zarejestrowanych było 13 podmiotów gospodarczych, zaś w przemyśle i budownictwie 70. Do sektora usług zakwalifikowanych zostało aż 141 podmiotów. Tak ukształtowana struktura podmiotów gospodarczych potwierdza charakter gminy, która w zakresie działalności gospodarczej stawia na usługi oraz działalność związaną z przemysłem i budownictwem.

Wyk. 1. Struktura podmiotów gospodarczych według rejestru REGON

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W sektorze publicznym w 2012 roku działało 15 podmiotów gospodarczych, pozostałe należały do sektora prywatnego. Uwzględniając podział podmiotów gospodarczych na klasy wielkości przedsiębiorstw należy uznać, że blisko 96,5% (216) z nich było podmiotami zatrudniającymi od 0 do 9 osób. Na terenie gminy nie są zlokalizowane zakłady zatrudniające powyżej 50 osób.

Analiza lokalnego rynku pracy pozwala stwierdzić, że w 2012 roku na każde 100 osób zamieszkujących w gminie Secemin 6 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą. Wskaźnik ten w latach 2009 - 2011 utrzymywał się na stałym poziomie i wynosił 5 osób fizycznych. Największa liczba zarejestrowanych podmiotów znajduje się w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny (Tab.3.), naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, w której to sekcji zidentyfikowano 59 podmiotów gospodarczych. Podobnie silną gałęzią rozwoju gospodarczego jest sekcja F - budownictwo, w której zarejestrowano 39 podmiotów.

Tab. 3. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne według sekcji PKD 2007

	Liczba podmiotów gospodarczych
Sekcja A	8
Sekcja B	0
Sekcja C	24
Sekcja D	0

Sekcja E	1
Sekcja F	39
Sekcja G	59
Sekcja H	10
Sekcja I	5
Sekcja J	1
Sekcja K	3
Sekcja L	0
Sekcja M	4
Sekcja N	6
Sekcja O	0
Sekcja P	3
Sekcja Q	2
Sekcja R	0
Sekcje S, T, U	5
Ogółem	170

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Lokalną gospodarkę według danych GUS w Seceminie w 2019 r. tworzyło 261 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, z czego 247 podmiotów działało w sektorze prywatnym.

W stosunku do danych z 2009 r. zaobserwowano systematyczny wzrost liczby podmiotów sektora prywatnego. Spośród tej grupy wiodącą rolę pełnią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 203 osoby. Na terenie gminy działają też 2 spółdzielnie, 2 fundacje, 6 spółek handlowych i 19 stowarzyszeń.

Wg danych GUS dla gminy Secemin wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2019 r. wynosił 7,21.

Wskaźnik przedsiębiorczości (ilość podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności) w gminie Secemin wynosił w 2019 r. 543. Wskaźnik ten w ciągu ostatnich 10 lat systematycznie wzrastał, co wskazuje na dobrą kondycję gospodarczą tego obszaru, ale i tak jego wartość jest niska w porównaniu do analogicznych wskaźników dla powiatu włoszczowskiego (813), dla województwa świętokrzyskiego (944) i dla Polski (1175).

Największy udział w strukturze gospodarki narodowej miały firmy należące do sektora „Pozostała działalność” który wynosił ok 60% ogólnej liczby podmiotów. Sektor „Przemysł i budownictwo” był reprezentowany przez 33% firm mających siedzibę w gminie Secemin.¹⁾

W 2012 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 333 bezrobotnych, z czego 196 stanowiły kobiety. Należy uznać, że sytuacja związana z osobami bezrobotnymi na terenie gminy

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Secemin uległa poprawie, ponieważ obecna liczba osób zarejestrowanych stanowi zaledwie 47,7% liczby notowanej w 2003 roku. Obecny poziom bezrobocia porównywalny jest z rokiem 2007, kiedy to na terenie gminy zarejestrowanych było jedynie 330 bezrobotnych.

Według danych GUS w 2019 r. w gminie zarejestrowanych było 174 bezrobotnych. W 2019 r. bezrobocie wzrosło po stosunkowo długo utrzymującej się tendencji spadkowej. Wśród osób bezrobotnych przeważają kobiety – 57,6%.

W skali powiatu gmina pod względem wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest w korzystniejszej sytuacji. W 2018 r. wskaźnik ten wynosił w gminie 4,1, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosił 4,7.

Wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 ludności podlegał również w ostatnich latach licznym wahaniom, osiągając w roku 2018 wartość 68. Wskaźnik ten jest niski w porównaniu do analogicznego wskaźnika dla powiatu, który wynosił w 2018 r. 190.¹⁾

3.3. Warunki życia ludności

3.3.1. Infrastruktura społeczna

Szkolnictwo

Poziom wykształcenia i dostępność edukacji dla mieszkańców gminy jest ważnym elementem oceny kapitału ludzkiego jednostki samorządu terytorialnego, który warunkuje jej rozwój społeczny i ekonomiczny. Po reformie oświaty z 1999 roku na terenie gminy funkcjonują dwa przedszkola (Publiczne Przedszkole w Seceminie i Publiczne Przedszkole w Żeliszawicach) oraz cztery szkoły podstawowe (w tym szkoła filialna): Szkoła Podstawowa im. Jana Zawady w Seceminie, Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Psarach, Szkoła Podstawowa w Żeliszawicach i Szkoła Filialna w Kuczkowie. Uzupełnieniem oferty edukacyjnej jest Gimnazjum im. Jana Pawła II w Seceminie. Gimnazjum i szkoła podstawowa w Seceminie działają w ramach Zespołu Szkół w Seceminie. Podobna sytuacja związana jest z funkcjonowaniem przedszkola i szkoły podstawowej w Żeliszawicach, które funkcjonują w ramach Zespołu Szkolno - Przedszkolnego.³

Według danych Systemu Informacji Oświatowej do przedszkoli w gminie Secemin uczęszczało 88 dzieci. W szkołach podstawowych uczyło się 256 uczniów, dziewczynki stanowiły 53% uczniów. Łączna liczba oddziałów w ramach tych placówek wyniosła 17. Największą pod względem liczby uczniów placówką była szkoła podstawowa w Seceminie, gdzie uczęszczało blisko 56% wszystkich uczniów. Najmniejszą pod tym względem placówką była filia w Kuczkowie, gdzie uczyło się 22 dzieci. W szkole podstawowej w Żeliszawicach edukację pobierało 47 uczniów. W szkole podstawowej w Psarach liczba uczniów we wrześniu 2012 roku wyniosła 44 osoby.

We wrześniu 2012 roku do gimnazjum w Seceminie uczęszczało 126 uczniów. W odniesieniu do dalszego poziomu kształcenia tj. szkół ponadgimnazjalnych należy stwierdzić, że na

³ Dane na dzień 30 września 2012 roku na podstawie Systemu Informacji Oświatowej Centrum Informatycznego Edukacji.

terenie gminy Secemin nie była zlokalizowana żadna tego rodzaju placówka. Szkolnictwo ponadgimnazjalne dostępne jest w mieście powiatowym. Funkcjonują tam dwa zespoły szkół ponadgimnazjalnych, jedno liceum ogólnokształcące oraz Ośrodek Kształcenia Zawodowego - Zakład Doskonalenia Zawodowego.

W 2019 r. na terenie gminy działała szkoła podstawowa w Seceminie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żeliszławicach oraz Publiczne Przedszkole w Seceminie.

Nie działa na terenie gminy żaden żłobek lub klub dziecięcy. Mieszkańcy gminy mogą korzystać z 1 placówki bibliotecznej i 2 klubów sportowych.¹⁾

Ochrona zdrowia i opieka zdrowotna

W gminie Secemin funkcjonują dwa zakłady opieki zdrowotnej. Oba ośrodki znajdują się na terenie miejscowości Secemin i są to: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Seceminie oraz Przychodnia lekarska „EURO-MED”. Według danych GUS z roku 2011 w ośrodkach tych udzielono 26 639 porad. Na terenie gminy w roku 2012 funkcjonowały dwie apteki. Instytucje te na poziomie lokalnym zapewniają pełną podstawową opiekę zdrowotną.

Ponadpodstawowe świadczenia medyczne dostępne są dla mieszkańców gminy w ośrodku powiatowym - Włoszczowie. Działa tu Zespół Opieki Zdrowotnej obejmujący szpital oraz przychodnię rejonową.

Ponadto, ze specjalistycznej opieki lekarskiej można skorzystać także w innych przychodniach we Włoszczowie i Przedborzu.

Liczba osób przypadających na 1 przychodnię wynosiła w 2019 r. w Seceminie 1609 osób, co stawia mieszkańców gminy w korzystniejszej sytuacji niż w powiecie, ponieważ analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosi 1813.¹⁾

Opieka społeczna

Opiekę społeczną mieszkańcom gminy Secemin zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Seceminie. Z pomocy ośrodka w roku 2012 skorzystało 658 osób, co stanowi ok 13% mieszkańców gminy. W odniesieniu do roku 2011 zauważalny jest wzrost liczby korzystających ze świadczeń, jednak jest to poziom niższy od notowanego w roku 2010 i 2009. W odniesieniu do tych lat wskaźnik notowany w roku 2012 stanowi odpowiednio 85,6% i 95,5% poziomu z lat wcześniejszych. Ważnym elementem w działalności opieki społecznej są osoby długotrwale korzystające z pomocy GOPS, w roku 2012 stanowiły one blisko 33% wszystkich korzystających z pomocy ośrodka (216 osób).

Analiza struktury pomocy społecznej ze względu na osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym pozwala stwierdzić, że najliczniejszą grupą korzystającą z pomocy społecznej są osoby młode - 54%, a kolejne grupy stanowią osoby w wieku produkcyjnym - 38% i emeryci - 8%. Struktura ta porównywalna jest ze stanem z roku 2010. W odniesieniu do roku 2011 nastąpiło przesunięcie pomiędzy grupą osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, gdyż wzrósł odsetek ludzi młodych korzystających z pomocy GOPS.

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

W 2018 r. udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy wynosił 5,4%. Udział ten jest niższy od wskaźnika dla powiatu, który wynosi 6%, a także od wskaźnika dla województwa (6,9%). W gminie Secemin w ciągu ostatnich 10 lat udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmniejszył się o prawie 2/3.¹⁾

Kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy Secemin do najważniejszych ośrodków działalności kulturalnej, oprócz wymienionych w podrozdziale szkolnictwo, należy Gminna Biblioteka Publiczna w Seceminie, która dysponowała w 2011 roku zasobem 11 031 woluminów. W tym samym roku z zasobów bibliotecznych skorzystało 525 czytelników.

Na terenie gminy działają trzy parafie, które stanowią podstawę życia wspólnotowego: Parafia śś. Katarzyny i Jana Ewangelisty w Seceminie, Parafia śś. Piotra i Pawła w Psarach oraz Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Kuczkowie. Tradycje ludowe kultywowane są na terenie gminy dzięki działalności zespołów ludowych: „PRZEPIÓRECZKA” z Żeliszawic, „CYRANECZKA” z Psar, „ZŁOTY KŁOS” z Secemina.

Działania mające na celu rozwój gminy wspierane są przez stowarzyszenia działające na jej terenie. Działalność ich obejmuje m.in. sferę edukacyjną, kulturalną i wychowawczą oraz ma na celu integrację społeczności lokalnej z obszaru gminy. Stowarzyszeniami funkcjonującymi w gminie są: Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Secemin oraz Stowarzyszenie Marchocice.

Instytucją wpływającą na rozwój gminy jest również Lokalna Grupa Działania „Region Włoszczowski”. Działalność LGD „Region Włoszczowski” dotyczy obszaru gmin Włoszczowa, Secemin, Radków, Moskorzew, Kluczewsko, Żytno, Gidle, Koniecpol i wykonywana jest na terenie całego kraju. Działania LGD widoczne są w postaci Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009 - 2015 dla Lokalnej Grupy Działania „Region Włoszczowski”.

Krzewienie kultury fizycznej w gminie Secemin możliwe jest dzięki działalności Klubu Sportowego Zieleń Żeliszawice funkcjonującego na terenie gminy od roku 1950. Mecze zespołu odbywają się na stadionie w Żeliszawicach. Działania związane z kulturą fizyczną są również organizowane w ramach działalności poszczególnych szkół zlokalizowanych na terenie gminy.

Na stronach internetowych gminy Secemin dostępny jest również Biuletyn Informacyjny Gminy Secemin, ukazujący się od roku 2011. Jego celem jest bieżące informowanie społeczności lokalnej o działaniach podejmowanych przez gminę oraz problemach i osiągnięciach jednostek organizacyjnych gminy.

3.3.2. Mieszkalnictwo

Na terenie gminy Secemin przeważa zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna. W przypadku zabudowy zagrodowej jest ona położona w głównej mierze wzdłuż szlaków komunikacyjnych w poszczególnych miejscowościach gminy i charakteryzuje się wyraźną zwartością. Zabudowa wielorodzinna na terenie gminy pojawia się incydentalnie i dotyczy miejscowości Secemin i Kuczków.

Jak wynika z danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych GUS na terenie gminy Secemin znajdują się 1803 mieszkania, spośród których 1282 (71,1%) posiadało podłączenie do sieci wodociągowej, 999 (55,4%) wyposażonych było w ustęp splukiwany, 1059 (58,7%) w łazienkę, a 744 (41,3%) w sieć centralnego ogrzewania. Średnia wielkość mieszkania wynosiła 81,9 m², przy czym na jedną osobę przypadało 29,5 m².

W okresie prowadzonej analizy tj. w latach 2002 - 2010, nastąpił przyrost liczby mieszkań o 65. Niezauważalnie uległ zmianie wskaźnik podłączenia do sieci wodociągowej - wzrost o 0,3 punktu procentowego, podobnie wzrosły pozostałe wskaźniki związane z wyposażeniem: w ustęp spłukiwany (wzrost o 1,4 punktu procentowego), łazienkę (wzrost o 1,2 punktu procentowego), centralne ogrzewanie (wzrost o 1,5 punktu procentowego). O 1,4 m² wzrosła również średnia powierzchnia mieszkania, w tym w przeliczeniu na jedną osobę o 3,6 m².

Uwzględniając dane związane z zasobami mieszkaniowymi dla powiatu włoszczowskiego i województwa świętokrzyskiego należy uznać, że gmina Secemin charakteryzuje się niższymi wskaźnikami dotyczącymi mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej (powiat włoszczowski - 82,3%, województwo - 88,5%). Podobnie jest w odniesieniu do wskaźników związanych z wyposażeniem w łazienkę (powiat włoszczowski - 70,8%, województwo - 77,4%), ustęp spłukiwany (powiat włoszczowski - 69,5%, województwo - 76,9%), czy centralne ogrzewanie (powiat włoszczowski - 59,9%, województwo - 75%). Należy podkreślić, że wyższe wskaźniki odnotowane w gminie Secemin odnoszą się do średniej powierzchni mieszkań i powierzchni mieszkania przypadającej na jedną osobę.

Tab. 4. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2002 - 2010

Zasoby mieszkaniowe	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba mieszkań ogółem	1738	1743	1747	1753	1762	1768	1781	1791	1803
Mieszkania oddane do użytku - liczba mieszkań ogółem	0	5	5	9	12	10	13	10	12
Odsetek mieszkań posiadających przyłącze wodociągowe	70,8	70,2	70,1	70,3	70,4	70,5	70,7	70,9	71,1
Odsetek mieszkań posiadających ustęp spłukiwany	54,0	53,8	53,9	54,1	54,4	54,5	54,9	55,1	55,4
Odsetek mieszkań posiadających łazienkę	57,5	57,2	57,3	57,6	57,8	57,9	58,2	58,5	58,7
Odsetek mieszkań posiadających centralne ogrzewanie	39,8	39,7	39,6	39,8	40,1	40,2	40,7	40,9	41,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Elementem wpływającym na rynek mieszkaniowy jest również sfera budownictwa, wyrażająca się wskaźnikiem liczby mieszkań oddanych do użytku. Należy stwierdzić, że do roku 2006 w gminie Secemin widoczny był trend wzrostowy w tym elemencie. Natomiast od roku 2007 widoczne są wahania tego wskaźnika oscylujące na poziomie 10 - 13 mieszkań.

Wg danych GUS w 2018 r. zasób mieszkaniowy gminy Secemin stanowiło 1979 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 165 049 m². Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 83,4 m². Wskaźnik ten wzrastał przez ostatnie 10 lat i osiągnął wartość nieco wyższą niż dla powiatu (82,7 m²).

Wskaźnik zagęszczenia (ilości osób) na mieszkanie wynosi obecnie 2,44.

Na terenie gminy 88,8% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 27,3% budynków. Gmina nie jest zgazyfikowana.¹⁾

3.3.3. Bezpieczeństwo publiczne

Na podstawie opracowanego przez Komendę Powiatową Policji we Włoszczowie sprawozdania „*Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie włoszczowskim za 2012 rok*” stwierdza się, że gmina Secemin była miejscem 11% przestępstw ujawnionych na terenie powiatu włoszczowskiego. Uwzględnione przestępstwa kryminalne wskazują, że na terenie analizowanej jednostki liczba kradzieży cudzych rzeczy w roku 2012 wynosiła 6. Ich liczba uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2011 (7) i lat poprzednich (2010r. - 11, 2009r. - 7). Uwzględniając kradzieże z włamaniem, należy wskazać, że na terenie gminy były to zdarzenia jednostkowe. Liczba odnotowanych kradzieży z włamaniem wyniosła 5 w roku 2012, co pozwala wskazać na wzrost w odniesieniu do roku 2011, gdy odnotowano jedynie 2 tego typu zdarzenia. W kategorii bójek i pobić w gminie Secemin nie odnotowano tego typu zdarzeń w 2012 roku, podobnie, jak w roku 2011. Warto podkreślić, iż w gminie od kilku lat nie są odnotowywane rozboje. W przypadku uszkodzenia mienia stwierdzone zostały jedynie 2 zdarzenia, przy czym w latach poprzednich tego rodzaju naruszenie miało miejsce odpowiednio: w 2009 - 5 razy, 2010 - 1 raz, natomiast w roku 2011 nie odnotowano tego rodzaju wykroczeń. Odmienna tendencja widoczna jest w zakresie uszkodzeń ciała, gdzie liczba odnotowanych zdarzeń wyniosła 4, co było wartością porównywalną do roku 2011, wyższą w stosunku do roku 2010 (3) i 2009, gdzie tego rodzaju zdarzeń nie zanotowano. Łączna liczba wykroczeń w kategorii przestępstw kryminalnych odnotowanych w gminie w 2012 roku wyniosła 17.

W odniesieniu do bezpieczeństwa drogowego w gminie Secemin stwierdzono w 2012 roku 34 zdarzenia drogowe. Ich liczba w poszczególnych latach pokazuje, że stan bezpieczeństwa drogowego ulega corocznym wahaniom, ponieważ w roku 2011 zanotowano 28 zdarzeń, przy 35 ujawnionych w roku 2010. W odniesieniu do pozostałych jednostek samorządowych na terenie powiatu włoszczowskiego stwierdzić można, że poziom bezpieczeństwa drogowego na terenie gminy kształtował się na średnim poziomie.

Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje posterunek Policji.

Elementem wpływającym na poziom bezpieczeństwa publicznego są również pożary oraz miejscowe zagrożenia, których usuwanie należy do obowiązków Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej. W roku 2012 doszło do 84 zdarzeń, w których musiała interweniować straż pożarna, jedno ze zgłoszeń okazało się fałszywe. W odniesieniu do roku 2011 nastąpił wzrost liczby interwencji strażaków, którzy zanotowali wtedy 63 wyjazdy, w tym jeden fałszywy. W 2012 roku blisko 24% akcji strażackich na terenie gminy związanych było z pożarami lasów, rok wcześniej stanowiły one około 16% interwencji. Na fakt ten mają wpływ zlokalizowane na zachodzie gminy lasy I kategorii zagrożenia pożarowego.

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym mieszkańców czuwa Ochotnicza Straż Pożarna z posterunkami w: Seceminie, Bichniowie, Żeliśławicach, Brzozowej, Czaryżu, Kuczkowie, Psarach, Wałkonowach Dolnych, Woli Czaryskiej i Woli Kuczkowskiej.

W granicach gminy Secemin nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

3.4. Główne gałęzie gospodarki

3.4.1. Rolnictwo

Gmina Secemin zalicza się do obszarów o słabych warunkach przyrodniczo - glebowych, które nie stwarzają dostatecznych podstaw do intensyfikacji rolnictwa w warunkach gospodarki rynkowej.

W gminie Secemin użytki rolne wraz z sadami stanowią 5 022,54 ha, co stanowi 30,9% jej powierzchni. Jest to wskaźnik niższy niż średnia notowana dla powiatu włoszczowskiego, gdzie użytki rolne stanowią 39,4% powierzchni.

Tab. 5. Struktura zagospodarowania użytków rolnych w gminie Secemin w 2010r.

Rodzaj zagospodarowania	Powierzchnia w ha	Udział w użytkach rolnych w %
Pod zasiewami	2614,2	52,0
Grunty ugorowane	59,96	1,2
Uprawy trwałe	17,66	0,4
Sady ogółem	17,63	0,4
Ogrody przydomowe	4,33	0,1
Łąki trwałe	1778,12	35,4
Pastwiska trwałe	117,94	2,3
Pozostałe użytki rolne	412,7	8,2
Suma	5022,54	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Ponad 91,4% procent gruntów rolnych znajdujących się na terenie gminy Secemin to grunty pozostające w tzw. „dobrej kulturze”, czyli gleby niezdegradowane i pozwalające na dalszą działalność rolniczą. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku pod zasiewami pozostaje 52% gruntów rolnych gminy. Duży udział w użytkowaniu gruntów rolnych mają łąki trwałe, które zajmują 35,4% powierzchni użytków rolnych. Pozostałe sposoby użytkowania gruntów rolnych nie odgrywają znaczącej roli w strukturze użytkowania gruntów. (Tab.5.)

Na terenie gminy funkcjonowało 866 gospodarstw rolnych, które zaliczone zostały do gospodarstw indywidualnych. Lokalne gospodarstwa charakteryzują się dużym rozdrobnieniem. Największa liczba gospodarstw występuje w grupie o powierzchni od 1 do 10 ha, stanowią one 50,3% wszystkich gospodarstw rolnych. W grupie o powierzchni od 10 do 15 ha, zidentyfikowano 30,5% gospodarstw. Gospodarstwa rolne o powierzchni od 10 do 15 ha stanowią

jedynie 7,5% wszystkich. W odniesieniu do gospodarstw o najmniejszym i największym area-
 le zidentyfikowano ich odpowiednio: 5,9% i 5,8% w strukturze gospodarstw rolnych.

Uwzględniając strukturę upraw należy stwierdzić, że ponad 77% stanowią zboża, ponad 8%
 upraw stanowią ziemniaki. Wśród pozostałych wyróżnia się rośliny strączkowe, uprawy
 przemysłowe oraz buraki cukrowe.

Tab. 6. Zmiany w gospodarce rolnej gminy Secemin w latach 2002-2010

	2002	2010	tendencja zmian w %
powierzchnia gruntów rolnych ogółem [ha]	7276,77	5022,54	-31,0
liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	1410	866	-38,6
liczba ciągników w gospodarstwach indywidualnych	671	566	-15,6
pogłowie bydła ogółem	2967	3017	1,7
pogłowie trzody chlewnej ogółem	1306	610	-53,3
drób - produkcja mięsna	20340	23018	13,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2002 i 2010.

Zestawienie danych z dwóch spisów rolnych (Tab.6.) pozwala wnosić, że na przestrzeni
 ostatnich lat zaszły pewne przeobrażenia w gospodarce rolnej gminy Secemin. Spadła liczba
 gospodarstw rolnych oraz powierzchnia gruntów rolnych, co świadczyć może o przechodze-
 niu mieszkańców na pozarolnicze źródła utrzymania. Niestety, pomimo zmniejszenia liczby
 podmiotów rolnych, nasila się negatywne zjawisko, jakim jest rozdrobnienie gospodarstw rol-
 nych. Wraz ze zmniejszeniem liczby gospodarstw rolnych zmniejszyła się również liczba cią-
 gników wykorzystywanych w gminie Secemin. W odniesieniu do hodowli zwierząt należy
 uznać, że o ponad połowę spadło pogłowie trzody chlewnej, natomiast zwiększeniu uległo
 pogłowie bydła oraz liczba drobiu hodowlanego. Zjawisko to może być powiązane z korzyst-
 nymi warunkami dla chowu bydła w powiązaniu z Okręgową Spółdzielnią Mleczarską we
 Włoszczowie. Położenie gminy w zasięgu oddziaływania rynku zbytu dla produktów rolnych
 stwarza sprzyjające warunki dla rozwoju dużych gospodarstw hodowlanych.

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi lokalnego rolnictwa jest dogodne położenie gminy w
 strefie ekonomicznego dojazdu do rynków żywnościowych wielu miast. Jest to szczególnie
 korzystna sytuacja w odniesieniu do możliwości rozwoju ekologicznego rolnictwa. Innego ro-
 dzaju możliwością dla zdywersyfikowania działalności rolniczej jest agroturystyka, która ma
 szansę na funkcjonowanie w mało przekształconych antropogenicznie rejonach gminy.

Wg danych GUS z 2014 r. w strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne zajmu-
 jące 8413 ha, co stanowi 52% powierzchni gminy. W strukturze użytkowania gruntów rolnych
 większość stanowią grunty orne.¹⁾

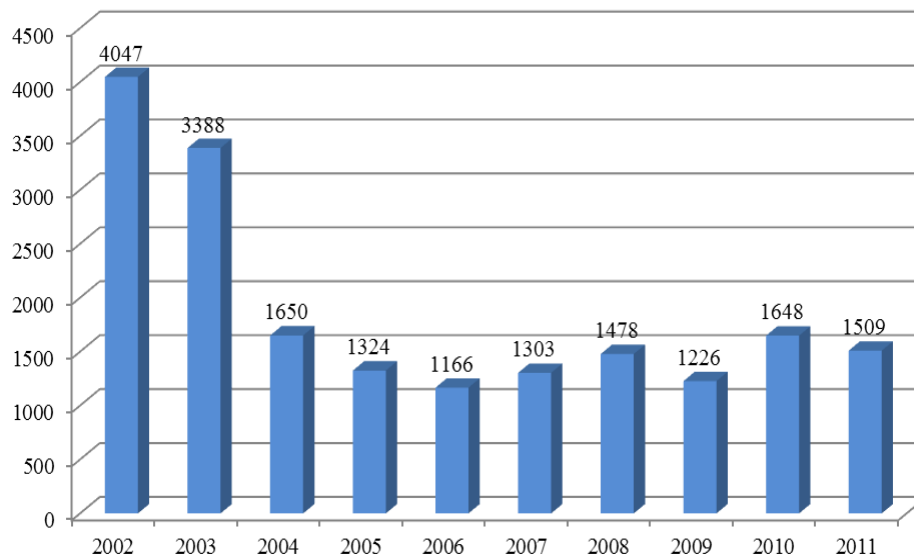
3.4.2. Leśnictwo wraz z leśną przestrzenią produkcyjną

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS, grunty leśne w 2011 roku zajmowały
 7 232,6 ha, co stanowiło 43,7% całkowitej powierzchni gminy Secemin. Obszary leśne wy-

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

stępują w gminie głównie wzdłuż granicy z województwem śląskim oraz wzdłuż wschodniej granicy. Skupiska leśne są również zlokalizowane w północno-zachodniej części gminy wzdłuż jej granic. Większość gruntów leśnych jest własnością publiczną (56,3%), pozostałe grunty leśne należą do właścicieli prywatnych. Należy podkreślić, że na przestrzeni lat 2002 - 2011 nastąpił wzrost wskaźnika lesistości o 3,1 punktu procentowego (Wyk.2.).

Wyk. 2. Pozyskiwanie drewna w gminie Secemin w latach 2002-2011 [m³]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Grunty leśne w gminie Secemin pozostają w administracji Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach, w Nadleśnictwie Koniecpol. W granicach gminy swój zasięg mają cztery leśnictwa:

- Leśnictwo Załęże - obejmujące swym zasięgiem północno - zachodnią część gminy;
- Leśnictwo Bałków - obejmujące swym zasięgiem wschodnią i południowo - wschodnią część gminy;
- Leśnictwo Gabrielów - obejmujące swym zasięgiem centralną i zachodnią część gminy;
- Leśnictwo Kuczków - obejmujące swym zasięgiem południowo - zachodnią część gminy.

Gospodarka leśna gminy jest podporządkowana planom urządzenia lasu.

Na mocy tego dokumentu ustalono funkcje skupisk leśnych. Wśród lasów ochronnych w gminie występują lasy wodochronne, których celem jest regulacja stosunków hydrologicznych w zlewni. Struktura gatunkowa lasów jest w miarę jednolita. Przeważają drzewostany sosnowe, pojawiają się również jodły, buki, dęby, jesiony, klony a także jawory. Głównymi typami siedliskowymi lasu są siedliska boru świeżego, boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego. Obszarom okresowo lub stale zawilgotnionym towarzyszą siedliska wilgotne (łągi jesionowo - olszowe).

W lasach na obszarze gminy odbywa się pozyskiwanie drewna. Pozyskiwanie drewna z lasów prywatnych do roku 2004 spadało, z 4 047 m³ w 2002 roku do 1 650 m³ w roku 2004. Od tego roku następuje wahanie poziomu pozyskiwania drewna. W 2011 roku pozyskano 1 509 m³.

Powszechne jest także tzw. „uboczne użytkowanie lasu”, czyli pozyskiwanie produktów nie-drzewnych, np. grzybów i owoców runa leśnego, a także spędzanie w lesie wolnego czasu - korzystanie z jego funkcji pozaprodukcyjnej.

Na terenie gminy powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych 7054 ha, co stanowi ok. 43% terenu gminy. Według danych z 2018 r. współczynnik lesistości obszaru gminy jest dość wysoki - wynosi ok. 45,1%.¹⁾

3.4.3. Gospodarka rybacka

W gminie Secemin funkcjonują dwa kompleksy stawów rybnych - w miejscowości Secemin i Marianów, które stanowią własność prywatną. Prowadzona w gminie gospodarka rybacka obejmuje produkcję karpia hodowlanego i narybku.

3.4.4. Usługi

Kwestia dostępności i wachlarza usług w gminie jest jedną z najistotniejszych, gdyż wiąże się bezpośrednio z jakością życia mieszkańców oraz daje możliwość tworzenia nowych miejsc pracy na terenach wiejskich. Do usług dostępnych w gminie Secemin zaliczyć można przede wszystkim usługi publiczne - opisane w rozdziale Warunki życia ludności:

- usługi zdrowia (patrz podrozdział 3.3.1.),
- usługi oświaty (patrz podrozdział 3.3.1.),
- usługi związane z bezpieczeństwem (patrz podrozdział 3.3.2.),
- usługi związane z kulturą (patrz podrozdział 3.3.1.).

Wachlarz usług w gminie uzupełniany jest przez działalności niezaliczane do usług publicznych, spośród których wyróżnić można:

- usługi w zakresie handlu,
- usługi pocztowe,
- usługi gastronomiczne,
- usługi bankowe,
- usługi turystyczne.

Tab. 7. Podmioty gospodarcze sektora III gminy Secemin w latach 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
--	------	------	------	------

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Bichniów	4	3	3	2
Brzozowa	6	6	10	10
Czaryż	3	4	4	3
Dąbie	3	3	1	1
Kluczyce	4	4	3	2
Krzepice	0	0	0	0
Krzepin	2	2	1	1
Kuczków	4	6	5	4
Marchocice	4	4	4	4
Psary	16	18	17	17
Secemin	62	61	55	60
Wałkonowy Dolne	2	3	4	4
Wałkonowy Górne	1	1	1	1
Wola Kuczkowska	3	4	4	4
Wola Czaryska	8	8	7	7
Zwleczka	0	0	1	0
Żeliszawice	10	12	13	14
Żeliszawiczki	7	7	7	7
Razem	139	146	140	141

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W gminie Secemin w roku 2012 zarejestrowanych było 141 podmiotów gospodarczych. Największa liczba tego typu podmiotów gospodarczych zarejestrowana była w 2010 roku, kiedy to wynosiła 146 (Tab.7.). Spośród podmiotów zidentyfikowanych na obszarze gminy Secemin w roku 2012 15 (10,6%) należało do sektora publicznego, natomiast pozostałe 126 podmiotów (89,4%), uwzględniając ich własność, należało do sektora prywatnego. Największe skupisko podmiotów gospodarczych z sektora usług znajduje się w siedzibie gminy - miejscowości Secemin. Zlokalizowano tam 60 podmiotów gospodarczych. Podmioty usługowe zlokalizowane były również w miejscowości Psary (17 podmiotów), Żeliszawice (14 podmiotów) oraz miejscowości Brzozowa (10 podmiotów). W pozostałych miejscowościach gminy Secemin zlokalizowanych jest poniżej 10 podmiotów gospodarczych sektora usług. Jedynie w miejscowości Krzepice i Zwleczka nie zidentyfikowano żadnego podmiotu z sektora III. Potencjał rozwoju sektora usług jest również związany z turystyką leśną oraz lokalizacją nielicznych obszarów Natura 2000. Elementem warunkującym rozwój usług turystycznych jest lokalizacja terenów lotniskowych w szczególności w okolicach miejscowości Gabrielów.

Ważnym elementem w zakresie infrastruktury turystycznej może być rowerowy szlak pielgrzymkowy „Miejsca Mocy”. Szlak ten łączy miejsca kultu religijnego, sanktuaria maryjne oraz inne, ważne obiekty sakralne zlokalizowane w województwie świętokrzyskim. Szlak oznakowany jest kolorem żółtym i ma długość 584,5 km, w tym 79,0 km biegnie przez powiat włoszczowski. Został wytyczony w 2007 roku z inicjatywy Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego przy wsparciu finansowym Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz dofinansowaniu powiatu włoszczowskiego i gminy Secemin.

W chwili obecnej na terenie gminy nie funkcjonują turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania ani gospodarstwa agroturystyczne. Jedynego rodzaju usługi hotelowe są świadczone przez działający w Seceminie Dom Weselny.

W Seceminie w 2019 r. spośród 261 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON 158 podmiotów (60%) działało w sektorze usług.¹⁾

3.4.5. Przemysł

Analiza podmiotów gospodarczych w gminie Secemin pozwala stwierdzić, że w roku 2012 zarejestrowanych było 70 jednostek należących do II sektora. Była to największa liczba podmiotów związanych z przemysłem i budownictwem w okresie od 2009 do 2012 roku. Wszystkie podmioty w tym sektorze gospodarki należały do sektora prywatnego. Uwzględniając podział ze względu na przynależność do sektora przemysłowego i budownictwa, gmina Secemin odznacza się niewielką przewagą podmiotów związanych z budownictwem. Na terenie gminy zlokalizowano, bowiem 39 takich podmiotów tj. 55,7% podmiotów sektora II.

Tab. 8. Podmioty gospodarcze sektora II gminy Secemin w latach 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Bichniów	0	0	1	1
Brzozowa	8	10	7	8
Czaryż	4	3	4	4
Dąbie	1	1	1	1
Kluczyce	1	1	2	4
Krzepice	1	1	1	1
Krzepin	0	0	0	0
Kuczków	2	1	1	1
Marchocice	3	3	1	2
Psary	1	1	1	2
Secemin	23	22	26	32

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Wałkonowy Dolne	1	0	0	0
Wałkonowy Górne	0	0	1	2
Wola Kuczkowska	2	2	2	2
Wola Czaryska	2	2	2	2
Zwleczka	0	0	0	0
Żeliszawice	3	1	2	2
Żeliszawiczki	4	6	6	6
Razem	56	54	58	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Należy stwierdzić, że ponad 45,7% tych podmiotów zlokalizowanych było w miejscowości Secemin. W miejscowości Brzozowa zlokalizowano 8 podmiotów gospodarczych. W pozostałych miejscowościach zidentyfikowano poniżej 7 podmiotów gospodarczych sektora przemysłu i budownictwa. Jedynie w miejscowościach: Krzepin, Wałkonowy Dolne i Zwleczka nie zarejestrowano tego typu podmiotów gospodarczych.

Wśród istotnych przedstawicieli przemysłu, których działalność jest wyraźnie zauważalna w przestrzeni gminy Secemin wyróżnia się zakłady związane z wydobywaniem oraz przetwórstwem kopalin piasków. W Żeliszawicach działa Zakład Grupy Prefabet S.A., który jest producentem betonu komórkowego. Oddział Żeliszawice prowadzi dystrybucję materiałów budowlanych na terenie południowo - zachodniej Polski.

Na terenie gminy znajdują się również zakłady produkcyjne związane z branżą cukierniczą - Zakład Produkcji Cukierniczej ROBMAR, który powstał w 2010 roku w miejscowości Międzylesie.

Działalność przemysłowa jest w umiarkowanym stopniu obecna w przestrzeni gminy Secemin.

W Seceminie w 2019 r. spośród 261 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON 87 podmiotów (33%) działało w sektorze budownictwa i przemysłu.¹⁾

3.5. Struktura władania gruntami

W gminie Secemin dominuje własność prywatna. Największym publicznym właścicielem gruntów na terenie gminy jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, które zarządza blisko 25% gruntów w granicach administracyjnych jednostki. Ponad 3,5% gruntów znajduje się we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych. We władaniu władz gminy znajduje się niewiele ponad 2,7% gruntów. Lasy Państwowe władają blisko 1,25% powierzchni gminy. Pozostali władający gruntami posiadają poniżej 1% gruntów.

Tab. 9. Stan prawny gruntów w gminie Secemin

Właściciel/władający	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy [%]
Osoby fizyczne	10668,29	65,58
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	4011,707	24,67
Skarb Państwa - Agencja Nieruchomości Rolnych	596,2649	3,67
Gmina Secemin	220,2213	1,35
Zarząd Gminy	210,1914	1,29
Skarb Państwa w Zarządzie Lasów Państwowych	201,49	1,24
Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna	135,5379	0,83
Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach	102,9461	0,63
Powiat Włoszczowski	50,8328	0,31
Województwo Świętokrzyskie	34,2924	0,21
Starosta Włoszczowski	13,5973	0,08
Skarb Państwa z Mocy Prawa Własność Gminy Secemin	9,7204	0,06
Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach	8,3645	0,05
Powiatowy Zarząd Dróg	3,2	0,02
Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Seceminie	0,94	0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy czerwiec 2013 roku.

3.6. Podsumowanie

Sytuację społeczno - ekonomiczną gminy Secemin można określić, jako dość stabilną. W ostatnich latach następował ciągły spadek liczby ludności w gminie oraz miały miejsce procesy starzenia się ludności jednostki terytorialnej, co widoczne jest w przekroju uwzględniającym podział ludności na grupy: przedprodukcyjną, produkcyjną oraz poprodukcyjną. Do pozytywnych elementów w rozwoju gminy należy fakt, że jednostka rozwija się w oparciu o podmioty gospodarcze w znacznej części niezwiązane z rolnictwem, co pozwala realizować ideę wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Głównym ośrodkiem usługowym w gminie pozostaje siedziba władz lokalnych - Secemin, gdzie zlokalizowana jest największa liczba podmiotów gospodarczych. Podobnie sytuacja ma się w odniesieniu do podmiotów z sektora przemysłu i budownictwa. W gminie dostępne są usługi publiczne z zakresu ochrony zdrowia i edukacji zaspokajające podstawowe usługi mieszkańców. Wsparciem dla tego typu usług jest miasto powiatowe Włoszczowa, w którym można skorzystać ze specjalistycznych usług medycznych oraz kolejnego szczebla w zakresie edukacji.

4. Środowisko przyrodnicze

4.1. Zasoby środowiska przyrodniczego

4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia

Obszar gminy Secemin pod względem podziału fizyczno - geograficznego Polski położony jest:

- w obszarze Europy Zachodniej (3),
- w podobszarze Wyżyny Małopolskiej (34),
- w prowincji Wyżyny Małopolskiej (34),
- w podprowincji Wyżyny Środkowo-Małopolskiej (342),
- w makroregionie Wyżyny Przedborskiej (342.1),
- w mezoregionie Niecki Włoszczowskiej (342.14).

Mezoregion fizyczno - geograficzny Niecka Włoszczowska rozciąga się po obu stronach rzeki Pilicy. Pod względem ukształtowania powierzchni terenu przypomina misę z płaskim dnem i wzniesionymi brzegami. Jego podłoże zbudowane jest ze skał, które pokrywają czwartorzędowe piaski, przewiane w wydmy. Między nimi często występują bagna i torfowiska. W przeważającej części Niecka jest terenem rolniczym.⁴

Obecne ukształtowanie powierzchni terenu gminy jest rezultatem nakładających się na siebie procesów rzeźbotwórczych trwających w kolejnych okresach geologicznych. Gmina Secemin położona jest w makroregionie wyżyn, dla których cechą charakterystyczną są wysokości bezwzględne przekraczające 300 m, wysokości względne są na ogół mniejsze niż 300 m. Różnice w wysokościach względnych są stosunkowo niewielkie. Rzeźba terenu w granicach gminy ma charakter równinny, z nieco bardziej wzniesioną częścią wschodnią i południowo - wschodnią. Różnice wysokości bezwzględnych w granicach gminy są niewielkie, najniższe położone są obszary występujące w dolinach rzecznych, tereny najbardziej wzniesione nad poziom morza występują w części południowej gminy (w okolicach przysiółka Daleszec wysokości względne dochodzą do ok. 275 m n.p.m.).

W lokalnym krajobrazie występują formy pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego, rzecznoego oraz eolicznego. Charakterystycznymi formami rzeźby, występującymi na całym obszarze gminy, są pasma piaszczystych wydm, które przeważnie są porośnięte lasami, co korzystnie wpływa na ich stabilność. Elementami uatrakcyjniającymi lokalną rzeźbę terenu są doliny rzek (Zwleczy) i obniżenia bagienne. W przestrzeni gminy pojawiają się również antropogeniczne formy ukształtowania terenu, którymi są zagłębienia związane z wydobyciem piasków budowlanych, niecki poeksploatacyjne, zagłębienia wykorzystywane przez stawy hodowlane oraz nasypy wykonane wzdłuż dróg i linii kolejowych.

⁴ J. Kondracki „Geografia regionalna Polski”, PWN 1998r.

4.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologiczno - strukturalnym obszar gminy Secemin położony jest w południowo - zachodniej części Niecki Nidziańskiej, która to jest fragmentem synklinorium Szczecińsko - Łódzko - Miechowskiego. Synklinorium wypełnione jest osadami węglanowymi górnej kredy, marglami, opokami i wapieniami. Obszar gminy Secemin położony jest w południowo - zachodnim skrzydle tej niecki, gdzie warstwy nachylone są monoklinalnie ku północnemu wschodowi pod kątem 2 - 5° i cechują się spokojną tektoniką typu fałdowego (synklina Secemina).

Pod względem tektonicznym gmina położona jest na obszarze platformy staropaleozoicznej z okresu fałdowań kaledońskich. Głębokość stropu - warstwy granitowej, wynosi ok. 2 - 3 km. W czwartorzędzie obszar gminy znalazł się w obrębie zlodowacenia środkowopolskiego, czego wyrazem jest pokrywa czwartorzędowych neoplejstocieńskich piasków i żwirów wodnolodowcowych, płytów glin zwałowych oraz zwydmionych piasków eolicznych.⁵

Miejscowo odsłaniające się utwory kredowe występują na wyżej położonych obszarach w okolicach miejscowości Secemin i Wola Kuczkowska. Osady powstałe w okresie neogenu i paleogenu występują w gminie sporadycznie. Na pozostałym obszarze gminy, na utworach kredowych, zalega warstwa zwietrzelinowa lub utwory czwartorzędowe powstałe w okresie zlodowacenia środkowopolskiego i północnopolskiego, które występują głównie jako piaski i odosobnione płyty gliny zwałowej. Z przewiewanych czwartorzędowych piasków utworzyły się wydmy, między nimi występują tereny bagniste i torfiaste. Doliny rzek i potoków wypełnione są przez namuły, piaski, żwiry rzeczne oraz torfy.

4.1.3. Warunki klimatyczne

Jak wynika z podziału Polski na dzielnice rolniczo - klimatyczne Gumińskiego gmina Secemin znajduje się w dzielnicy częstochowsko - kieleckiej. Cechy klimatyczne tego regionu przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza: 8,0 - 8,5°C,
- średnia roczna amplituda temperatur: od 21 do 23°C,
- czas zalegania pokrywy śnieżnej: od 60 do 80 dni,
- długość okresu wegetacyjnego: 200 - 210 dni,
- średnia roczna suma opadów: 700 - 800 mm.

W rejonie dzielnicy częstochowsko - kieleckiej dominują wiatry z sektora zachodniego (SW, S, NW), wiejące przeciętnie 46 dni w roku, o średnich prędkościach 3 - 4 m/s.

Przez wzgląd na niewielkie zróżnicowanie ukształtowania powierzchni terenu gminy nie występują tu wyraźnie odmienne pod względem mezoklimatycznym rejony. Można jednak wyróżnić elementy przyczyniające się do kształtowania lokalnych mikroklimatów, są nimi wy-

⁵ Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000, Arkusz Secemin (848), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997.

stępujące w gminie doliny rzeczne oraz rozległe tereny leśne. Mikroklimat dolin rzecznych charakteryzuje się zwiększonym parowaniem, na skutek czego powstają poranne mgły i zamglenia. Bardziej korzystne warunki klimatyczne występują na obszarze równinnym oraz w sąsiedztwie obszarów leśnych. Rozległe zbiorowiska drzew przyczyniają się do zmniejszenia prędkości wiatru.

4.1.4. Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym gmina Secemin położona jest w obszarze wododziałowym pomiędzy zlewniami Nidy i Pilicy. Równinne ukształtowanie terenu gminy sprawia, iż dział wodny jest niski, co wiąże się z tym, że często występuje na rozległych terenach bagiennych, gdzie jego dokładny przebieg jest problematyczny do ustalenia. Na terenie gminy Secemin znajdują się źródłowe odcinki licznych niewielkich cieków, spośród których największym jest rzeka Zwleczka.

W gminie wyróżnia się następujące ciek:

- Zwleczka - niewielka rzeka III rzędu (o długości 21,9 km), stanowiąca prawy dopływ Pilicy. Swoje źródła ma w okolicach wsi Zwleczka (na wysokości ok. 210 m n.p.m.) i kieruje swój bieg na północ. Do Pilicy uchodzi po minięciu miejscowości Gościęciny (gmina Włoszczowa) na wysokości ok. 210 m n.p.m. Rzeka ta ma charakter typowo nizinny, cechuje się małymi spadkami, wąskim, nieuregulowanym i naturalnie meandrującym korytem znajdującym się w stosunkowo szerokiej dolinie.
- Jeżówka - struga stanowiąca dopływ rzeki Zwleczy.⁶ Ciek ten wypływa koło Kuzek na wysokości ok. 250 m n.p.m., uchodzi do Zwleczy na wysokości ok. 210 m.n.p.m.
- Weśrednik - struga uchodząca do Białej Nidy, mająca przebieg zbliżony do równoleżnikowego. Swoje źródła posiada w lasach okolic miejscowości Czaryż i Krzepice.
- Seca - struga uchodząca do Zwleczy (lewostronny dopływ), mająca swoje źródła na terenie kompleksów leśnych znajdujących się na północ od miejscowości Zakrzów.

W gminie występują również niewielkie ciek, którym nadano nazwy: Struga Krzepin, Struga S-2 Radków, Struga z Michałowa. Ponadto przez analizowany obszar przepływa szereg nie nazwanych strumieni i innego rodzaju cieków. Dość licznie występują niewielkie oczka wodne, powstałe często w zagłębieniach między wydrami. Charakterystyczną cechą obszaru gminy są rozległe obszary podmokłe a także bagna, które występują głównie na obrzeżach gminy, w dolinach rzek, w bezodpływowych zagłębieniach terenu oraz na obszarach o utrudnionej infiltracji wód opadowych. Występujące bagna i obszar podmokłe odgrywają istotną rolę dla utrzymania naturalnej retencji wód. Lokalne stosunki wodne zostały przekształcone w wyniku powszechnych melioracji, które miejscowo doprowadziły do obniżenia zwierciadła wód podziemnych i osuszenia terenu.

6 <http://ksng.gugik.gov.pl/pliki/hydronimy1.pdf>

Naturalną sieć hydrograficzną wzbogacają liczne rowy melioracyjne a także zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego - głównie kompleksy stawów hodowlanych (Tab.10.), które są zasilane wodami rzeki Zwleczy. Największe kompleksy tych stawów znajdują się w rejonie miejscowości Marianów (powierzchnia zlewu 40,1 ha), w dolinie rzeki Zwleczy. Stawy hodowlane zlokalizowane są również w Seceminie (powierzchnia zlewu 9,52 ha).

Tab. 10. Wykaz zinwentaryzowanych stawów o powierzchni powyżej 1 ha

Nr obiektu	Nazwa obiektu	Stan własnościowy	Ciek zasilający	Pow. zlewu [ha]	Pojemność stawów [tys. m ³]	Funkcje użytkowe
Is/II/P/25	Marianów	Brak danych	Zwlecza	40,1	340,9	Stawy rybne
Is/II/P/26	Secemin	Własność prywatna	Zwlecza + źródła	9,52	95,2	Stawy rybne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego

Wody powierzchniowe na przedmiotowym obszarze należą do dorzecza administrowanego przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (większa część obszaru gminy) i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie (południowo - wschodnia część obszaru gminy).

Wody podziemne

Cały obszar gminy położony jest w Nidziańskim Regionie Hydrologicznym (Niecce Mnichowskiej). Nieckę wypełniają utwory kredowe (margle, wapienie, opoki kredy górnej), będące jednocześnie szczelinowym poziomem użytkowym wód podziemnych. Wody podziemne występują w dwóch piętrach wodonośnych: kredy górnej oraz czwartorzędowym.

Główny użytkowy poziom wodonośny jest typu szczelinowego i występuje w piętrze górnokredowym. Wody tego poziomu występują w spękanych marglach z wkładkami wapieni marglistych, piaskowcach wapnistych i opokach wypełniających nieckę nidziańską. Miąższość osadów kredy jest znaczna i dochodzi do kilkuset metrów. Jednak system szczelin wykazuje największą drożność tylko do głębokości ok. 70 m i do tego właśnie poziomu przyjęto strefę aktywną wymiany wód podziemnych.⁷ Zwierciadło wody w poziomie górnokredowym występuje na zróżnicowanych głębokościach: na obszarach wysoczyznowych stabilizuje się na głębokości 10 - 20 m, w dolinach rzecznych na głębokościach poniżej 5 m. W przeważającej części gminy Secemin potencjalna wydajność studni wierconych ujmujących wody z poziomu górnokredowego wynosi 10 - 30 m³/24h. Rejonami o zwiększonej potencjalnej wydajności studni wierconych (50-70 m³/24h) są zachodnie krańce gminy (na zachód od Kuczkowa) oraz w południowo - wschodniej części gminy w pasie Czaryż - Bieganów. Terenami o naj-

⁷ Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000, Arkusz Secemin (848), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997.

wyższej potencjalnej wydajności studni wierconych (>70 m³/24h) są rejony znajdujące się na zachód od Secemina a także rejon Żelisławiczek. Zasilanie górnokredowego zbiornika wodonośnego odbywa się głównie przez infiltrację wód opadowych. Przeważająca część tego obszaru charakteryzuje się połowiczną, rzadziej pełną, izolacją pierwszego poziomu użytkowego wód podziemnych od powierzchni terenu. Istnieje zatem ryzyko antropogenicznego zanieczyszczenia tych wód.

Czwartorzędowe piętro wodonośne nie posiada charakteru użytkowego. Wody tego poziomu występują w piaskach rzecznych o niewielkiej miąższości. Są to wody w znacznym stopniu zanieczyszczone związkami azotu.

Na terenie gminy Secemin funkcjonują trzy ujęcia wód podziemnych (Tab.11.), które mają charakter komunalny - służą do zaopatrywania poszczególnych miejscowości w wodę pitną.

Tab. 11. Ujęcia wód podziemnych na terenie Gminy Secemin

Nazwa ujęcia	Pozwolenie wodnoprawne	Data wydania/ Data ważności	Liczba studni wierconych	Poziom ujmowanych wód	Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne	Zaopatrywane wsie
Secemin	ROL.II.6223-18/05	01.01.2006/ 01.01.2026	2	Cr3	72,0 m ³ /h	Secemin, Brzozowa, Gabrielów, Bichniów
Żelisławiczki	ROL.II.6223-17/07	01.01.2008/ 01.01.2028	1	Cr3	27,9 m ³ /h	Żelisławiczki, Żelisławice, Miny, Międzyzlesie, Marchocice
Kuczków	ROL.II.6341.7.2012.II	01.04.2013/ 21.03.2032	1	Cr3	32,0 m ³ /h	Kuczków, Wola Wolica, Wola Kuczkowska, Dąbie, Kluczyce, Zwleczka, Psary Kolonia, Psary Wieś, Krzepice, Celiny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozwoleń wodnoprawnych obowiązujących na dzień 02.07.2013r.

Wszystkie funkcjonujące ujęcia posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej. Stanowią one obszar mieszczący się w granicach istniejącego ogrodzenia. Dla ujęcia wód w miejscowości Secemin zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej.⁸ Jak wynika z poprzedniej nowelizacji ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2015. poz. 469), strefy ochronne ujęć wód, które zostały ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. wygasły z dniem 31 grudnia 2012r. Gmina Secemin nie złożyła wniosku do Regionalnego Zarządu

⁸ Decyzja ustanawiająca dla górnokredowego ujęcia wód podziemnych w Seceminie strefy ochronne, OŚL.II.6226/2/2000 z dnia 19.06.2000

Gospodarki Wodnej o ponowne ustanowienie stref ochrony pośredniej ujęć wód w Seceminie.

Cały obszar gminy położony jest na terenie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP Nr 408 „Niecka Miechowska NW”,
- GZWP Nr 409 „Niecka Miechowska SE”.

GZWP Nr 408 „Niecka Miechowska NW” - jest hydrogeologicznym zbiornikiem górnokredowym typu otwartego o charakterze krasowo - szczelinowym. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne dla tego GZWP zostały określone na poziomie 466 tys. m³/dobę. Średnia głębokość ujęć tych wód waha się w przedziale 20 - 130m.⁹

GZWP Nr 409 „Niecka Miechowska SE” - jest hydrogeologicznym zbiornikiem górnokredowym typu otwartego o charakterze porowo - szczelinowym.

Wody głównych zbiorników wód podziemnych posiadają charakter strategiczny dla regionu świętokrzyskiego i ujmowane są z poziomu wodonośnego zlokalizowanego w utworach górnokredowych poprzez szereg studni głębinowych. Ich zasilanie odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych oraz pośrednio przez wody rzeczne.

4.1.5. Surowce mineralne

Na terenie gminy Secemin występują surowce mineralne, którymi są powszechne w powiecie włoszczowskim piaski (piaski budowlane) (Tab.12). Poszczególne złoża reprezentują serie zróżnicowane genetycznie i litologicznie, w związku z czym mogą mieć odmienne zastosowanie. Piaski budowlane udokumentowano w złożu Nadolnik. Złoże w Żeliszawicach służyło do produkcji betonów komórkowych.

Tab. 12. Wykaz złóż surowców na terenie gminy Secemin

Nazwa złoża	Położenie	Rodzaj kopaliny	Podtyp kopaliny	Forma złoża	Stan zagospodarowania złoża	Kopaliny wg Nkz	Powierzchnia złoża [ha]
Nadolnik	Nadolnik	kruszywa naturalne	piasek	pokładowa	złoże rozpoznane szczegółowo	złoża piasków budowlanych	9,53
Żeliszawice	Żeliszawice	piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych	piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych	wydma	eksploatacja złoża zaniechana	złoża piasków pozostałych	9,54

⁹ Dane z katastru wodnego, który został przekazany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.

			wych				
--	--	--	------	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/zloza/podtypKopalinyZloza.jsf?conversationContext=1>; stan na styczeń 2015

Oprócz wyżej wymienionych, na terenie gminy Secemin występują również złoża, dla których określono jedynie zasoby szacunkowe (np. Celiny, Psary).

Wyżej wymienione złoża znajdują się w całości w granicach gminy Secemin. Jak wynika z danych zamieszczonych na geoportalu Państwowego Instytutu Geologicznego na fragment gminy Secemin swoim zasięgiem wchodzi również wstępnie rozpoznane złożo piasków betonu komórkowego „Miny Czarnca”, które w większości znajduje się na terenie gminy Włoszczowa.

Na terenie gminy Secemin występują obszary perspektywiczne i prognostyczne występowania piasków czwartorzędowych.

Kruszywo naturalne (głównie piaski wydmore) aktualnie jest eksploatowane okresowo i w małych ilościach na własne potrzeby. Są to piaski drobno- i średnioziarniste, z niewielką zawartością pyłów mineralnych, przydatne dla potrzeb budownictwa i drogownictwa.¹⁾

4.1.6. Warunki glebowe

Obecne warunki glebowe na terenie gminy Secemin są wynikiem wykształconej budowy geologicznej, stosunków wodnych oraz dotychczasowego sposobu użytkowania przedmiotowego obszaru.

Gleby na obszarze gminy Secemin wykształciły się głównie na podłożu czwartorzędowych piasków, mułków i osadów rzecznych, są to głównie gleby brunatne i bielicowe, które wytworzyły się na ogół z piasków luźnych, słabogliniastych lub też na wapieniach. Z uwagi na stosunkowo niewielką naturalną zasobność w substancje pokarmowe należą one do gleb mało urodzajnych. Gleby bielicowe występują głównie pod lasami, a gleby pseudobielicowe skupiają się na terenach okresowo nadmiernie uwilgotnionych. W granicach gminy występują również gleby glejowe a także czarne ziemie zdegradowane, które to należą do gleb mineralnych.¹⁰ Gleby organiczne (mady, gleby torfowe, torfowo - mułowe, murszowe) użytkowane głównie jako łąki i pastwiska, posiadają istotne znaczenie wodochronne.

Na podstawie analizy mapy glebowo - rolniczej stwierdzić można, iż jakość gruntów rolnych na terenie gminy Secemin kształtuje się na poziomie średnim. Pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klas V i VI. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych zajmują w gminie nieznaczne powierzchnie. W jej przestrzeni nie występują grunty I klasy, gleby klasy II obejmują zaledwie 0,17% terenu gminy i występują w okolicach wsi Kuczków, Wola Kuczkowska, Bród. Gleby III klasy bonitacyjnej obejmują ok. 7% powierzchni gminy i w większych skupiskach występują w pasie Secemin - Bichniów - Czaryż, w rejonie Kuczków - Wolica - Wola Kuczkowska, obejmują również mniejsze powierzchnie w sąsiedztwie miejscowości: Krzepin, Ropocice, Wałkonowy Dolne, Żeliszewice, Wola Czaryska.

Analiza jakości gleb na terenie gminy Secemin wykazała, iż cechują się one wysokim stopniem zakwaszenia - odsetek gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych waha się w granicach 81 - 100%. Poziom zakwaszenia gleb jest zależny od rodzaju skały macierzystej, natężenia procesów degradacyjnych a także ogólnego poziomu kultury rolnej. Gleby o wysokim poziomie zakwaszenia cechują się obniżoną przydatnością rolniczą i wymagają wzmożonych nakładów na zwiększenie jej produktywności. Tak wysoki poziom zakwaszenia gleb na terenie gminy jest związany z jej bliskim sąsiedztwem z obszarami wysoce uprzemysłowionymi, które to są emitarami kwasotwórczych związków siarki i azotu. Związki te są przenoszone wraz z masami powietrza na pewne odległości i deponowane na powierzchnię ziemi wraz z opadami atmosferycznymi (tzw. kwaśne deszcze). Zanieczyszczenia gleb w granicach analizowanej jednostki są również wynikiem ruchu komunikacyjnego, lokalnej działalności górniczej, nieprawidłowego składowania odpadów oraz nadmiernego stosowania zabiegów agrotechnicznych. W gminie występuje potencjalne niebezpieczeństwo antropogenicznej degradacji gleb, które może być związane z litologią zalegających utworów powierzchniowych. W gminie powszechnie występują utwory luźne (piaszczyste i piaszczysto - gliniaste), które są podatne na infiltrację opadową różnego rodzaju zanieczyszczeń (zanieczyszczenia te mogą być związane z napływaniem zanieczyszczonych mas powietrza, składowaniem odpadów rolniczych, przemysłowych i bytowych).

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Secemin na lata 2010 - 2017, Secemin, 2010r.

4.1.7. Świat flory i fauny

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo - leśną teren gminy Secemin leży w krainie Małopolskiej (VI), w dzielnicy Wyżyna Środkowo - Małopolska. W dzielnicy tej występują zarówno siedliska nizinne jak i wyżynne. Kraina Małopolska znajduje się w zasięgu występowania buka, świerka i jodły - gatunków, które obok sosny i dębu pełnią w niej rolę lasotwórczą.¹¹

Jak wynika z podziału geobotanicznego Polski gmina Secemin przynależy do Krainy Wyżyn Środkowomałopolskich, okręgu Niecki Włoszczowskiej, okręgu Secemińskiego (środkowa i południowa część gminy) oraz okręgu Kurzelowskiego (północna część gminy).¹² Jako potencjalną roślinność naturalną tego rejonu wyróżnia się grądy, bory sosnowe (w południowej części gminy), olsy (fragmentarycznie w części północnej gminy) oraz lasy łąkowe (na terenach dolin rzecznych).¹³

Lokalny świat roślinny można określić jako zróżnicowany. Większość obszaru jest porośnięta roślinnością użytków rolnych, które obejmują powierzchnię ok. 7 680 ha. Wśród nich największy udział mają grunty orne (62,7), łąki i pastwiska obejmują 37% a sady zaledwie 0,3% powierzchni użytków rolnych.¹⁴ Tereny wykorzystywane przez łąki i pastwiska występują w głównej mierze wzdłuż dolin rzecznych oraz w miejscach okresowo podmokłych. Są to głównie łąki wilgotne, na których występuje roślinność łąkowa. Roślinność upraw polowych reprezentowana jest przez różnorodne gatunki zbóż, warzyw i owoców.

Gmina Secemin cechuje się wysokim wskaźnikiem lesistości gminy - 43,7%. Głównymi typami siedliskowymi lasu są siedliska boru świeżego, boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego. Terenom okresowo podmokłym towarzyszą siedliska wilgotne - hydrofilne lasy liściaste, głównie łąg jesionowo - olszowy. W lasach gminy Secemin przeważają drzewostany sosnowe. Sosna wchodzi w skład zarówno drzewostanów liściastych jak i borowych (borów sosnowych i borów mieszanych). W zachowanych na tym terenie lasach grądowych występuje jodła pospolita i buk zwyczajny. Pojawiającymi się w tych okolicach gatunkami drzew liściastych są: buk, dąb, jesion, klon a także jawor. Analizując rozmieszczenie lasów w gminie Secemin dostrzec można, iż występują one zwartymi kompleksami zlokalizowanymi w głównej mierze poza centralną częścią gminy - obejmują jej północne, zachodnie i północno - wschodnie krańce. Część lasów znajdujących się na terenie gminy Secemin została objęta ochroną - lasy wodochronne. Są to występujące w zachodniej i wschodniej części gminy fragmenty kompleksów leśnych, które zabezpieczają lokalnie występujące ciek i zbiorniki wodne.

Obszarem występowania roślinności wodolubnej są liczne zagłębienia, bagna i torfowiska. W ich obrębie pojawiają się śródleśne bagienne łąki z turzycami. W dolinach rzek rozwijają się rozległe łąki. Wzdłuż linii kolejowych oraz intensywnie uczęszczanych szlaków komunikacji samochodowej występuje roślinność ruderalna. W przestrzeni całej gminy wyraźnie zaznaczającym się elementem szaty roślinnej są zadrzewienia przydrożne i śródpolne, które sta-

¹¹ Siedliskowe podstawy hodowli lasu [w:] Zasady hodowli i użytkowania lasu wielofunkcyjnego, Warszawa 2003

¹² Jan Marek Matuszkiewicz, „Regionalizacja geobotaniczna Polski”, IGiPZ PAN, Warszawa 2008r.

¹³ Jan Marek Matuszkiewicz, „Potencjalna roślinność naturalna Polski”, IGiPZ PAN, Warszawa 2008r.

¹⁴ Bank Danych Lokalnych GUS

nowią istotny element chroniący gleby przed erozją wietrzną. Obszarom zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej towarzyszy roślinność ozdobna.

W przestrzeni gminy występują chronione siedliska przyrodnicze, którymi są: brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Littorelletea, Isoëto-Nanojuncetea; starorzecza i naturalne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion; zmiennie wilgotne łąki trzęślicowe; niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie; - łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe; sosnowy bór chrobotkowi; wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi.¹⁵

Obszar gminy Secemin nie jest jednolity pod względem występowania lokalnego świata fauny. W przestrzeni analizowanej jednostki można wyróżnić tereny zamieszkiwane przez gatunki rzadkie i chronione (doliny rzeczne, obszary podmokłe) oraz obfitujące w przedstawicieli typowych środowisk wiejskich (większość gminy).

Za lokalne korytarze ekologiczne uznaje się doliny rzeczne, które to stanowią ostoje dla wielu gatunków związanych z ekosystemami wodno - łąkowymi. Cieki są ważnym środowiskiem życia ryb a także miejscem wylęgania i bytowania płazów oraz wielu owadów. Doliny rzeczne stanowią szlaki migracyjne dla licznych gatunków fauny i flory.

Jak wynika z danych przestrzennych przekazanych przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Kielcach w przestrzeni gminy występują cenne gatunki motyli (czerwończyk nieparek, modraszek), płazów (traszka grzebieniasta), ślimaków (poczwarówka zwężona). Ich występowanie stwierdzono na terenach leśnych oraz łąkowych w północnej i zachodniej części gminy. Wspomniany ślimak znajduje się na liście gatunków zwierząt objętych ścisłą ochroną w Polsce. W gminie Secemin dość licznie pojawia się bocian biały, czego potwierdzeniem są rozmieszczone w wielu miejscowościach gniazda.

Część obszaru gminy, znajdująca się na północ od miejscowości gminnej Secemin, znajduje się w zasięgu obszaru proponowanego przez organizacje pozarządowe w ramach listy IBA (Important Bird Areas) - ostoja ptaków o randze międzynarodowej Niecka Włoszczowska (PL154). W ostoi zaobserwowano 49 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 32 lęgowe. W ostoi licznie występują również gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej.

Poza wyżej wspomnianymi przykładami świat zwierzęcy w gminie reprezentowany jest głównie przez gatunki typowe dla obszarów wiejskich (tj. gryzonie polne) oraz terenów sąsiadujących ze zbiorowiskami leśnymi. Szlaki migracyjne wielu gatunków zwierząt napotykają na swej drodze bariery antropogeniczne w postaci osad ludzkich, dróg o wysokim natężeniu ruchu pojazdów mechanicznych (droga wojewódzka nr 786 i 795) a także linii kolejowych.

Dla terenu gminy Secemin nie została dotychczas przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja przyrodnicza.

¹⁵ Dane przestrzenne w formacie shapefile przekazane przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Kielcach, stan na kwiecień 2013

4.2. Jakość środowiska przyrodniczego

4.2.1. Stan czystości wód

Wody powierzchniowe

Określenie jakości wód powierzchniowych w obszarze gminy Secemin jest możliwe na podstawie wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach krajowego monitoringu jakości wód dla rzeki Zwleczy.

Określenie jakości wód rzeki Zwleczy jest możliwe na podstawie wyników pomiarów jakości wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2012. Wyznaczony punkt pomiarowo - kontrolny „Zwleczka - Gościecin” znajduje się poza granicami gminy Secemin, w obrębie gminy Włoszczowa. Wyniki przeprowadzonych badań (Tab.13.) wskazują na dobry stan/potencjał ekologiczny wód rzeki. Oceny tej dokonano na podstawie analizy jakości poszczególnych wskaźników wód.

Tab. 13. Klasyfikacja wskaźników jakości wód w rzece Zwleczka - punkt pomiarowy Zwleczka - Gościecin

Rzeka - Zwleczka		
Nazwa jcw* - Zwleczka		
Kod jcw* - PLRW20006254189		
Nazwa ppk** - Zwleczka - Gościecin		
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Wskaźnik	Klasa
Elementy biologiczne	Fitobentos	II
Klasa elementów biologicznych		II
Klasa elementów hydromorfologicznych		I
Stan fizyczny	Temperatura	I
	Zawiesina ogólna (mg/l)	I
Warunki tlenowe	Tlen rozpuszczony	I
	BZT5***	I
	OWO****	I
Zasolenie	Przewodność w 20°C	I
	Substancje rozpuszczone	I
	Wapń	I
	Magnez	I
	Twardość ogólna (mgCaCO3/l)	I
Zakwaszenie	Odczyn pH	I
Substancje biogenne	Azot amonowy	I
	Azot Kjeldahla	I
	Azot azotanowy	I
	Azot ogólny	I

	Fosforany	I
	Fosfor ogólny	I
Klasa elementów fizykochemicznych		II
Substancje szczególnie szkodliwe - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Miedź	<0,002
Stan/potencjał ekologiczny		DOBRY

*jcw - jednolite części wód

**ppk - punkt pomiarowo - kontrolny

***BZT5 - biochemiczne zużycie tlenu

****OWO - ogólny węgiel organiczny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w latach 2010 - 2012

Na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez WIOŚ stwierdzić można, iż rzeka Zwleczka prowadzi wody dobrej jakości. Przypuszczać można, iż jakość wód prowadzonych przez rzekę Zwleczę, jak też i inne ciek w granicach gminy Secemin jest dobra. Za taki stan odpowiadać może fakt, iż mają one na terenie gminy swoje odcinki źródłowe, a co za tym idzie nie prowadzą w swoich wodach znacznej ilości zanieczyszczeń.

Analiza uwarunkowań rozwoju gminy Secemin pozwala stwierdzić, iż głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki bytowo - gospodarcze, które mogą być nielegalnie odprowadzane do niewielkich cieków i rowów. Elementami, które mogą dodatkowo zagrażać jakości wód powierzchniowych są spływy obszarowe z terenów rolnych zawierające znaczne ilości szkodliwych substancji chemicznych (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin). Do wód powierzchniowych odprowadzane są oczyszczone ścieki z oczyszczalni ścieków w Seceminie, które wprowadzane są do rowu melioracyjnego i dalej kierowane są do rzeki Zwleczy. Informacje zawarte w pozwoleniu wodnoprawnym wskazują, iż odprowadzane ścieki nie powinny wykazywać przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do cieków.

Gmina jest położona w obszarze 5 wydziałów jednolitych części wód powierzchniowych. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911):

- RW20006254189 Zwleczka – naturalna część wód w dobrym stanie ekologicznym i chemicznym, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- RW20006216116 Nida do Strugi Dąbie – sztuczna część wód w złym stanie zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. Dla tej części wód także wskazano przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego ze względu na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W

przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.

- RW200062541712 Struga z Michałowa - sztuczna część wód w złym stanie zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.
- RW20006254156 Dopływ spod Drużykowy - naturalna część wód w dobrym stanie ekologicznym i chemicznym, niezagrażona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- RW200092541711 Pilica od Dopływu spod Nakła do Kanału Koniecpol-Radoszewnica - naturalna część wód w złym, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.¹⁾

Według danych WIOŚ w Kielcach w 2017 r. na podstawie badań stanu wód powierzchniowych dokonywanych w ramach państwowego monitoringu środowiska w punkcie pomiarowo-kontrolnym Zwleczka – Gościencin odnotowano umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód w zakresie PLRW20006254189.¹⁾

Wody podziemne

Badanie i ocena stanu wód podziemnych odbywa się w ramach państwowego monitoringu środowiska, ~~który zgodnie z art. 155a ust. 5 i 6 ustawy Prawo wodne wykonywany jest przez państwowe służby hydrogeologiczne (w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych), a w uzasadnionych przypadkach oceny jakości wód podziemnych dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, który przekazuje wyniki tych badań za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska do państwowej służby hydrogeologicznej.~~

Zgodnie z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.) Państwowa służba hydrogeologiczna wykonuje badania i ocenia stan wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. W uzasadnionych przypadkach właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska wykonuje uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych. Właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska dokonuje oceny stanu wód na obszarach dorzeczy na podstawie wyników oceny dokonanej przez Państwową służbę hydrogeologiczną, z wykorzystaniem wyników badań wykonanych przez właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska.¹⁾

Na terenie gminy Secemin nie został wyznaczony żaden punkt monitoringu jakości wód podziemnych. Znajdującymi się w najbliższej odległości punktami monitoringu są:

- punkt nr 2315 zlokalizowany w miejscowości Januszewice (gmina Kluczewsko), w którym badane są wody poziomu czwartorzędowego;

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

- punkt nr 947 zlokalizowany w miejscowości Czarnca (gmina Włoszczowa), w którym badane są wody poziomu kredowego.

Badania przeprowadzone w roku 2012 wykazały, iż wody poziomu czwartorzędowego posiadały III klasę jakości - wody zadowalającej jakości, co oznacza też dobry stan chemiczny. Wskaźnikiem decydującym o zakwalifikowaniu do III klasy były stężenia NO_3 . Wody poziomu kredowego zaklasyfikowano do IV klasy jakości wód, co przekłada się na słaby skład chemiczny wód pobranych w tym punkcie. Wskaźnikiem zmierzonym w granicach stężeń IV klasy jakości było NO_3 .¹⁶

Obszar gminy Secemin nie posiada dostatecznej izolacji warstw wodonośnych przez osady półprzepuszczalne i nieprzepuszczalne, dlatego też zachodzi konieczność szczególnej ochrony wód podziemnych przed degradacją. Górnokredowy poziom wodonośny, będący głównym poziomem użytkowym, jest na terenie niemal całej gminy pozbawiony warstwy izolacyjnej. Wschodnie utworów kredowych powszechnie odsłaniają się na powierzchni terenu. Krasowo - szczelinowy i porowo - szczelinowy charakter Głównych Zbiorników Wód Podziemnych dodatkowo sprzyja migracji zanieczyszczeń do warstw wodonośnych.

Na jakość wód podziemnych w obszarze gminy Secemin znaczny wpływ może wywierać niewspółmierny w stosunku do zwodociągowania poziom skanalizowania gminy. Nieczystości gromadzone w bezodpływowych zbiornikach stanowią zagrożenie związane z przenikaniem zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych. Niekorzystny wpływ na jakość wód podziemnych może mieć również nieprawidłowo prowadzona gospodarka rolna - związki zawarte w niewłaściwie składowanych odpadach i gnojowicy mogą przedostawać się wraz z wodami infiltracyjnymi do wód podziemnych.

4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego

Na warunki aerosanitarne gminy Secemin wpływ wywierają źródła zanieczyszczeń o charakterze punktowym, liniowym i powierzchniowym. Istotne znaczenie ma również fakt, iż nad teren gminy napływają zanieczyszczenia z sąsiednich regionów, głównie z Bełchatowa i aglomeracji śląskiej.

Gmina Secemin nie należy do gmin wysoko uprzemysłowionych. Jedynym większym emitorem zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na jej terenie jest przedsiębiorstwo Prefabet S.A. w Żeliszawicach, które zajmuje się produkcją betonu komórkowego. Na terenie zakładu prowadzone są jednak działania mające na celu ochronę powietrza, które przybierają formę monitorowania procesu spalania paliw oraz stosowania paliw z niską zawartością substancji powodujących pogorszenie jakości powietrza. Wszelkie zrzuty gazów odlotowych do powietrza odbywają się poprzez urządzenia oczyszczające.¹⁷

Zagrożeniem dla jakości powietrza atmosferycznego jest fakt, iż na obszarze gminy nie występuje zorganizowana sieć ciepłownicza, a energię cieplną pozyskuje się w oparciu o lokalne paleniska, wykorzystujące takie substancje jak węgiel kamienny, olej, gaz, czy drewno.

¹⁶ Wyniki pomiarów jakości wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w roku 2012, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Secemin na lata 2010 - 2017, Secemin, 2010r.

Lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie są wyposażone w urządzenia ochrony powietrza atmosferycznego, a energetyczne spalanie paliw jest źródłem emisji takich substancji jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, pyły. Stężenia szkodliwych substancji w powietrzu rosną w okresie grzewczym i zdecydowanie maleją w okresie letnim. Emisja z palenisk domowych kumuluje się okresowo wokół wsi położonych w obniżeniach terenu oraz na obszarach o słabym przewietrzeniu, co prowadzi do chwilowego pogorszenia warunków aerosanitarnych. Ponadto, niekorzystnym zjawiskiem występującym na terenach wiejskich jest spalanie w indywidualnych kotłowniach odpadów z tworzyw sztucznych. W konsekwencji, do atmosfery przedostają się oprócz zanieczyszczeń w postaci pyłów, dwutlenku węgla czy tlenków azotu silnie toksyczne substancje, tj. chlorowódór, rakotwórcze dioksyny i wiele innych.

Kolejnym istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie są szlaki komunikacyjne. Do najintensywniej użytkowanych należą przebiegające przez gminę dwie drogi wojewódzkie: nr 786 (relacji Częstochowa - Kielce) oraz nr 795 (relacji Secemin - Szczekociny). Intensywny ruch pojazdów generuje wzmożoną emisję spalin. W 2010r. przeprowadzono pomiar ruchu odbywającego się na drogach wojewódzkich. Na terenie gminy Secemin wyznaczone zostały trzy odcinki pomiarowe (2 na drodze nr 786, 1 na drodze nr 795). Wyniki tych badań przedstawiają się następująco:

- odcinek Secemin - Włoszczowa (droga nr 786): 2 315 pojazdów mechanicznych/dobę;
- odcinek granica województwa - Secemin (droga nr 786): 2 300 pojazdów mechanicznych/dobę;
- odcinek Secemin - Szczekociny (droga nr 795): 1 012 pojazdów mechanicznych/dobę.¹⁸

Na tle innych analizowanych odcinków dróg tej samej klasy, odcinki w gminie Secemin charakteryzuje przeciętne, lub wręcz niewielkie natężenie ruchu drogowego. Należy jednak pamiętać, że nawet stosunkowo niewielka intensywność ruchu drogowego znacząco wpływa na zanieczyszczenie powietrza substancjami szkodliwymi, tj.: tlenkami azotu, tlenkami węgla, pyłami zawieszonymi, czy ołowiem. Ponadnormatywne stężenie tych substancji w atmosferze może mieć negatywny wpływ na funkcjonowanie środowiska.

Rolniczy charakter gminy Secemin przyczynia się do powstawania specyficznych zanieczyszczeń powietrza związanych z zabiegami agrotechnicznymi (okresowa emisja aerozoli, substancji pylistych) oraz odorów związanych z większymi obiektami inwentarskimi.

Biorąc pod uwagę lokalne warunki środowiska przyrodniczego (m.in. ukształtowanie terenu), lokalną emisję zanieczyszczeń oraz ich dopływ z terenów sąsiednich stwierdza się, iż na terenie gminy Secemin mogą występować rejony, gdzie przy niesprzyjających warunkach meteorologicznych (brak wiatru, inwersja temperatury), w szczególności w okresie grzewczym może dochodzić do stagnacji zanieczyszczeń aerosanitarnych i tym samym obniżenia jakości powietrza. Do obszarów tych zalicza się głównie obniżenia terenu - podmokłe doliny rzeczne i kotliny (dolina rzeki Zwleczy, wąskie i zabudowane doliny oraz kotliny). Biorąc jednak pod uwagę fakt, iż na terenie gminy nie są licznie zlokalizowane szczególnie uciążliwe

¹⁸ Pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku

dla środowiska zakłady przemysłowe, naturalny charakter gminy, pozytywny wpływ wyższego od średniej krajowej poziomu lesistości, sprzyjające warunki do przewietrzania większości tego obszaru stwierdza się, iż lokalne warunki aerosanitarne są zadowalające.

Na terenie gminy Secemin nie są prowadzone regularne badania stanu powietrza atmosferycznego. Wszelkie próby określenia poziomu zanieczyszczeń w powietrzu opierać się mogą o wyniki badań prowadzonych w ramach krajowego monitoringu powietrza atmosferycznego, który jest wykonywany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Z rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w 2012r. wynika, iż przedmiotowy obszar znajduje się w strefie świętokrzyskiej, dla której wartości zanieczyszczeń SO₂, NO₂, Pb, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni, O₃^{*} (wg poziomu docelowego) zostały określone jako odpowiednie dla klasy czystości A, gdzie stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. Przekroczone zostały poziomy dopuszczalne dla takich substancji jak benzo(a)pieren (klasa C), pyły (klasa C) oraz ozon (według poziomu długoterminowego) (klasa D2).¹⁹

Dla strefy ze statusem klasy C należy podjąć działania w celu określenia obszarów przekroczeń danego zanieczyszczenia oraz opracować program ochrony powietrza. Klasa D2 skutkuje natomiast podjęciem długoterminowych działań naprawczych będących celem programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego.²⁰

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w 2018 r. opracowanej w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Kielcach Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska klasyfikacja stref za 2018 rok wykonana została w układzie stref obowiązującym od 2010 roku, odrębnie pod względem kryteriów ustanowionych dla ochrony zdrowia i kryteriów wymaganych dla ochrony roślin. Ocenie poddano 13 normowanych zanieczyszczeń powietrza: SO₂, NO₂, NO_x, CO, O₃, C₆H₆, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, metale w pyłach PM₂₁₀ (As, Cd, Ni, Pb) oraz BaP w pyłach PM₁₀. Dodatkowo dla pyłu PM_{2,5} dokonano klasyfikacji w odniesieniu do poziomu dopuszczalnego dla fazy II, która jest uzupełnieniem oceny. Poziom ten ma być osiągnięty do 2020 roku zgodnie z rozporządzeniem MŚ z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi strefę świętokrzyską przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (norma dobową) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Dodatkowa ocena dla pyłu PM_{2,5} (faza II) w strefie dała wynikową klasę C1. Klasyfikacja strefy pod względem poziomu docelowego ozonu skutkowałą nadaniem klasy A oraz D2 z uwagi na przekroczenia poziomu celu długoterminowego. Pozostałe zanieczyszczenia w zakresie dotrzymywania norm uzyskały klasę A. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin strefę świętokrzyską zaliczono do klasy A pod kątem SO₂ oraz NO_x. Poziom docelowy O₃ został dotrzymany, a cel długoterminowy przekroczony, więc strefie przypisano klasy A i D2. Dla stref ze statusem klasy C, C1 oraz D2 określono obszary przekroczeń. W przypadku BaP przekroczenia poziomu docelowego w 2018 roku wystąpiły niemalże na terenie całego

¹⁹ Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2012, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, kwiecień 2013r.

²⁰ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włoszczowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą do roku 2019

województwa. Obszary przekroczeń pyłów PM10 i PM2,5 (II faza) obejmowały głównie większe miasta w województwie oraz znaczną część powiatu kieleckiego (poza gminą Secemin). W przypadku ozonu przekroczenie celu długoterminowego dotyczyło całego województwa. Klasyfikacja stref za 2018 rok zmieniła się w porównaniu do roku 2017, wyłącznie dla kryterium ochrony zdrowia, w zakresie pyłu zawieszanego PM2,5 (faza I) oraz ozonu. Dla pyłu PM2,5 nastąpiło polepszenie klasyfikacji (zmiana statusu z klasy C na klasę A). Ocena ozonu w strefie świętokrzyskiej również przyniosła polepszenie klasyfikacji – zmiana z klasy C na klasę A. Dla pozostałych zanieczyszczeń klasy stref nie uległy zmianie.¹⁾

4.2.3. Klimat akustyczny

Na terenie gminy Secemin nie są prowadzone pomiary natężenia hałasu ani pomiary jakości klimatu akustycznego, co znacząco utrudnia dokonanie oceny jakości środowiska w tym zakresie. Na podstawie analizy występującego w przestrzeni gminy zainwestowania stwierdza się, że na lokalny klimat akustyczny w największym stopniu oddziałuje hałas komunikacyjny, który generowany jest przez ruch odbywający się wzdłuż przebiegających przez gminę dróg wojewódzkich (droga Nr 786, droga Nr 795) oraz linii kolejowych (Centralna Magistrala Kolejowa - linia kolejowa nr 4, linia kolejowa nr 61, linia kolejowa nr 64). W przestrzeni gminy występują pojedyncze zakłady przemysłowe, które miejscowo mogą się przyczyniać do pogorszenia warunków akustycznych. Na lokalne warunki akustyczne wpływ może również wywierać hałas związany z funkcjonowaniem linii elektroenergetycznych wysokich napięć oraz głównego Punktu Zasilania GPZ Secemin. Istniejące zakłady produkcyjne, usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz pojawiające się sezonowo maszyny rolnicze odgrywają niewielką rolę w generowaniu uciążliwego hałasu.

Hałas komunikacyjny powstający wzdłuż dróg jest generowany zarówno przez silniki samochodów jak też jest efektem toczenia kół pojazdów o nawierzchnię jezdni. Poziom powstającego w wyniku ruchu pojazdów mechanicznych hałasu jest bezpośrednio uzależniony od takich czynników jak: natężenie ruchu, prędkość pojazdów, udział pojazdów ciężkich, płynność ruchu, pochylenie drogi, jakość nawierzchni drogowej, ukształtowanie terenu, charakter obudowy trasy, rodzaj sąsiadującej z nią zabudowy. Drogami wyraźnie obciążonymi komunikacyjnie są przebiegające przez obszar gminy drogi wojewódzkie nr 786 i nr 795. Dla tych tras komunikacyjnych nie została opracowana mapa akustyczna. Jak wynika z rozporządzenia ministra środowiska z dnia 16 czerwca 2011r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011 Nr 140, poz. 824, z późn. zm.) okresowe pomiary poziomów hałasu w środowisku prowadzone są dla dróg publicznych o średnim natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie lub o procentowym udziale pojazdów ciężkich w potoku ruchu powyżej 20%, w przypadku średniego dobowego ruchu przekraczającego 5 tys. pojazdów. Przedmiotowe odcinki dróg wojewódzkich cechują się natężeniem pojazdów mechanicznych na poziomie 1012 - 2315 pojazdów/dobę. Ruch pojazdów mechanicznych odbywający się wzdłuż pozostałych ciągów komunikacyjnych cechuje się niewielkim natężeniem i nie powinien się przyczyniać do powstawania znaczących uciążliwości akustycznych.

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Przebiegające przez teren gminy Secemin linie kolejowe (głównie Centralna Magistrala Kolejowa) oraz zlokalizowana w Żeliszawicach stacja kolejowa mogą się przyczyniać do generowania tymczasowych uciążliwości akustycznych. Zjawisko generowania hałasu przez ruch pojazdów szynowych jest zagadnieniem wysoce złożonym, gdyż hałas ten emitowany jest przez wiele jednostkowych źródeł. Na jego wielkość wpływ wywiera: prędkość z jaką poruszają się pociągi, ich długość, stan torowiska, lokalizacja torowiska względem istniejącego terenu, liczba pociągów towarowych w ogólnej liczbie składów, płynność ruchu, charakter obudowy linii kolejowej oraz odległość pierwszej linii zabudowy od skrajnego toru. Na hałas kolejowy składają się: drgania szyn, całego taboru, wagonów i ich powierzchni bocznych; hałas aerodynamiczny związany z nieregularnym opływem powietrza podczas ruchu pociągu; hałas powstający w skutek ruszania i zatrzymywania pociągów. W opracowanym przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego *Raporcie z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”* (Kielce, październik 2011r.) zawarta została informacja, iż zasięg ponadnormatywnego oddziaływania hałasu kolejowego nie powinien przekraczać pasa o szerokości 70 m od torów. Linie kolejowe przebiegają na ogół z dala od terenów gęsto zabudowanych, dlatego też uznaje się, że ich uciążliwość jest niewielka. Centralna Magistrala Kolejowa przebiega głównie przez tereny niezamieszkałe, za wyjątkiem odcinka pomiędzy miejscowościami Kluczyce i Psary. Zabudowania w miejscowości Kluczyce znajdują się w odległości ok. 540 m od Centralnej Magistrali Kolejowej, najbliższe zabudowania w miejscowości Psary znajdują się w odległości ok. 320 m od linii kolejowej.

W roku 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach wojewódzkiego programu PMŚ na lata 2016-2020 wykonał pomiary monitoringowe hałasu łącznie w 11 punktach, w tym hałasu kolejowego w 2 punktach, z których jeden znajdował się na terenie gminy Secemin w Żeliszawicach. Pomiary hałasu kolejowego w Żeliszawicach wykazały przekroczenia tylko dla pory nocy i wyniosły 1,4 dB.¹⁾

Innego rodzaju źródłem uciążliwości akustycznych mogą być lokalne zakłady przemysłowe, obiekty usługowe i użyteczności publicznej. Największym zakładem przemysłowym w gminie jest Prefabet S.A. w Żeliszawiczkach, generowany przez niego hałas może dotyczyć procesu wytwórczego materiałów budowlanych i być wytwarzany przez maszyny i urządzenia jak też i sam proces wytwórczy. Najbliżej zlokalizowane od tego zakładu zabudowania wsi Żeliszawiczki oddalone są o ok. 430 m, podkreślić jednak należy, że między nimi a zakładem znajduje się las, który w pewnym zakresie przyczynia się do tłumienia hałasu. Uciążliwości akustyczne emitowane przez pozostałe zakłady przemysłowe, obiekty usługowe oraz użyteczności publicznej mają charakter tymczasowy i nie cechują się wyraźną uciążliwością.

Elementami mogącymi lokalnie wpływać na jakość klimatu akustycznego są linie elektroenergetyczne (głównie linie wysokich napięć) oraz urządzenia elektroenergetyczne (GPZ Secemin). Dźwięk towarzyszący pracy linii elektroenergetycznych ma charakter szumu. Nie jest on obecny stale, pojawia się w bezpośrednim sąsiedztwie linii najwyższych napięć i do tego jedynie w przypadku zaistnienia specyficznych warunków pogodowych (deszcz, duża wilgotność). W przypadku wystąpienia określonych warunków atmosferycznych dochodzi do powstania tzw. ulotu, któremu towarzyszy charakterystyczny szum. Zjawisko to prowadzi do zwiększenia słyszalności linii. Z licznych badań hałasu przeprowadzonych wokół krajowych linii elektroenergetycznych najwyższych napięć wynika, że poziom hałasu wytwarzanego

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

przez te linie nie przekracza najczęściej w odległości kilkunastu metrów od linii nawet w najgorszych warunkach pogodowych wartości 32 - 40 dB(A) dla linii 220 kV oraz 30 - 35 dB(A) dla linii 110 kV.²¹ Głównym źródłem hałasu w otoczeniu stacji elektroenergetycznych są transformatory, a dokładniej zespoły wentylatorów przeznaczone do ich chłodzenia oraz innego rodzaju instalacje, które są niezbędne do funkcjonowania GPZ. GPZ Secemin zlokalizowany jest na terenie niezabudowanym, gdzie dopuszczalny poziom hałasu nie jest limitowany. Najbliższe zabudowania mieszkalne oddalone są od stacji o ok. 700m (wyjątek stanowią zabudowania dawnego dworu w Bichniowie, które oddalone są o ok. 400m) i w ich otoczeniu nie powinno dochodzić do przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

Istotne jest, aby dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku na obszarze gminy Secemin były zgodne z wymogami zawartymi w rozporządzeniu ministra środowiska z dnia z dnia 15 października 2013r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

W obrębie gminy Secemin znajdują się obiekty i urządzenia mogące potencjalnie emitować wzmożone promieniowanie elektromagnetyczne. Należą do nich linie elektroenergetyczne wysokich napięć (220 kV, 110 kV), GPZ Secemin, linie elektroenergetyczne średnich napięć a także stacje bazowe telefonii komórkowych.

Wytwarzane przez linie i obiekty elektroenergetyczne promieniowanie elektromagnetyczne stanowi składową pola elektrycznego i magnetycznego. Jest to pole elektromagnetyczne o niskiej częstotliwości (50 Hz). Zagadnienia związane z oddziaływaniem na środowisko pól elektromagnetycznych, wytwarzanych przez urządzenia elektroenergetyczne wysokiego napięcia reguluje ~~Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 Nr 192, poz. 1883)~~ ~~Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448)~~¹⁾. Rozporządzenie to określa dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dla miejsc dostępnych dla ludności. Jak wynika z tych zapisów dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz dla miejsc przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynoszą:

- dla składowej elektrycznej - 1 kV/m,
- dla składowej magnetycznej - 60 A/m.

Dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego dla miejsc dostępnych dla ludności dla zakresu częstotliwości od 0,5 Hz do 50 Hz wynoszą:

- dla składowej elektrycznej - 10 kV/m,
- dla składowej magnetycznej - 60 A/m.

²¹ „Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka”, wydanie 4, Warszawa 2008r.

Z analizy danych zawartych w opracowaniu *Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka* wynika, że maksymalne natężenie pola elektrycznego w otoczeniu krajowych linii napowietrznych przedstawia się następująco:

- dla linii 220 kV - 5,2 kV/m,
- dla linii 110 kV - 3,3, kV/m,
- dla linii średniego napięcia - poniżej 0,3 kV/m,
- na zewnętrznej stacji wysokiego napięcia - 0,1 - 0,3 kV/m.

W przypadku maksymalnych zmierzonych natężeń pól magnetycznych w otoczeniu linii elektroenergetycznych różnych napięć wartości przedstawiają się następująco:

- dla linii 220 kV - 32,6 A/m,
- dla linii 110 kV - 15,3 A/m,
- dla linii średniego napięcia - w przedziale 0,8 - 16 A/m,
- na zewnętrznej stacji wysokiego napięcia - poniżej 0,2 A/m.

Z powyższych danych wynika, iż tereny znajdujące się w bliskim sąsiedztwie linii elektroenergetycznych są miejscami, w których może przebywać ludność. Tereny znajdujące się w pasie technologicznym wyznaczonym wzdłuż linii elektroenergetycznych najwyższych napięć (220 kV i 110 kV) cechują się przekroczonymi wartościami składowej elektrycznej dla miejsc przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, w związku z czym, w ich obrębie nie może powstawać zabudowa.

W gminie Secemin występują dwie stacje bazowe telefonii komórkowej w miejscowości Secemin (sieć Plus GSM, T-Mobile). W niewielkiej odległości od miejscowości Daleszec (ok. 90m w kierunku wschodnim), na obszarze znajdującym się już poza granicami gminy Secemin, znajduje się maszt telefonii komórkowej sieci Orange. Występujące w obrębie stacji bazowej telefonii komórkowej anteny emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, wytwarzane w czasie ich pracy. Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz. Stacje telefonii komórkowej wytwarzają pola elektromagnetyczne wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi.

W celu oszacowania wartości występującego w gminie promieniowania elektromagnetycznego można się odnieść do wyników *Monitoringu pól elektromagnetycznych w roku 2011*, który został przeprowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. W gminie Secemin wyznaczono punkt pomiarowy, który położony był na Pl. Wolności 14, jest to skwer znajdujący się w miejscowości gminnej, przez który przebiega droga wojewódzka nr 786²². Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, które zostały określone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poizo-

²² Monitoring pól elektromagnetycznych w roku 2011, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Kielce 2012r.

mów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Tab.14.).

Tab. 14. Wyniki pomiarów PEM za rok 2011
Zakres mierzonych częstotliwości 0,1 - 3000 MHz

Miejscowość	Położenie punktu pomiarowego	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m]	Niepewność pomiarów [± V/m]	Średnia arytm. z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru użytkowania województwa [V/m]
Secemin	Pl. Wolności 14 (skwer przy trasie 786)	0,040	0,017	0,035

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitoringu pól elektromagnetycznych w roku 2011

Wg danych WIOŚ w Kielcach na terenie gminy Secemin w 2017 r. w punkcie pomiarowym znajdującym się przy Pl. Wolności 14 (skwer przy trasie 786) były prowadzone badania monitoringowe natężenia pól elektromagnetycznych. Badania te nie stwierdziły przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku.¹⁾

4.2.5. Zagrożenie powodziowe

Z danych przekazanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie wynika, iż w granicach gminy Secemin nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Fakt, że przez obszar gminy nie przepływają rzeki, dla których zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią nie oznacza, iż teren gminy jest całkowicie wolny od zagrożeń powodziowych. Szerokie i płaskie dna dolin lokalnie występujących cieków, w przypadku wystąpienia intensywnych opadów lub też gwałtownych roztopów, narażone są na niebezpieczeństwo wezbrań poziomu wód i wystąpienie wód z koryt. Sytuacja ta dotyczy głównie doliny rzeki Zwłeczy a także dolin pomniejszych cieków. W południowo - wschodniej części gminy Secemin wyznaczone zostały tereny zagrożone podtopieniami - tereny wyznaczone na skutek analizy maksymalnych możliwych zasięgów występowania podtopień (położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami). Obejmują one doliny rzek i niewielkich cieków (Weśrednik), które uchodzą do rzeki Biała Nida. Występujące w gminie tereny narażone na podtopienia są prawie nie zainwestowane i użytkowane głównie jako trwałe użytki zielone lub znajdują się w użytkowaniu leśnym. W czasie nawalnych deszczy podtopieniami zagrożone są następujące miejscowości: Secemin, Międzylesie, Krzepice, Czaryż, Zwłeczza, Wola Czaryska, Wałkonowy Dolne, Żeliszawice, Żeliszawiczki.²³

²³ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włoszczowskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą do roku 2019

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

4.2.6. Tereny osuwiskowe

W gminie Secemin nie występują udokumentowane obszary osuwania się mas ziemnych (tereny zagrożone ruchami masowymi oraz tereny, na których występują te ruchy).

W przestrzeni gminy nie występują również obszary predysponowane do występowania ruchów masowych ziemi, które zostały wyznaczone w dokumentach Państwowego Instytutu Geologicznego w ramach Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej.

Wśród terenów, w obrębie których potencjalnie mogą wystąpić ruchy masowe ziemi o zasięgu lokalnym można wyróżnić dawne wyrobiska eksploatacyjne występujące w okolicach Secemina, Psar, Kuczkowa, Bichniowa i Żeliszawic. Dodatkowo niewielkie fragmenty w północnej części gminy (pojedyncze wzgórza i wzniesienia) są podatne na degradację naturogenną. W ich obrębie może dochodzić do procesów erozyjno - denudacyjnych, które mogą przybierać formę lokalnego zmywu powierzchniowego - jednego z rodzajów ruchów masowych ziemi. Procesy te mogą mieć charakter lokalny, w ich obrębie nie występuje zainwestowanie, które mogłoby być narażone na niebezpieczeństwo związane z potencjalnymi ruchami masowymi ziemi. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdza się, że zagrożenie tego typu degradacją w gminie Secemin jest niewielkie.

4.2.7. Tereny i obszary górnicze

Na terenie gminy Secemin nie występują obszary ani tereny górnicze.

4.2.8. Kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

W obszarze gminy Secemin nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną

4.3.1. Obszary Natura 2000

Gmina Secemin znajduje się w zasięgu obszaru Natura 2000 mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018), w skrócie określanego jako OZW Dolina Górnej Pilicy.

Obszar Natura 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018) w granicach gminy Secemin obejmuje dolinę rzeki Zwleczy, podmokłe obszary znajdujące się w zachodniej części gminy oraz niewielkie fragmenty doliny Jeżówki w okolicach wsi Papiernia. W granicach gminy Secemin obszar OZW łącznie obejmuje teren o powierzchni ok. 939 ha. OZW Dolina Górnej Pilicy jest obszarem specjalnej ochrony siedlisk posiadającym powierzchnię 11 195,1ha. Obszar ten jest powiązany przestrzennie z obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty Białka Lelowska (PLH240031). Na tak wyznaczonym OZW występują w znacznej części naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane, świeże i wilgotne, lasy łąkowe i olsy w dolinach rzecznych). Obejmuje on dolinę rzeki Pilicy, której koryto po-

siada naturalny charakter meandrujący, czego efektem są liczne starorzecza. Wzdłuż koryta rzeczno-rozpościerają się gęste zarośla wierzbowe oraz lasy nadrzeczne, którym towarzyszą podmokłe łąki. Obszar doliny rzeki Pilicy charakteryzuje się wysoką bioróżnorodnością, co przejawia się bogactwem gatunków flory i fauny, głównie wilgotnolubnej. W dolinie rzecznej występują bagna i torfowiska, których powierzchnia ulega zmniejszeniu na skutek prac melioracyjnych. W granicach tak wyznaczonego obszaru znajdują się zbiorowiska łąkowe, lasy łąkowe, bory bagienne. Przedstawicielami lokalnej fauny są m.in. bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, bombina, minóg ukraiński. Na terenie OZW Dolina Górnej Pilicy występują liczne gatunki chronione, wpisane do czerwonej księgi. Jak wynika z danych uzyskanych z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, na terenie gminy Secemin, w granicach OZW Dolina Górnej Pilicy, występują następujące chronione siedliska przyrodnicze:

- 3130 - brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Littorelletea, Isoëto-Nanojuncetea;
- 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion;
- 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion);
- 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris);
- 91EO - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion).

Elementami stanowiącymi zagrożenie dla trwałości funkcjonowania OZW Dolina Górnej Pilicy są:

- niedostosowana do potrzeb ochrony gatunków gospodarka leśna i stawowa;
- utrata siedlisk gatunków w wyniku zaorywania łąk i pastwisk;
- zanikanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk;
- niewłaściwie lokowane zalesienia i plantacje wierzby energetycznej;
- zarastanie (sukcesja w kierunku zarośli i lasu) siedlisk półnaturalnych - muraw napiaskowych, łąk świeżych i wilgotnych, torfowisk przejściowych;
- presja urbanizacyjna;
- obniżanie poziomu wód;
- miejscami niewłaściwa gospodarka leśna - nasadzenia niezgodne z typem siedliska;
- chemizacja rolnictwa.²⁴

²⁴ Standardowy Formularz Danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) i dla specjalnych obszarów ochrony (SOO) - Dolina Górnej Pilicy

Dla występującego na terenie gminy Secemin obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy nie został dotychczas opracowany plan ochrony ani plan zadań ochronnych.

4.3.2. Użytki ekologiczne

W granicach gminy Secemin występują 3 użytki ekologiczne, które ustanowione zostały na podstawie Rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego Nr 19/2002 z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2002r. Nr 23, poz. 291). Użytki te obejmują obszary wydmy piaskowych oraz zabagnione zagłębienia terenu (Tab. 15.).

Tab. 15. Wykaz użytków ekologicznych z terenu gminy Secemin

Lp.	Nazwa i rodzaj użytku	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Obręb ewidencyjny	Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji	Forma własności
1.	Na Stoku	wydma	0,1	Bichniów	1271/2, 1271/3 [inventaryzacja 2004]	na skraju lasu, na stoku wydmy nieopodal drogi gruntowej z Bichniowa do wsi Walkonowy Dolne. W oddziale 257c Leśnictwa Balków, w obrębie Koniecpol Nadleśnictwa Koniecpol	Własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Koniecpol
2.	Łosiowy Dół	płat nieużytkowanej roślinności, bagna	0,37	Secemin	2330 [inventaryzacja 2004]	Na zachodnim skraju kompleksu leśnego, zagłębienie wchodzące pasem w łąki, ok. 2 km na północny zachód od Secemina. Leśnictwo Załęże, w obrębie Koniecpol Nadleśnictwa Koniecpol, oddz. 121	Własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Koniecpol
3.	Koński Dół	płat nieużytkowanej roślinności, bagna	0,36	Secemin	2858 [inventaryzacja 2004]	Na północnym skrawku oddziału nr 34 a, w sąsiedztwie grobli i stawu, ok. 1km na północ od zabudowań gospodarstwa rybackiego	Własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Koniecpol

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach.

W granicach gminy Secemin występują 3 użytki ekologiczne, które ustanowione zostały na podstawie uchwały nr IX/72/2019 Rady Gminy Secemin z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 4 lipca 2019 r. poz. 2778). Użytki te obejmują obszary wydym piaszkowych oraz zabagnione zagłębienia terenu.

Użytki ekologiczne stanowią:

- wydma piaskowa o nazwie „Na Stoku” o pow. 0,15 ha,
- bagno o nazwie „Łosiowy Dół” o pow. 0,36 ha,
- bagno o nazwie „Koński Dół” o pow. 0,39 ha.

Celem ochrony ww. użytków ekologicznych jest zachowanie ekosystemów bagien i wydmy.

Dla użytku ekologicznego wprowadzono następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- umieszczania tablic reklamowych.

Sprawowanie nadzoru nad użytkami ekologicznymi powierzono Nadleśnictwu Koniecpol.

Na terenie gminy Secemin nie przewiduje się utworzenia nowych użytków ekologicznych.¹⁾

4.3.3. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Secemin występują drzewa pomnikowe, które zostały ustanowione Rozporządzeniem Nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30 grudnia 1994r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995r. Nr 2, poz. 2) oraz Rozporządzeniem Nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 6 lutego 1996r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Częstochowskie-

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

go Nr 2, poz. 5). Łącznie ustanowionych zostało 7 pomników przyrody, które znajdują się na terenie miejscowości: Bichniów i Wałkonowy Górne oraz Dolne.

Tab. 16. Wykaz pomników przyrody w gminie Secemin

L.p.	Nazwa pomnika przyrody	Miejscowość	Opis pomnika przyrody	Wysokość [m]	Obwód na wysokości 1,3m [cm]
1.	dąb szypułkowy	Bichniów	wiek ok. 250 lat	24	380
2.	dąb szypułkowy	Bichniów	wiek ok. 300 lat	24	440
3.	dąb szypułkowy	Bichniów	wiek ok. 300 lat	25	390
4.	dąb szypułkowy	Bichniów	wiek ok. 160 lat	23	460
5.	dąb szypułkowy	Wałkonowy Górne	wiek ok. 250 lat	26	425
6.	dąb szypułkowy	Wałkonowy Górne	wiek ok. 160 lat	24	360
7.	dąb szypułkowy	Wałkonowy Dolne	wiek ok. 160 lat	26	465

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach

Ww. rozporządzenia uchylono Uchwałą Nr IX/71/19 Rady Gminy Secemin z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie pomników przyrody (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego z 2019 r. poz. 2777) w zakresie 3 drzew pomnikowych o nazwie „Bolek”, „Lolek” i „Olek”:

- Pomnik przyrody, który stanowi dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Bolek” o obwodzie pnia 450 cm (mierzonym na wysokości 130 cm od podłoża) i wysokości około 27 m,
- Pomnik przyrody, który stanowi dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Lolek” o obwodzie pnia 370 cm (mierzonym na wysokości 130 cm od podłoża) i wysokości około 25 m,
- Pomnik przyrody, który stanowi dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Olek” o obwodzie pnia 480 cm (mierzonym na wysokości 130 cm od podłoża) i wysokości około 31 m.

W stosunku do ww. pomników przyrody (drzewa pomnikowe o nazwie „Bolek”, „Lolek” i „Olek”) wprowadzono zakaz:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;

- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- uszkodzania i zanieczyszczenia gleby;
- umieszczania tablic reklamowych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej;
- gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.

Sprawowanie nadzoru nad ww. pomnikami przyrody powierzono Nadleśnictwu Koniecpol.¹⁾

4.3.4. Ochrona gatunkowa roślin zwierząt i grzybów

Na przedmiotowym obszarze występują gatunki chronione, które są objęte ochroną na podstawie umów międzynarodowych (Dyrektywa Siedliskowa, Dyrektywa Ptasia) oraz określone w Polskiej Czerwonej Księdze.

Na podstawie dostępnych danych (przekazanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach) stwierdza się, iż tereny leśne i łąkowe położone w północnej i zachodniej części gminy stanowią potencjalne miejsce występowania cennych gatunków zwierząt: motyli (czerwończyk nieparek, modraszek), płazów (traszka grzebieniasta), ślimaków (poczwarówka zwężona). Spośród wyżej wymienionych gatunkiem znajdującym się na liście gatunków zwierząt objętych ścisłą ochroną w Polsce jest poczwarówka zwężona.

4.3.5. Pozostałe formy ochrony przyrody

W granicach gminy Secemin nie występują parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne ani zespoły przyrodniczo - krajobrazowe.

4.4. Podsumowanie

Obszar gminy Secemin cechuje się niewielkim stopniem przekształcenia naturalnego środowiska przyrodniczego. W jej granicach nie są prowadzone działania przyczyniające się do znacznego pogorszenia jakości środowiska przyrodniczego. Wśród głównych elementów zagrażających lokalnym walorom przyrodniczym wyróżnia się działania antropogeniczne dysharmonizujące lub degradujące walory przyrodnicze, np.:

- zanieczyszczenie poziomów wodonośnych związane z infiltracją szkodliwych substancji pochodzących z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych magazynujących nieczystości czy też nieprawidłowo prowadzonej działalności rolniczej;

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

- uciążliwości akustyczne generowane przez wysokie natężenie ruchu pojazdów mechanicznych poruszających się po drogach wojewódzkich i wzdłuż linii kolejowych;
- niedoinwestowanie w zakresie infrastruktury wodociągowo - kanalizacyjnej;
- chemizacja rolnictwa;
- postępująca degradacja gleb.

Wśród możliwych do podjęcia działań ograniczających zagrożenia dla środowiska przyrodniczego można wyróżnić:

- rozbudowę systemu wodociągowo - kanalizacyjnego;
- utrzymanie pasów terenu wolnych od zabudowy wzdłuż intensywnie uczęszczanych ciągów komunikacyjnych;
- utrzymanie zadrzewień śródpolnych, które przyczyniają się do ograniczania erozji wietrznej gleb;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej.

Analiza poszczególnych komponentów środowiska pozwala na wyodrębnienie pewnych stref w przestrzeni gminy, które posiadają odmienne uwarunkowania. Generalny podział wyróżnia w gminie obszary wysoce aktywne przyrodniczo, umiarkowanie aktywne przyrodniczo i nie wykazujące wyraźnej aktywności przyrodniczej.

Obszary wysoce aktywne przyrodniczo:

Obejmują najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym tereny, które powinny być chronione przed zabudową. Należą do nich obszary objęte formami ochrony przyrody (OZW Dolina Górnej Pilicy, użytki ekologiczne), tereny leśne, tereny w dolinie rzeki Zwleczy i dolinach pomniejszych cieków, stawy, oczka wodne, obszary podmokłe i bagienne. Są to obszary atrakcyjne pod względem krajobrazowym, które można rozwijać w kierunku turystyki krajobrazowej.

Obszary umiarkowanie aktywne przyrodniczo:

Obejmują tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej - pola uprawne, sady, łąki i pastwiska występujące poza obszarami podmokłymi. W gminie nie zachodzą sprzyjające warunki dla rozwoju rolnictwa, lokalnie występujące gleby cechują się średnią jakością. Niewielki udział gleb wysokich klas bonitacyjnych (zaledwie ok. 7% powierzchni gminy stanowią gleby klasy III) wymusza ochronę gruntów, które posiadają sprzyjające warunki dla upraw.

Obszary nie wykazujące wyraźnej aktywności przyrodniczej:

Obejmują tereny zabudowane i zainwestowane w poszczególnych jednostkach osadniczych gminy. Występujące w ich sąsiedztwie obszary, posiadające dostęp do drogi publicznej i możliwość uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, stanowią obszary predysponowane do rozwoju zabudowy.

5. Środowisko kulturowe

5.1. Rys historyczny rozwoju przestrzennego gminy

5.1.1. Geneza historyczna osadnictwa

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy pochodzą z epoki kamienia, głównie z neolitu. Stanowiska archeologiczne z tego okresu można znaleźć w Woli Czaryskiej. Jednym z ważniejszych, nie datowanych jednak obiektów archeologicznych, jest kopiec znajdujący się we wsi Wałkonowy Dolne (AZP8756, 7, 1)²⁵. Interesujące stanowisko znajduje się również we wsi Brzozowa - są to pozostałości gródka z widoczną fosą - prawdopodobnie była to stara siedziba rodu Szafranców.

Według *Encyklopedii Orgelbranda* nazwa stolicy gminy wzięła się z połączenia słów *Sece*, czyli błota, bagno i *miń*. Jej całość oznacza *Omiń błota*, *Omiń bagno*. Jeszcze w XX wieku przez centrum miejscowości przepływał ciek o nazwie *Sece*, wpadający następnie do rzeki *Zwłeczy* (dopływ *Pilicy*). Inne źródła wskazują na pochodzenie nazwy od imienia *Secema* po dodaniu przyrostka *-in*²⁶. Osada powstała na zalesionym płaskowyżu stanowiącym dział wodny między dorzecziami *Pilicy* i *Nidy*. Istotny dla rozwoju był również lokalny węzeł komunikacyjny. Gościńce łączyły go z najważniejszymi szlakami ówczesnych ziem polskich. Były to drogi przez *Mstów*, *Częstochowę* do *Wrocławia* oraz w kierunku wschodnim do *Włoszczowy* i *Małogoszcza* - stolicy ówczesnej kasztelanii. Połączenie omawianych terenów z *Krakowem* zapewniały gościńce wiodące przez *Szczekociny* i *Żarnowiec* oraz *Moskorzew* i *Mstyczów*.

Pierwsza pisana wzmianka o *Seceminie* pochodzi z 2 czerwca 1268 roku z dokumentu *Bolesława Wstydlivego*²⁷. Wynika z niej, że książę krakowski i sandomierski spotykali się w *Seceminie* z mnichami z klasztoru henrykowski. Jediną miejscowością z obecnego terenu gminy wspomnianą na piśmie (miało to miejsce w 1376 roku) jest *Czaryż*.

5.1.2. Rozwój osadnictwa w gminie Secemin

Jednym z miejsc, w których sieć osadnicza była stosunkowo gęsta już w średniowieczu, były okolice źródeł rzeki *Zwłeczy*. Poza tym osiedla budowano głównie na terenach wydmych oraz w pobliżu zbiorników wodnych lub cieków (obecnie w większości wyschniętych). Zapewniało to niegroźne zalaniem miejsce osiedlenia z jednoczesnym dostępem do wody pitnej.

Około II wieku n.e. na terenie gminy zaczęły nasilać się procesy osadnictwa. W III i IV w. na tych terenach dominowała kultura przeworska.

W średniowieczu teren kraju podzielony był na okręgi grodowe (kasztelania). Obszar obecnej gminy *Secemin* należał do kasztelanii w *Małogoszczu*, prowincji sandomierskiej. Istniał również podział na kasztelanie kościelne. Kasztelania *Małogoska* podlegała arcybiskupowi gnieźnieńskiemu, a *Secemin* wraz z okolicą wchodził w skład archidiakonatu w *Kurzelowie*.

²⁵ Materiały Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach

²⁶ Słownik Geograficzno-historyczny Powiatu Włoszczowskiego, S. Janaczka, Włoszczowa 2005

²⁷ Materiały Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach

W XIV wieku ponownie zjednoczono królestwo polskie po okresie rozbitcia dzielnicowego. Wówczas to powstał podział administracyjny na województwa oraz, stopniowo, do XV wieku, na powiaty²⁸. Secemin znalazł się w powiecie chęcińskim, w województwie sandomierskim. Niektóre wsie, wchodzące w skład obecnej gminy Secemin, znajdowały się na terenie powiatów krakowskiego i lelowskiego, województwa krakowskiego.

Do czasu nadania przez króla Władysława Jagiełłę Secemina Szafrancom pod koniec XIV wieku, tutejsza administracja należała do miejscowego starosty grodowego.

W okresie od XV do XVII wieku Seceminem władali Szafranowie. Pod ich rządami miasto wraz z okolicą przeżywało najintensywniejszy rozwój w swojej historii²⁹. Według rejestrów poborowych powiatu chęcińskiego w 1540 roku w ówczesnym mieście znajdowały się 103 domy, zamieszkiwane przez 600 osób. W tym czasie Secemin miał prawo do organizacji dwóch jarmarków i poniedziałkowego targu tygodniowego. Duże znaczenie dla funkcjonowania miasta miała zmiana prawa lokacyjnego z polskiego na niemieckie dokonana przez Króla Zygmunta I w 1519 roku oraz umożliwienie organizacji kolejnych dwóch jarmarków. W wieku XVI Secemin był ważnym na ziemiach polskich ośrodkiem kalwinizmu, odbywały się tu synody, na które ściągali goście z całej ówczesnej Polski (na wyróżnienie zasługuje m.in. Mikołaj Rej).

Najbardziej brzemienne w skutkach wydarzeniem w XVII wieku był potop szwedzki. W okresie tym miasta na terenie całej Rzeczypospolitej zostały splądrowane i zniszczone. Wiele prosperujących ośrodków nigdy nie odzyskało świetności sprzed najazdu. Ludność ginęła nie tylko wskutek działań wojennych - przemieszczające się wojska często niosły z sobą śmiertelne zarazy - w Seceminie w tym okresie zmarło ok. 75% mieszkańców.

W wyniku III rozbioru Polski (w 1795 roku) całość terenów obecnej gminy Secemin znalazła się w zaborze austriackim. W 1807 roku utworzono Księstwo Warszawskie, w którego skład weszły omawiane tereny. Obszar obecnej gminy Secemin znajdował się wówczas w departamencie radomskim, w powiecie kieleckim (w podziale z lat 1810-1815).

W 1815 roku powstało zależne od carskiej Rosji Królestwo Polskie. Wówczas utworzono województwo sandomierskie z siedzibą w Radomiu. W 1816 roku tereny obecnej gminy weszły w skład województwa krakowskiego z siedzibą w Kielcach. W 1837 roku car Mikołaj I w ramach ujednoczenia podziału administracyjnego Królestwa zamienił województwa na gubernie. Po krótkim istnieniu guberni krakowskiej (przemianowanej później na kielecką) połączono ją z sandomierską, tworząc gubernię radomską.

W 1863 roku wybuchło powstanie styczniowe. Brali w nim udział również secemińscy mieszkańcy. Na terenie gminy toczyły walki oddziały Zygmunta Chmieleńskiego oraz sam Adam Chmielowski, czyli św. Brat Albert. W ramach sankcji za udział w powstaniu z dniem 1 czerwca 1869 roku Seceminowi zostały odebrana prawa miejskie.³⁰ W dniu 1 stycznia 1867 roku utworzona została gubernia kielecka oraz, po raz pierwszy, powiat włoszczowski. Funkcjonował wtedy również podział na gminy. Już wtedy istniała gmina Secemin, jednak jej

²⁸<http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/4575166/polska-wiadomosci-wstepne-podzialy-administracyjne.html>
(22 czerwca 2013)

²⁹ Więcej informacji o inicjatywach rodu znajduje się w podrozdziale dotyczącym historii miejscowości Secemin

³⁰ Szerzej w rozdziale dotyczącym historii miasta

siedzibą do 1898 roku pozostawały Wałkonowy. W skład powiatu wchodził również dawny powiat lelowski, do którego w XVIII wieku należało wiele wsi z obecnego terenu gminy. Należy również podkreślić, że niektóre z obecnych miejscowości weszły w skład sąsiednich gmin: Radków (miejscowości: Wola Czaryska, Krzepin) i Chrząstów (miejscowości: Kuczków, Dąbie). Taki podział administracyjny utrzymywał się do 1918r.³¹

W 1915 roku w wyniku działań wojennych tereny obecnej gminy Secemin znalazły się pod administracją austriacką. Nie zostały one znacząco zniszczone wskutek bezpośrednich działań wojennych, jednak odczuwano tu konsekwencje gospodarcze konfliktu.

W 1918 roku obecne tereny gminy znalazły się w niepodległej Polsce i przynależały do województwa kieleckiego, powiatu włoszczowskiego.

W czasie II wojny światowej gmina Secemin znalazła się na terenie Generalnego Gubernatorstwa. W okolicach Secemina toczyły się walki partyzanckie. Działał tu m. in. oddział Stanisława Jokła z Psar, który wysłał się zatrzymaniem i kradzieżą broni z jednego z niemieckich pociągów, oraz oddział Mieczysława „Marcina” Trachalskiego, który wysadził cały skład. W wyniku holocaustu z gminy zniknęła liczna niegdyś populacja żydowska.

Po wojnie gmina Secemin leżała na terenie powiatu włoszczowskiego, województwa kieleckiego.

W latach 50 XX wieku na terenie dawnego cmentarza żydowskiego w Seceminie otwarto Spółdzielnię Kótek Rolniczych. Powołano również Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną. Po reformie administracyjnej z 1975 roku zlikwidowano powiaty, a gmina znalazła się w województwie częstochowskim. W latach 70-tych do gminy weszły m. in. Krzepice, Kuczków, Wola Czaryska, Krzepin i Żeliszawice. W 1982 miejscowości: Bałków, Bieganów i Ojsławice przeniesiono do gminy Radków.³²

W okresie PRL ważnymi wydarzeniami było powstanie zakładów produkcyjnych, m. in. Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Kuczkowie, Zakładu Produkcji Betonów (GOFABET) i Kopalni Mineralnych w Żeliszawicach.

Istotnymi inwestycjami komunikacyjnymi na terenie gminy w tym czasie była budowa linii kolejowej Koniecpol - Kozłów, dzięki której tutejsi mieszkańcy uzyskali dworzec kolejowy, a także budowa Centralnej Magistrali Kolejowej na przełomie lat 70 i 80 XX wieku.

W wyniku reformy administracyjnej z 1999 roku gmina Secemin znalazła się w obecnym powiecie włoszczowskim, województwie świętokrzyskim.

Rys historyczny niektórych miejscowości znajdujących się w Gminie Secemin³³:

³¹ Goldon Łukasz, Urzędy administracji ogólnej w guberni kieleckiej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku. Dzieje ustrojowe, przepisy kancelaryjne, stan opracowania, wykorzystanie w badaniach regionalnych i naukowych, Archiwum Państwowe w Kielcach, materiał dostępny na stronie http://20090209.archiwa.gov.pl/repository/wydarzenia/Lukasz_%20Guldon.pdf (dostęp 21 czerwca 2013)

³²Dz. U. z 1982r. Nr 23, poz. 166

³³ Podrozdział powstał na podstawie informacji z publikacji Janaczka Stanisław [red.], Słownik Geograficzno-historyczny Powiatu Włoszczowskiego, Włoszczowa 2005 oraz zamieszczonych na stronie

Bichniów - miejscowość wielodrożnicowa, pierwsza wzmianka o niej pochodzi z akt sądu krakowskiego z 1387 roku. Nazwa najprawdopodobniej wzięła się od nazwy Bycha i na przestrzeni wieków zmieniała się pozostając jednak w bezpośrednim związku z nazwiskiem pierwotnego właściciela.

W dokumencie Władysława Jagiełły, pochodzącym z 1395 roku, znajduje się informacja o przynależności wsi do dóbr Secemin (tzw. klucz secemiński), jej właścicielem był Piotr Szafrańc. W rękach tego rodu wieś pozostała do końca XVII wieku.

Znajdujący się w Bichniowie dwór powstał w 1925 roku z inicjatywy Adama Makólskiego. Ciekawym obiektem we wsi jest również pochodząca z połowy XIX wieku murowana kapliczka.

Nazwy części wsi: Nowa Wieś, Stara Wieś, Resztówka, Spółdzielnia, Imielówka, Folwark.

Brzozowa - wieś ulicowa w zachodniej części gminy, znajdująca się przy drodze wojewódzkiej z Koniecpola, nad rzeką Zwleczą. W latach 1511-1523 wymieniana jako Molendino (Młyn) Brzozowy. Miejscowość przez cały czas była związana z kolejnymi właścicielami Secemina. Odkryto w niej pozostałości po XVI wiecznym grodzisku.

W skład obecnego sołectwa wchodzi również miejscowości: Gabrielów, Pniaki, Maleniec.

Cennym obiektem we wsi jest kapliczka św. Jana Nepomucena.

Celiny - pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1770 roku. Wówczas dziedzicem tujszego folwarku był Michał Czarnocki. Według dokumentu z 6.XI.1783 r. wieś należała do parafii Dzierżgów, archidiakonatu krakowskiego, powiatu lelowskiego i województwa krakowskiego. Po rozdziale dóbr Secemin w 1867 roku wieś weszła w skład majątku Psary. Jego właścicielami byli Marchoccy, później rodzina Stefani.

Nazwa wsi pochodzi najpewniej od apelatywu Celina, czyli *oranie ugoru od razu w zagon, bez poprzedniej podrzutki i radlenia*.

Czaryż - nazwa pochodzi od nazwy osobowej *Czażyr*. Wieś wzmiankowana jest w 1376 roku jako Czarzach, Czarzis, Czrys. Wówczas należała do rycerskiej rodziny herbu Korczak. Później, pod różnymi formami, pojawiała się w dokumentach z lat 1385, 1388, 1397, 1398, 1399, 1400, 1423, 1466, 1470, 1434, 1496, 1529. W XIV wieku miejscowość należała do powiatu krakowskiego, a w XVI do lelowskiego. W XVII wieku właścicielami Czaryża byli Gosławscy. W 1867 roku weszła w skład powiatu Włoszczowskiego, gminy Radków. Na przełomie XIX i XX wieku powstał tu zespół dworski, po którym ślady można oglądać do dziś. Wieś do roku 1939 należała do Morsztynów.

Czmielę - przysiółek Secemina przy drodze wojewódzkiej nr 786. W 1970 w spisie miejscowości powiatu włoszczowskiego wymieniona jako Trzmielę.

Daleszec - przysiółek wsi Psary, sołectwa Psary Wieś, położony w lesie. Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1423 r. Wówczas właścicielem był Jan Kuczkowski, dziedzic z

Kuczkowa. W okresie przedrozbiorowym wieś należała do powiatu lelowskiego, województwa krakowskiego. W XIX wieku Daleszec należał do parafii Dzierzów.

Dąbie - wieś o układzie ulicowym, położona w południowo - zachodniej części gminy. Jej nazwa pochodzi od rzeczownika zbiorowego Dąbie, czyli „miejsce porośnięte dębami”. Pierwsza wzmianka pochodzi z roku 1376, wówczas pojawia się pod nazwą *de Dape*. Następne informacje pochodzą z lat 1381 (Dabe), 1569 (Demba), 1877 (Dąbie). W latach 1376 - 1381 wieś należała do Dziwisza. W XIX wieku weszła do dóbr Chrzastów we własności Potockich. Do XIX wieku przynależała do powiatu lelowskiego w województwie krakowskim. Od 1867 roku do okresu po II Wojnie Światowej wieś należała do gminy Chrzastów. Gdy w miejsce gromad przywrócono gminy, miejscowość weszła do gminy Secemin. Obecnie należy do parafii Kuczków.

Gabrielów - przysiółek wsi sołeckiej Brzozowa, rozwijający się w układzie ulicówki. Interesujące jest położenie zabudowań przy tzw. *Starej Drodze*. Łączyła ona Secemin i Koniecpol, obecnie jej funkcje pełni równoległa droga wojewódzka nr 786. Wieś w XIX wieku należała do Marchockich, a następnie do Lohmannów. Na mapie Karola de Perthes'a z roku 1791 miejscowość nie występuje. Wieś przynależy do parafii Secemin.

Gródek - przysiółek wsi Kluczyce. Pierwsza wzmianka pochodzi z lat 1511-1512 kiedy to wieś wymieniana była jako część Woli Kuczkowskiej, będąca we własności kościelnej tutejszej plebani. Stan ten utrzymał się do XVIII wieku. Przed rozbiorami miejscowość leżała w powiecie lelowskim, województwie krakowskim. Od 1867 roku do okresu po II Wojnie Światowej znajdowała się w gminie Chrzastów. W skład gminy Secemin Gródek wszedł po likwidacji gromad w latach 50 XX wieku.

Kluczyce - pierwsza wzmianka o wsi pojawiła się w 1385 roku (Clucicz), kolejne w latach: 1394 (Kluczice, Cliczice), 1470 - 1480 (Cluczyce), 1513 (Cluczycza), 1530 (Cluczice). Miejscowość była własnością szlachecką. W 1413 roku wspomniany jest Paszek z Kluczyca. W XV wieku pojawiają się wzmianki o Andrzeju, Janie, Prandocie z Kluczyckich herbu Dębno, którzy są wymieniani jako właściciele wsi. W XVII wieku Kluczyce stają się własnością Seweryna Dembińskiego (dziedzic w Seceminie). W latach 1810-1811 majątek należał do Józefa i Klary Izabelli Żeromskich, dziadków Stefana Żeromskiego. Przed rozbiorami wieś znajdowała się w powiecie lelowskim, województwie krakowskim. W 1903 roku wcielono ją do parafii Kuczków, a w 1976 do parafii Psary.

Krzepcie - wieś położona w południowej części gminy Secemin. Była własnością szlachecką, wielokrotnie zmieniała swych właścicieli. W 1376 roku w dokumentach pojawia się *via Crepiczsca*, czyli droga do Krzepic. Następne wzmianki pochodzą z lat 1416, 1420, 1489, 1498. Wówczas to miejscowość nabył Piotr Szafranec. W 1608 roku kupili ją Dembińscy. W XIX wieku wieś należała do powiatu lelowskiego, województwa krakowskiego. Jej parafią był Dzierzów, później Secemin, obecnie Psary.

Krzepin - wieś o charakterze ulicówki z częściowo rozproszoną zabudową. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1398 roku. W 1508 roku właścicielem wsi był Krzysztof Gosławski. Sytuacja ta trwała do XVII wieku. Jej nazwa pochodzi od nazwy osobowej Krzep, a sufiks - in oznacza nazwę dzierżawczą, była to więc wieś należąca do Krzepa. W XX wieku właścicielem miejscowości był Stefan Siemiński. W okresie przedrozbiorowym wieś przynależała do

powiatu checińskiego, województwa sandomierskiego. Później znalazła się w zaborze austriackim. W XIX wieku leżała w granicach Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego. W 1897 roku weszła w skład gminy Radków będącej częścią powiatu włoszczowskiego. W gminie Secemin znalazła się w latach 70 XX wieku.

Kuczków - wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1376 r. jako Cuccow, Cuczow, Kucz - własność braci Prokosza i Klemensa herbu Jastrzębiec. W XVI wieku Kuczków wchodzi w skład dóbr Koniecpolskich. Od 1629 roku właścicielem jest Mikołaj Koniecpolski, później są nimi Czapscy, Potoccy, Morsztynowie. W 1867 wieś znajdowała się w gminie Chrzastów, w powiecie włoszczowskim. W okresie PRL - u funkcjonowało tu Państwowe Gospodarstwo Rolne. Wieś weszła w skład gminy Secemin w latach 70 XX wieku.

Marchocice - wieś powstała w układzie ulicowym. Założona w XVIII wieku przez Marchockich herbu Ostoja. Częścią miejscowości jest przysiółek Międzylesie.

Miny - przysiółek Żeliszawiczek, posiada charakter ulicówki. Wieś była związana z położoną obecnie w sąsiedniej gminie miejscowością Czarnca i jej dziedzicami. Do dziś należy do parafii Czarnca, dekanatu włoszczowskiego.

Papiernia - przysiółek wsi Żeliszawice, położony nad rzeką Jeżówką (dopływ Zwleczy). Nazwa pochodzi od zakładu zajmującego się produkcją papieru - w XIX wieku produkowano tu bibułę. We wsi znajduje się dawny młyn wodny, obecnie funkcjonujący jako elektryczny. Przysiółek należy do parafii Czarnca.

Piaski - część wsi Secemin z osadnictwem notowanym dopiero na początku XX wieku.

Psary Kolonia - kolonia powstała w drugiej połowie XIX wieku w obrębie wsi Psary. Jej dawna nazwa to Okupniki. Zaczątkiem jej istnienia była decyzja właściciela tych ziem, Adolfa Stefaniego, o parcelacji terenów Psar. Stefani wraz z Feliksem Jędrusikiem z Siewierza weszli w posiadanie wsi w 1876 r. Znaczącym dla rozwoju wsi było wytyczenie szosy Secemin - Szczekociny właśnie przez Psary Kolonię.

Psary Wieś - nazwa wsi pochodzi od profesji, jaką zajmowali się jej mieszkańcy, tj. od hodowli psów myśliwskich dla dworu książęcego. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1376 roku, gdy wieś była własnością rycerza Jakusza herbu Pilawa. W 1437 roku w dokumentach pojawiają się bracia Gniewosz i Stanisław z Psar. Od XVI wieku Psary były własnością Piotra Szafrąncza, od 1608 roku miejscowość była własnością Dembińskich, następnie władali nią Czarnoccy, Marchoccy, Michałowscy. W 1857 roku Psary wyłączono z majątku Secemin. W miejscu gdzie obecnie znajduje się kościół na początku XX wieku można było podziwiać pozostałości zabudowań dworskich. W XIX wieku wieś znajdowała się w powiecie lelowskim, województwie krakowskim (siedziba w Kielcach).

Wałkonowy - pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1407r. (Walcunow) i pojawia się w zapisach sądowych województwa sandomierskiego. Następne z lat 1508, 1520 (Walkunow), 1540 (Walkunowy minor). Wałkonowy oddawały dziesięcinę do kościoła w Czarncy. W XVI pojawiają się nazwy *Walkonow duplex*, *Walkonow I*, *Walkonow II*. W XVI wieku wieś należała do parafii Czarnca. W XVII wieku miejscowość dzierżawili Jakub i Antonina Szembekowie z Ropocic. W 1722 roku dziedzicem Wałkonowów wraz z Ropocicami był starosta Budziszew-

ski - Stanisław Szember. Obecnie wieś podzielona jest na Wałkonowy Dolne i Wałkonowy Górne.

Wola Czaryska - wieś ulicowa w południowej części gminy. W średniowieczu osadę konsekwentnie nazywano Wolą Sasinową, nazwa ta funkcjonowała przez długi czas. Dopiero na przełomie XVIII i XIX wieku wieś, ze względu na różnorodne związki sąsiedzkie z Czaryżem, zaczęto nazywać Wolą Czaryską. Jeśli chodzi o słowo *Wola* w nazwie, oznaczało to *wolność* czyli zwolnienie mieszkańców przez pewien czas ze świadczeń na rzecz tutejszego pana feudalnego. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1381 roku, w księgach sądowych pojawia się właściciel Niemierza. W XVIII wieku wieś wchodziła w skład powiatu lelowskiego, województwa krakowskiego. W powiecie włoszczowskim, utworzonym w 1867 roku, leżała w gminie Radków. Natomiast w gminie Secemin znalazła się w wyniku reformy administracyjnej z lat 70 XX wieku.

Wola Kuczkowska - wieś z zabudową skoncentrowaną wzdłuż jednej drogi. Nazwa wola oznacza, wspomniany już w przypadku Woli Czaryskiej, okres *wolizny*. W okresie I Rzeczypospolitej miejscowość leżała w powiecie lelowskim, województwie krakowskim. W XIV wieku nazywano ją *Wielką Wolą Kuczkowską*, wchodziła wtedy w skład majątku Kuczków. Do XVI wieku właścicielami byli Kuczkowscy herbu Jastrzębiec. Następnie nabyli ją Konięcpolscy herbu Pobóg, później Czapscy, Potoccy, Morsztynowie.

Zakrzów - w XV wieku właścicielem wsi był Piotr Szafraniec, pierwsza wzmianka pochodząca z 1401 roku informuje właśnie o nabyciu przez niego wsi. W XVII wieku wieś przeszła w ręce Dembińskich. W 1938 roku Zakrzów należał do parafii Czarnca.

Zwleczą - nazwa początkowa zapisywana była Wzleczą. Wzmianka o wsi pojawia się w 1357 r. i informuje o tym, że wieś wchodziła w skład dóbr arcybiskupa gnieźnieńskiego. W 1370 roku nabywa ją Kazimierz Wielki, a w 26 XI 1400 Piotr (2) Szafraniec. W 1508 roku znajdowała się w rękach Stanisława Szafranca. Przez następne lata wieś posiadali kolejni dziedzice Secemińscy.

Żelislawice - wieś o charakterze ulicówki. W latach 1376 - 1382 Żelislawicami władali Pietrasz wraz z bratankiem Paszko oraz Tomasz i Piotr herbu Tarczała. W XV wieku wieś była w posiadaniu Jana i Tomasza herbu Prawdzic. W 1520 roku miejscowość nazwana była *Zelyshawycze*, w 1540 roku *Zelyslawicze*, funkcjonowała również nazwa *Żelislawicze Większe* oraz *Żelislawicze duplex*. W XVI wieku własność we wsi była bardzo rozdrobniona, szlachta zamieszkiwała w 8 dworach. W XVII wieku zamieszkiwali ją Czaryscy herbu Korczak. W 1775 roku był tu folwark należący do podczaszego Braclawskiego Kazimierza Wilkoszowskiego. Przed rozbiorem Żelislawice były częścią powiatu checińskiego w województwie sandomierskim. W latach 70 XX wieku zostały włączone do gminy Secemin. Miejscowość znalazła się na trasie oddanej do użytku w 1911 roku linii kolejowej Herby - Częstochowa - Kielce. Wyznaczono tu przystanek „Żelislawice”. W okresie PRL-u powołano *Przedsiębiorstwo Przemysłu Betonów GOFABET*. Które posiadało własną bocznice kolejową.

Żelislawiczki - w XVI wieku nazywano je *Żelislawicami Mniejszymi*, w XVII *Żelislawicami Małymi*. Należały one wówczas do Stefana Czarnieckiego i jego brata. Później tereny te dzierżawił wojewoda sieradzki Mikołaj Małachowski. W 1775 roku właścicielem był starosta Lubiatowski Mycielewski, ale wieś zastawiona była wojewodzie sieradzkiemu Mikołajowi Mała-

chowskiemu. Wtedy też część Żeliszawiczek należała do Kazimierza Wilkoszowskiego. W XIX wieku Żeliszawiczki były częścią Żeliszawic.

5.1.3. Historia i rozwój przestrzenny miejscowości Secemin

Pierwsza wzmianka o wsi Secemin pochodzi z 2 czerwca 1268 roku. Wynika z niej, że było to miejscem spotkań księcia krakowskiego i sandomierskiego z reprezentantami klasztoru henrykowskiego. Akt własności wystawiony przez Władysława Łokietka 21 września 1291 roku mówi o posiadaniu kompleksu majątkowego „pospolicie zwanego Secamin” przez komesa Bokkę. W roku 1345 Secemin pojawił się w dokumencie dotyczącym nadania kuźnicy w Gościęcinie nieopodal Kurzelowa.

Dokument wystawiony w 1395 roku przez króla Władysława Jagiełłę wymienia Secemin jako miasto (oppidum). Wówczas to wraz z pobliską wsią Bichniów otrzymuje je Piotr Szafraniec z Łuczyc herbu Stary Koń. Szafrańcowie, jedna z najbogatszych rodzin tamtego okresu, pozostaną właścicielami tych terenów aż do XVII wieku.

Secemin, jako miasto królewskie był lokowany już przed 1370 rokiem, jednak dopiero nadanie mu prawa polskiego i otrzymanie praw miejskich w 1401r. za panowania Władysława Jagiełły przyczyniło się do rozwoju ośrodka. Wówczas to wytyczono prostokątny rynek miejski z sześcioma wychodzącymi z niego ulicami oraz wyznaczono w pobliżu jednego z jego narożników miejsce na kościół. Również znajdująca się w XV wieku w północnej części miejscowości, przy dzisiejszej ulicy Kościelnej, warownia miała wpływ na układ rozwijającego się miasta.

W wieku XVI następuje rozszerzanie przywilejów miasta i jego znaczny rozwój. Szafrańcowie mogli czerpać zyski z przeprawy przez pobliskie bagna - posiadali prawo do poboru tzw. mostowego. W 1519 roku Zygmunt I Stary zmienił posiadane prawo lokacyjne na niemieckie, wydany został również przywilej zwalniający mieszczan secemińskich z opłat targowych na terenie całego kraju. Miasto miało prawa do organizacji pięciu jarmarków. W latach 1550-1570 wnuk Piotra (6) Szafranca, Stanisław, skupił w swych rękach dawne dobra rodziny oraz przeszedł na kalwinizm. W latach 50 XVI wieku secemiński kościół zamieniono na zbór kalwiński, a następnie przebudowano poszerzając nawę. Znajdowała się tu siedziba superintendenta zborów małopolskich. 21 stycznia 1556 roku w Seceminie odbył się synod kościoła kalwińskiego. Gościli na nim Andrzej Trzeciński - tłumacz, Hieronim Filipowski - poseł na sejm, a nawet Mikołaj Rej. Poeta poświęcił Stanisławowi Szafrancowi fragment „Zwierzyńca” i „Zwierciadła”. W obu dziełach sławione były dobre cechy dziedzica. 26 kwietnia 1616 roku odbył się w mieście ostatni synod organizacji kościoła kalwińskiego.

Stanisław Szafraniec ufundował szkołę wyższą, która kształciła seceminian bezpłatnie. Secemińska szkoła wykształciła wielu XVI i XVII - wiecznych ministrów.

W 1608 roku zmarł bezpotomnie Andrzej Szafrański. Majątek przeszedł w ręce Anny Dembińskiej, jego matki i jej rodziny. Właścicielem stał się Aleksander Seweryn Dembiński. W 1632 roku córka Aleksandra Seweryna wyszła za Jana Samuela Czarnockiego herbu Lis. Czarnoccy władali Seceminem do 1788 roku, gdy majątek przeszedł w ręce Marchockich. Potop Szwedzki, będący jednym z wydarzeń mających największy wpływ na rozwój gospo-

darczy państwa polskiego, odcisnął swoje piętno również w Seceminie. Z powodu epidemii chorób przyciągniętych tu przez armię szwedzką zmarło ok. 75% mieszkańców miasta. Pięćdziesiąt rodzin żydowskich, posądzonych o kolaborację z wrogiem, straciło życie z rąk polskich żołnierzy.

W 1752 roku w Seceminie powstał dwór, który przechodząc liczne przebudowy stał w tym miejscu do lat 70 XX wieku.

W okresie rozbiorów Secemin leżał na terenie powiatu chęcińskiego, województwa sandomierskiego. W 1815 wszedł w skład Królestwa Polskiego.

W 1859 roku w Seceminie mieszkało 852 mieszkańców, w tym 96 stanowili Żydzi. Ważnym źródłem utrzymania miasta były jarmarki. W wyniku reformy administracyjnej z 1867 roku Secemin wszedł w skład powiatu włoszczowskiego, guberni kieleckiej. W 1869 roku car Aleksander II w ramach represji po powstaniu styczniowym odebrał prawa miejskie wspierającym zryw miastom Królestwa Polskiego, w tym i Seceminowi. Wówczas powstała gmina Secemin, jednak do roku 1898 jej siedzibą były Wałkonowy. W 1899 roku we wschodniej pierzei rynku (na rogu z obecną ulicą Czarnieckiego) powstał budynek pełniący funkcję urzędu gminy do 1978 roku.

Po odzyskaniu niepodległości Secemin był siedzibą gminy i przynależał do powiatu włoszczowskiego, województwa kieleckiego. Około roku 1935 rozpoczęto budowę szkoły w Seceminie, zbudowano bitą drogę do Żelisławic oraz zmodernizowano drogę do Koniecpola³⁴.

W okresie II wojny światowej Secemin leżał w granicach Generalnego Gubernatorstwa. W 1942r. do obozu pracy Mauthausen - Gusen wywieziono ówczesnego dyrektora szkoły, Jana Zawadę (obecnego patrona szkoły w Seceminie). W 1943 roku 60 secemińskich Żydów trafiło do getta we Włoszczowie. W latach okupacji i po II wojnie światowej Secemin nadal był siedzibą gminy. W wyniku Dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 o wprowadzeniu Reformy Rolnej rozparcelowano majątek Secemin.

Przy obecnej ulicy Kościuszki powstała wówczas Spółdzielnia Rolnicza oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna. Na ich potrzeby uruchomiono również Państwowy Ośrodek Maszynowy. Byli to ważni pracodawcy tego okresu. W latach 70 XX wieku został wyburzony tutejszy dwór, tym samym gmina straciła jeden z najciekawszych na jej terenie zabytków.

W wyniku reformy administracyjnej z 1999 roku, wprowadzającej trójstopniowy podział administracyjny, gmina ponownie weszła w skład powiatu włoszczowskiego należącego do województwa świętokrzyskiego ze stolicą w Kielcach.

5.2. Walory krajobrazu kulturowego

Krajobraz kulturowy powstaje w wyniku rozwoju cywilizacji i jest przez nią cały czas kształtowany. Oznacza to, że jest on tworzony przez człowieka i tylko dzięki jego obecności będzie mógł stale działać i utrzymywać odpowiedni stan. Na środowisko kulturowe składają się

³⁴,Słownik Geograficzno-historyczny Powiatu Włoszczowskiego, S. Janaczka, Włoszczowa 2005

przekształcające się przez lata dobra kultury materialnej i duchowej, które stanowią pewien lokalny dorobek jednostki.

Środowisko kulturowe gminy Secemin reprezentowane jest zarówno przez lokalne budowle, pozostałości po dawnym osadnictwie jak też i miejscowe obyczaje czy wierzenia religijne.

W gminie Secemin znajduje się wiele stanowisk archeologicznych (184), spośród których żadne nie zostało wpisane do rejestru zabytków.

W rejestrze zabytków nieruchomości znajduje się jedynie osiem obiektów. Są to zarówno obiekty podworskie (zespół dworski w Bichniowie, park dworski w Czaryżu, park dworski w Krzepinie, pozostałości zespołu dworskiego w Seceminie [fosa, park]) jak i sakralne (kościół w Kuczkowie, kościół w Seceminie).³⁵

Kolejnym istotnym elementem środowiska kulturowego gminy Secemin są obiekty wyznaczone przez wojewódzkiego konserwatora zabytków do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków. Wśród nich znajdują się: murowane kapliczki (w Bichniowie, Brzozowej, Kuczkowie, Seceminie i Zwleczy) cmentarze parafialne (w Kuczkowie, Psarach i Seceminie), zabudowania otaczające kościoły (w Seceminie) oraz budynek pofolwarczny w Czaryżu.

Na terenie gminy Secemin znajdują się również obiekty określane jako miejsca pamięci, które stanowią świadectwo historycznych wydarzeń istotnych dla lokalnej społeczności.

5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną

Na terenie gminy Secemin występują następujące kategorie zabytków:

- obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków;
- obiekty nieruchome wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- obiekty archeologiczne znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 23.07.2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (~~Dz. U. 2014 poz. 1446~~ [tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 840^{1\)}](#)), ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;

³⁵ Więcej informacji na temat obiektów z rejestru zabytków znajduje się w podrozdziale opis obiektów z rejestru zabytków.

- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkami, sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

Na terenie gminy Secemin znajduje się obecnie 8 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych (Tab.17.). W rejestrze nie znajdują się żadne stanowiska archeologiczne.

Tab. 17. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Okres powstania	Numer wpisu do rejestru
1.	Dwór murowany w zespole dworskim	Bichniów	Okolo połowy XIX wieku	453 z 01.02.1989
2.	Park w zespole dworskim	Bichniów	XVIII/XIX wiek	453 z 01.02.1989
3.	Park dworski	Czaryż	Druga połowa XIX w., później przebudowa.	580 z 04.11.1998
4.	Park dworski	Krzepin	Przełom XIX i XX wieku	581 z 04.11.1998
5.	Kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Kuczków	1779r., przebudowy w I połowie XIX w. i w latach trzydziestych XX w.	424 z 24.06.1967
6.	Kościół pw. śś. Katarzyny i Jana Ewangelisty wraz z otoczeniem w granicach ogrodzenia	Secemin	1402r., przebudowy w latach 1540-1544, 1556-1558, 1617, 1913.	228 z 25.01.1978
7.	Fosa (pozostałości fortyfikacji ziemnych)	Secemin	1540r.	332 z 03.12.1956

8.	Park podworski	Secemin	System wodny XV wiek, drzewostan przełom XVIII i XIX, elementy kompozycji XIX w.	579 z 04.11.1998
----	----------------	---------	--	---------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu zabytków nieruchomych w województwie świętokrzyskim.

Barokowy kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kuczkowie powstał w 1779 roku w miejscu istniejącej tu od 1511 roku świątyni. Fundatorem budowy byli Michał Czapski, wojewoda malborski oraz Marcin Zabiegalski, miejscowy proboszcz. Świątynia została konsekrowana w 1783 roku. W latach 1881 - 1887 oraz 30 -tych XX wieku obiekt był rozbudowywany. Świątynia jest orientowana, wzniesiona z kamienia i cegły, posiada układ jednonawowy. Kościół usytuowano równolegle do głównej we wsi ulicy. Podczas działań wojennych obiekt nie doznał istotnych uszkodzeń.³⁶

W znajdującym się w świątyni relikwiarzu umieszczone są relikwie drzewa Krzyża Świętego, które do Kuczkowa trafiły z Rzymu w XVIII w. Ich autentyczność potwierdza odpowiedni dokument.³⁷

Kościół otacza pełny mur z murowaną dzwonnica bramną. Obiekty te, wraz z sąsiednią kapliczką św. Jana Nepomucena, widnieją w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Kościół p.w. śś. Katarzyny i Jana Ewangelisty w Seceminie został wzniesiony z inicjatywy rodziny Szafranców i oddany do użytku w 1402 roku (w tym okresie istniało jedynie obecne prezbiterium). Za sprawą ówczesnych właścicieli dóbr secemińskich w latach 1550 - 1554 świątynię przebudowano na zbór kalwiński, do budynku dobudowano obecną nawę. Rekato-lizacja świątyni nastąpiła w 1617 roku, gdy Secemin należał już do rodziny Dembińskich.³⁸ Kolejna przebudowa świątyni miała miejsce w XVIII wieku, gruntowny remont odbył się pod koniec XIX wieku.

Budynek świątyni jest orientowany. Istotne jest jego niezmiennie położenie w pobliżu narożnika rynku Secemina. Od północy przylega do dawnego założenia dworskiego Szafranców. Kościół otoczony jest kamiennym murem, w który wkomponowana jest kaplica przycementarna. W północno - wschodnim narożniku placu, znajdującego się wewnątrz ogrodzenia, znajduje się metalowa dzwonnica.

Zespół dworski w Bichniowie składa się z dwóch zabytków umieszczonych w rejestrze zabytków nieruchomych. Pierwszym z nich jest park dworski założony na przełomie XVIII i XIX wieku, drugim XX wieczny dwór. Od 1395 roku Bichniów wchodził w skład klucza Secemińskiego należącego do rodziny Szafranców. W 1839 roku na mapie Królestwa Polskiego po-

³⁶<http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/kuczkw-podwyzszenia-krzyza-swietego> (dostęp 21 czerwca 2013 roku)

³⁷<http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/kuczkw-podwyzszenia-krzyza-swietego> (dostęp 21 czerwca 2013 roku)

³⁸<http://dawnekieleckie.pl/secemin-kosciol-parafialny/> (dostęp 20 czerwca 2013 roku)

jawia się założenie dworskie w miejscu obecnego, zapewne był to pierwotny dwór kryty gontem. Zachowany do dnia dzisiejszego budynek dworski został wzniesiony w 1925 roku przez ówczesnego dziedzica - Adama Makólskiego.

Dwór, jako budynek parterowy z użytkowym poddaszem, prostokątny w rzucie z frontem na południe, został zlokalizowany w południowo - zachodniej części parku. Założenie parkowe ma charakter krajobrazowy, dość wyraźnie został zachowany pierwotny układ kompozycyjny (stanowiące osie kompozycyjne aleje - w tym aleja główna kasztanowo - olszowo - dębowa, znajdująca się w północno - zachodniej części parku polana widokowa). W parku zachował się liczny starodrzew, na uwagę zasługują cztery drzewa pomnikowe.

Wraz z reformą rolną majątek został upaństwowiony i w wyniku niewłaściwego użytkowania zaczął ulegać degradacji. Od roku 1982 budynek nie był użytkowany. Obecnie, wraz z parkiem, znajduje się w rękach prywatnych. W latach 90` XX wieku został przez nowego właściciela gruntownie przebudowany.³⁹

Zabytkowy park w Czaryżu położony jest we wschodniej części wsi i przylega do drogi prowadzącej do Bałkowa. Od wschodu sąsiaduje z zabudowaniami wsi Czaryż, natomiast od północy z polami uprawnymi. Cenną pozostałością w parku jest układ kompozycyjny wraz z dwoma prowadzącymi w kierunku wschodnim alejami: grabową i świerkową. Były one ciągami komunikacyjnymi łączącymi dwór z ogrodami oraz polami.

Ośrodek kompozycji parku rozkłada się wzdłuż prostopadłych osi. Pierwsza z nich, biegnąca z południowego wschodu na północny zachód przechodzi przez całą długość założenia aż do obecnie wyschniętego już stawu, znajdującego się przy drodze do Bieganowa. Druga z osi prowadzi z północnego wchodu na południowy zachód. Do tej alei przylegał niegdyś taras dworu. Sam budynek nie zachował się do dziś, w jego miejscu znajduje się boisko sportowe. Nadal widoczna w terenie jest tworząca pętlę droga w części zajezdnej - dawny gazon.

Park w Krzepinie zlokalizowany jest na wschód od zabudowań wsi. Szczególnie cenne są elementy jego dawnej kompozycji, wśród których wyróżnić można obsadzenia obrzeżne, altany z drzew oraz licznie reprezentowany starodrzew, składający się z gatunków rodzimych. Objęta ochroną konserwatorską nie została natomiast część parku ze stawem (częściowo wyschniętym) i groblami, gdyż uległa zbyt silnemu przekształceniu. W parku znajdują się pozostałości obiektów niezwiązanych z dawnym dworem - szkoły powstałej po drugiej wojnie światowej.

W Seceminie znajdują się pozostałości dawnego zespołu dworskiego. Najważniejszym jego obiektem był istniejący tu w okresie od 1752 do lat 70 XX wieku dwór wzniesiony przez Czarnockich a następnie znacznie przebudowany przez Lohmanów. Widniał on w rejestrze zabytków pod numerem 132/56 (wpis z 03.12.1956 roku). W okresie PRL był on własnością Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Seceminie, funkcjonowało w nim m. in. kino. Lata

³⁹ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Secemin na lata 2007-2013.

zaniedbań doprowadziły jednak do sytuacji, w której rozbiórka była konieczna. Budynek dworu stał na otoczonym fosą kopcu, na którym najprawdopodobniej położona była wzmiankowana już w 1540 roku fortalicja Piotra Szafrąca. Do rejestru zabytków wpisana jest otaczająca fortyfikację fosa. Teza o średniowiecznym pochodzeniu kopca została zweryfikowana w wyniku badań archeologicznych prowadzonych w 2005 i 2006 roku. Okazało się wówczas że stał tu wzniesiony z kamienia budynek o wymiarach 10,20 m na 13,50 m. Grubość jego ścian przekraczała jeden metr. Była to prawdopodobnie wieża mieszkalna, zwana donżonem. Jej wysokość mogła osiągnąć nawet 16 metrów⁴⁰.

Osobną pozycję w rejestrze zabytków zajmuje tutejszy podworski park. Szczególnie cenny jest zachowany system wodny o charakterze obronnym. Jednym z najbardziej widocznych elementów dawnego układu kompozycyjnego jest pierścień lip okalających wyspę oraz położona w części użytkowej aleja wierzbowa. Taki układ zadrzewienia pochodzi najprawdopodobniej z XIX wieku. Drzewostan parku w obszarze poza fosą pochodzi z przełomu XVIII i XIX wieku. Inne elementy, jak linia brzegowa fosy czy wschodnia aleja dojazdowa uległy zniekształceniu, południowy i wschodni szpaler drzew został zniszczony całkowicie.⁴¹ W 2012 roku gmina pozyskała fundusze na rewitalizację parku, uwzględniającą rekonstrukcję i zagospodarowanie zabytkowego kopca. Działania te mają zostać poprzedzone badaniami archeologicznymi, które pozwolą poznać lepiej historię Secemina.⁴²

Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Na terenie gminy Secemin znajdują się wartościowe obiekty umieszczone w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach. Części z nich znajduje się rejestrze zabytków. Całość przedstawia tabela nr 18, w której to obiekty znajdujące się również w rejestrze zabytków nieruchomości zostały przedstawione w sposób pogrubiony. W ewidencji można odnaleźć zarówno pojedyncze obiekty architektoniczne, jak też i całe zespoły. Na terenie gminy Secemin znajdują się 23 obiekty umieszczone w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Należy podkreślić, że obiekty umieszczone w wojewódzkiej ewidencji zabytków powinny się znaleźć w jej gminnym odpowiedniku.

Tab. 18. Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków w gminie Secemin

Nazwa zespołu	Nazwa obiektu	Miejscowość	Okres powstania
Zespół dworski w Bichniowie	Dwór murowany	Bichniów	około połowy XIX wieku
	Park	Bichniów	przełom XVIII i XI wieku
	Kapliczka murowana	Bichniów	połowa XIX w.
	Kapliczka murowana	Brzozowa	początek XX w.

⁴⁰ http://www.powiat-wloszczowa.pl/index.php?akcja=ciekawostki_wykopaliska (dostęp 21 czerwca 2013 roku)

⁴¹ Wierzychowska Maria, Zagospodarowanie kopca fortalicji Szafrąców z parkiem podworskim w Seceminie, styczeń 2009.

⁴² <http://www.echodnia.eu/apps/pbcs.dll/article?AID=/20121004/POWIAT0113/121009646> (dostęp 22 czerwca 2013 roku)

Pozostałości zespołu dworskiego	Park Dworski	Czaryż	druga połowa XIX w., później przebudowa
	Budynek pofolwarczny, ob. Dom mieszkalny nr 47.	Czaryż	przełom XIX i XX wieku
	Park Dworski	Krzepin	przełom XIX i XX wieku
	Murowana kaplica	Krzepice	
Zespół kościoła parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	Kuczków	1779r., przebudowy w i połowie XIX w. i w latach trzydziestych XX w.
	Dzwonnica murowana	Kuczków	przełom XVIII i XIX w.
	Cmentarz przykościelny	Kuczków	brak danych
	Ogrodzenie murowane	Kuczków	przełom XVIII i XIX w.
	Kapliczka św. Jana Nepomucena	Kuczków	2. połowa XIX w.
	Kapliczka Matki Boskiej	Kuczków	początek XX w.
	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	Kuczków	brak danych
	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	Psary	brak danych
Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Katarzyny i Jana Ewangelisty	Kościół p.w. św. Katarzyny i Jana Ewangelisty wraz z otoczeniem w granicach ogrodzenia	Secemin	1402r., przebudowy w latach 1540-1544, 1556-1558, 1617, 1913.
	Plebania murowana	Secemin	przełom XIX i XX wieku
Pozostałości zespołu dworskiego w Seceminie	Fosa (pozostałości fortyfikacji ziemnych)	Secemin	1540r.
	Park podworski	Secemin	druga połowa XIX w.
	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	Secemin	brak danych
	Kapliczka św. Jana Nepomucena	Secemin	koniec XIX w.
	Kapliczka murowana	Zwleczka	2. połowa XIX w.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach.

Wykaz stanowisk archeologicznych

W gminie Secemin znajdują się 184 stanowiska archeologiczne z których żadne nie zostało wpisane do rejestru zabytków (Tab.19). Najliczniej reprezentowane są ślady osadnicze, które występują na 146 stanowiskach. W gminie zewidencjonowano również liczne punkty osadnicze (14) oraz osady (29). Mniej liczną grupę stanowią kopce (2), cmentarzyska (w tym jedno ciałopalne w Żeliszawicach) oraz jeden dwór i jedna pracownia narzędzi krzemienych.⁴³ W wykazie widnieje również stanowisko w miejscu po secemińskim dworze. W gminie występują stanowiska z każdego okresu dziejów człowieka. Dość licznie reprezentowane są stanowiska pradziejowe (26) oraz pochodzące ze wszystkich okresów epoki kamienia (29). Stosunkowo licznie zostały rozpoznane stanowiska pradziejowe. Ślady osadnictwa z tego okre-

⁴³ Rozbieżności w sumowaniu liczby wykazanych obiektów mogą wynikać z różnego użytkowania tego samego obiektu w różnych okresach czasu.

su zostały odkryte w 40 miejscach. W przypadku epoki kamienia (wszystkich okresów) jest to 35 stanowisk. Świadczeń osadnictwa w epoce brązu jest na terenie gminy 5, a w okresie wpływów rzymskich, czyli na przełomie er, 10. Stanowisk ze znaleziskami z późnego i wczesnego średniowiecza jest w gminie 59. Najliczniej reprezentowane są stanowiska z okresu nowożytnego, ich liczba wynosi 115.

Tab. 19. Wykaz stanowisk archeologicznych w Gminie Secemin

Id.	Miejscowość	Nr AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja obiektu	Okres powstania
1	Żeliszawice	86/55	3	12	brak danych	Epoka brązu
2	Żeliszawice	86/55	4	13	brak danych	
3	Żeliszawice	86/55	5	14	śląd osadniczy, osada	Owr, pradzieje (neolit?), późne średniowiecze i okres wczesnonowżytny
4	Żeliszawice	86/55	6	15	śląd osadniczy, osada?	Owr, późne średniowiecze i okres wczesnowżytny
5	Żeliszawice	86/55	7	16	śląd osadniczy, osada?	Ep. Kam. (neolit?), późne średniowiecze i okres wczesnowżytny
6	Żeliszawice	86/55	8	17	brak danych	Okres nowożytny
7	Żeliszawice-Bugaj	86/56	1	41	śląd osadniczy, punkt osadniczy	o. prehsit., XVII-XIX w.
8	Żeliszawice-Bugaj	86/56	2	42	punkt osadniczy	XVII-XIX w.
9	Żeliszawiczki	86/56	1	43	punkt osadniczy	XVI-XIX w.
10	Żeliszawiczki	86/56	2	44	punkt osadniczy	XVIII-XIX w.
11	Secemin	87/55	1	1	osada	pradzieje
12	Secemin	87/55	2	2	ślady osadniczy, osada, pkt osadniczy	Epoka kamienia, okres nowożytny
13	Secemin	87/55	3	3	osada, osada?, śląd osadniczy, punkt osadniczy	? (Pradzieje), ep.kamienia, okr. nowoż
14	Secemin	87/55	4	4	śląd osadniczy,	OWR
15	Secemin	87/55	5	5	osada	Brak danych
16	Secemin	87/55	6	6	dwór	XVIII w
17	Secemin	87/55	7	7	osada	Brak danych
18	Secemin	87/55	8	8	osada	Brak danych
19	Secemin	87/55	9	9	śląd osadniczy	Ep. kamienia
20	Secemin	87/55	10	10	śląd osadniczy	Okres nowożytny
21	Secemin	87/55	11	11	śląd osadniczy	SRW, okres nowożytny, nieokreślona
22	Secemin	87/55	12	12	śląd osadniczy	Wczesne srw?, srw, won, okr. Nowoz.

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
 UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

23	Secemin	87/55	13	13	śląd osadniczy, punkt osadniczy, osada	Srw, won, okres nowożytny
24	Secemin	87/55	14	14	śląd osadniczy	?(Pradzieje), okres nowoz.
25	Secemin	87/55	15	15	śląd osadniczy	Neolit?, pradzieje, ep. kamienia, wczesne srw?, srw, won, okres nowożytny
26	Secemin	87/55	16	16	śląd osadniczy	Średniowiecze, okres nowożytny
27	Secemin	87/55	17	17	śląd osadniczy, punkt osadniczy	?(Pradzieje), won, okr. Nowoz.
28	Secemin	87/55	18	18	śląd osadniczy	Owr? Okr. Nowoz.
29	Secemin	87/55	19	19	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Owr?, wczesne srw, okr nowoz
30	Secemin	87/55	20	20	śląd osadniczy	?(pradzieje)
31	Secemin	87/55	21	21	śląd osadniczy	Won, okr. nowoz.
32	Secemin	87/55	22	22	śląd osadniczy	srw, okr nowoz.
33	Secemin	87/55	23	23	śląd osadniczy, osada?, osada	Wcz. Ep. brązu, wczesne srw, ?(pradzieje), okr. Nowoz.
34	Secemin	87/55	24	24	śląd osadniczy, punkt osadniczy	WON, okr. Nowoz,+ nieokreślona
35	Secemin	87/55	25	25	śląd osadniczy	?(Pradzieje), neolit?, wczesne srw?, srw, okr. nowoz.
36	Secemin	87/55	26	26	śląd osadniczy	?(pradzieje)
37	Secemin	87/55	27	27	śląd osadniczy	?(pradzieje), won, okr. Nowoz.
38	Secemin	87/55	28	28	śląd osadniczy	Srw, okr. Nowoz.
39	Secemin	87/55	29	29	kopiec	nieokreślona
40	Secemin	87/55	30	30	śląd osadniczy	srw
41	Secemin	87/55	31	31	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Poz. Srw-o.nz, okr, nowoz.
42	Secemin	87/55	32	32	śląd osadniczy	Ep. kamienia
43	Secemin	87/55	33	33	śląd osadniczy	Okr. Nowoz.
44	Secemin	87/55	34	34	śląd osadniczy	Won, okr. Nowoz.
45	Marchocice	87/55	1	38	śląd osadniczy	Owr?, ?(pradzieje), okr. Nowoz.
46	Marchocice	87/55	2	39	śląd osadniczy	?(pradzieje), wczesne srw?, okr. nowoz.
47	Marchocice	87/55	3	40	śląd osadniczy	okr. nowoz.
48	Międzylesie	87/55	1	41	śląd osadniczy	okr. nowoz.
49	Żeliszewice	87/55	1	42	osada	okr. nowoz.
50	Marianów	87/55	1	44	śląd osadniczy	Ep. kamienia
51	Marianów	87/55	2	45	śląd osadniczy	Ep. kamienia
52	Marianów	87/55	3	46	punkt osadniczy	Okr. nowoz
53	Marianów	87/55	4	47	śląd osadniczy	?(pradzieje), epoka kamienia
54	Brzozowa	87/55	3	50	śląd osadniczy	Wczesne srw, ?(pradzieje), poz. Srw. -o. nz. Okr. nowoz.

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
 UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

55	Brzozowa	87/55	4	51	śląd osadniczy	?(pradzieje), srw, poz. Srw - o. nż, okres. Nowoz.
56	Brzozowa	87/55	5	52	śląd osadniczy	Won, okr. nowoz
57	Brzozowa	87/55	6	53	śląd osadniczy	Won, okr. nowoz
58	Brzozowa	87/55	7	54	śląd osadniczy	?(pradzieje), srw, won, okr. nowoz.
59	Brzozowa	87/55	8	55	śląd osadniczy	Okr. nowoz.
60	Marchocice	87/56	2	1	śląd osadniczy	EB
61	Marchocice	87/56	3	2	śląd osadniczy	Okres wczesnonowożytny
62	Marchocice	87/56	4	3	śląd osadniczy	Okres wczesnonowożytny
63	Marchocice	87/56	5	4	śląd osadniczy	Późne średniowiecze, okres późnonowożytny
64	Ropocice	87/56	1	5	śląd osadniczy	Okres nowożytny
65	Ropocice	87/56	2	6	śląd osadniczy	Okres nowożytny
66	Wałkonowy Dolne	87/56	1	7	kopiec	?
67	Wałkonowy Dolne	87/56	2	8	śląd osadniczy	Późne średniowiecze i okres wczesno nowożytny
68	Wałkonowy Dolne	87/56	3	9	śląd osadniczy	Okres nowożytny
69	Wałkonowy Dolne	87/56	4	10	śląd osadniczy	Okres nowożytny
70	Wałkonowy Dolne	87/56	5	11	śląd osadniczy	Okres wczesnonowożytny
71	Wałkonowy Dolne	87/56	6	12	śląd osadniczy	Okres nowożytny
72	Zakrzów	87/56	1	13	osada	Wczesne średniowiecze i średniowiecze
73	Zakrzów	87/56	2	14	osada	Średniowiecze i późne średniowiecze
74	Zakrzów	87/56	3	15	śląd osadniczy	Wczesne średniowiecze
75	Zakrzów	87/56	4	16	śląd osadniczy	Okres nowożytny
76	Miny	87/56	1	47	śląd osadniczy	Okres nowożytny
77	Miny	87/56	2	48	śląd osadniczy	Okres nowożytny
78	Miny	87/56	3	49	śląd osadniczy	Okres nowożytny
79	Miny	87/56	4	50	śląd osadniczy	Późne średniowiecze
80	Miny	87/56	5	51	śląd osadniczy	Okres wczesnonowożytny
81	Żelistawiczki	87/56	3	52	śląd osadniczy	Okres wczesnonowożytny
82	Żelistawiczki	87/56	4	53	śląd osadniczy	Okres nowożytny
83	Kuczków	88/54	1	36	śląd osadniczy	Okres nowożytny
84	Wolica	88/54	1	37	osada	Wczesny okres nowożytny, okres nowożytny
85	Wolica	88/54	2	38	osada, śląd osadniczy	Okres nowożytny
86	Wolica	88/54	3	39	śląd osadniczy	Okres nowożytny
87	Wolica	88/54	4	40	osada, śląd osadniczy	Późne średniowiecze/okres nowożytny, okres nowożytny
88	Wolica	88/54	5	41	śląd osadniczy, śląd osadniczy	Późne średniowiecze
89	Kuczków	88/54	2	42	śląd osadniczy	Okres nowożytny
90	Kuczków	88/54	3	43	osada, osada	Okres nowożytny

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

91	Dąbie	88/54	1	44	śląd osadniczy	Okres nowożytny
92	Dąbie	88/54	2	45	śląd osadniczy	Epoka kamienia, Okres nowożyty
93	Dąbie	88/54	3	46	śląd osadniczy	Pradzieje, epoka kamienia, wczesne średniowiecze
94	Bichniów	88/56	1	1	śląd osadniczy	EK
95	Bichniów	88/55	10	2	punkt osadniczy	Okr. nowoż.
96	Bichniów	88/55	11	3	śląd osadniczy	Ep. Kamienia
97	Bichniów	88/55	12	4	osada	Okr. nowoż.
98	Bichniów	88/55	13	5	śląd osadniczy	Okr. nowoż
99	Secemin	88/55	38	6	prac. krzem.?, cmentarzysko?	Neolit? Nieokreślona (pradzieje?)
100	Secemin	88/55	39	7	śląd osadniczy	Owr, wczesne średniowiecze
101	Secemin	88/55	40	8	śląd osadniczy	Okr. nowoż.
102	Secemin	88/55	41	9	śląd osadniczy	Późne średni./wcz. Okr. nowoż.
103	Secemin	88/55	42	10	śląd osadniczy, osada	Późne średnio., wczesny okr. nowożytny
104	Secemin	88/55	43	11	punkt osadniczy	Późne średni./wcz.okr.nowoż.
105	Secemin	88/55	44	12	punkt osadn.?	Wczesny okr. nowożytny
106	Secemin	88/55	45	13	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Pradzieje, okr. nowoż.
107	Secemin	88/55	46	14	punkt osadniczy (chata), punkt osadniczy?	Nieokreślona, wcz. Okr.nowoż.
108	Secemin	88/55	47	15	osada	Późne średni. Wcz. Okr. nowoż.
109	Secemin	88/55	48	16	punkt osadniczy	Okr. nowoż.
110	Secemin	88/55	49	17	śląd osadniczy	Wczesny okr. nowoż.
111	Secemin	88/55	50	18	śląd osadniczy	Okr. nowoż
112	Secemin	88/55	51	19	śląd osadniczy	Okr. nowoż
113	Brzozowa	88/55	9	20	śląd osadniczy	Ep. Kamienia, okr. nowoż.
114	Brzozowa	88/55	10	21	śląd osadniczy	Wczesne średniow, późne średnio.
115	Brzozowa	88/55	11	22	gródek ?	Średniowiecze (wcz./późn.), wcz. Okr. nowoż., okr. nowoż.
116	Brzozowa	88/55	12	23	osada ?	Pradzieje? Wcz. Średn.?
117	Zwlecza	88/55	2	25	śląd osadniczy, cmentarzysko?	Nieokreślona (pradzieje?), ep. Kamienia, pradzieje
118	Zwlecza	88/55	3	26	śląd osadniczy, śląd osadniczy?, osada?	Pradzieje (neolit?), okres nowożytny, neolit, EK.
119	Zwlecza	88/55	4	27	śląd osadniczy	Okres nowożytny
120	Zwlecza	88/55	5	28	śląd osadniczy	Późne średni./okr.wcz.nowoż., okr. nowoż.

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
 UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

121	Krzepice	88/55	2	28	punkt. osadniczy	Wczesny okr. nowożytny
122	Zwleczka	88/55	6	29	śląd osadniczy.	Ep. kamienia
123	Zwleczka	88/55	7	30	osada	Późne średnio., okres nowożytny.
124	Zwleczka	88/55	8	31	śląd osadniczy	Okr. nowoż.
125	Zwleczka	88/55	9	32	śląd osadniczy	Pradzieje, późne średniow.
126	Zwleczka	88/55	10	33	śląd osadniczy	Wczesne średnio., późne średnio., okr. nowoż.
127	Zwleczka	88/55	11	34	osada?, osada	Pradzieje (póź. Okr. Rzym.?), wczesne średnio., późne średnio, okr. nowoż.
128	Zwleczka	88/55	12	35	śląd osadniczy	Ep. Kamienia, pradzieje
129	Zwleczka	88/55	13	36	śląd osadniczy	Okr. nowoż.
130	Zwleczka	88/55	14	37	śląd osadniczy	Późne średnio., wczesny okres nowożytny
131	Zwleczka	88/55	15	38	śląd osadniczy	Okr. nowoż.
132	Zwleczka	88/55	16	39	śląd osadniczy	Ep. kamienia
133	Kluczyce	88/55	3	42	śląd osadniczy, cmentarzysko	Pradzieje (owr?), wcz. Średni. Okres. Wpł. rzymskich
134	Kluczyce	88/55	4	43	śląd osadniczy	Późne średnio./wcz. Okr. nowoż., okr. nowożytny.
135	Kluczyce	88/55	5	44	śląd osadniczy	Pradzieje
136	Kluczyce	88/55	6	45	śląd osadniczy	Pradzieje
137	Kluczyce	88/55	7	46	śląd osadniczy	Wczesny okr. nowożytny, okr. nowożytny
138	Kluczyce	88/55	8	47	punkt osadniczy	Okr. nowoż.
139	Kluczyce	88/55	9	48	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Późne średnio., wcz. Okr. nowożytny
140	Kluczyce	88/55	10	49	śląd osadniczy, osada	Pradzieje (owr?), wczesne średniow., późne średnio./wcz. Okr. nowoż.
141	Kluczyce	88/55	11	50	śląd osadniczy	Okr. nowoż.
142	Dąbie (Cegielnia)	88/55	1	51	osada?, śląd osadniczy	Ep. Kamienia (neolit), okr.nowoż.
143	Celiny	88/55	1	55	śląd osadniczy	Okr. nowoż.
144	Celiny	88/55	2	56	śląd osadniczy	Pradzieje
145	Krzepice (kolonia)	88/55	1	57	śląd osadniczy	Ep. Kamienia, wczesny okr. nowoż.
146	Krzepice (kolonia)	88/55	3	59	śląd osadniczy	pradzieje
147	Krzepice	88/55	4	60	śląd osadniczy	Wczesny okr. nowożytny
148	Krzepice	88/55	5	61	punkt osadniczy	Wczesny okr. nowożytny
149	Psary	88/55	1	62	śląd osadniczy	Nieokreślona (pradzieje?), ep. kamienia
150	Psary	88/55	2	63	brak danych	Ep. Kamienia, nieokreślony (pradzieje?)
151	Psary	88/55	3	64	osada?, śląd	Ep. Brązu, wczesne śre-

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
 UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

					osadniczy	dniow., okres nowożytny, pradzieje
152	Psary	88/55	4	65	śląd osadniczy	Wczesny okres nowożytny
153	Psary	88/55	5	66	śląd osadniczy	Wczesny okr. nowożytny, okr. nowożytny
154	Psary	88/55	6	67	śląd osadniczy	Okr. nowożytny
155	Psary	88/55	7	68	śląd osadniczy	Okres nowożytny
156	Psary	88/55	8	69	śląd osadniczy	Pradzieje, okres nowożytny
157	Psary	88/55	9	70	śląd osadniczy	Wczesny okr. nowożytny
158	Psary	88/55	10	71	śląd osadniczy	Okres nowożytny
159	Psary	88/55	11	72	osada	Późne śred./wcz. Okr. now., okr. nowoż.
160	Psary	88/55	12	73	śląd osadniczy	Wczesny okr. nowożytny
161	Psary	88/55	13	74	śląd osadniczy	Ep. Kamienia (neolit?), wczesny okr. nowoż.
162	Bichniów	88/56	2	2	śląd osadniczy	Kultura łużycka
163	Bichniów	88/56	3	3	śląd osadniczy	Pradzieje (k. łuż?)
164	Bichniów	88/56	4	4	śląd osadniczy	Okres nowożytny
165	Czaryż	88/56	1	5	śląd osadniczy	Okres nowożytny
166	Czaryż	88/56	2	6	śląd osadniczy	Późne średn., ok. nowożytny
167	Czaryż	88/56	3	7	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, wczesny okres nowożytny, ok. nowożytny
168	Czaryż	88/56	4	8	śląd osadniczy	Wczesne średniowiecze
169	Czaryż	88/56	5	9	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny
170	Czaryż	88/56	6	10	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Pradzieje, późne średniowiecze, ok. nowożytny
171	Czaryż	88/56	7	11	osada, śląd osadniczy	Wczesne średniowiecze, późne średniowiecze, okres nowożytny
172	Czaryż	88/56	8	12	osada, śląd osadniczy	Wczesne średniowiecze, pradzieje (owr?)
173	Krzepin	88/56	1	24	śląd osadniczy	Okres nowożytny
174	Krzepin	88/56	2	25	punkt osadniczy	Okres nowożytny
175	Krzepin	88/56	3	26	śląd osadniczy, punkt osadniczy	Późne średniowiecze/wcz. nowożytny, ok. nowożytny
176	Krzepin	88/56	4	27	śląd osadniczy	EK, pradzieje
177	Wałkonowy Górne	88/56	1	28	śląd osadniczy	Okres nowożytny
178	Wałkonowy Górne	88/56	2	29	śląd osadniczy	Okres nowożytny
179	Wałkonowy Górne	88/56	3	30	śląd osadniczy	EK, ok. nowożytny
180	Wałkonowy Górne	88/56	4	31	śląd osadniczy	EK
181	Wola Czaryska	89/55	8	17	śląd osadniczy	Ok. średnio., ok.nowoż.
182	Wola Czaryska	89/55	7	16	śląd osadniczy	EK, pradzieje

183	Wola Czaryska	89/55	6	15	śląd osadniczy	Pradzieje (neolit?), owr- wczesne srw, EK
184	Wola Czaryska	89/56	2	43	śląd osadniczy	XVII-XVIII wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach⁴⁴

Wykaz miejsc pamięci narodowej

Miejscami pamięci narodowej są groby, cmentarze wojenne lub obiekty budowlane albo jego pozostałości, upamiętniające postaci lub wydarzenia znaczące dla Narodu i Państwa Polskiego, a w szczególności pomniki, krzyże przydrożne, kapliczki, kopce lub inne obiekty czy też przedmioty związane z wydarzeniami lub postaciami znaczącymi dla dziedzictwa Narodu i Państwa Polskiego (w szczególności tablice pamiątkowe).

W gminie Secemin znajduje się 7 obiektów, które można zaliczyć do miejsc pamięci narodowej. Podkreślić również należy, iż w budynku Szkoły Podstawowej w Seceminie utworzona została Izba Pamięci, w której zgromadzone są pamiątki przeszłości i świadectwa pamięci narodowej, w tym również pamięci gminnej.

Tab. 20 Wykaz miejsc pamięci narodowej w gminie Secemin

lp.	rodzaj	okres/ data powstania	miejscowość	przybliżona lokalizacja
1.	Pomnik	brak informacji	Bałków	pod lasem na zachód od wsi Bałków, tuż przy granicy gminy
2.	Pomnik	brak informacji	Bichniów	wewnątrz wsi, na skrzyżowaniu dróg.
3.	Głaz z tablicą	1965r.	Krzepin	przy skrzyżowaniu leśnych dróg prowadzących z Krzepina do Kątów i Bebelna
4.	Pomnik	1969r.	Psary	na terenie szkoły podstawowej w Psarach
5.	Mogiła	brak informacji	Kuczków	na cmentarzu parafialnym
6.	Mogiła	1990	Secemin	cmentarz rzymsko-katolicki
7.	Tablica pamiątkowa	1970	Secemin	na murach szkoły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji Marianny Pełki „Z Dziejów Secemina” oraz <http://wthwloszczowa.ovh.org/index.php?page=galerie005> (dostęp 17 czerwca 2013)

5.4. Podsumowanie

Według *Encyklopedii Orgelbranda* nazwa stolicy gminy wzięła się z połączenia słów *Sece*, czyli błota, bagno i *miń*. Jej całość znaczyła by więc *Omiń błota*, *Omiń bagno*. Nie wszystkie więc tereny obecnej gminy nadawały się do zamieszkania. Ludność osiedlała się głównie na wznoszących się ponad podmokłe tereny wydmach. Już w średniowieczu w okolicach źródeł

⁴⁴ W przypadku obszaru AZP 88/54 dane uzyskano od Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach Delegatury w Częstochowie

rzeki Zwleczy osadnictwo było dość gęste. Stolica gminy była miastem królewskim już przed 1370 rokiem, a następnie miastem prywatnym od początku XV wieku. W XVI i XVII wieku znajdował się tu ważny ośrodek kalwinizmu.

Gmina Secemin należy do umiarkowanie zasobnych pod względem środowiska kulturowego. Jedynie 8 obiektów widnieje w rejestrze zabytków nieruchomych. Są to 4 parki (w Bichniowie, Kuczkowie, Czaryżu, Seceminie), 2 kościoły (w Seceminie i Kuczkowie), 1 dwór (Bichniów) i 1 fosa (Secemin). W wojewódzkiej ewidencji zabytków, uwzględniającej obiekty z rejestru, znajdują się 22 obiekty, znaczną ich część stanowią kapliczki. Najstarszym zabytkiem gminy jest kościół p.w. śś. Katarzyny i Jana Ewangelisty w Seceminie. Część budowli istniała już na początku XV wieku.

W gminie znajduje się duża liczba udokumentowanych stanowisk archeologicznych, (184) żadne z nich nie znajduje się w rejestrze zabytków. Najliczniej reprezentowane są stanowiska z okresu nowożytnego. Liczne są również pradziejowe ślady osadnictwa.

Gmina Secemin nie posiada opracowanej gminnej ewidencji zabytków.

6. Stan zagospodarowania terenów

6.1. Obecna struktura osadnicza

Na układ osadniczy gminy Secemin składa się 28 miejscowości skupionych w 22 sołectwach.⁴⁵

Tab. 21. Struktura osadnicza w gminie Secemin

Sołectwo	Wsie i przysiółki	Liczba mieszkańców [2013]
Secemin I	Secemin	1303
Secemin II		
Bichniów	Bichniów	222
Brzozowa	Brzozowa	263
	Gabrielów	57
	Maleniec	15
	Pniaki	23
Celiny	Celiny	64
Czaryż	Czaryż	178
Dąbie	Dąbie	97
	Cegielnia	brak danych
Kuczków	Kuczków	176
Krzepin	Krzepin	67
	Korwinów	brak danych
	Zagórcze	brak danych
Krzepice	Krzepice	68
Kluczyce	Kluczyce	83
	Daleszec	8
	Gródek	33
Marchocice	Marchocice	232
Międzylesie	Międzylesie	65
Psary Kolonia	Psary Kolonia	192
Psary Wieś	Psary Wieś	207
Wola Czaryska	Wola Czaryska	219
Wola Kuczkowska	Wola Kuczkowska	163
	Wolica	57

⁴⁵ GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2012

Wałkonowy Dolne	Ropocice	21
	Wałkonowy Dolne	175
Wałkonowy Górne	Lipiny	28
	Wałkonowy Górne	55
	Zakrzów	43
Żeliszawiczki	Miny	71
	Żeliszawiczki	296
Żeliszawice	Nadolnik	18
	Osiny	3
	Papiernia	3
	Wincentów	12
	Żeliszawice	430
Zwleczka	Zwleczka	85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Poszczególne miejscowości, znajdujące się w granicach administracyjnych gminy Secemin, cechują się różnorodnymi uwarunkowaniami rozwoju (wydarzenia historyczne, cechy środowiska przyrodniczego, zachodzące procesy polityczno - gospodarcze i społeczne), których wpływ niejednokrotnie jest widoczny w obecnym charakterze przestrzennym miejscowości. Kształt poszczególnych wsi oraz ich wygląd jest zależny od okresu powstania, topografii terenu a także typu prowadzonej gospodarki rolnej. Zachodzące na danym terenie procesy ekonomiczne i społeczne, ewolucja stosunków agrarnych a także mające miejsce procesy urbanizacyjne doprowadziły do tego, że współcześnie istniejące wsie posiadają bardzo różnorodne, często zunifikowane, formy przestrzenne. Na podstawie analizy współczesnych układów kompozycyjnych jednostek osadniczych, charakteru zabudowy w poszczególnych częściach miejscowości a także historycznych map i opisów można wywnioskować jak wyglądała dawna wieś i w jaki sposób rozwijała się pod względem przestrzennym.

W fizjonomii wielu miejscowości występują pewne elementy i formy zagospodarowania, które świadczą o jej przeszłości (zabytkowe obiekty, miejsca pamięci dawnych wydarzeń, charakterystyczne układy przestrzenne wsi, układy pól). Jak już wcześniej wspomniano, miejscowość gminna Secemin w okresie od XIV do XIX wieku była jednostką osadniczą na prawach miejskich. Elementem przestrzeni, będącym świadectwem dawnego miejskiego charakteru jest czteroboczny rynek (Plac Wolności) będący historycznym centrum byłego miasta Secemina, który pełni obecnie funkcję placu publicznego porośniętego zielenią. W otoczeniu rynku występują pozostałości śródmiejskiej zabudowy.

W dawnych wsiach szlacheckich rozwój osadnictwa związany był z folwarkami. Elementami tworzącymi kompozycję przestrzenną były: dwór z parkiem, sadami i warzywniakami, towarzysząca funkcjom mieszkalnym zabudowa gospodarcza rozmieszczona wokół podwórza a

także zabudowa dla służby folwarcznej. Wraz z uwłaszczeniem chłopów, reformami rolnymi, parcelacją i przejściem majątków przez państwo i PGR-y układy te uległy degradacji. Obecnie w przestrzeni jedynie niektórych miejscowości występują pozostałości dawnych posiadłości ziemskich, które przyjmują formę parku (park dworski w Seceminie, Czaryżu, Krzepinie) lub parku i dawnej zabudowy (zespół dworski w Bichniowie).

Elementami świadczącymi o przeszłości poszczególnych jednostek osadniczych są zewidencjonowane stanowiska archeologiczne stanowiące ślady materialnej działalności ludzkiej w przeszłości (w gminie zewidencjonowano ich 184); wytwory działalności ludzkiej z poprzednich epok - obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków nieruchomości i wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także licznie występujące kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki czy też tablice pamiątkowe.

Historyczny rozwój osadnictwa na terenie obecnej gminy Secemin był ściśle powiązany ze szczególnymi cechami środowiska przyrodniczego. Istotną rolę w kształtowaniu struktury osadniczej wywarło mało urozmaicone ukształtowanie terenu, budowa geologiczna, licznie występujące wody powierzchniowe a także rozległe tereny porośnięte lasami. Z dostępnych źródeł wynika, że w gminie znajdowały się odcinki źródłowe różnych cieków. Występujące wzdłuż rzek i strumieni równinne ukształtowanie terenu, w połączeniu z lokalną budową geologiczną, sprzyjało powstawaniu okresowo podmokłych łąk i rozległych obszarów zabagnionych, które to w połączeniu ze znacznymi powierzchniami leśnymi czyniły te tereny trudno dostępnymi. Przez Secemin właśnie przebiegała bezpieczna przeprawa mostowa umożliwiająca pokonanie tych terenów. Rozległe tereny leśne oraz powszechne występowanie niewielkich cieków i rowów do dziś wpływa na kształtowanie struktury osadniczej w gminie. Północno - zachodnie krańce gminy należą do trudno dostępnych, wyłączonych z intensywnych procesów urbanizacyjnych. Kształtowanie osadnictwa w bliskim otoczeniu rzek i cieków podlega naturalnym zjawiskom ograniczającym - występowanie okresowo podmokłych łąk, które nie są przydatne do wykorzystania na cele budowlane.

Elementem istotnie wpływającym na rozwój struktury osadniczej jest ukształtowany układ komunikacyjny. Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie (786 i 795), 9 dróg powiatowych oraz liczne drogi gminne. Z przeprowadzonych analiz wynika, że sieć osadnicza gminy jest silnie związana z lokalnym układem komunikacyjnym. Zabudowa poszczególnych miejscowości rozwija się wzdłuż dróg różnej kategorii, w wielu miejscowościach wykształciły się układy osadnicze tworzące zwartą obudowę ciągów komunikacyjnych. W związku ze wzrastającym natężeniem ruchu pojazdów mechanicznych wzdłuż dróg wojewódzkich przewiduje się wystąpienie zjawiska odsuwania od nich nowej zabudowy. W przestrzeni gminy wyraźnie zaznacza się również sieć kolejowa (linia kolejowa nr 4 - Centralna Magistrala Kolejowa, linia kolejowa nr 64, linia kolejowa nr 61), która stanowi istotną barierę w rozwoju osadnictwa. Otoczenie linii kolejowych, w szczególności Centralnej Magistrali Kolejowej, nie stanowi obszaru atrakcyjnego do zamieszkania. W sąsiedztwie torów kolejowych nie powstaje zwarta zabudowa, miejscowości przez które przebiega kolej przeważnie rozwijają się w przeciwnym do niej kierunku.

Większość występujących w gminie Secemin wsi posiada charakter zwartej (ulicówka, widlica, wielodrożnica) lub skupionej (rzędówka). Pojedynczo występują wsie rozproszone lub kształtne przysiółki. Warto podkreślić, iż wraz z postępującym rozwojem społeczno - gospodarczym, przekształceniami przestrzennymi i powstawaniem nowej zabudowy pierwotne układy wsi zacierały się. Obecnie jednym z częściej spotykanych typów osadnictwa wiejskiego jest jednorodna ulicówka i wielodrożnica.

Przykładami wsi **ulicowej**, gdzie zwarta zabudowa ciągnie się po obu stronach drogi, są: Wałkonowy Dolne, Zakrzów, Marchocice, Brzozowa, Wola Kuczkowska, Dąbie. Osady te rozwijały się głównie wzdłuż jednej drogi, gdzie zabudowa tworzyła jej obudowę. Przykładem wsi, gdzie zwarta zabudowa występuje wzdłuż drogi rozbiegającej się z obu końców (**widlica**) są Celiny. Jako przykład wsi **rzędowej**, gdzie w miarę luźna zabudowa występuje najczęściej po jednej stronie drogi, do której dochodzą drogi dojazdowe do pól, podać można Zagórcze. Powszechnym zjawiskiem jest, iż wraz z postępującym rozwojem miejscowości pierwotne typy genetyczne wsi zacierały się, rozwój osadnictwa doprowadził do powstania złożonych i znacznie rozbudowanych wsi wielodrożnicowych. Wieś gminna Secemin posiada wyraźnie zarysowany układ kompozycyjny wokół czterobocznego rynku i wychodzących z jego narożników ulic. Rynek i jego otoczenie tworzą pewne założenie kompozycyjne, do którego włączony jest również kościół w Seceminie. Zabudowa pierzei rynkowych jest zwarta i tworzy ramy dla wnętrza. Ulice przyrynkowe są obudowane dwustronnie i pełnią rolę wprowadzającą do wnętrza. Tak wykształcona strefa centralna jest cechą charakterystyczną dla miast i miasteczek, rzadko spotykaną na wsiach. W dalszej kolejności od rynku występuje strefa pośrednia, a następnie strefa zewnętrzna, która jest związana z gospodarką rolną. W wyniku rozwoju zabudowy i wytyczenia kolejnych dróg i ulic układ przestrzenny zabudowy Secemina przekształcił się w wielodrożnicę z wyraźnie zarysowaną historyczną częścią centralną.

Zabudowa w gminie Secemin przyjmuje głównie formę zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. W gminie pojawiają się budynki mieszkalne, które powstały dla pracowników państwowych gospodarstw rolnych i spółdzielni produkcyjnych (budynki wolno stojące, bliźniacze, wielorodzinne). Zabudowie tej towarzyszyły zblokowane budynki gospodarcze i działki warzywne przeznaczone dla pracowników. Formy te widoczne są w Seceminie i Kuczkowie, gdzie występują pozostałości wielkoobszarowych gospodarstw rolnych. W gminie powszechnie występuje budownictwo z lat 50-tych i 60-tych XX wieku - obiekty piętrowe na kwadratowym lub zbliżonym do kwadratu obrysie budynku, pokryte dachami kopertowymi lub płaskimi. Zabudowania starsze występują w centralnych częściach miejscowości lub też w znacznym oddaleniu od zwartej zabudowy, jako zagrody rozproszone. W wielu miejscowościach zauważalny jest pewien tradycyjny typ chałup, określanych jako chałupy kielecko - świętokrzyskie. Są to obiekty wąskofrontowe i na ogół trójwnętrzowe na planie jednotraktowym (wydłużonym), z sienią umieszczoną w części bocznej lub centralnej. W starszych częściach miejscowości pojawiają się obiekty, mieszkalne jak i gospodarcze, które w całości lub częściowo wznoszono przy użyciu kamienia lokalnego (piaskowca). Współcześnie powstająca zabudowa obejmuje obiekty mieszkaniowe jednorodzinne oraz nowoczesne obiekty inwentarskie i gospodarcze.

W przestrzeni gminy lokalnym ośrodkiem usługowym jest miejscowość Secemin, która skupia usługi z zakresu administracji, oświaty, kultury, służby zdrowia, handlu. Zlokalizowane w niej usługi pozwalają na zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców gminy. Pojawiające się w pozostałych miejscowościach obiekty usługowe są zdecydowanie mniej różnorodne i służą jedynie okolicznym mieszkańcom. Występująca w gminie produkcja przybiera głównie formę produkcji rolniczej, która związana jest z uprawą zbóż i hodowlą bydła. Największym lokalnym zakładem przemysłowym jest Grupa Prefabet S.A., specjalizująca się w produkcji betonu komórkowego.

6.2. Struktura przestrzenna i stan ładu przestrzennego⁴⁶

Obszar gminy Secemin jest w całości pokryty obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Z tego też względu nowo powstająca zabudowa jest realizowana w oparciu o zapisy planów miejscowych a nie indywidualnie wydawane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Obecna sytuacja planistyczna gminy Secemin sprzyja utrzymaniu ładu przestrzennego i chroni poszczególne miejscowości przed nadmiernie rozproszoną zabudową. Plany miejscowe mają na celu uporządkowanie przestrzeni i zapewnienie harmonii pomiędzy różnymi elementami składowymi przestrzeni (m. in. uwarunkowaniami przyrodniczymi, kulturowymi, prawnymi, społeczno-gospodarczymi, kompozycyjnymi). Tereny objęte planami cechują się przemyślanym i możliwie bezkonfliktowym rozmieszczeniem funkcji a także utrzymaniem odpowiednich proporcji nowopowstających obiektów. Z tego względu na terenie gminy Secemin nie dochodzi do wyraźnych konfliktów przestrzennych, poszczególne miejscowości rozwijają się harmonijnie, lokalne dominanty przestrzenne są zachowane i odpowiednio eksponowane. Niemniej jednak w niektórych miejscowościach zdarzają się pewne problemy przestrzenne, na które zwrócono uwagę w niniejszym rozdziale.

Secemin - wieś położona w środkowej części gminy, znajdująca się w dwóch sołectwach (Secemin I oraz Secemin II). Jej integralną częścią jest przysiółek Bród. Miejscowość od strony północnej otoczona jest rozległymi łąkami, które rozpościerają się wzdłuż licznych rowów i niewielkich cieków. Przez Secemin przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 786 i nr 795. W niewielkiej odległości na wschód od zwartej zabudowy wsi znajduje się trasa linii kolejowej nr 4 - Centralnej Magistrali Kolejowej.

Centrum miejscowości stanowi czteroboczny plac stanowiący historyczne centrum dawnego miasta - rynek. Historyczny układ przestrzenny wsi był związany z rynkiem i odchodzącymi z jego narożników ulicami, wzdłuż których rozwijała się zwarta zabudowa. W przestrzeni obecnej miejscowości widoczny jest jej dawny układ kompozycyjny, który został przekształcony wraz ze zwiększającym się zainwestowaniem (rozwój zabudowy, wytyczenie nowych dróg i ulic). Elementem przyczyniającym się do znacznego przeobrażenia rynku w Seceminie jest droga wojewódzka nr 786, która przecina go i stanowi jego przekątną. W obecnej zabudowie pierzei otaczających rynek przeważają obiekty usługowe i mieszkalno - usługowe z usługami zlokalizowanymi w parterach, pojedynczo pojawiają się obiekty mieszkaniowe. W zabudowie

⁴⁶ Podrozdział napisany na podstawie analizy uwarunkowań rozwoju gminy; map historycznych z okresu 1919 - 1939; danych z Urzędu Gminy Secemin; Wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części

pierzei rynku występują pojedyncze obiekty, które zaburzają tradycyjny charakter obudowy czterobocznego placu i przyczyniają się do odbioru miejsca jako niezharmonizowanego. Zabudowa otaczająca rynek oraz przylegająca do dróg wychodzących z poszczególnych narożników rynku w większości usytuowana jest w sposób kalenicowy.

Warto podkreślić, że rynek pełni funkcję lokalnej przestrzeni publicznej. Poza tym rejonem w Seceminie trudno wyodrębnić obszary stanowiące małe przestrzenie publiczne.

Funkcję lokalnej dominanty przestrzennej pełni kościół parafialny p.w. św. Katarzyny i św. Jana Apostoła, który wraz z otoczeniem w granicach ogrodzenia został wpisany do rejestru zabytków. Innego rodzaju obiektami o wysokich walorach historycznych są: park podworski wraz z fosą, plebania przykościelna, cmentarz parafialny, kapliczka św. Jana Napomucena. Na terenie parku znajduje się niewielka muszla koncertowa, gdzie odbywają się gminne imprezy plenerowe. Do zabytkowego parku przylegają stawy hodowlane Gospodarstwa Rybnego Secemin.

Secemin jest miejscowością o znacznym udziale zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, która występuje zarówno w centralnej części wsi jak i na jej obrzeżach. Znaczna koncentracja tego typu form zainwestowania widoczna jest w zachodniej części miejscowości, przy ulicy Koniecpolskiej, gdzie powstało osiedle domów jednorodzinnych na planowo wydzielonych działkach. Obszary objęte zabudową zagrodową występują zarówno w centralnej części miejscowości jak i na jej obrzeżach. W Seceminie pojawiają się obiekty zamieszkania zbiorowego: 3 bloki mieszkalne przy ulicy Kościelnej, dom nauczyciela przy ul. Struga. Miejscowość jest gminnym centrum usługowym, występują tu: Urząd Gminy, Urząd Pocztowy, Ośrodek Zdrowia, Apteka, Ochotnicza Straż Pożarna, Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa im. Jana Zawady, ~~Gimnazjum im. Jana Pawła II~~¹⁾, Przedszkole, Oddział Banku Spółdzielczego, sklepy spożywczo - przemysłowe, stacja paliw, lokalne zakłady usługowe i produkcyjno - usługowe, dom weselny. W Seceminie funkcjonuje również zakład kamieniarski, zakład obróbki drewna, zakład produkujący dekoracje betonowe. Przy ul. Koniecpolskiej znajduje się cmentarz parafialny oraz stadion sportowy.

Secemin jest miejscowością zwodociągowaną i skanalizowaną (~~znajduje się w aglomeracji ściekowej~~¹⁾). W miejscowości zlokalizowane jest ujęcie wód podziemnych z obowiązującą strefą ochrony bezpośredniej, pompownia oraz dwie stacje nadawcze telefonii komórkowej. W zachodniej części wsi zlokalizowana jest mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków, która przyjmuje nieczystości odbierane z obszaru aglomeracji ściekowej.

Miejscowość położona jest poza zasięgiem obszarowych form ochrony przyrody.

Secemin jest miejscowością rozwijającą się w sposób spójny i dość zwarty w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W miejscowości gminnej bez problemu można wskazać centrum wsi, na które składa się rynek, zlokalizowany nieopodal kościół oraz pozostałości fortalicji Szafranców. Historycznie ukształtowany układ rynku, z którego narożników rozchodzą się ulice ze zwartą zabudową, która wraz z oddalaniem się od centrum miejscowości nabiera nieco bardziej ekstensywnego charakteru, daje wrażenie harmonijnie rozwijającej się miejscowości. Rynek, na powrót zagospodarowany w kierunku placu publicznego, sprzyja lokalnej aktywności społecznej, jego modernizacja dała efekt przyjaznej i ciekawej przestrzeni. Rewitalizacji poddane zostały również pozostałości fortalicji

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Szafraków. Zagospodarowanie kopca na cele dydaktyczne, rekreacyjne i sportowe przyczyniło się do wykreowania ciekawej i przyjaznej mieszkańcom przestrzeni, która łączy w sobie walory środowiska kulturowego i przyrodniczego.

Znajdujący się w Seceminie cmentarz umiejscowiony jest w bliskim sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Prowadząc lokalną politykę przestrzenną należy mieć na uwadze przepisy dotyczące stref ochrony sanitarnej od cmentarza i możliwie ograniczyć występowanie konfliktów przestrzennych związanych z wkraczaniem zabudowy na tereny znajdujące się w zbyt bliskiej odległości od nekropolii. Innego rodzaju problemem w przestrzeni miejscowości jest przebiegająca przez rynek droga wojewódzka nr 786, którą poruszają się pojazdy ciężkie. Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich posiada plany budowy obwodnicy Secemina w ciągu drogi wojewódzkiej nr 786. Realizacja tej inwestycji przyczyni się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa w miejscowości oraz ograniczenia uciążliwości związanych z intensywnym ruchem pojazdów mechanicznych (hałas, drgania, zanieczyszczenia powietrza).

W Seceminie wskazane jest zlokalizowanie terenu o funkcji sportowo-rekreacyjnej w centralnej części miejscowości. Miejsce to powinno służyć mieszkańcom gminy jako teren imprez sportowych i kulturalnych, a także rekreacji codziennej.¹⁾

Bichniów - miejscowość sołecka znajdująca się w środkowej części gminy, na wschód od miejscowości Secemin. Drogę łączącą Secemin z Bichniowem (droga powiatowa nr 0233T) przecina Centralna Magistrala Kolejowa.

Zabudowa wsi przyjmuje głównie formę zwartych zagród, rozmieszczonych na północ od drogi powiatowej relacji Bichniów - Czaryż. W miejscowości znajduje się remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, kaplica p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy. W przeszłości w Bichniowie funkcjonowała szkoła podstawowa, obecnie budynek ten przekształcony został na dom jednorodzinny. W niewielkim oddaleniu od zwartej zabudowy wsi znajduje się hodowla psów rasy siberian husky.

Bichniów był wsią szlachecką. Świadectwem jego przeszłości jest znajdujący się na północny - zachód od centrum miejscowości dawny zespół dworski (dwór i park), który wpisano do rejestru zabytków. Jest on istotnym elementem lokalnej struktury przestrzennej. Zespół stanowi obecnie własność osoby fizycznej, przez co nie jest dostępny dla lokalnej społeczności. W pobliżu parku znajduje się wartościowa murowana kapliczka pochodząca z ok. połowy XIX wieku. W sąsiedztwie parku (po przeciwnej stronie drogi powiatowej nr 0233T) zlokalizowany jest GPZ Secemin (110kV/15kV), który wyraźnie zarysowuje się w lokalnym krajobrazie. GPZ Secemin wraz z dochodzącą do niego linią elektroenergetyczną 110kV stanowi źródło wzmożonego promieniowania elektromagnetycznego, które można określić jako uciążliwość. Ze względu na oddalenie istniejącej zabudowy mieszkaniowej od GPZ nie dochodzi do znacznej uciążliwości obiektu dla mieszkańców.

Miejscowość nie posiada wyraźnie ukształtowanego centrum wsi, lokalne życie społeczne toczy się w otoczeniu kaplicy i OSP. W lokalnej przestrzeni nie stwierdzono występowania konfliktów o charakterze funkcjonalnym, środowiskowym lub kompozycyjno - estetycznym.

Bichniów jest miejscowością zwodociągowaną, położoną poza zasięgiem aglomeracji ściekowej Secemin. Wieś położona jest poza zasięgiem obszarowych form ochrony przyrody. Na terenie zabytkowego parku podworskiego znajdują się cztery drzewa pomnikowe.

Brzozowa - miejscowość położona na zachód od miejscowości Secemin. Wieś posiada typowy charakter ulicówki - zabudowa rozwija się po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 786 i przyjmuje głównie formę zagrodową, pojedynczo występują obiekty mieszkaniowe jednorodzinne. Zachowany układ przestrzenny miejscowości stanowi jej walor przestrzenny, dlatego też lokalną politykę przestrzenną należy prowadzić przy uwzględnieniu charakteru tej miejscowości. W Brzozowej znajduje się **świątelnia wiejska, w której siedzibę ma¹⁾** remiza Ochotniczej Straży Pożarnej oraz sklep spożywczo - przemysłowy. Wieś nie posiada wyraźnie wykształconego centrum życia społecznego, jednak ze względu na bliskość miejscowości gminnej Secemin nie jest to odczuwalne.

Na zachód od zwartej zabudowy wsi występuje dolina rzeki Zwleczy. Część tej doliny znajduje się w zasięgu obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018). Na podstawie morfologii terenu, w dotychczas obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wzdłuż rzeki Zwleczy został wyznaczony zasięg terenów potencjalnie zagrożonych powodzią. Podkreślić należy, iż nie są to obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują przepisy odrębne. Niemniej jednak, obszary przylegające do rzeki Zwleczy powinny zostać zachowane wolnymi od zabudowy.

W Brzozowej nie występują obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości. Cennym elementem jest murowana kapliczka, powstała na początku XX wieku, znajdująca się przy drodze wojewódzkiej nr 786.

W miejscowości Brzozowa nie stwierdza się występowania elementów dysharmonizujących lokalny ład przestrzenny. W polityce przestrzennej gminy należy uwzględniać układ przestrzenny wsi oraz rzekę Zwleczę, która będąc zarówno walorem ekologicznym miejscowości jest też elementem ograniczającym jej rozwój w kierunku zachodnim.

Brzozowa jest miejscowością zwodociągowaną **i skanalizowaną, znajdującą się w aglomeracji ściekowej Secemin.¹⁾**

Brzozowa jest sołectwem, w którego skład wchodzi również przysiółki: Gabrielów, Pniaki, Maleniec.

Gabrielów - przysiółek wsi Brzozowa rozwijający się wzdłuż drogi gminnej, przebiegającej na południe od drogi wojewódzkiej nr 786 (tzw. „stara droga”). Dominującym typem zabudowy jest zagrodowa. Na północ od drogi wojewódzkiej nr 786 rozwijają się tereny rekreacyjne - planowo wydzielone działki wśród terenów leśnych przeznaczone są dla zabudowy rekreacji indywidualnej. W trakcie parcelacji terenu na działki letniskowe zostały wytyczone drogi dojazdowe do poszczególnych działek, dzięki temu udało się w sposób planowy wydzielić odpowiednio obsłużony komunikacyjnie teren rekreacji, który jest atrakcyjnie położony w otoczeniu lasów. W otoczeniu zabudowy letniskowej funkcjonuje Zajazd. Miejscowość Gabrie-

łów posiada warunki przestrzenne oraz przyrodnicze do dalszego rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej.

Gabrielów jest przysiółkiem zwodociągowanym i skanalizowanym, położonym w sąsiedztwie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018).

Pniaki - przysiółek wsi Brzozowa rozwijający się wzdłuż drogi gminnej, odchodzącej od drogi wojewódzkiej nr 786. Dominującym typem zabudowy jest zagrodowa, pojawiają się również obiekty rekreacji indywidualnej. Bliskie otoczenie kompleksów leśnych oraz pewne oddalenie od drogi wojewódzkiej są atutami przysiółka. Brak elementów dysharmonizujących lokalny krajobraz.

Maleniec - przysiółek wsi Brzozowa, położony w bliskim sąsiedztwie rzeki Zwleczy i obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018). Na występujące za-inwestowanie składa się kilka rozproszonych zagród. Przysiółek nie jest włączony do zbiorczego systemu doprowadzania wody i zbiorczego systemu odprowadzania ścieków. Walory przyrodnicze (otoczenie lasów, sąsiedztwo rzeki) mogą przyczynić się do rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej. Wraz z rozwojem przestrzennym przysiółka konieczne jest włączenie go do zbiorczego systemu doprowadzania wody.

Celiny - wieś sołecka położona w południowej części gminy Secemin. Miejscowość znajduje się na uboczu, wśród rozległych kompleksów leśnych. Historyczny układ przestrzenny miejscowości wskazuje, iż zabudowa rozwijała się wzdłuż rozwidlających się dróg. Współcześnie występująca zabudowa posiada w głównej mierze charakter zwarty i rozwija się wzdłuż dróg gminnych, bo obu ich stronach lub też tylko po jednej. Dominującym typem zabudowy jest zagrodowa. Pojedynczo pojawiają się zagrody rozproszone. W Celinach nie występują obiekty zabytkowe. Brak elementów dysharmonizujących lokalny ład przestrzenny. Walorem miejscowości jest występowanie rozległych otwartych widokowych na rolne tereny występujące na wschód od wsi. Zwarty charakter miejscowości i ograniczona dostępność terenów stanowiących "luki" w zabudowie wiejskiej może powodować, że powstawanie nowego zainwestowania przyczyni się do zmiany dotychczasowego układu przestrzennego.

Celiny są miejscowością zwodociągowaną, położoną poza zasięgiem obszarowych form ochrony przyrody. We wsi nie występują obiekty zabytkowe.

Czaryż - miejscowość sołecka położona na uboczu gminy, w jej południowo - wschodniej części. Na południe od miejscowości płynie struga Weśrednik, wokół której rozpościera się dolina porośnięta okresowo zawiłgoconymi łąkami.

Zabudowa miejscowości posiada charakter zwarty i przyjmuje głównie formę zagrodową. Pojedynczo pojawiająca się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje w pewnym oddaleniu od centralnej części wsi. W Czaryżu znajduje się **świątlica wiejska, w której siedzibę ma¹⁾** remiza Ochotniczej Straży Pożarnej oraz sklep spożywczo - przemysłowy, które stanowią lokalne centrum aktywności społecznej.

Czaryż w przeszłości był miejscowością szlachecką, o czym świadczą pozostałości dawnego zespołu dworskiego - park (wpisany do rejestru zabytków nieruchomości) i budynek pofolwarczny (znajdujący się w wojewódzkiej ewidencji zabytków), użytkowany obecnie jako dom mieszkalny. Po dawnym dworze nie pozostał żaden ślad. Problemem jest stan dawnego parku dworskiego, który jest zaniedbany, pozbawiony ogrodzenia, jego stan systematycznie się pogarsza, co niewątpliwie zmniejsza odbiór estetyczny miejscowości. Dlatego też zalecanym byłoby podjęcie działań rewaloryzacyjnych lub rewitalizacyjnych, które nadałyby nową wartość historycznie cennemu miejscu i sprawiły, że park stanie się terenem sprzyjającym wypoczynkowi i rekreacji.

Częścią miejscowości Czaryż jest przysiółek *Pod Lasem*, który znajduje się na północ od zwartej zabudowy wsi. Przysiółek przylega do wschodniej granicy gminy i stanowi bezpośrednią kontynuację zabudowy wsi Bałków (gmina Radków), jest z nią powiązany przestrzennie.

Przez Czaryż przebiega trasa pielgrzymkowego szlaku rowerowego „Miejsca Mocy”. Miejscowość jest zwodociągowana, położona poza zasięgiem obszarowych form ochrony przyrody.

Dąbie - wieś sołecka położona w południowo - zachodniej części gminy Secemin, w niewielkiej odległości od linii kolejowej nr 64. Do sołectwa Dąbie przynależy również przysiółek Cegielnia. Na zachód od miejscowości Dąbie rozpościerają się rozległe kompleksy leśne. Wśród nich mieści się Leśnictwo Smugi.

Układ przestrzenny zabudowy miejscowości Dąbie posiada charakter typowej ulicówki - zwarta zabudowa zagrodowa ciągnie się po obu stronach drogi gminnej. Można przypuszczać, że w wyniku rozwoju zabudowy miejscowość może utracić charakter typowej ulicówki. W miejscowości ~~znajduje się świetlica wiejska, która powstała w miejscu dawnego sklepu, poza opuszczonym obiektem usługowym (dawny sklep) nie występują elementy dysharmonizujące lokalny krajobraz¹⁾~~. Nie stwierdza się występowania wyraźnych konfliktów przestrzennych.

Dąbie jest miejscowością włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę.

Cegielnia - przysiółek położony na wschód od wsi Dąbie. Występująca zabudowa zagrodowa tworzy małą grupę domów położonych samotnie w układzie nieregularnym.

Kluczyce - wieś sołecka położona w południowej części gminy Secemin. Miejscowość rozwija się w widłach dwu linii kolejowych: linii kolejowej nr 4 na wschodzie i linii kolejowej nr 64 na południowym zachodzie. Do sołectwa Kluczyce przynależy również przysiółek Gródek i Daleszec.

Układ przestrzenny zabudowy wsi Kluczyce można zdefiniować jako ulicowy - zwarta zabudowa zagrodowa rozciąga się wzdłuż drogi powiatowej nr 0234T. W miejscowości występuje jeden opuszczony obiekt usługowy (dawny sklep) **aktualnie świetlica wiejska¹⁾** oraz jeden te-

ren produkcyjno - usługowy. Teren produkcyjno - usługowy, w związku z położeniem w oddaleniu od centralnej części miejscowości i zwartej zabudowy, nie stanowi znacznej uciążliwości dla mieszkańców. Ograniczeniem w rozwoju przestrzennym miejscowości jest stosunkowo bliskie sąsiedztwo dwóch linii kolejowych. Nie stwierdza się występowania elementów dysharmonizujących lokalny ład przestrzenny.

Gródek - przysiółek położony na północ od miejscowości Kluczyce. Występująca zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna posiadają nieregularny charakter rozproszony.

Daleszec - przysiółek położony na południe od miejscowości Kluczyce, tuż przy południowej granicy gminy. Na lokalną zabudowę składa się kilka rozproszonych zagród. W bliskim sąsiedztwie miejscowości, tuż poza granicą gminy Secemin, znajduje się maszt nadajnikowy telefonii komórkowej. Ograniczeniem w rozwoju przestrzennym jest bliskie sąsiedztwo linii kolejowej.

Miejscowość Kluczyce oraz przysiółek Gródek są włączone do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Jedynie pojedyncze, znacznie oddalone od centralnej części miejscowości zagrody nie są zwodociągowane.

Krzepice - wieś sołecka położona w południowej części gminy Secemin. Integralną częścią wsi Krzepice jest jej część - Kolonia Krzepice. W skład sołectwa wchodzi również przysiółek Czarna Góra.

Zabudowa wsi Krzepice stanowi zwartą obustronną obudowę drogi powiatowej nr 0234T oraz jednostronną obudowę drogi gminnej. Zabudowa przyjmuje zarówno formę tradycyjnej (pojawiają się domy z kamienia lokalnego) jak też i współczesnej. Domy mieszkalne usytuowane są głównie kalenicowo w stosunku do drogi, pojedynczo pojawiają się domy usytuowane szczytowo. Zabudowa o charakterze rozproszonym znajduje się w oddaleniu od centralnej części miejscowości - gospodarstwa położone pośród lasu, na terenie Koloni Krzepice oraz przysiółka. Część z nich jest opuszczona i popadła w ruinę.

W lasach znajdujących się na wschód od Krzepic występuje zbiornik wodny, który może pełnić funkcje rekreacyjne. Zagospodarowanie terenów wokół zbiornika może dać szansę na rozwój rekreacji indywidualnej na samym zbiorniku a także w jego bliskim sąsiedztwie. Obecnie jednak walory i potencjał zbiornika wodnego nie są w pełni wykorzystywane, jest to obiekt trudno dostępny i nie wypromowany.

We wsi znajduje się murowana kapliczka z końca XIX wieku, została ujęta w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Przez miejscowość przebiega linia elektroenergetyczna wysokich napięć (110kV), która stanowi potencjalne źródło wzmożonego promieniowania elektromagnetycznego i dlatego w jej sąsiedztwie nie powinna rozwijać się zabudowa mieszkaniowa. Krzepice są miejscowością zwodociągowaną.

Krzepin - wieś sołecka położona przy wschodniej granicy gminy Secemin, znajdująca się w niewielkim oddaleniu od Strugi Krzepin i jej doliny. W skład sołectwa wchodzi również przysiółek Korwinów i przysiółek Zagórcze. Zabudowa wsi Krzepin rozciąga się wzdłuż drogi po-

wiatowej nr 0229T, większe skupisko wytworzyło się również wzdłuż drogi gminnej (odchodzącej od drogi powiatowej nr 0229T w kierunku południowym) oraz drogi prowadzącej w kierunku parku podworskiego. Pojedynczo pojawia się rozproszona zabudowa zagrodowa. W miejscowości licznie występuje stara zabudowa, pojawiają się budynki opuszczone.

W Krzepinie znajduje się park podworski, który składa się z dwóch części - północnej i południowej. W rejestrze zabytków znajduje się jedynie północna część parku, na jej terenie znajduje się obiekt dawnej szkoły. Wzdłuż zachodniej granicy parku znajduje się okazała aleja grabowo - kasztanowa. Po budynku dawnego dworu zachowały się jedynie fragmenty fundamentów. Park w Krzepinie znajduje się na uboczu miejscowości, co może być jednym z powodów jego zaniedbania. Teren wymaga działań rewaloryzacyjnych lub rewitalizacyjnych. Korzystnym by było zagospodarowanie dwóch części parku w jednolity sposób, który podkreślałby dawny charakter miejsca. W rozwoju przestrzennym miejscowości Krzepin należy brać pod uwagę ograniczenia wynikające z bliskiego sąsiedztwa Strugi Krzepin i towarzyszących jej podmokłych łąk.

Korwinów - przysiółek znajdujący się na północ od wsi Krzepin. Luźno rozmieszczona zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna a także rekreacji indywidualnej rozmieszczona jest w otoczeniu kompleksu leśnego. Bliskość rozległych kompleksów leśnych jest ogromnym walorem miejscowości. Brak jest elementów dysharmonizujących lokalny krajobraz.

Zagórcze - przysiółek znajdujący się na południe od wsi Krzepin. Występująca zabudowa zagrodowa posiada charakter zwarty i rozmieszczona jest po południowej stronie drogi gminnej. Odstępstwem od tej reguły są pojedyncze zagrody oraz pojedyncze obiekty rekreacji indywidualnej. W przysiółku nie występują obiekty usługowe. Bliskość rozległych kompleksów leśnych jest ogromnym walorem miejscowości. Brak jest elementów dysharmonizujących lokalny krajobraz.

Kuczków - wieś sołecka, położona w skrajnie południowo - zachodniej części gminy Secemin. Zabudowa miejscowości rozciąga się w sposób skupiony po obu stronach drogi powiatowej nr 0234T oraz wzdłuż drogi powiatowej nr 0232T. Zabudowa miejscowości Kuczków stanowi kontynuację zabudowy miejscowości Wola Kuczkowska, między jednostkami osadniczymi nie zarysowuje się widoczna granica przestrzenna. Dominującym w Kuczkowie typem zabudowy jest zagrodowa w układzie szczytowym, jej uzupełnienie stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W miejscowości znajduje się ~~Publiczna Szkoła i Publiczne Przedszkole~~, **świątlica wiejska, w której znajduje się¹⁾ remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, sklep spożywczo - przemysłowy.** W Kuczkowie uznano za wartościowe obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków (kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego) oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków (dzwonnica, cmentarz przykościelny, ogrodzenie kościoła, cmentarz parafialny, kapliczka św. Jana Napomucena, kapliczka Matki Boskiej).

Kuczków w przeszłości był miejscowością szlachecką, dawny folwark znajdował się w sąsiedztwie kościoła parafialnego. W późniejszym okresie na jego miejscu powstało Państwowe Gospodarstwo Rolne, którego zabudowania są w dalszym ciągu widoczne w przestrzeni miejscowości. Przy drodze powiatowej nr 0234T, po przeciwnej stronie dawnych zabudowań

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

PGR-u, rozciąga się zabudowa związana z dawnym folwarkiem i późniejszym wielkoobszarowym gospodarstwem rolnym - tzw. czworaki i trojaki, które wciąż są zamieszkiwane. Elementem świadczącym o dawnym zespole dworskim są rosnące wzdłuż drogi powiatowej lipy, które w przeszłości stanowiły reprezentacyjną aleję.

Elementem świadczącym o historii Kuczkowa, a także wpływającym na obniżenie jakości lokalnego krajobrazu wiejskiego, są niektóre zabudowania związane z dawnym Państwowym Gospodarstwem Rolnym, w szczególności budynek wielorodzinny znajdujący się na zachodnim skraju wsi. Zagospodarowanie mogące potencjalnie stanowić uciążliwość dla sąsiedztwa (cmentarz, rozległy teren obsługi rolnej i hodowlanej) są oddalone od centralnej zabudowy miejscowości, co ogranicza ich oddziaływanie.

Kuczków jest miejscowością zwodociągowaną. Na południe od zwartej zabudowy wsi zlokalizowane jest ujęcie wód podziemnych, dla którego obowiązuje strefa ochrony bezpośredniej.

Marchocice - wieś sołecka położona w środkowej części gminy Secemin, znajdująca się na północ od miejscowości gminnej. Miejscowość od strony północnej i południowej otoczona jest przez system rowów, do których przylegają okresowo zawodnione łąki, co stanowi istotne ograniczenie w rozwoju przestrzennym miejscowości. Zabudowa Marchocic przyjmuje głównie formę zagrodowej i rozciąga się po obu stronach drogi gminnej, która łączy drogę powiatową nr 0231T, prowadzącą z Secemina do Żeliszawic, z drogą wojewódzką nr 786. Jedynie pojedyncze zabudowania zlokalizowane są w oddaleniu od wspomnianej drogi gminnej. W miejscowości znajduje się ~~świątlica wiejska sklep spożywczy – przemysłowy oraz remiza Ochotniczej Straży Pożarnej~~¹⁾. Wzdłuż drogi powiatowej nr 0231T biegnie pielgrzymkowy szlak turystyczny „Miejsca Mocy”.

W Marchocicach nie występują elementy dysharmonizujące lokalny ład przestrzenny.

Marchocice ~~znajdują się w granicach aglomeracji ściekowej Secemin i w związku z tym~~¹⁾ zostały włączone do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków. Miejscowość jest również zwodociągowana.

Marianów - osada położona w otoczeniu rozległych kompleksów leśnych na północny - zachód od miejscowości Secemin. W Marianowie znajdują się rozległe stawy hodowlane, które składają się na ekologiczne gospodarstwo rybackie specjalizujące się w hodowli karpia. Ich występowanie znacznie urozmaica krajobraz tej małej miejscowości. Stawy zlokalizowane są w biegu rzeki Zwleczy, znajdują się w zasięgu obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018). Ich zagospodarowanie nie powinno przyczyniać się do negatywnego wpływu na OZW.

Międzylesie - miejscowość sołecka położona na północ od Marchocic. Umiejscowiona jest w otoczeniu rowów melioracyjnych i towarzyszących im łąk, które stanowią ograniczenie dla rozwoju przestrzennego miejscowości. Zwarta zabudowa wsi rozwija się w układzie ulicowym - wzdłuż drogi gminnej odchodzącej od drogi powiatowej nr 0231T. Na północ od sku-

pionej części wsi, w sąsiedztwie kompleksu leśnego, znajduje się Zakład Produkcji Cukierniczej ROBMAR. Międzylesie jest miejscowością włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Nie stwierdza się występowania elementów dysharmonizujących lokalny krajobraz.

Miny - wieś przylegająca do północno - wschodniej granicy gminy, od północy otoczona łąkami, od zachodu zaś lasami. Miny to wieś ulicowa, której zabudowa historyczna jak i współczesna rozwija się wzdłuż drogi powiatowej nr 0231T. W sposób zwarty obudowana jest północna część drogi, zabudowa w części południowej charakteryzuje się występowaniem skupisk kilku przylegających do siebie zagród. Pojedyncze zabudowania, znajdujące się w zachodniej części wsi, usytuowane są w pewnym oddaleniu od głównego ciągu komunikacyjnego. Dominującym typem jest zabudowa zagrodowa, punktowo pojawiają się obiekty mieszkaniowe jednorodzinne. W miejscowości nie występują obiekty usługowe. Miny są włączone do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Rozwój przestrzenny miejscowości od strony północnej ograniczają rowy melioracyjne z przylegającymi okresowo podmokłymi łąkami, od strony zachodniej występują lasy, od strony wschodniej wieś przylega do granicy gminy Secemin.

Psary - wieś położona w południowej części gminy Secemin. W pobliżu miejscowości przebiega trasa linii kolejowej nr 4 - Centralnej Magistrali Kolejowej.

Historycznie miejscowość Psary rozwijała się wzdłuż tzw. „starej drogi” prowadzącej z Secemina do Szczekocin (obecnie droga gminna). Zabudowa powstawała w sposób zwarty w układzie ulicowym. W tej części wsi obecnie występują najstarsze obiekty. W wyniku parcelacji majątku Psary oraz wybudowania drogi relacji Secemin - Szczekocin (obecnie droga wojewódzka nr 795) wieś zaczęła się rozwijać również wzdłuż tego szlaku komunikacyjnego a także drogi relacji Kluczyce - Krzepice (obecnie część wsi Psary - Psary Kolonia). Wraz z rozwojem przestrzennym miejscowości zabudowa rozwijała się w sposób zwarty lub skupiony wzdłuż dróg odchodzących od głównych ciągów komunikacyjnych. W miejscowości dominuje zabudowa zagrodowa, jej uzupełnieniem są obiekty mieszkaniowe jednorodzinne. W południowej części wsi pojawiają się zabudowania o charakterze letniskowym. W Psarach znajduje się budynek dawnego i nowego kościoła (pw. śś. Piotra i Pawła), ~~Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich~~ Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy, prowadzony przez Fundację na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Pokonać Bariery¹⁾, remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, ~~jeden dwa sklepy~~ sklep¹⁾ spożywczo – przemysłowy¹⁾. W wojewódzkiej ewidencji zabytków znajduje się cmentarz parafialny, który położony jest na południowym skraju wsi. Wśród lokalnej zabudowy, zarówno mieszkaniowej jak i gospodarczej, widoczne są obiekty powstałe z kamienia lokalnego.

Psary są miejscowością włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę, położoną poza zasięgiem obszarowych form ochrony przyrody. Ograniczeniem w swobodnym rozwoju przestrzennym są takie elementy jak: bliskie sąsiedztwo Centralnej Magistrali Kolejowej (źródło uciążliwości akustycznych i drgań), przebieg drogi wojewódzkiej nr 795 przez centralną część miejscowości (zmniejszenie poziomu bezpieczeństwa), otoczenie miejscowości

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

przez kompleksy leśne od strony wschodniej i południowej. Występujący w Psarach cmentarz oddalony jest od centralnej części wsi, nie przylegają do niego żadne zabudowania.

Ropocice - miejscowość położona w północnej części gminy. Wieś znajduje się w bliskim sąsiedztwie linii kolejowej nr 4 - Centralnej Magistrali Kolejowej. Od strony południowej przylegają do niej okresowo podmokłe łąki. Tereny okresowo podmokłe oraz linia kolejowa stanowią ograniczenie w rozwoju przestrzennym miejscowości. Ropocice to dawna wieś folwarczna, która rozwijała się w otoczeniu dworu, zabudowań gospodarczych i systemu stawów. W dawnym dworze funkcjonowała szkoła podstawowa, obecnie jest to obiekt stanowiący własność osoby fizycznej. Zabudowa wsi rozwija się zarówno wzdłuż drogi powiatowej nr 0229T oraz odchodzących od niej dróg gminnych. Przyjmuje ona charakter skupionych zagród, pojedynczo pojawiają się zagrody rozproszone. W Ropocicach funkcjonuje teren przemysłowo - usługowy, na którym mieści się m.in. zakład kamieniarski.

Ropocice ~~nie są włączone do systemu zbiorczego zaopatrzenia w wodę są zwodociągowane¹⁾~~.

Wałkonowy Dolne - wieś położona na wschód od miejscowości Secemin. Układ przestrzenny lokalnej zabudowy posiada charakter ulicówki - zabudowa w sposób zwarty ciągnie się wzdłuż drogi powiatowej nr 0229T. Nieliczne zabudowania zlokalizowane są przy drodze gminnej odchodzącej od głównego ciągu komunikacyjnego. Na skrzyżowaniu drogi gminnej i powiatowej znajduje się krzyż osadzony na kamiennym cokole, wokół którego rosną cztery lipy. W miejscowości przeważa zabudowa zagrodowa, pojedynczo pojawiają się obiekty mieszkaniowe jednorodzinne. Wałkonowy Dolne należą do parafii Czarnca, jednak przez wzgląd na znaczną odległość od kościoła parafialnego w miejscowości wzniesiono kaplicę p.w. Świętej Rodziny. We wsi znajduje się ~~świątelnia wiejska, w której siedzibę ma¹⁾~~ remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, ~~sklep spożywczo - przemysłowy¹⁾~~ oraz tereny produkcyjno - usługowe. Ograniczeniem w rozwoju przestrzennym zabudowy wsi jest przebiegająca przez jej teren linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia.

Wałkonowy Dolne ~~nie są włączone do systemu zbiorczego zaopatrzenia w wodę są zwodociągowane¹⁾~~.

Wałkonowy Górne - wieś położona we wschodniej części gminy Secemin, jej przysiółkiem są Lipiny. Historyczny układ przestrzenny miejscowości wskazuje, iż była ulicówką rozwijającą się wzdłuż drogi relacji Ropocice - Bałków, przy czym większą zwartością zabudowy cechowały się tereny na północ od wspomnianej drogi. Tak ukształtowany układ przestrzenny zachował się do dnia dzisiejszego. W miejscowości przeważa zabudowa zagrodowa, nie występują usługi.

~~Miejscowość została zwodociągowana wraz z przysiółkiem Lipiny oraz Zakrzów. Wałkonowy Górne nie są włączone do systemu zbiorczego zaopatrzenia w wodę.¹⁾~~ Obok zabudowań

tw. gajówki, na wschód od wsi, znajdują się dwa drzewa pomnikowe - dęby szypułkowe. W miejscowości nie występują elementy dysharmonizujące lokalny krajobraz.

Lipiny - przysiółek wsi Wałkonowy Górne, położony na południe od skupionej zabudowy miejscowości. W Lipinach występuje kilka zagród rozmieszczonych samotniczo, które nie tworzą regularnego układu zabudowy.

Wola Czaryska - wieś położona w południowo - wschodniej części gminy Secemin, przylegająca do jej granicy. Integralną częścią miejscowości jest przysiółek Górka. Analiza historycznego układu przestrzennego wskazuje, iż zabudowa we wschodniej części Woli Czaryskiej tworzyła zwartą ulicówkę rozwijającą się wokół obecnej drogi powiatowej nr 0242T, która następnie przechodziła w nieregularnie rozproszony układ zabudowy rozwijający się wzdłuż dróg odchodzących od głównego szlaku komunikacyjnego. Pojedynczo pojawiały się rozproszone gospodarstwa położone pośród lasu. Wraz z rozwojem przestrzennym miejscowości układ przestrzenny nie uległ zasadniczym przekształceniom. Zabudowania powstawały w otoczeniu dróg gminnych tworząc układy skupione i rozproszone, które rozmieszczone są w sposób nieregularny.

W Woli Czaryskiej funkcjonowała szkoła podstawowa, która obecnie została przekształcona na dom pomocy społecznej. W miejscowości znajduje się remiza Ochotniczej Straży Pożarnej a także kaplica p.w. Nawiedzenia NMP, którą wzniesiono ze względu na znaczną odległość kościoła parafialnego.

Przez fragment Woli Czaryskiej przebiega trasa pielgrzymkowego szlaku turystycznego „Miejsca Mocy”. Miejscowość jest włączona do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Przez zachodni fragment wsi przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV, wokół której obowiązuje strefa oddziaływania od tej linii.

Wola Kuczkowska - miejscowość znajdująca się w południowej części gminy. Historyczny układ przestrzenny wsi cechował się rozwojem zwartej zabudowy ciągnącej się wzdłuż drogi relacji Psary - Kuczków (obecnie droga powiatowa nr 0234T). Wraz z rozwojem miejscowości postępowało obudowywanie wspomnianej drogi, co doprowadziło do złączenia zabudowań wsi Wola Kuczkowska i wsi Kuczków. W obecnej jednostce osadniczej część zabudowań ma charakter rozproszony: pojedyncze gospodarstwa znajdujące się na północny - wschód od zwartej zabudowy wsi, a także kilka rozproszonych gospodarstw znajdujących się na południe od miejscowości - tzw. Górki. W Woli Kuczkowskiej znajduje się remiza Ochotniczej Straży Pożarnej oraz sklep spożywczo - przemysłowy.

Wola Kuczkowska jest miejscowością włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Rozwój przestrzenny miejscowości od strony wschodniej jest ograniczony zarówno przez przebieg linii kolejowej nr 64 oraz występowanie dobrych jakościowo gleb, które są wysoce przydatne dla działalności rolniczej. W Woli Kuczkowskiej znajdował się przystanek kolejowy.

Wolica - wieś znajdująca się na południe od miejscowości Wola Kuczkowska, przylegająca do południowej granicy gminy. Zarówno historyczny jak i współczesny układ przestrzenny wsi cechuje się występowaniem zwartej zabudowy ciągnącej się po obu stronach drogi (obecnie droga powiatowa nr 0231T). Wśród lokalnej zabudowy głównie występuje zagrodowa, jako materiał konstrukcyjny pojawia się kamień lokalny. Miejscowość jest włączona do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę.

Zakrzów - niewielka wieś położona w północno - wschodniej części gminy, która zarówno historycznie jak i obecnie rozwija się w sposób zwarty wzdłuż drogi gminnej odchodzącej od drogi powiatowej nr 0229T. Występująca zabudowa przyjmuje głównie charakter zagrodowy, pojedynczo pojawiają się obiekty mieszkaniowe jednorodzinne. W miejscowości nie występują elementy dysharmonizujące lokalny krajobraz. Zakrzów jest ~~zwodociagowany. miejscowością nie włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę.~~¹⁾

Zwleczka - wieś położona na południowy - zachód od Secemina. Swą nazwę zawdzięcza rzece Zwleczka, która w okolicach miejscowości ma swoje źródła. Historyczny układ przestrzenny miejscowości tworzyła zwarta zabudowa powstała wzdłuż drogi prowadzącej z Secemina do Kluczyc (obecna droga gminna), pojedyncze zagrody pojawiały się wzdłuż drogi prostopadłej do niej. Wraz z rozwojem przestrzennym miejscowości zabudowa stawała się coraz bardziej zwarta, kilka budynków usytuowano przy drodze gruntowej okalającej budynki powstałe wzdłuż głównej drogi gminnej. W miejscowości dominuje zabudowa zagrodowa, pojedynczo pojawia się mieszkaniowa jednorodzinna lub letniskowa.

W Zwleczy znajduje się obiekt wskazany w wojewódzkiej ewidencji zabytków - murowana kapliczka z drugiej połowy XIX wieku. W pobliżu miejscowości swój zasięg ma obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018). Na północ od zwartej zabudowy wsi znajdują się zbiorniki wodne, które są zasilane wodami odpływającymi z obszaru źródłiskowego. Towarzyszące rzece łąki należą do okresowo podmokłych, w związku z czym nie są odpowiednim terenem dla rozwoju zabudowy. W miejscowości nie stwierdza się występowania elementów dysharmonizujących lokalny krajobraz.

Miejscowość Zwleczka jest włączona do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę.

Żeliszawice - wieś w północnej części gminy Secemin. Jej integralną częścią jest osada Bugaj. Przysiółkami są: Nadolnik, Osiny, Papiernia, Wincentów. Na południe od miejscowości przebiega trasa linii kolejowej nr 61, w Żeliszawicach znajduje się stacja kolejowa. Od północy i zachodu wieś otoczona jest rozległymi kompleksami leśnymi, na południowy zachód od miejscowości rozciągają się łąki towarzyszące rowom melioracyjnym. Wszystkie te elementy ograniczają rozwój przestrzenny Żeliszawic.

Historyczna zabudowa wsi Żeliszawice ciągnęła się w sposób zwarty wzdłuż drogi biegnącej z Secemina w kierunku Rudnik (gmina Koniecpol). Postępujący rozwój miejscowości powodował pojawianie się zabudowy wzdłuż drogi gminnej odchodzącej w kierunku północnym

oraz zacierania się odrębności między osadą Bugaj. W Żeliszawicach dominuje zabudowa zagrodowa, pojedynczo pojawiają się obiekty mieszkaniowe jednorodzinne. W miejscowości znajduje się Szkoła Podstawowa, remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, sklep żywnościowo - przemysłowy. Ze względu na znaczną odległość miejscowości od kościoła parafialnego wzniesiono kaplicę p.w. Matki Bożej Zwycięskiej, w której odbywają się nabożeństwa. Na południe od zwartej zabudowy wsi, w kierunku linii kolejowej, znajduje się boisko sportowe. W Żeliszawicach znajduje się nieeksploatowane złożo piasków kwarcowych.

Żeliszawice są miejscowością włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę.

Nadolnik - przysiółek wsi Żeliszawice, położony w skrajnie północnej części gminy, w otoczeniu kompleksów leśnych. Przez Nadolnik, wzdłuż północnej granicy gminy, przepływa rzeka Jeżówka, co wyraźnie urozmaica krajobraz miejscowości. Na lokalną zabudowę składa się kilka skupionych zagród. Zauważalne jest również pojawianie się pojedynczych obiektów o charakterze mieszkaniowo - letniskowym. Na południe od Nadolnika przebiega linia elektroenergetyczna wysokich napięć 220kV. Na południe od linii elektroenergetycznej występuje nieeksploatowane złożo piasków budowlanych „Nadolnik”. Część przysiółka znajduje się w zasięgu obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018). W miejscowości nie stwierdza się występowania elementów dysharmonizujących lokalny krajobraz.

Osiny - przysiółek wsi Żeliszawice, położony w skrajnie północno - zachodniej części gminy. Lokalna zabudowa składa się z kilku zagród położonych samotniczo, które nie tworzą regularnego układu zabudowy. Przez przysiółek przebiega linia elektroenergetyczna wysokich napięć 220kV.

Papiernia - przysiółek wsi Żeliszawice, którego nazwa jest związana z dawnym wyrobem bibuły. W Papierni znajduje się dawny młyn na rzece Jeżówce, który zlokalizowany jest w otoczeniu stawów. Pozostałą zabudowę stanowią pojedyncze zagrody występujące w dwóch skupiskach. W Papierni pojawia się zabudowa letniskowa. Część przysiółka znajduje się w zasięgu obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018).

Wincentów - przysiółek wsi Żeliszawice, położony na południe od przysiółka Osiny. Na lokalną zabudowę składa się kilka samotnie położonych zagród, które usytuowane są wzdłuż jednej drogi.

Żeliszawiczki - wieś w północno - wschodniej części gminy, położona po południowej stronie linii kolejowej nr 61. Historyczna zabudowa miejscowości rozwijała się wzdłuż drogi biegnącej z Secemina do Min, a także wzdłuż drogi biegnącej w kierunku zachodnim wzdłuż linii kolejowej. Rozwój przestrzenny miejscowości przyczynił się do zwiększenia intensywności zabudowy, która w dalszym ciągu powstaje w głównej mierze wzdłuż najważniejszych tras komunikacyjnych. W miejscowości dominuje zabudowa zagrodowa, jej uzupełnieniem jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W Żeliszawiczkach **funkcjonuje sklep,¹⁾** pojawiają się tereny przemysłowo - usługowe.

Żeliszawiczki są miejscowością włączoną do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. We wsi znajduje się ujęcie wód podziemnych, dla którego obowiązuje strefa ochrony bezpośred-

niej. Przez miejscowość przebiega trasa pielgrzymkowego szlaku turystycznego „Miejsca Mocy”.

W Żeliszewicach swoją siedzibę ma zakład produkcji betonu komórkowego Prefabet S.A., który jest oddalony od zwartej zabudowy wsi.

Istotnym ograniczeniem dla rozwoju przestrzennego miejscowości jest linia kolejowa nr 61 oraz tereny łąkowo - leśne znajdujące się na południowy - wschód od zwartej zabudowy wsi.

6.3. Podsumowanie

Obecna struktura przestrzenna gminy Secemin wykazuje się wyraźną koncentracją osadnictwa wzdłuż istotnych szlaków komunikacyjnych. Miejscowości rozwijają się przeważnie w układach ulicowych, co przyczynia się do znacznego obudowywania dróg. W wielu wsiach widoczne są dobrze zachowane historyczne układy przestrzenne. Miejscowością w największym stopniu zainwestowaną i cechującą się indywidualnym układem przestrzennym zabudowy jest Secemin, w którym zachowany rynek i towarzysząca mu zabudowa świadczą o jego dawnym miejskim charakterze.

Na podstawie dotychczasowych analiz stwierdza się, iż zainwestowanie poszczególnych miejscowości w gminie Secemin nie stoi w wyraźnej sprzeczności z uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego. Jedynie w pojedynczych przypadkach dochodzi do pewnych zagrożeń - wkraczanie zabudowy na tereny potencjalnie zagrożone powodzią.

Secemin jest wiejską gminą rolniczą, co wiąże się z dominacją zabudowy zagrodowej. Powstające współcześnie obiekty posiadają charakter zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w niektórych rejonach pojawiają się obiekty letniskowe.

W gminie występują elementy stanowiące istotne ograniczenie dla rozwoju przestrzennego poszczególnych miejscowości. Wyróżnić wśród nich można m.in.:

- specyficzne cechy środowiska przyrodniczego:
 - rozległe tereny leśne, stanowiące 43,7% powierzchni gminy,
 - występowanie podmokłych łąk,
 - występowanie rzek, strumieni, licznych rowów melioracyjnych oraz zbiorników wodnych,
 - występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych,
 - występowanie złóż surowców mineralnych,
 - występowanie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy (PLH260018);
- specyficzne cechy środowiska kulturowego:
 - występowanie obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków nieruchomych i wojewódzkiej ewidencji zabytków,
 - występowanie licznych zabytków archeologicznych,
 - występowanie miejsc pamięci narodowej;
- istniejące zainwestowanie:
 - przebieg dróg wojewódzkich przez centralne części miejscowości,
 - przebieg trzech linii kolejowych,
 - występowanie GPZ Secemin i linii elektroenergetycznych wysokich napięć,
 - występowanie cmentarzy i wyznaczonych wokół nich stref ochrony sanitarnej.

7. Uzbrojenie techniczne

7.1. Komunikacja

7.1.1. Sieć drogowa

Na układ komunikacyjny gminy Secemin składają się drogi:

- wojewódzka nr 786 relacji Częstochowa Św. Anna - Koniecpol - Włoszczowa - Łopuszno - Ruda Strawczyńska - Kielce;
- wojewódzka nr 795 relacji Secemin - Szczekociny;
- powiatowe;
- gminne.

Drogi te tworzą sieć powiązań komunikacyjnych, dzięki nim możliwe jest dokonywanie przejazdów drogowych lokalnych (w obszarze gminy, między gminami sąsiednimi), jak również międzyregionalnych na obszarze kraju.

Droga wojewódzka nr 786 - jest drogą relacji Częstochowa Św. Anna - Koniecpol - Włoszczowa - Łopuszno - Ruda Strawczyńska - Kielce. Jej trasa przebiega przez obszar dwóch województw (śląskie i świętokrzyskie) oraz trzech powiatów (częstochowski, włoszczowski i kielecki). Trasa ta ma długość 120 km i łączy DK91 w Częstochowie z DK73 w Kielcach. W granicach gminy Secemin znajduje się około 10 km tej drogi. Zarządcą na odcinku województwa świętokrzyskiego jest Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Droga wojewódzka nr 786 na odcinku od granic województwa do Łopuszna jest rozbudowywana. Remont obejmuje przebudowę istniejącej sieci uzbrojenia terenu i przebudowę dróg innych kategorii. Inwestycja będzie prowadzona na terenie gminy Secemin, miasta i gminy Włoszczowa, gminy Krasocin i gminy Łopuszno.⁴⁷

W związku z uciążliwością, jaką stanowi przebieg drogi wojewódzkiej nr 786 przez centrum miejscowości Secemin (droga ta przecina rynek) przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich opracowana została koncepcja programowo - przestrzenna pod perspektywiczną budowę obwodnicy Secemina.

Droga wojewódzka nr 795 - jest drogą relacji Secemin - Szczekociny. Przebiega przez obszar dwóch województw: śląskiego i świętokrzyskiego oraz dwa powiaty: włoszczowski i zawierciański. Trasa ta ma długość 16 km i łączy DW786 w Seceminie z DK78 w Szczekocinach. W granicach gminy Secemin znajduje się około 5 km jej długości. Zarządcą na odcinku województwa świętokrzyskiego jest Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Na terenie gminy Secemin występuje 9 **dróg powiatowych**:

- droga powiatowa nr **0229T** relacji dr. woj. Nr 742 - Wola Wiśniowa - Ludwinów - Bebelno - Krzepin - Wałkonowy - Ropocice - dr. woj. Nr 786;

⁴⁷ <http://www.szdw.kielce.com.pl>

- droga powiatowa nr **0230T** relacji (Kuźnica Grodziska) - gr. woj. świętokrzyskiego - Żeliszawice - Bugaj;
- droga powiatowa nr **0231T** relacji Secemin - Marchocice - Żeliszawiczki - Miny - dr. woj. Nr 786;
- droga powiatowa nr **0232T** relacji Kuczków - Wolica - gr. woj. świętokrzyskiego - (Brzostek);
- droga powiatowa nr **0233T** relacji Secemin - Bichniów - Czaryż - Bałków - Dzierzgów;
- droga powiatowa nr **0234T** relacji Bichniów - Psary - Kluczyce - Kuczków - gr. woj. świętokrzyskiego - (Koniecpol);
- droga powiatowa nr **0235T** relacji Wałkonowy Górne - Bałków - dr. powiatowa Nr 0233T;
- droga powiatowa nr **0242T** relacji Czaryż - Wola Czaryska - Ojsławice - gr. woj. świętokrzyskiego - (Rędziny);
- droga powiatowa nr **0243T** relacji Dzierzgów - Bieganów.

Na obszarze gminy Secemin zlokalizowanych jest 65 dróg gminnych o łącznej długości 72100 mb (Tab.22.).

Tab. 22. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Secemin

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi
1	375001T	Kuczków - Dąbie
2	375002T	Secemin - Zwleczka - Kluczyce
3	375003T	Psary - Celiny
4	375004T	Psary - Daleszec
5	375005T	Marchocice - Ropocice
6	375006T	Wałkonowy Górne - Zakrzów
7	375007T	Secemin - Marianów
8	375008T	Żeliszawice - Wincentów
9	375009T	Żeliszawice - Nadolnik
10	375010T	Brzozowa - Maleniec
11	375011T	Międzylesie do stacji PKP
12	375012T	Bichniów - Mileje
13	375013T	Bichniów przez wieś
14	375014T	Krzepice przez wieś
15	375015T	Wola Kuczkowska do granicy gminy Koniecpol
16	375016T	Żeliszawice - Papiernia

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
 UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

17	375017T	Gabrielów przez wieś
18	375018T	Psary - Wola Czaryska
19	375019T	Celiny - Wola Czaryska
20	375020T	Wola Czarska do gr. Gm. Radków
21	375021T	Żeliszawiczki - stacja PKP
22	375022T	Kluczyce - Gródek
23	375023T	Kluczyce - do toru
24	375024T	Kluczyce do CMK
25	375025T	Wola Kuczkowska - Wolica
26	375026T	Wola-Kuczkowska - do przejazdu
27	375027T	Wola Kuczkowska - Cegielnia - Dąbie
28	375028T	Marchocice - Komorniki
29	375029T	Ropocice - do CMK
30	375030T	Bichniów przez wieś
31	375031T	Krzepin - Zagórcze
32	375032T	Krzepice - Czarna Góra - Czaryż
33	375033T	Czaryż przez wieś do parku
34	375034T	Czaryż - do gr. gm. Radków
35	375035T	Czaryż do drogi pow. 0233
36	375036T	Żeliszawiczki do końca wsi
37	375037T	Żeliszawice do kościoła
38	375038T	Krzepin nad lasem
39	375039T	Lipiny przez wieś
40	375040T	Wałkonowy Dolne - pola
41	375041T	Bichniów - Czarna Góra
42	375042T	Dąbie - Cegielnia
43	375043T	Ropocice do byłych PZZ
44	375044T	Gabrielów - działki
45	375045T	Pniaki przez wieś
46	375046T	Bichniów przez wieś
47	375047T	Psary - Błonie
48	375048T	Zwleczka przez wieś
49	375049T	Zwleczka przez wieś
50	375050T	Secemin - Jamice
51	375051T	Secemin - Rakarnia
52	375052T	Secemin za b. SKR
53	375053T	Secemin - Piaski - Partyzantów
54	375054T	Secemin - ul. Kościelna

55	375055T	Secemin - osiedle w ulicy Koniecpolskiej
56	375056T	Secemin do ul. Partyzantów
57	375057T	Secemin ul. Partyzantów
58	375058T	Secemin ul. Jędrzejowska
59	375059T	Secemin ul. Krótka
60	375060T	Secemin ul. Ogrodowa
61	375061T	Secemin ul. Plac Wolności
62	375062T	Secemin ul. Plac Wolności
63	375063T	Secemin od ul. Kolejowej do ul. Czarnieckiego
64	375064T	Secemin ul. Kościelna
65	375065T	Psary - Góry
66.	375066 T	Droga prowadząca od miejscowości Krzepice do zabudowań w przysiółku Czarna Góra
67.	375067 T	Droga zlokalizowana w miejscowości Czaryż
68.	375068 T	Droga zlokalizowana w miejscowości Bałków
69.	375069 T	Droga zlokalizowana w miejscowości Kuczków
70.	375070 T	Dąbie – przejazd kolejowy ¹⁾

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z gminy Secemin.

Stan dróg na terenie gminy Secemin można uznać jako zadowalający. Drogi wojewódzkie nr 786 i 795, zarówno pod względem hałasu jak i bezpieczeństwa, stwarzają zagrożenie dla mieszkańców miejscowości: Secemin, Marchocice, Brzozowa i Psary. Rozwój przestrzenny miejscowości przylegających do drogi wojewódzkiej odbywa się wzdłuż dróg niższych klas od niej odchodzących, nie przy głównej trasie. Drogi powiatowe występujące w granicach gminy są utwardzone i wykazują zadowalającą wartość techniczną i eksploatacyjną. Są to głównie drogi klasy zbiorczej o nawierzchni utwardzonej, które stanowią podstawę systemu komunikacyjnego gminy.

Funkcjonujące drogi gminne stanowią uzupełnienie lokalnego systemu komunikacyjnego. W przestrzeni analizowanej jednostki znaczna część dróg posiada utwardzoną nawierzchnię asfaltową (ponad 46% wszystkich dróg gminnych), pozostałe są drogami gruntowymi, często wzmocnionymi przy użyciu gruzu i żwiru. Sieć dróg gminnych jest wystarczająca, a ich stan techniczny można określić jako zadowalający.

Układ komunikacyjny gminy opiera się w głównej mierze o drogi charakteryzujące się niewielkim natężeniem ruchu pojazdów mechanicznych (drogi powiatowe i drogi gminne). Jedynie drogi wojewódzkie stanowią intensywnie uczęszczane ciągi komunikacyjne. Badaniom średniodobowego natężenia ruchu pojazdów mechanicznych poddane zostały następujące odcinki dróg wojewódzkich: „granica województwa - Secemin”, „Secemin - Włoszczowa” oraz „Secemin - Szczekociny” (Tab.23.).

Analizując zmiany w natężeniu ruchu pojazdów mechanicznych na badanych odcinkach dróg wojewódzkich oraz mając na uwadze postępujący rozwój społeczno - gospodarczy przewidywać można, iż w przyszłości dojdzie do wzrostu liczby pojazdów mechanicznych poruszających się po znajdujących się w granicach gminy Secemin drogach tej kategorii.

Tab. 23. Zestawienie wyników Generalnego Pomiaru Ruchu dla dróg wojewódzkich w gminie Secemin [liczba pojazdów/dobę] w roku 2010.

Odcinek	Secemin - Szczekociny	Secemin - Włoszczowa	Granica województwa - Secemin	Suma
Numer drogi wojewódzkiej	795	786	786	
Długość odcinka	7	13,9	5,3	
Motocykle	6	30	34	70
Samochody osobowe, mikrobusy	837	2030	1976	4843
Lekkie samochody ciężarowe	99	116	156	371
Samochody ciężarowe bez przyczepy	25	56	53	134
Samochody ciężarowe z przyczepą	28	69	53	150
Autobusy	8	12	14	34
Ciągniki rolnicze	9	2	14	25
Pojazdy ogółem	1012	2315	2300	5627

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników Generalnego Pomiaru Ruchu dla dróg wojewódzkich w roku 2010.

Analiza ruchu na trzech odcinkach dróg wojewódzkich wykazuje, że drogi tej kategorii charakteryzują się średnim natężeniem ruchu pojazdów. Dobowy ruch generowany jest w większości przez pojazdy osobowe i mikrobusy. Elementem wpływającym na bezpieczeństwo ruchu w gminie jest ruch generowany przez pojazdy ciężarowe zarówno lekkie jak i ciężkie. Średni dobowy ruch w gminie Secemin na trzech odcinkach dróg wynosił w 2010 roku 5627 pojazdów.

7.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez gminę przebiega fragment Centralnej Magistrali Kolejowej relacji Warszawa - Katowice (linia kolejowa nr 4). Linia ta przebiega przez gminę z północno - wschodniej części w kierunku południowo - zachodnim. Jest to zelektryfikowana linia dwutorowa, która poprowadzona jest przez województwo mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i śląskie. Jest ona jedną z części międzynarodowego korytarza transportowego E 65. Linia ta ma zostać dostosowana

do potrzeb kolei dużych prędkości, obecnie prowadzi znaczny ruch składów towarowych oraz szybkich pociągów osobowych. Centralna Magistrala Kolejowa jest uwzględniana w projekcie kolei dużych prędkości i poddawana jest modernizacji na odcinku Grodzisk Mazowiecki - Kraków/Katowice - Zwardoń/Zebrzydowice - granica państwa. Gmina Secemin znajduje się w niewielkiej odległości od stacji kolejowej Włoszczowa Północ, na której zatrzymują się dalekobieżne pociągi pasażerskie.

Przez gminę przebiega również linia kolejowa nr 61 - łącząca stację Kielce ze stacją Fosowskie w mieście Kolonowskie, w województwie opolskim. Jest to zelektryfikowana linia dwutorowa, na jej trasie w gminie Secemin została zlokalizowana stacja kolejowa w Żeliszawicach. Linia kolejowa nr 61 została zmodernizowana na trasie między Włoszczową a Opolem w ramach przebudowy tzw. "protezy koniecpolskiej" - odcinka zapewniającego szybkie i bezpośrednie połączenie kolejowe Warszawy i Wrocławia. Odcinek Włoszczowa Północ - Żeliszawice stanowi łącznik kolejowy - linię nr 572. Ze stacji Żeliszawice odjeżdżają pociągi w kierunkach: Włoszczowa, Kielce, Częstochowa.

Uzupełnieniem sieci kolejowej w granicach gminy Secemin jest linia numer 64 łącząca stację Kozłów ze stacją Koniecpol.

7.1.3. Komunikacja publiczna

Pasażerska komunikacja autobusowa prowadzona jest przez przewoźników oferujących przejazdy autobusami i busami, którzy obsługują ważniejsze szlaki komunikacyjne w gminie. Jak wynika z ~~Uchwały Nr XXVI/162/13 z dnia 29 marca 2013 roku w sprawie zmiany do Uchwały Nr XXIV/142/13 Rady Gminy Secemin z dnia 22 stycznia 2013 roku w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem albo zarządzającym jest gmina Secemin~~, Uchwały Nr XXV/218/21 Rady Gminy Secemin z dnia 16 czerwca 2021 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem albo zarządzającym jest gmina Secemin oraz Uchwały Nr XXVIII/241/21 Rady Gminy Secemin z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie zmiany załącznika Nr 1 do Uchwały Rady Gminy Secemin Nr XXV/218/21 z dnia 16 czerwca 2021 roku w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie,¹⁾ określone zostały lokalizacje przystanków oraz stawka za jedno zatrzymanie środka transportu na przystanku. Lista przystanków została rozszerzona z 35 do 69 przystanków, które należą do gminy (Tab.24.).

Wskazuje się na brak wystarczającego zsynchronizowania połączeń systemu transportu zbiorowego z kolejowym rozkładem jazdy, które umożliwiłoby łatwe przemieszczanie się między terenami mieszkaniowymi i produkcyjno-usługowymi a stacją kolejową.

Tab. 24. Wykaz przystanków komunikacyjnych w Gminie Secemin.

Nazwa przystanku	Miejscowość	Droga (ulica)/ określenie miejsca	Numer przystanku
BICHNIÓW / 0233 (skrzyżowanie dróg) / 01	Bichniów	0233	01
BICHNIÓW / 0233 / 02	Bichniów	0233	02
BICHNIÓW / 0233 (skrzyżowanie dróg) / 03	Bichniów	0233	03
BICHNIÓW / 0233 (skrzyżowanie dróg) / 04	Bichniów	0233	04
BRZozowa / 786 (sklep) / 01	Brzozowa	0786	01
BRZozowa / 786 / 02	Brzozowa	0786	02
CELINY / 795/01	Celiny	0795	01
CELINY / 795/02	Celiny	0795	02
CZARYŻ / 0233 / 01	Czaryż	0233	01
CZARYZ / 0233 / 02	Czaryż	0233	02
DĄBIE / 375001 / 01	Dąbie	0375001	01
DĄBIE / 375001 / 02	Dąbie	0375001	02
GABRIELÓW / 786 / 01	Gabrielów	0786	01
GABRIELÓW / 786/02	Gabrielów	0786	02
KLUCZYCE / 0234/01	Kluczyce	0234	01
KLUCZYCE / 0234 / 02	Kluczyce	0234	02
KRZEPIN / 0229/01	Krzepin	0229	01

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

PROJEKT STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN
 UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SECEMIN

KRZEPIN / 0229/02	Krzepin	0229	02
KUCZKÓW / 0232 (0234) / 01	Kuczaków	0232	01
KUCZKÓW / 0232 (0234) / 02	Kuczaków	0232	02
LIPINY / 0235/01	Lipiny	0235	01
LIPINY / 0235/02	Lipiny	0235	02
MARCHOCICE /0231 (skrzyżowanie dróg) / 01	Marchocice	0231	01
MARCHOCICE /0231 (skrzyżowanie dróg) / 02	Marchocice	0231	02
MARCHOCICE / 786 (skrzyżowanie dróg) / 01	Marchocice	0786	01
MARCHOCICE / 786 (skrzyżowanie dróg) / 02	Marchocice	0786	02
MIĘDZYLESIE /0231 (skrzyżowanie dróg) / 01	Międzylesie	0231	01
MIĘDZYLESIE / 0231 (skrzyżowanie dróg) / 02	Międzylesie	0231	02
MINY / 0231 / 01	Miny	0231	01
MINY / 0231 / 02	Miny	0231	02
MINY / 786 (wiadukt kolejowy) / 01	Miny	0786	01
PSARY / 795 (sklep) / 01	Psary	0795	01
PSARY / 795 (sklep) / 02	Psary	0795	02
PSARY / 795, Psary Góry (skrzyżowanie dróg) / 03	Psary	0795, Psary Góry	03
PSARY / 795, Psary Góry (skrzyżowanie dróg) / 04	Psary	0795, Psary Góry	04
ROPOCICE / 0229 (plac starej szkoły) / 03	Ropocice	0229	03
ROPOCICE / 0229 (plac starej szkoły) / 04	Ropocice	0229	04
ROPOCICE / 786 (wiadukt kolejowy) / 01	Ropocice	0786	01
ROPOCICE / 786 (wiadukt kolejowy) / 02	Ropocice	0786	02
SECEMIN / 795, ul. T. Kościuszki / 03	Secemin	0795, ul. T. Kościuszki	03
SECEMIN / 795, ul. T. Kościuszki / 04	Secemin	0795, ul. T. Kościuszki	04
SECEMIN / Czarnieckiego / 03	Secemin	0Czarnieckiego	03
SECEMIN / Czarnieckiego / 04	Secemin	0Czarnieckiego	04
SECEMIN / Koniecpolska (sklep) / 01	Secemin	0Koniecpolska	01
SECEMIN / Plac Wolności / 02	Secemin	0Plac Wolności	02
SECEMIN / Plac Wolności / 01	Secemin	0Plac Wolności	01
SECEMIN / Plac Wolności / 02	Secemin	0Plac Wolności	02
SECEMIN, UL. KOLEJOWA / 0231 / 01	Secemin, ul. Kolejowa	0231	01
SECEMIN, UL. KOLEJOWA / 0231 / 02	Secemin, ul. Kolejowa	0231	02
WAŁKONOWY DOLNE / 0229 / 01	Wałkonowy Dolne	0229	01
WAŁKONOWY DOLNE / 0229 (OSP) / 02	Wałkonowy Dolne	0229	02
WAŁKONOWY GÓRNE / 0229 / 01	Wałkonowy Górne	0229	01
WAŁKONOWY GÓRNE / 0229 / 02	Wałkonowy Górne	0229	02

WOLA CZARYSKA / 0242 (zlewnia mleka) / 01	Wola Czaryska	0242	01
WOLA CZARYSKA / 0242 (zlewnia mleka) / 02	Wola Czaryska	0242	02
WOLA CZARYSKA / 0242 (skrzyżowanie dróg) / 03	Wola Czaryska	0242	03
WOLA CZARYSKA / 0242 (skrzyżowanie dróg) / 04	Wola Czaryska	0242	04
WOLA KUCZKOWSKA / 0234 / 01	Wola Kuczko- ska	0234	01
WOLA KUCZKOWSKA / 0234 / 02	Wola Kuczko- ska	0234	02
WOLICA / 0232 / 01	Wolica	0232	01
WOLICA / 0232 / 02	Wolica	0232	02
ZWLECZA / 375002 / 01	Zwleczka	0375002	01
ZWLECZA / 375002 / 02	Zwleczka	0375002	02
ZELISŁAWICE / 0230/01	Żeliszawice	0230	01
ZELISŁAWICE / 0230/02	Żeliszawice	0230	02
ZELISŁAWICZKI / 0231 / 01	Żeliszawiczki	0231	01
ŻELISŁAWICZKI / 0231 / 02	Żeliszawiczki	0231	02
ŻELISŁAWICZKI / 0231 (przejazd kolejowy) / 03	Żeliszawiczki	0231	03
ZELISŁAWICZKI / 0231 (przejazd kolejowy) / 04	Żeliszawiczki	0231	04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XXVI/162/13 z dnia 29 marca 2013 r. w sprawie zmiany do Uchwały Nr XXIV/142/13 Rady Gminy Secemin z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, warunków i zasad korzystania oraz stawki opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem albo zarządzającym jest gmina Secemin.

7.1.4. Szlaki turystyczne

Przestrzeń gminy Secemin jest umiarkowanie atrakcyjna pod względem turystycznym. Jednostka posiada cenne walory przyrodnicze w postaci dużych terenów zalesionych oraz cechuje się naturalnym i w niewielkim stopniu przekształconym środowiskiem. Sprzyjające uwarunkowania przyczyniają się do rozwoju lokalnego zagospodarowania turystycznego, jednym z jego elementów są wyznaczone szlaki turystyczne. Przez obszar gminy Secemin przebiegają dwa turystyczne szlaki rowerowe:

- żółty szlak rowerowy „Miejsca Mocy”. Szlak przebiega w zróżnicowanym terenie. Można się na nim poruszać zarówno drogami asfaltowymi, leśnymi, jak i gruntowymi. Kościół p.w. śś. Katarzyny i Jana Ewangelisty w Seceminie jest 23. przystankiem tego szlaku. Szlak rowerowy biegnie od Woli Czaryskiej przez Czaryż, Bichniów, Secemin i Żeliszawiczki.
- czerwony szlak rowerowy „Lasami dookoła Włoszczowy”, który rozpoczyna się na południe od Włoszczowy i prowadzi przez lokalne atrakcje. Na teren gminy Secemin wkracza niewielkim fragmentem od strony znajdującej się poza granicą gminy miejscowości Janów i prowadzi przez Miny w kierunku miejscowości Czarnca, która również znajduje się poza granicami gminy.

7.1.5. Podsumowanie

Obecny układ komunikacyjny gminy Secemin uznaje się za wystarczający. Uzupełniająca się wzajemnie sieć dróg różnych klas zapewnia możliwość dotarcia do wszystkich miejscowości gminnych. Zewnętrzne powiązania komunikacyjne zapewniają drogi wojewódzkie nr 786 i nr 795, które jednocześnie wpływają na wzrost dostępności komunikacyjnej. Stan większości dróg jest zadowalający. Na dostępność komunikacyjną gminy w znacznym stopniu wpływają również przebiegające przez jej teren linie kolejowe, w szczególności linia kolejowa nr 61 z przystankiem osobowym w Żeliszawicach.

Przebiegające przez gminę drogi wojewódzkie mogą stanowić zagrożenie ze względu na poziom emitowanego przez ruch pojazdów mechanicznych hałasu. Dlatego też proponuje się ograniczenie intensywności zabudowy na terenach im towarzyszących, a dla obiektów istniejących w ich bliskim otoczeniu zastosowanie elementów ochrony akustycznej (nowoczesna stolarka okienna, zieleń izolacyjna). Dla zwiększenia bezpieczeństwa pieszych zaleca się tworzenie chodników w miejscowościach, przez które przebiegają te trasy. Pewnym ograniczeniem dla rozwoju przestrzennego gminy są przebiegające przez jej teren linie kolejowe. W ich sąsiedztwie nie powinna być lokalizowana zabudowa mieszkaniowa.

Gmina Secemin charakteryzuje się pewnymi walorami turystycznymi, brakuje jednak na jej terenie szlaków turystycznych o zróżnicowanym charakterze tj. szlaków pieszych, rowerowych, konnych i samochodowych. Jedynymi szlakami turystycznymi występującymi w dokumentacji turystycznej jest szlak rowerowy „Miejsca Mocy” i niewielki odcinek szlaku „Lasami dookoła Włoszczowy”.

7.2. Gospodarka wodno - ściekowa

7.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa w gminie Secemin w 2011 roku wynosiła 109,7 km długości, co dawało w przeliczeniu na 100km² wartość 67,5 km sieci wodociągowej. Analizując wskaźnik korzystających z wodociągów należy stwierdzić, że w 2011 roku użytkownikami było blisko 68% ludności gminy Secemin. Rocznie w gminie Secemin na jednego mieszkańca zużywano 13,4 m³ wody.

Długość sieci wodociągowej ulega skokowej poprawie (Tab.25). Trend wzrostowy można również zauważyć w odniesieniu do odsetka ludności korzystającej z wodociągów. Na przestrzeni ośmiu lat wzrosła ona o 21,5 punktów procentowych, co wskazuje na ciągły wzrost liczby korzystających.

Tab. 25. Sieć wodociągowa w gminie Secemin

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wodociągi w km	74,6	80,6	94,7	95,3	101,6	101,6	101,6	109,7
Wodociągi na 100 km² w km	45,5	49,1	58,2	58,6	62,5	62,5	62,5	67,5

Wodociągi % ludności korzystający	46,3	49,6	62,2	62,5	64,9	64,9	65,3	67,8
Woda zużywana na jednego mieszkańca w gminie m³	7,7	8,8	11,5	12,9	14,4	12,8	12,3	13,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2019 r. 86,2% ludności korzystało z wodociągu.¹⁾

Sieć wodociągowa zasilana jest z ujęć wód podziemnych. W gminie Secemin znajdują się trzy ujęcia: w Seceminie, Żeliszawiczkach i Kuczkowie. Ponadto do zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę wodociągową wykorzystywane są ujęcia Dąbrówka i Świerków, które znajdują się w gminie Radków (Tab.26.). Jakość wody czerpanej z ujęć potwierdzana jest przez Państwową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną we Włoszczowie.

Tab. 26. Charakterystyka ujęć wód podziemnych dostarczających wodę dla gminy Secemin

Nazwa ujęcia	Lokalizacja ujęcia	Rodzaj ujęcia	Wydajność	Obsługiwane miejscowości
Secemin-Hydrofornia	Secemin	podziemne	72m ³ /h	Secemin, Brzozowa-Gabrielów, Marchocice, Międzylesie, Bichniów
Żeliszawiczki	Żeliszawiczki	podziemne	27.9m ³ /h	Żeliszawice-Miny, Żeliszawiczki
Kuczków	Kuczków	podziemne	32m ³ /h	Kuczków, Dąbie, Wola-Wolica, Kluczyce-Gródek, Psary Wieś, Psary Kolonia, Krzepice, Celiny, Zwleczka
Dąbrówka	Dąbrówka-Gmina Radków	podziemne	34m ³ /h	Wola Czaryska, Czaryż
Świerków	Świerków-Gmina Radków	podziemne	45m ³ /h	Krzepin

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Secemin na lata 2010 - 2017.

Najlepszymi parametrami technicznymi w zakresie poboru wody charakteryzuje się ujęcie w Seceminie, które ponad dwukrotnie przewyższa wydajnością pozostałe ujęcia zlokalizowane w gminie. Z ujęć zlokalizowanych w gminie Radków korzystają mieszkańcy Woli Czaryskiej, Czaryża i Krzepina.

W Seceminie woda pobierana jest z dwóch studni, jedna z nich stanowi ujęcie awaryjne. Jak wynika z decyzji wydanej przez Starostwo Powiatowe we Włoszczowie dla tego ujęcia została wyznaczona strefa ochrony bezpośredniej oraz wewnętrzna i zewnętrzna strefa ochrony pośredniej. Zgodnie z poprzednią nowelizacją ustawy Prawo wodne z dnia 5 stycznia 2011r. od stycznia 2013r. przestała obowiązywać strefa ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych.

W Żeliszawiczkach i Kuczkowie woda pobierana jest z pojedynczych studni. Dla ujęć tych obowiązuje jedynie strefa ochrony bezpośredniej.

Wody pobierane z ujęć zaopatrujących sieć wodociągową w gminie Secemin nie wymagają uzdatniania.

7.2.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Od 2022 r. Gmina Secemin nie stanowi już aglomeracji ściekowej. ~~Część obszaru gminy Secemin została objęta aglomeracją ściekową Secemin.~~¹⁾ Obszar aglomeracji został ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego Nr 32/2007 z dnia 29 listopada 2007 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Secemin (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2007r. Nr 222, poz. 3193) i ~~obejmuje obejmował~~¹⁾ miejscowości: Secemin, Brzozowa, Marchocice. W wyznaczonej aglomeracji równoważna liczba mieszkańców wynosiła¹⁾ 2 330. Gmina pozyskała środki na realizację projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Secemin oraz budowa wodociągu w miejscowości Secemin” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 - 2013. W wyniku realizacji tej inwestycji wybudowano kanały sanitarne grawitacyjne, kanały sanitarne tłoczne, przyłącza kanalizacyjne, przepompownie ścieków oraz biologiczno - mechaniczną oczyszczalnię ścieków w Seceminie. Wybudowana oczyszczalnia ścieków posiada przepustowość 110m³/h (jej docelowa przepustowość to 220m³/h).

Największe przyrosty długości sieci odnotowano w roku 2010 i 2011, kiedy to oddano do użytku odpowiednio: 12,6 km i 12 km sieci kanalizacyjnej. W roku 2011 całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 29,1 km (Tab.27.).

Tab. 27. Sieć wodociągowa w gminie Secemin

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kanalizacja w km	0	0	0,6	4	3,4	4,5	17,1	29,1
Kanalizacja na 100 km² w km	0	0	0,4	2,5	2,1	2,8	10,5	17,9
Kanalizacja % ludności korzystający	0	0	0,1	3,9	3,9	3,9	6,7	25,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W roku 2011 z sieci kanalizacyjnej korzystało 25,5% mieszkańców gminy.

W 2019 r. 34,9% ludności gminy korzystało z kanalizacji.¹⁾

Na terenie miejscowości niewłączonych do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków nieczystości gromadzone są w podziemnych zbiornikach asenizacyjnych i za pomocą taboru asenizacyjnego wywożone do oczyszczalni ścieków. Rozwój sieci kanalizacyjnej na terenach o zabudowie rozproszonej i samotniczej nie posiada ekonomicznego uzasadnienia, w przestrzeni gminy występują jednak skupione osady, którym należy zapewnić możliwość włącze-

nia do zbiorczego systemu odprowadzania nieczystości. Na terenie gminy pojawiają się przydomowe oczyszczalnie ścieków, należy jednak pamiętać o ich odpowiedniej obsłudze w celu dbałości o środowisko naturalne.

7.2.3. Odprowadzanie ścieków deszczowych

Na terenie gminy Secemin nie występuje zbiorczy system odprowadzania wód deszczowych. Wody opadowe odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Wody opadowe z większości dróg publicznych kierowane są do rowów odwadniających i następnie wprowadzane do lokalnych rzek, cieków lub zbiorników wodnych. Wody opadowe odprowadzane w ten sposób nie są podczyszczane. Przebudowywana droga wojewódzka nr 786 ma zostać wyposażona w kompleksowy system odwadniający, na który złożą się nowe przepusty oraz sieć kanalizacji deszczowej.

7.3. Gospodarka energetyczna

7.3.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Secemin należy do gmin o niskim zapotrzebowaniu na zmiany związane z zaopatrzeniem w energię elektryczną. Pod tym względem jednostka zidentyfikowana została w grupie gmin o najmniejszych potrzebach inwestycyjnych.

W strukturze systemu elektroenergetycznego, bezpośrednio zaopatrującego gminę Secemin w energię elektryczną, można wyróżnić trzy podstawowe poziomy:

- sieć i obiekty wysokiego napięcia 110 kV,
- sieć rozdzielcza i obiekty średniego napięcia 15 kV,
- sieć rozdzielcza i obiekty niskiego napięcia.

Przez północne obrzeża gminy przebiega trasa linii 220 kV relacji ~~Joachimów (Częstochowa) – Piekoszów (Kielce)~~ Joachimów – Kielce¹⁾, linia ta nie ma jednak bezpośredniego udziału w zaopatrzeniu gminy Secemin w energię elektryczną. Należy ona do krajowego systemu sieci najwyższych napięć.

Przebiegającymi przez gminę liniami elektroenergetycznymi wysokich napięć 110 kV są 3 linie o relacjach:

- Szczekociny - Secemin,
- Secemin - Włoszczowa,
- Włoszczowa - Koniecpol.

Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez magistralne napowietrzne linie 15 kV, które są wyprowadzane z trzech Głównych Punktów Zasilania 110/15 kV:

- GPZ Secemin (znajdujący się w granicach gminy Secemin, przy drodze relacji Secemin - Bichniów),

- GPZ Koniecpol,
- GPZ Szczekociny.

Od istniejącego systemu linii elektroenergetycznych średniego napięcia odchodzą linie elektroenergetyczne niskich napięć, które doprowadzają energię elektryczną do indywidualnych odbiorców. Na obszarze gminy funkcjonują stacje transformatorowe, które służą transformacji średniego napięcia na użytkowe napięcie niskie. Sieć elektroenergetyczna niskiego napięcia przyjmuje formę napowietrzną i kablową.

7.3.2. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy Secemin nie przebiegają sieci magistralne gazu ziemnego. Obszar gminy nie jest zasilany w gaz przewodowy. Mieszkańcy mają do dyspozycji gaz czerpany z wymiennych butli lub napełnianych zbiorników stacjonarnych.

7.3.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Secemin nie występuje zorganizowany system grzewczy. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe, w większości opalane węglem kamiennym i drewnem, nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z okresu grzewczego. W systemach tych spala się często różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które są źródłem emisji zanieczyszczeń.

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą nr XXII/292/20 z dnia 29 czerwca 2020 r. wprowadził na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw¹⁾

7.4. Gospodarka odpadami

~~W gminie Secemin obowiązuje¹⁾ Regulamin utrzymania porządku i czystości na terenie gminy Secemin~~, który stanowi załącznik do uchwały Nr XXII/124/12 Rady Gminy Secemin z dnia 14 grudnia 2012 roku, ~~-Regulamin ten~~ został opracowany zgodnie z przepisami prawnymi, z których wynika, że za zbiórkę odpadów z terenu gminy odpowiadają władze samorządowe, które w tym celu przeprowadzają przetarg i wskazują podmioty odpowiedzialne za wywóz nieczystości z terenu gminy. Zmiana systemu organizacji wywozu śmieci nastąpiła z dniem 1 lipca 2013 roku. Zgodnie z nowo obowiązującymi zasadami, których celem było dostosowanie polskich regulacji do standardów europejskich oraz wdrożenie unijnych dyrektyw, w gminie obowiązują odmienne stawki za wywóz śmieci dla odpadów posegregowanych i nieposegregowanych.

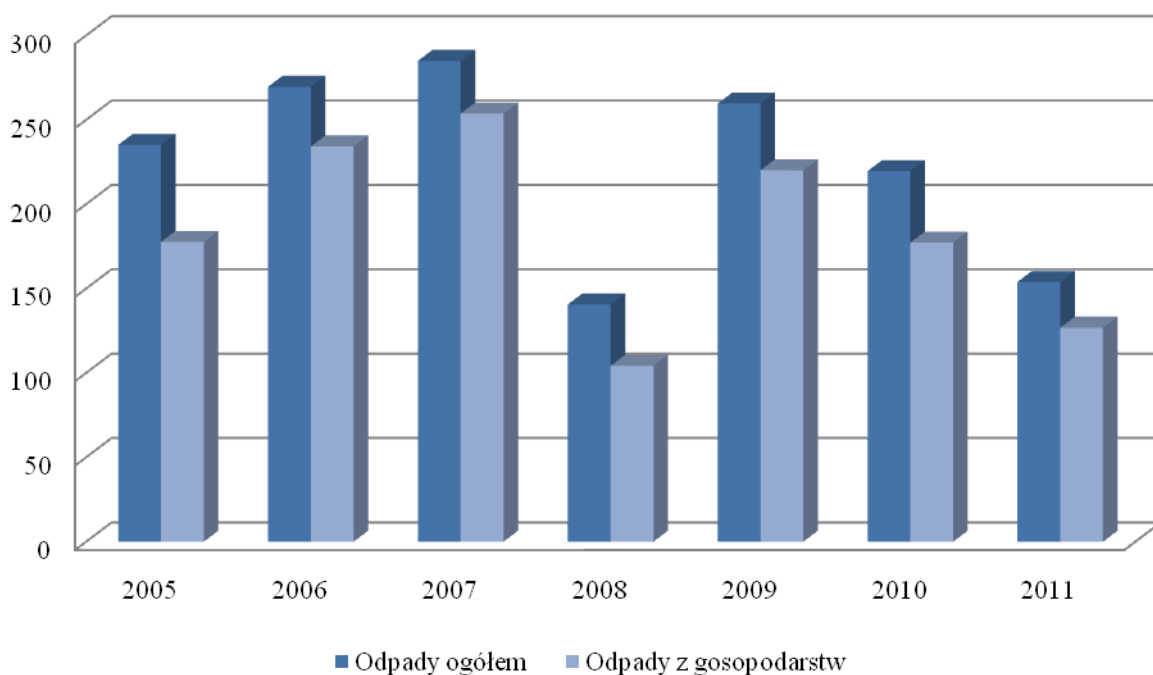
Jak wynika ze znowelizowanego systemu gospodarki odpadami w odstępach kwartalnych będzie odbywała się zbiórka odpadów segregowanych, a w systemie półrocznym odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (RTV i AGD) bezpośrednio z posesji. W gminie od lipca zaczął funkcjonować punkt selektywnego zbierania od-

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

padów, tzw. PSZOK, do którego każdy mieszkaniec może bezpłatnie dostarczać posegregowane odpady.

Na terenie gminy nie występują instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Wyk. 3. Ilość odpadów wytworzonych na terenie gminy Secemin w latach 2005 - 2011 [w tonach]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ilość odpadów wytwarzanych na terenie gminy Secemin ulega wahaniom (Wyk.3.). Na przestrzeni lat 2005 - 2011, największa liczba odpadów została zidentyfikowana w 2007 roku, kiedy to wytworzono 285 ton odpadów, z czego 89% zostało wytworzonych w gospodarstwach domowych. W roku 2011 zostało wytworzonych blisko 154 tony odpadów, z czego ponad 82% zostało wytworzonych w gospodarstwach domowych. Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej na potrzeby niniejszego Studium nie stwierdzono wyraźnie widocznych dzikich wysypisk śmieci. Podobnych danych dostarcza GUS.

Obecnie obowiązki wszystkich osób przebywających na terenie gminy związane z utrzymaniem czystości i porządku określa Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Secemin stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały Nr XX/161/20 Rady Gminy Secemin z dnia 30 września 2020 r.¹⁾

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

7.5. Obsługa telekomunikacyjna

Na terenie gminy Secemin obsługa telekomunikacyjna odbywa się za pośrednictwem sieci napowietrznych i kablowych oraz przez sieci komórkowe. Sieci komórkowe posiadają 2 maszty telefoniczne zlokalizowane na obszarze gminy. Maszty należą do sieci T - Mobile i Plus. W nieznacznej odległości od miejscowości Daleszec, poza granicami gminy Secemin, znajduje się maszt sieci Orange. Dodatkowym elementem wsparcia dla systemu telekomunikacyjnego może stać się planowana sieć światłowodowa, która ma objąć swoim zasięgiem gminę Secemin.

7.6. Podsumowanie

Gmina Secemin nie jest jednorodna pod względem wyposażenia infrastrukturalnego. W wystarczającym stopniu pokryte są jej potrzeby jedynie w zakresie zaopatrzenia użytkowników w energię elektryczną. Obecny poziom zwodociągowania gminy (67,8%) wiąże się z niewystarczającym wyposażeniem mieszkańców w dostęp do sieciowego zaopatrzenia w wodę. Gmina Secemin nie jest również w wystarczającym stopniu zainwestowane pod względem kanalizacji, do której dostęp posiadają jedynie mieszkańcy aglomeracji ściekowej Secemin - Secemina, Brzozowej i Marchocic. Sytuacja ta niesie ze sobą zagrożenia związane z nielegalnym zrzutem ścieków do lokalnych wód powierzchniowych oraz przenikania szkodliwych związków do warstw wodonośnych. Niepożądanym zjawiskiem jest wprowadzanie nowej zabudowy na terenach, które nie są wyposażone w dostęp zarówno do sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej. Kwestią priorytetową powinno być zwiększanie zainwestowania w zakresie sieci wodociągowej. Dostępu do zbiorczego zaopatrzenia w wodę mogą być jedynie pozabawione rozproszone zabudowania, dla których inwestycja ta nie posiada uzasadnienia ekonomicznego.

Na terenie gminy Secemin pożądanym zjawiskiem byłoby zwiększenie stopnia wykorzystania bardziej ekologicznych sposobów grzewczych, które w mniejszym stopniu przyczyniałyby się do wytwarzania niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza, np. wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Sieć kanalizacji deszczowej jest zdecydowanie niewystarczająca, większość terenów, zwłaszcza dróg i ulic w gminie wymaga wyposażenia w sieć i urządzenia podczyszczające wody spływające z tych obszarów przed odprowadzeniem ich do cieków naturalnych.

Kwestią istotną dla rozwoju przestrzennego gminy Secemin jest dążenie do ograniczania nadmiernego rozpraszania zabudowy, które powoduje konieczność ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych związanych z budową sieciowej infrastruktury technicznej.

8. Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy

8.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie Secemin - stan prawny

Polski system planowania przestrzennego, zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. przyznaje najszersze kompetencje w kształtowaniu zasad zagospodarowania przestrzeni na danym obszarze samorządowi gminnemu i przewiduje instrumenty planistyczne, które służą kształtowaniu polityki przestrzennej i zagospodarowania przestrzennego. W gminie Secemin są to:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - gmina Secemin posiada ~~Studium, które zostało przyjęte Uchwałą Nr 7/III/02 Rady Gminy Secemin z dnia 13 grudnia 2002 roku;~~ studium uchwalone przez Radę Gminy Secemin uchwałą Nr XI/63/15 z dnia 13 listopada 2015 roku¹⁾,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - gmina Secemin posiada miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące:
 - ~~Uchwała Nr XXXI/177/06 Rady Gminy Secemin z dnia 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Secemin (plan 1), (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 114, poz. 1337);~~
 - Uchwała Nr XXXI/178/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Bichniów, Czaryż, Wola Czaryska, Krzepice, Celiny, Psary Kolonia, Psary Wieś (plan 2), (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 114, poz. 1338) – **obowiązuje dla fragmentów, dla których w później opracowanym planie stwierdzono nieważność uchwały¹⁾,**
 - Uchwała Nr XXXI/179/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Brzozowa, Zwlecza, Kluczyce, Wola Kuczkowska, Kuczków, Dąbie (plan 3), (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 114, poz. 1339) – **obowiązuje dla fragmentów, dla których w później opracowanym planie stwierdzono nieważność uchwały¹⁾,**
 - Uchwała Nr XXXI/180/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Marchocice, Miedzylesie, Żelisławice, Żelisławiczki (plan 4), (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 115, poz. 1340);
 - Uchwała Nr XXXI/181/06 Rady Gminy Secemin z dn. 28 marca 2006r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Wałkonowy Dolne, Wałkonowy Górne, Krzepin (plan 5), (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 115, poz. 1341) – **obowiązuje dla fragmentów, dla których w później opracowanym planie stwierdzono nieważność uchwały¹⁾,**
 - Uchwała Nr 14/V/98 Rady Gminy w Seceminie z dnia 29 grudnia 1998r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów lotniskowych w miejscowości Gabrielów (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 1999r. Nr 9, poz. 64) –

obowiązuje dla fragmentów, dla których w później opracowanym planie stwierdzono nieważność uchwały¹⁾,

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Secemin (plan 1), (Uchwała Nr X/80/19 Rady Gminy Secemin z dnia 6 sierpnia 2019 r.);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Bichniów, Czaryż, Wola Czaryska, Krzepice, Celiny, Psary Kolonia, Psary Wieś (plan 2), (Uchwała Nr XXXIV/229/18 Rady Gminy Secemin z dnia 27 czerwca 2018 r.);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Brzozowa, Zwlecza, Kluczyce, Wola Kuczkowska, Kuczków, Dąbie (plan 3), (Uchwała Nr X/81/19 Rady Gminy Secemin z dnia 6 sierpnia 2019 r.);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Marchocice, Międzylesie, Żeliszawice, Żeliszawiczki (plan 4), (Uchwała Nr XXXIV/230/18 Rady Gminy Secemin z dnia 27 czerwca 2018 r.);
- miejscowy plan zagospodarowania obszarów miejscowości Wałkonowy Dolne, Wałkonowy Górne, Krzepin (plan 5), (Uchwała Nr XXXIV/231/18 Rady Gminy Secemin z dnia 27 czerwca 2018 r.).

Ze względu na fakt pokrycia całego obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego nie są wydawane decyzje o warunkach zabudowy. Sytuacja ta pozwala na prowadzenie spójnej dla obszaru całej gminy polityki przestrzennej popartej prawem lokalnym.

8.1.1. Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin zatwierdzone zostało przez Radę Gminy Secemin Uchwałą Nr 7/II/02 z dnia 13 grudnia 2002 roku. Zgodnie z wymogami formalno - prawnymi dokument został podzielony na dwie części, na które składają się: część uwarunkowań oraz kierunków rozwoju przestrzennego gminy. W części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego można wyróżnić pięć części, w których określone zostały cele, synteza uwarunkowań, kierunki rozwoju przestrzennego, wytyczne dla polityki przestrzennej gminy oraz instrumenty, jakie powinny być wykorzystywane w celu realizacji założonych celów.

W części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wskazanych zostało pięć systemów funkcjonowania jednostki terytorialnej. Systemy te związane były z: kształtowaniem zabudowy (usługowej, mieszkaniowej i przemysłowej), kształtowaniem przyrody, systemem kulturowym, transportowym i infrastrukturalnym. Rozwój tych systemów odbywać się ma w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz przy założeniu podnoszenia jakości życia mieszkańców, a nie wskaźników ilościowych.

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Dla każdego z tych elementów zostały określone mniej lub bardziej szczegółowe ustalenia polityki przestrzennej, które niejednokrotnie przybierają formę postulatów lub zaleceń. Pojawiają się również sprecyzowane wskazania w odniesieniu do elementów zawartych w Studium z 2002 roku.

8.1.2. Przyczyny zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin

Podstawowym powodem zmiany obecnie obowiązującego Studium jest jego nieaktualność. Zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku dokumenty związane z kształtowaniem polityki przestrzennej gminy podlegają ocenie pod względem aktualności, co najmniej raz w kadencji rady gminy. W 2012 roku podjęta została Uchwała Nr XIV/71/12 z dnia 24 lutego o nieaktualności studium uwarunkowań i konieczności jego zmiany w całości, pociągnęło to również konieczność zweryfikowania zapisów obowiązujących w gminie planów zagospodarowania przestrzennego.

Dodatkowy wpływ na podjęcie decyzji o konieczności aktualizacji Studium miały również kwestie związane ze zmianami w obowiązującym prawie krajowym, czy na szczeblu samorządu województwa. Wiązało się to między innymi z:

- przyjęciem przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała Nr XLII/508/06 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2006r.)
- nowelizacją obowiązujących oraz przyjęciem szeregu nowych ustaw, w tym: Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Ustawy Prawo Wodne, Ustawy Prawo Budowlane, Ustawy o ochronie przyrody, Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Ustawy o gospodarce nieruchomościami, Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Ustawy o drogach publicznych, Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych;
- wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej - co wymusza wprowadzenie do Studium ustaleń zapewniających spójność dokumentów planistycznych i umożliwienie tym samym korzystania ze środków pomocowych funduszy europejskich.

Ważnym elementem w procesie aktualizacji Studium będą głosy społeczności lokalnej oraz inwestorów zewnętrznych, które będą miały wpływ na przyszłą politykę przestrzenną prowadzoną przez władze lokalne. Uchwałę o przystąpieniu do sporządzania aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy przyjęto Uchwałą XIV/72/12 Rady Gminy Secemin.

8.1.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawane były do roku 2006. Od czasu uchwalenia planów miejscowych obejmujących całą powierzchnię gminy procedury te zostały zaniechane zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

~~W odniesieniu do planów miejscowych obowiązujących w gminie należy uznać, że stanowią one integralne opracowanie ponieważ 5 z nich zostało uchwalonych w roku 2006. Jedyne plan dla terenów lotniskowych w miejscowości Gabrielów pochodzi z roku 1998. Plany zagospodarowania przestrzennego oznaczone numerami 1 – 5 opracowane zostały wraz z załącznikami graficznymi, które prezentują przeznaczenie i zagospodarowanie terenu w skalach 1:2000.¹⁾~~

Plany te pozwalają w sposób spójny prowadzić i egzekwować sposoby zagospodarowania przestrzeni w gminie. Plany zagospodarowania przestrzennego mają charakter prawa miejscowego, przez co muszą być respektowane przez wszystkich użytkowników przestrzeni. Ważnym elementem w polityce przestrzennej gminy jest niesprzeczność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. ~~Po ocenie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, władze lokalne podjęły decyzję o przystąpieniu do aktualizacji tych dokumentów uchwałami:~~

- ~~— Nr XIV/78/12 z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów lotniskowych w miejscowości Gabrielów gmina Secemin;~~
- ~~— Nr XIV/77/12 z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Wałkonowy Dolne, Wałkonowy Górne, Krzepin (plan 5);~~
- ~~— Nr XIV/76/12 z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Marchocice, Międzyłesie, Żeliszawice, Żeliszawiczki (plan 4);~~
- ~~— Nr XIV/75/12 z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości: Brzozowa, Zwleczka, Kluczyce, Wola Kuczkowska, Kuczków, Dąbie (plan 3);~~
- ~~— Nr XIV/74/12 z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Bichniów, Czaryż, Wola Czaryska, Krzepice, Celiny, Psary Kolonia, Psary Wieś (plan 2);~~
- ~~— Nr XIV/73/12 z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejscowości Secemin (plan 1).¹⁾~~

8.1.4. Wydawane decyzje administracyjne - pozwolenia na budowę

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

Ocenę atrakcyjności gminy pod względem inwestycyjnym szacować można na podstawie wydawanych decyzji o pozwoleniu na budowę. W przypadku gminy Secemin decyzje te wydawane są na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydawane są przez starostę.

Tab. 28. Liczba decyzji o pozwoleniu na budowę wydanych w latach 2009 - 2013

	MIEJSCOWOŚĆ																		
	Bichniów	Brzozowa-Gabrielów	Czaryż	Dąbie	Kluczyce	Krzepice	Krzepin	Kuczków	Marchocice	Psary Kolonia	Psary Wieś	Secemin	Wałkonowy Dolne	Wałkonowy Górne	Wola Czaryska	Wola Kuczkowska	Żeliszewice	Żeliszewiczki	
Pozwolenia na budowę wydane na cele związane z:																			
zabudową mieszkaniową jednorodzinną	3	4	6		2	1	1	6	6	3	2	16	4	4	7	6	10	3	
zabudową letniskową		7					1												
zabudową usługową												1						1	
usługami o charakterze publicznym												1			2				
zabudową o charakterze gospodarczym	1	2	1	1		1	1	1	2	2	2	7	1		1	1	2	1	
zabudową o charakterze produkcyjnym, magazynowym, składowym												3							
infrastrukturą techniczną					1	1	1		1			2			1	2	1		
infrastrukturą komunikacyjną														1				1	
PODSUMOWANIE																			
2013	-	-	-	-	1	1	1	1	3	-	-	8	3	3	-	2	3	1	27
2012	-	1	5	-	-	1	-	3	2	3	1	14	2	-	3	3	4	3	45
2011	1	3	2	-	-	1	2	-	1	1	-	6	-	1	6	1	2	-	27
2010	2	7	-	-	1	-	-	1	2	-	2	2	-	-	1	2	4	2	26
2009	1	2	-	1	1	-	1	2	1	1	1	-	-	1	1	1			14
	4	13	7	1	3	3	4	7	9	5	4	30	5	5	11	9	13	6	139

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Gminy Secemin

Analiza wydawanych dla obszaru gminy Secemin decyzji o pozwoleniu na budowę (Tab.28.) pozwala stwierdzić, że w latach 2009 - 2013 ich liczba wahała się od 14 do 45 rocznie. Zde-

cydowana większość wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę (60%) dotyczyła inwestycji związanych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

8.2. Wnioski złożone do Studium

W terminie wyznaczonym w ogłoszeniu i obwieszczeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin wpłynęło 25 wniosków złożonych przez osoby fizyczne i prawne (Tab.29) oraz 15 wniosków od zawiadomionych o przystąpieniu do zmiany Studium instytucji, przy czym 2 wnioski instytucjonalne pochodziły z nadleśnictwa w Koniecpolu (Tab.30).

Tab. 29. Struktura wniosków do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin złożonych w terminie - ze względu na przeznaczenie terenu

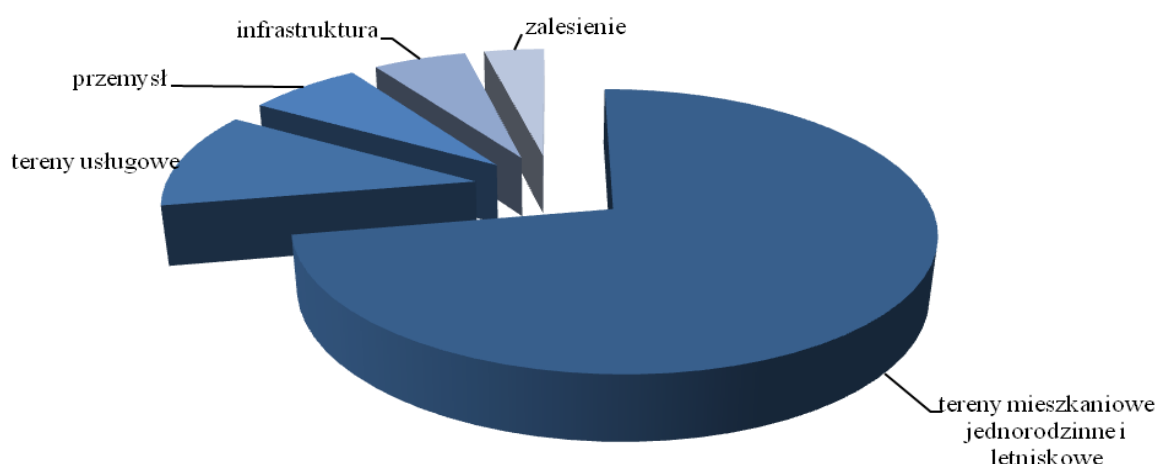
		Liczba wniosków dotyczących przeznaczenia terenu na cele:					
		zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	zabudowy rekreacji indywidualnej	zabudowy mieszanej (jednorodzinnej, zagrodowej, rekreacji indywidualnej)	zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług	zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz produkcyjno-usługowej	zabudowy produkcyjno-usługowej
OBRĘB	Bichniów	1					
	Brzozowa	2					
	Celiny	1					
	Dąbie		1	1			
	Krzepice	1		1			
	Marchocice	3					
	Psary Kolonia	1		1			
	Secemin	2		1	1	1	2
	Wola Czaryska	4					
	Wola Wolica		1				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wniosków osób fizycznych i prawnych, które zostały złożone do Urzędu Gminy w okresie od 26.03.2013 r. do 10.05.2013 r.

W trakcie prac nad Studium analizie zostały poddane również podania dotyczące zmiany przeznaczenia terenów w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które wpłynęły do Urzędu przed terminem wyznaczonym w ogłoszeniu i obwieszczeniu (98 podań). W miarę wpływania podań składanych po terminie wyznaczonym w ogłoszeniu i obwieszczeniu analizowano również i ich treść pod względem możliwości uwzględnienia wnioskowanego przeznaczenia terenu. Do czasu pierwszego wyłożenia do publicznego wglądu projektu Studium takich podań wpłynęło 26.

Należy uznać, że najliczniejszą grupę spośród wszystkich przeanalizowanych wniosków (złożonych przed, w terminie oraz po jego upływie) stanowiły te, które odnosiły się do przeznaczenia terenu na cele budowlane związane z mieszkalnictwem jednorodzinym oraz mieszkalnictwem letniskowym (Wyk.4.). Ważną rolę w strukturze wniosków odgrywają również prośby o przeznaczenie terenów pod cele usługowe i przemysłowe. Wśród wniosków wyróżnić można również wskazania związane z przeznaczeniem części terenów pod infrastrukturę oraz zalesienia. Tereny pod infrastrukturę wiążą się w większości z lokalizacją siłowni wiatrowych.

Wyk. 4. Struktura ogółu analizowanych wniosków ze względu na przeznaczenia terenów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Gminy Secemin

Wśród wniosków pochodzących od instytucji powiadomionych w procesie opracowania Studium nie zostały wskazane bezpośrednio wymagania związane z koniecznością uwzględnienia w dokumencie konkretnych wytycznych. Pisma miały charakter ogólnych wskazań, bądź stwierdzeń, że podmioty te nie wnoszą wniosków związanych z realizacją Studium. Najbardziej szczegółowe wytyczne pochodziły z Nadleśnictwa Konięcpol, gdzie wskazano na konieczność uwzględnienia Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Konięcpol na lata 2005 - 2014 oraz odsunięcie zabudowy od linii lasu, co najmniej o 25 metrów (wniosek taki wpłynął dwukrotnie dnia 04.04.2013 i 16.04.2013).

Tab. 30. Wykaz wniosków wniesionych przez instytucje zawiadomione o przystąpieniu do sporządzania Studium wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Data wpłynięcia wniosku	Główne elementy wniosku
1	Urząd Marszałkowski w Kielcach	22.04.2013	Konieczność uwzględnienia planu zagospodarowa-

			nia województwa i uwzględnienia wytycznych Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego
2	Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad Oddział w Kielcach	09.05.2013	Odstąpienie od składania wniosków
3	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	20.05.2013	Brak sugestii oraz wskazanie RZGW w Warszawie jako jednostki właściwej do pozyskiwania informacji
4	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach	22.04.2013	Konieczność uwzględnienia idei zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do zabytków
5	Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich	26.04.2013	Uwzględnienie korytarza obwodnicy Secemina
6	PGL LP Nadleśnictwo Koniecpol	22.04.2013	Uwzględnienie Planu Urządzenia Lasu na lata 2005 - 2014; odsunięcie linii zabudowy od linii lasu o co najmniej 25 metrów; uzyskanie zgód na wykorzystanie terenów leśnych do celów nieleśnych
7	Polskie Sieci Elektroenergetyczne - Wschód S.A.	15.04.2013	Uwzględnienie ustaleń dotyczących pasa technologicznego elektroenergetycznych sieci przesyłowych
8	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej we Włoszczowie	15.04.2013	Uwzględnienie wykazu aktów prawnych związanych ochroną przeciwpożarową
9	PGL LP Nadleśnictwo Koniecpol	09.04.2013	Uwzględnienie Planu Urządzenia Lasu na lata 2005 - 2014; odsunięcie linii zabudowy od linii lasu o co najmniej 25 metrów; uzyskanie zgód na wykorzystanie terenów leśnych do celów nieleśnych
10	Wojewódzki Sztab Wojskowy w Kielcach	09.04.2013	Odstąpienie od składania wniosków
11	Inspekcja Ochrony Środowiska - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach	15.04.2013	Odstąpienie od składania wniosków
12	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach	15.04.2013	Uzyskanie zgód na wykorzystanie terenów leśnych do celów nieleśnych
13	Nadwiślański Oddział Straży Granicznej	16.04.2013	Odstąpienie od składania wniosków
14	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach - Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	11.04.2013	Odstąpienie od składania wniosków
15	TAURON Dystrybucja Oddział w Częstochowie	29.04.2013	Uwzględnienie ogólnych zasad planowania infrastruktury elektroenergetycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Gminy Secemin

8.3. Dokumenty strategiczne szczebla gminnego

8.3.1. Strategia rozwoju Gminy Secemin

Strategia rozwoju Gminy Secemin została opracowana na lata 2014 - 2020. Jest dokumentem wskazującym kierunki, w jakich powinna rozwijać się gmina, aby zapewnić jej stały i zrównoważony rozwój przy uwzględnieniu potrzeb mieszkańców. Określa charakter długofalowych działań wobec szans i zagrożeń danej jednostki samorządu terytorialnego przy jednoczesnym przeanalizowaniu słabych i mocnych stron. W toku prac związanych z opracowywaniem Strategii rozwoju Gminy Secemin na lata 2014 - 2020 miały miejsce liczne konsulta-

cje społeczne, które umożliwiły zapoznanie się z lokalnymi problemami, zdefiniowanie głównych obszarów problemowych oraz zaproponowanie racjonalnych rozwiązań długofalowych.

Jako główne kategorie deficytów rozwojowych wskazano na: zły stan dróg; małą liczbę chodników; brak kanalizacji; słaby dostęp do świetlic środowiskowych; małą liczbę placów zabaw; małą przedsiębiorczość mieszkańców; niewystarczającą liczbę miejsc pracy.

Na podstawie wielopłaszczyznowej analizy sytuacji gminy Secemin oraz zdefiniowanych w trakcie spotkań z mieszkańcami obszarów problemowych określono następującą misję strategii rozwoju gminy: *Dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez podnoszenie walorów gospodarczych Gminy, rozumianych jako środowisko sprzyjające przedsiębiorczości, optymalne inwestowanie w zasoby infrastruktury technicznej oraz kształtowanie przestrzeni sprzyjającej realizacji potencjału społecznego mieszkańców.*

Jako wizję, do której ustawicznie powinny dążyć władze lokalne przy nieustannej współpracy mieszkańców uznano następujący cel generalny: *Gmina Secemin jest najszybciej rozwijającą się Gminą Powiatu Włoszczowskiego poprzez zaangażowanie 10% mieszkańców Gminy w działania ujęte w Strategii Rozwoju Gminy na lata 2014-2020.*

Kolejny poziom w Strategii rozwoju Gminy Secemin stanowią zdefiniowane obszary priorytetowe (1 - społeczny; 2 - infrastruktura techniczna; 3 - przedsiębiorczość, rolnictwo i aktywność zawodowa) oraz doprecyzowujące je cele operacyjne:

- Obszar 1 SPOŁECZNY:
 - Cel operacyjny 1 - Zwiększenia liczby działań na rzecz młodzieży do 25 roku życia,
 - Cel operacyjny 2 - Zwiększenie liczby inicjatyw na rzecz aktywności osób starszych/samotnych,
 - Cel operacyjny 3 - Zwiększenie form pomocy dla osób z problemami alkoholowymi i/lub nadużywających przemocy w rodzinie,
 - Cel operacyjny 4 - Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym w zakresie gospodarki odpadami,
 - Cel operacyjny 5 - Efektywna informacja i promocja Gminy,
 - Cel operacyjny 6 - Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych,
 - Cel operacyjny 7 - Zwiększenie liczby działań kulturalnych na terenie Gminy;
- Obszar 2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:
 - Cel operacyjny 1 - Poprawa jakości dróg na terenie Gminy Secemin wraz z ich infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie, przystanki),
 - Cel operacyjny 2 - Inwestycje wodno-kanalizacyjne,
 - Cel operacyjny 3 - Poprawa estetyki Gminy,

- Cel operacyjny 4 - Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, sportową i rekreacyjno-turystyczną;
- **Obszar 3 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, ROLNICTWO I AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA:**
 - Cel operacyjny 1 - Wzrost przedsiębiorczości i tworzenie odpowiedniego klimatu wokół niej,
 - Cel operacyjny 2 - Stopniowy rozwój turystyki w Gminie,
 - Cel operacyjny 3 - Zmniejszenie bezrobocia,
 - Cel operacyjny 4 - Dochodowe rolnictwo.

W ramach każdego celu operacyjnego określono katalog szczegółowych działań służących realizacji każdego z obszarów strategicznych.

Tak opracowana strategia stanowi podstawę przygotowania i realizacji programów i przedsięwzięć podejmowanych w Gminie Secemin, dotyczy to również opracowywanego projektu Studium. Informuje o warunkach podejmowania i urzeczywistniania wielu działań w gminie, w tym formułowania kolejnych Wieloletnich Planów Inwestycyjnych. Podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie stanowi podstawę oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy. Strategia rozwoju Gminy Secemin 2014 - 2020 jest podstawą do korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania.

8.3.2. Wieloletnia Prognoza Finansowa

Wieloletnia prognoza finansowa gminy Secemin została opracowana na lata 2012 - 2019 i przyjęta uchwałą Nr XIII/63/11 Rady Gminy Secemin z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Secemin na lata 2012 - 2019. Prognoza zawiera listę przedsięwzięć, programów, zadań oraz projektów, które władze gminy chcą zrealizować w wyznaczonym w dokumencie zakresie czasowym. Uchwała zastąpiła wcześniejszy dokument, którego perspektywa czasowa odnosiła się do lat 2008 - 2012. Ważnym elementem Prognozy jest wskazanie źródeł dochodów oraz wydatkowania środków w zakresie: obsługi zadłużenia gminy, planowania i realizowania przedsięwzięć wieloletnich, funkcjonowania gminy oraz wynagrodzeń i składek z nimi związanych. Elementem prognozy jest również zarządzanie dochodami w sferze majątkowej. Tego rodzaju plan pozwolić ma na wskazanie źródeł finansowania oraz okresu finansowania w poszczególnych obszarach rozwoju gminy.

Rada Gminy Secemin uchwaliła w dniu 30 października 2019 r. Uchwałą Nr XII/95/19 zmianę „Wieloletniej prognozy finansowej Gminy na lata 2019-2025”, która corocznie jest korygowana o możliwości techniczne i finansowe wykonania.

8.3.3. Program ochrony środowiska i ~~plan gospodarki odpadami~~¹⁾ gminy Secemin

Program ochrony środowiska gminy Secemin został uchwalony w październiku 2010 roku, elementem uzupełniającym ten dokument jest plan gospodarki odpadami, przyjęty przez Radę Gminy Secemin w listopadzie 2010 roku. Oba dokumenty zawierają się w perspektywie lat 2010 - 2017. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Secemin na lata 2010 - 2017 zawiera wskazania w zakresie: racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska, wskazań co do narzędzi i instrumentów realizacji programu, harmonogramu realizacji i nakładów na realizację programu, monitoringu i kontroli realizacji programu. Dokument ten został opracowany w zgodzie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla samorządowego oraz dokumentami funkcjonującymi na szczeblu państwa. Treści Programu są zgodne z zapisami funkcjonujących dokumentów strategicznych w gminie Secemin, takich jak: gminne programy sektorowe, Plan Rozwoju Lokalnego gminy Secemin oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z roku 2002.

Za cel nadrzędny Programu został przyjęty: „Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy w harmonii z ochroną środowiska naturalnego”. Cel ten podzielony został na cele systemowe, które gmina ma osiągnąć w przeciągu 10 - 15 lat. Konsekwencją realizacji założeń Programu będzie ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie gminy i poprawa jego stanu. Założono, że wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska gminy, a prawidłowa jego realizacja przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Secemin na lata 2018-2024, który zastąpił Program Ochrony Środowiska dla Gminy Secemin na lata 2010 – 2017, został przyjęty uchwałą XXXIII/222/18 Rady Gminy Secemin z dnia 30 maja 2018 r.

Sporządzony Program zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

9. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy

9.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

Dokument ten jest najważniejszym długookresowym krajowym dokumentem strategicznym, dotyczącym zagospodarowania przestrzennego, który obejmuje perspektywę czasu do roku 2030. Wizja zagospodarowania przestrzennego Polski w nim sformułowana brzmi *"Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim kresie"*.

Koncepcja nie odnosi się bezpośrednio do terenu żadnej z gmin, natomiast identyfikuje i analizuje procesy zachodzące w różnych regionach kraju. Obszar gminy Secemin znajduje się na terenach określonych w KPZK 2030 jako wymagające wsparcia procesów rozwojowych. Obszary te znikomo uczestniczą we współczesnych procesach rozwojowych kraju. Oferują niedochodowe miejsca pracy, głównie w rolnictwie i sektorze publicznym (podstawowe usługi w zakresie administracji, edukacji, zdrowia itp.) oraz uzupełniająco w innych sektorach gospodarki, dodatkowo narażone są na wahania sezonowe (turystyka) i zagrożone likwidacją w warunkach dekoniunktury. Jako istotną barierę rozwoju części obszarów wiejskich KPZK 2030 określa niską dostępność podstawowych usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju oraz słaba jakość infrastruktury.

Do głównych funkcji obszarów wiejskich KPZK zalicza funkcję produkcyjną (rolniczą oraz pozarolniczą), oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz konsumpcję. *W szczególności należy wzmocnić rozwój kapitału ludzkiego, infrastruktury technicznej i społecznej oraz wszelkich form działalności gospodarczej prowadzonej na tych obszarach. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich zależy również od stanu zasobów naturalnych (odnawialnych i nieodnawialnych) i zrównoważonego ich wykorzystania, co pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Proces ten wymaga zmian w sektorze rolno-spożywczym (w tym m.in. inwestycji i zmian strukturalnych) oraz rozwoju pozarolniczych miejsc pracy.*

Wśród sześciu podstawowych celów polityki przestrzennej ustalonych przez KPZK za szczególnie istotny dla rozwoju gminy Secemin uznać należy cele:

- *Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.*
- *Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.*
- *Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej - w szczególności jeśli chodzi o rozwój telekomunikacji połączony z rozwojem sieci szybkiego dostępu do Internetu.*

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju nie jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa, pełni ona funkcję dokumentu koordynacji wewnętrznej. Jej ustalenia muszą być respektowane w planach zagospodarowania przestrzennego województw, a poprzez nie w pozostałych dokumentach planistycznych sporządzanych na poziomie lokalnym.

Z dniem 13 listopada 2020 r. na podstawie art. 33. ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378) straciła moc koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (M.P. z 2012 r. poz. 252).¹⁾

9.2. Dokumenty szczebla wojewódzkiego

9.2.1. Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego ~~do roku 2020~~¹⁾

Strategia rozwoju województwa jest perspektywicznym dokumentem przedstawiającym uwarunkowania oraz określającym długookresowe cele i kierunki rozwoju regionu, podlegającym cyklicznej aktualizacji. W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020*, uchwalonej na posiedzeniu Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w dniu 26 października 2006 r., przedstawiono perspektywy rozwoju regionu do 2020 roku, a także działania, które będą współfinansowane ze środków krajowych i funduszy strukturalnych UE.

W dokumencie tym ustalono, że obszar województwa świętokrzyskiego ma w większości charakter przemysłowo - rolniczy i należy do najmniej zurbanizowanych rejonów w kraju. Region ten zaliczany jest do najczystszych ekologicznie obszarów Polski, powszechnie występuje tu bogata i wysoce różnorodna szata roślinna oraz żyje wiele rzadkich i chronionych gatunków zwierząt. Pod względem walorów środowiska przyrodniczego województwo świętokrzyskie należy do wysoce atrakcyjnych, jego głównymi atutami są: znaczące walory przyrodnicze, kulturowe, krajobrazowe, leśne; obszary wiejskie o zachowanym krajobrazie kulturowym, który sprzyja rozwojowi agroturystyki i ekoturystyki.

W *Strategii...* określona została wizja oraz misja rozwoju województwa (*Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego*). Uszczegółowieniem tych założeń jest określony cel generalny (*Wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej*) oraz precyzujące go cele warunkujące:

1. *Przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa.*
2. *Rozwój zasobów ludzkich.*
3. *Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury.*
4. *Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa.*
5. *Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej.*
6. *Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.*

Z punktu widzenia uwarunkowań gminy Secemin wszystkie z wymienionych celów mają podstawę do realizacji w ramach zintegrowanego rozwoju gminy. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do budowania społeczeństwa obywatelskiego, tworzenia warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji, wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. Rozwój gminy warunkowany będzie przez wzmocnienie potencjału administracji lokalnej. Ważnym celem z punktu widzenia gmin jest rozbudowa infrastruktury w szczególności związana z komunikacją oraz rozbudową sieci infrastrukturalnych związanych z ochroną środowiska. Ważnym elementem z perspektywy terytoriów peryferyjnych jest rozwój systemów informatycznych i szerokopasmowego Internetu, co może stać się szansą rozwoju dla gminy. Podobnie w zakresie rozwoju rolnictwa należy uznać, że gmina Secemin poprzez swoje uwarunkowania wpisuje się w priorytety zawarte w celu szóstym.

Uchwałą Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 roku przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Jest to najważniejszy i podstawowy dokument samorządu województwa określający obszary, cele i kierunki polityki rozwoju regionu, stanowiący punkt wyjścia do przygotowania pozostałych regionalnych dokumentów strategicznych i operacyjnych.

SRWŚ 2030+ stanowi odpowiedź władz regionu na nowe uwarunkowania oraz globalne i wewnętrzne wyzwania stojące przed województwem świętokrzyskim. Przedstawia spójny plan działania w perspektywie najbliższych dziesięciu lat oraz propozycję współpracy skierowaną do wszystkich podmiotów zainteresowanych rozwijaniem potencjału społeczno-gospodarczego regionu świętokrzyskiego. W SRWŚ 2030+ została określona wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego:

„ŚWIĘTOKRZYSKIE W 2030 ROKU TO AMBITNY REGION O ATRAKCYJNYM WIZERUNKU:

- wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy
- szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne
- będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.”

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego:

- tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej
- uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa
- pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym – nowe inwestycje zewnętrzne)

Układ celów strategicznych uwzględnia powyższe wizję i misję rozwoju województwa świętokrzyskiego

- Cel 1 – inteligentna gospodarka i aktywni ludzie
- Cel 2 – przyjazny dla środowiska i czysty region
- Cel 3 – wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi

Cel strategiczny 1. związany jest z dążeniem do poprawy sytuacji gospodarczej województwa, która warunkuje skuteczną realizację pozostałych celów. Diagnoza i wnioski dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej nie pozostawiają wątpliwości co do konieczności dokonania zmian ścieżki rozwoju. Wiąże się to ściśle z właściwym wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, a jednocześnie ze skierowaniem działań mających na celu eliminację ujawnionych deficytów. Konieczne jest podjęcie aktywności modernizacyjnych i transformacyjnych, które stworzą materialne podstawy rozwoju regionu i poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel strategiczny 2. oraz wszystkie związane z nim cele operacyjne mają charakter horyzontalny i dotyczą obszaru całego województwa. Cel 2. ma też charakter uniwersalny, gdyż odpowiada na globalne wyzwanie klimatyczne oraz potrzeby poprawy stanu środowiska w Polsce i regionie. Realizacja celu 2, sprzyjającego zdrowemu i bezpiecznemu środowisku zamieszkania, w istotny sposób wpłynie na poprawę jakości życia społeczności regionalnej.

Budowa wspólnoty regionalnej opiera się na silnym kapitale społecznym i emocjonalnych związkach ludności z zasobami naturalnymi i kulturowymi województwa. Główne kierunki działań dotyczących spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej regionu wiążą się z równoważeniem procesów zachodzących w przestrzeni regionalnej. Ukierunkowuje to działania władz i administracji publicznej na eliminowanie nierówności rozwoju społeczno-gospodarczego oraz podnoszenie atrakcyjności województwa dla jego obecnych i przyszłych mieszkańców. Poprawa sytuacji demograficznej wymaga przy tym podjęcia działań poprawiających jakość zamieszkania oraz poczucie identyfikacji ze świętokrzyskim. Cel strategiczny 3. ma charakter zróżnicowany pod względem terytorializacji oddziaływań.

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ gmina Secemin została zakwalifikowana do obszaru strategicznej interwencji (OSI) Obszarów zagrożone trwałą marginalizacją. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją został wyznaczony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako jeden z obszarów interwencji w ramach programu ponadregionalnego skierowanego do najsłabszych gospodarczo obszarów.¹⁾

9.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest jednym z obligatoryjnych dokumentów planistycznych opracowywanych w polskim systemie prawnym związanym z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dokument ten, wraz z planem zagospodarowania obszaru metropolitalnego, stanowi wytyczną dla władz regionalnych w zakresie kształtowania przestrzeni w województwie. Stanowi on także wyznacznik w działaniach władz lokalnych, z uwagi na konieczność jego implementacji do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a w konsekwencji do prawa lokalnego związanego z planowaniem przestrzennym w gminie.

W trakcie trwania prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin została podjęta Uchwała Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku w sprawie uchwalenia Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Święt. z dnia 31 października 2014 r., poz. 2870). Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego definiuje gminę Secemin jako jednostkę cechującą się wysoką koncentracją problemów przestrzennych. Gmina boryka się z problemem depopulacji - należy do terenów o najmniejszej gęstości zaludnienia w województwie. Ujemnym czynnikiem rozwoju gminy jest również marginalizacja rolnictwa i zanik produkcji towarowej, a także niska dostępność do usług oraz niekorzystne warunki gospodarowania w rolnictwie.

Celem głównym wskazanym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego jest: *kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu.*

Przy opracowywaniu Planu zagospodarowania przyjęto cele warunkujące oraz priorytety polityki przestrzennej:

1. *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa, w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy:*
 - *Kształtowanie warunków przestrzennych do dywersyfikacji przedsiębiorczości, rozwoju sektora MSP oraz utrwalania specjalizacji gospodarczej,*
 - *Dostosowanie zagospodarowania obszarów i stref aktywności gospodarczej do absorpcji innowacji i transferu technologii oraz rozwoju rynkowego otoczenia biznesu,*
 - *Sprzyjanie inteligentnej współpracy sektora B+R ze środowiskiem gospodarczym drogą integracji dziedzin wiedzy, parków naukowo-technologicznych i przedsiębiorstw,*
 - *Kompleksowe wyposażanie obszarów funkcjonalnych, zwłaszcza miejskich, w nowoczesną infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i ekonomiczną, mające na celu osiągnięcie przewagi konkurencyjnej,*
 - *Rewitalizacja zdegradowanych terenów i dzielnic przemysłowych,*

- *Stworzenie systemu korzystnych warunków lokalizacyjnych w atrakcyjnych dla gospodarki rynkowej strefach aktywności.*
2. *Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i funkcjonalnych powiązań sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą:*
- *Rozwój i umacnianie funkcji metropolitalnych Kielc w powiązaniu z poprawą spójności i atrakcyjności osiedleńczej na północnym podobszarze recesji przestarzałej bazy przemysłowej predysponowanym do wielokierunkowej aktywizacji,*
 - *Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych (funkcje gospodarcze, B+R, społeczne, edukacyjne itd.) między głównymi ośrodkami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym,*
 - *Poprawa jakości życia mieszkańców drogą zwiększania dostępności do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług, zwłaszcza na obszarach niedosłużonych,*
 - *Wzrost konkurencyjności miast średnich poprzez wzmocnianie tkanki miejskiej, rewitalizację historycznych centrów oraz kształtowanie funkcji subregionalnych, sprzyjających integracji społecznej,*
 - *Wspieranie rozwoju ośrodków peryferyjnych i pełniących funkcje miast-bram, drogą poprawy wykorzystania potencjałów endogenicznych i specyficznych walorów kulturowych,*
 - *Niwelowanie negatywnych aspektów suburbanizacji, depopulacji oraz zaniku aktywności gospodarczej na obszarach strukturalnie słabych.*
3. *Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy:*
- *Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz małych miast z jednoczesnym tworzeniem warunków do intensyfikacji rolnictwa, zwłaszcza na obszarach najlepszych gleb,*
 - *Poprawa dostępności do rynków pracy oraz systemu szkolnictwa zawodowego wraz z dostosowaniem tych funkcji do charakteru i specyfiki struktur osadniczych,*
 - *Sprzyjanie rozbudowie istniejących oraz powstawaniu nowych segmentów rynku pracy, zwłaszcza w małych miastach i na obszarach wiejskich,*
 - *Kształtowanie optymalnych relacji: mieszkanie - usługi - praca - rekreacja i wypoczynek, w różnych skalach obszarowych,*
 - *Zrównoważony rozwój dzielnic mieszkaniowych zapewniający: osiągnięcie wysokich standardów zagospodarowania przestrzeni publicznej, skuteczną ochronę lokalnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz realizację potrzeb sektora budownictwa socjalnego,*
 - *Tworzenie warunków do wzrostu potencjału kadrowego nauki i sektora badawczo-rozwojowego oraz poprawy dostępności do funkcji B+R w ośrodkach powiatowych,*

- *Wsparcie działań, służących ograniczeniu depopulacji oraz emigracji młodych wykształconych osób, zwłaszcza z obszarów stagnacji, m.in. drogą odbudowy lokalnych rynków pracy.*
4. *Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju:*
- *Zapewnienie ciągłości i spójności przestrzennej systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, w tym funkcjonowania sieci ekologicznej Natura 2000,*
 - *Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego (gleb, wód, powietrza, kopalin i lasów) stwarzające warunki zrównoważonego rozwoju regionu,*
 - *Wzrost lesistości, zwłaszcza na obszarach wododziałowych, zagrożonych erozją oraz w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych,*
 - *Przywracanie równowagi przyrodniczej na obszarach zdegradowanych,*
 - *Rozwój komunalnej infrastruktury ochrony środowiska,*
 - *Minimalizacja zagrożenia hałasem w miastach i w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów,*
 - *Osiągnięcie europejskich standardów ochrony zasobów wód, bezpieczeństwa powodziowego oraz racjonalnego korzystania z tych zasobów,*
 - *Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne wkomponowanie zabytków w przestrzeń turystyczną.*
5. *Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług:*
- *Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego łączącego województwo z europejską siecią TEN-T oraz stałej komunikacji lotniczej,*
 - *Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz obszarów funkcjonalnych poprzez podniesienie standardów technicznych dróg, budowę systemu obwodnic i bezkolizyjnych skrzyżowań oraz stworzenie multimodalnego systemu transportowego w obszarze Aglomeracji Staropolskiej,*
 - *Rozbudowa sieci drogowej w regionach niedosłużonych komunikacyjnie oraz realizacja dodatkowych przepraw mostowych na głównych rzekach województwa,*
 - *Osiągnięcie standardów unijnych w gospodarowaniu odpadami,*
 - *Rozwój systemów teleinformatycznych - w tym szczególnie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz zintegrowanej platformy usług elektronicznych,*
 - *Zapewnienie wysokiego standardu dostępności do usług publicznych we wszystkich skalach obszarowych.*
6. *Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego:*
- *Kształtowanie struktur funkcjonalnych sprzyjających dekoncentracji ludności oraz miejsc pracy i usług, zwiększeniu substytucyjności systemów infrastruktury*

ry, zwiększeniu obszarów zielonych oraz poprawie odporności na skutki klęsk żywiołowych,

- *Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy,*
- *Minimalizacja zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych,*
- *Stworzenie nowoczesnych, niezawodnych systemów infrastruktury energetycznej oraz zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych,*
- *Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych.*

7. *Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego:*

- *Preferencje dla regeneracji zabudowy, powtórnego zagospodarowania terenów,*
- *Zachowanie tzw. zielonych pierścieni w funkcjonalnych obszarach miejskich, zwłaszcza w otoczeniu Kielc.*

W wyniku delimitacji obszarów funkcjonalnych w województwie świętokrzyskim Gmina Secemin została określona jako obszar wielokierunkowej aktywizacji społeczno - gospodarczej, podobzdar kumulacji działań w zakresie dostępności do usług. Z Planu Zagospodarowania Przestrzennego (PZP) Województwa Świętokrzyskiego wynika, że gmina Secemin ma się rozwijać poprzez wielofunkcyjną aktywizację gospodarczą o przewadze funkcji nierolniczych. Obszar gminy został sklasyfikowany jako potencjalny rejon turystyczno-rekreacyjny oraz obszar predysponowany do rozwoju agroturystyki. PZP wskazuje, że przez teren gminy przebiega korytarz transportowy o randze europejskiej (Bałtyk - Adriatyk), który jest związany z Centralną Magistralą Kolejową. Warto podkreślić, że znaczna część gminy Secemin została uznana w PZP za obszary cenne przyrodniczo, które określono jako istotne z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego regionu. Wschodnia, północna i zachodnia część gminy Secemin została uznana za część ważnego krajowego lądowego korytarza ekologicznego. Przez gminę przebiega również główny lądowy korytarz migracyjny - Korytarz Południowo-Centralny (KPdC), który łączy Rostocze, Puszcę Solską na wschodzie (Granica z Ukrainą) z Borami Dolnośląskimi na południowym zachodzie (granica z Czechami). Zachodnie obrzeża gminy (dolina Pilicy) zostały uznane za ważny krajowy korytarz ekologiczny związany z dolinami rzecznyymi. Dla obszarów cennych pod względem przyrodniczym PZP wskazuje na konieczność zapewnienia realnej ochrony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, utrzymanie łączności przestrzennej pomiędzy tymi obszarami oraz przeciwdziałanie ich fragmentaryzacji.

Wśród wymienionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego inwestycji celu publicznego oraz innych zadań o znaczeniu ponadlokalnym realizowanych, bądź planowanych do realizacji na obszarze województwa występują również te, które dotyczą terenu gminy Secemin:

- utworzenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000,
- program SOPO - rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1:10000 osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce,
- przebudowa linii kolejowej E65 (CMK) Grodzisk Mazowiecki - Zawiercie pod kątem wdrożenia prędkości 200 km/h, a w dalszej perspektywie 300 km/h,

- sukcesywna modernizacja linii kolejowych znaczenia państwowego dla uzyskania docelowej prędkości: 250 km/h na Centralnej Magistrali Kolejowej, 120 - 200 km/h na linii nr 64 Psary - Kozłów (Kraków) oraz 100 - 120 km/h na linii nr 61 Kielce - Częstochowa - Fosowskie, co wiąże się koniecznością likwidacji skrzyżowań jednopoziomowych oraz budową wiaduktów drogowych i w związku z tym wymaga niezbędnych rezerw terenowych,
- przebudowa linii kolejowej 64 Kozłów - Koniecpol do wdrożenia prędkości 160 km/h,
- Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej.

~~9.2.3. Program ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2011–2015 z perspektywą do roku 2019 i Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego~~

~~Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025¹⁾~~

~~Wojewódzki program ochrony środowiska służy realizacji polityki ekologicznej państwa w skali regionalnej. Uchwalony został dnia 12 października 2011r. uchwałą Sejmiku Nr XIII/211/11. W Strategii... zostały określone wojewódzkie priorytety ekologiczne odnoszące się do następujących obszarów działań:~~

- ~~• ochrona zasobów naturalnych,~~
- ~~• jakość powietrza,~~
- ~~• ochrona wód i gospodarka wodna,~~
- ~~• gospodarka odpadami,~~
- ~~• oddziaływanie hałasu,~~
- ~~• oddziaływanie pól elektromagnetycznych,~~
- ~~• edukacja ekologiczna,~~
- ~~• poważne awarie.~~

~~Ważnym elementem związanym z ochroną środowiska na terenie gminy Secemin będzie realizacja przedsięwzięć priorytetowych wyznaczonych dla obszaru województwa świętokrzyskiego. Priorytety te zostały określone na lat 2011–2015, a wśród nich można wyróżnić takie, których realizacja będzie wskazana na terenie gminy Secemin:~~

- ~~• Budowa systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków w aglomeracjach zlewni Pilicy;~~
- ~~• Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;~~
- ~~• Budowa podczyszczalni wód wraz z kanalizacją deszczową;~~

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

- ~~Budowa zbiorników małej retencji w dorzeczu Środkowej Wisły;~~
- ~~Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z uzupełnieniem infrastruktury wodociągowej;~~
- ~~Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;~~
- ~~Modernizacja kotłowni komunalnych i spółdzielczych;~~
- ~~Inwestycje dotyczące wykorzystania energii odnawialnej;~~
- ~~Tworzenie gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych;~~
- ~~Usuwanie wyrobów zawierających azbest;~~
- ~~Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;~~
- ~~Ochrona czynna na obszarach chronionych, w tym opracowanie brakujących planów ochrony;~~
- ~~Czynna ochrona lasów wszystkich form własności lasów;~~
- ~~Realizacja różnych form edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.~~

~~Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012 – 2018 został przyjęty Uchwałą Nr XXI/360/12 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012r. W dokumencie tym została przeprowadzona analiza obecnej sytuacji w zakresie gospodarki odpadami na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale na poszczególne gminy. Jest on uzupełnieniem wytycznych zawartych w Programie ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego.~~

~~Zgodnie z zapisami dokumentu gmina Secemin znajduje się na obszarze Regionu 3 związanego z gospodarką odpadami komunalnymi. Instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowane na terenie Regionu 3 obsługiwane są przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie.~~

~~W Planie... zostały określone nadrzędne cele w zakresie gospodarki odpadami w odniesieniu do województwa, do których należą:~~

- ~~— ochrona środowiska;~~
- ~~— zrównoważony rozwój województwa;~~
- ~~— zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.~~

~~Osiągnięcie tak zdefiniowanych celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych celów pośrednich. W związku z faktem, iż gospodarka odpadami na terenie gminy Secemin bezwzględnie wiąże się z utylizacją odpadów komunalnych cele pośrednie muszą być realizowane. Zgodnie z zawartością dokumentu podzielono je, na:~~

~~Cele krótkookresowe 2012 – 2018:~~

- ~~— objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych do dnia 1 lipca 2013 roku;~~
- ~~— wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe do dnia 1 lipca 2013 roku;~~
- ~~— osiągnięcie 30% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2018 roku;~~
- ~~— osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 roku;~~
- ~~— zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja;~~
- ~~— zmniejszenie masy odpadów kierowanych na składowiska odpadów komunalnych;~~
- ~~— zapewnienie sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych.~~

Cele długookresowe 2019 – 2020:

- ~~— osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2020 roku;~~
- ~~— osiągnięcie 70% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metoda.~~

~~Wskazane cele związane z ochroną środowiska oraz gospodarką odpadami pozwalają na stwierdzenie, że cele założone na poziomie wojewódzkim mają przyczynić się do podniesienia jakości środowiska oraz dbałości o zrównoważony rozwój w poszczególnych jednostkach terytorialnych niższego rzędu w tym w gminie Secemin.~~

Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 został przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.

Program ten został opracowany w celu realizacji polityki ekologicznej prowadzonej przez państwo, a opartej na polityce ekologicznej Unii Europejskiej. W swych założeniach dokument będzie realizował główne cele i kierunki wyznaczone przez kluczowe dokumenty strategiczne w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym, tj. Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” oraz Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Zgodnie z założeniami ustawowymi obok strategii rozwoju i dokumentów programowych, Program stanowi narzędzie prowadzenia polityki środowiskowej w województwie. Wdrożenie Programu powinno przyczynić się na poziomie regionalnym do realizacji idei zrównoważone-

go rozwoju. Proponowane w Programie cele i działania będą przybliżać województwo do stania się regionem efektywnie wykorzystującym swoje zasoby oraz obniżającym zużycie energii, przy jednoczesnej poprawie warunków środowiskowych, sprzyjających zdrowiu i jakości życia jego mieszkańców. Program będzie realizował kierunki wyznaczone w dokumentach strategicznych na poziomie województwa.

W Programie określony został cel nadrzędny, priorytety, cele krótko- i długoterminowe, dotyczące poszczególnych elementów środowiska, a także aspekty finansowe realizacji Programu.

W zgodzie z założeniami Strategii dla województwa świętokrzyskiego sformułowano cel nadrzędny Programu, który brzmi: „Zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami.”

W programie ochrony środowiska do głównych problemów środowiskowych na terenie województwa świętokrzyskiego zaliczono: nieodpowiednią jakość powietrza, niewystarczający stopień zbierania i należytego oczyszczania ścieków komunalnych, dużą wrażliwość regionu na zjawiska powodziowe oraz podtopienia, nieuporządkowanie gospodarki odpadami, w zakresie ochrony przyrody brak wymaganych prawem planów ochrony bądź zadań ochronnych dla obszarów chronionych, zakwaszenie gleb oraz ponadnormatywny poziom hałasu na terenach miejskich.

W programie określono cele długoterminowe do roku 2025 oraz krótkoterminowe do roku 2020 dla każdego z wyznaczonych komponentów środowiskowych. Jak cele długoterminowe wymieniono:

- ZASOBY PRZYRODNICZE – Cel długoterminowy: Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa,
 - o Cele krótkoterminowe:
 - Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla różnorodności biologicznej i geologicznej
 - Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo
 - Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa
- ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNA – Cel długoterminowy: Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód,
 - o Cele krótkoterminowe:
 - Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych
 - Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej

- Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z zasobami wodnymi
- POWIETRZE ATMOSFERYCZNE – Cel długoterminowy: Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim,
 - Cele krótkoterminowe:
 - Redukcja emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy do 1 MW
 - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych
 - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych
 - Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz konieczności ochrony powietrza
 - Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu
 - Zwiększenie roli planowania przestrzennego w ochronie powietrza
 - Osiągnięcie krajowego celu redukcji narażenia
- ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII – Cel długoterminowy: Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii,
 - Cele krótkoterminowe:
 - Zwiększenie zastosowania instalacji do produkcji energii z OZE
- KLIMAT AKUSTYCZNY – Cel długoterminowy: Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim,
 - Cele krótkoterminowe:
 - Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim
- POLA ELEKTROMAGNETYCZNE – Cel długoterminowy: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
 - Cele krótkoterminowe:
 - Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym
- GOSPODARKA ODPADAMI – Cel długoterminowy: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa,
 - Cele krótkoterminowe:
 - Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

- Wzrost selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych
- Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego oraz osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku tych odpadów
- Koordynacja gospodarki odpadami w województwie i edukacja ekologiczna
- Wzrost masy odpadów zagospodarowanych na cele energetyczne
- POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE – Cel długoterminowy: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
 - o Cele krótkoterminowe:
 - Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
- ZASOBY GEOLOGICZNE – Cel długoterminowy: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
 - o Cele krótkoterminowe:
 - Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko związanej z ich eksploatacją
- LASY – Cel długoterminowy: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych,
 - o Cele krótkoterminowe:
 - Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
- GLEBY – Cel długoterminowy: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu,
 - o Cele krótkoterminowe:
 - Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb
 - Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych
 - Ochrona gleb w kontekście zmian klimatu

W Programie opracowano plan operacyjny na lata 2015-2020 zawierający: działania pomocne w realizacji założonych celów wraz ze wskazaniem terminu realizacji, jednostki realizujące dane działanie, prognozowane koszty danego przedsięwzięcia oraz źródła ich finansowania.

Wśród najważniejszych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu, za które odpowiedzialne lub współodpowiedzialne są gminy wymieniono zadania takie jak:

- Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu,

użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych.

- Eliminacja gatunków inwazyjnych.
- Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.
- Zintensyfikowanie pozyskania środków finansowych na ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu.
- Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy.
- Kontynuowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej województwa
- Ustanowienie stref ochrony pośredniej dla ujęć wód oraz weryfikacja wyznaczenia wód wrażliwych
- Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- Poszukiwanie i dokumentowanie alternatywnych źródeł wody do spożycia.
- Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć).
- Budowa, przebudowa, remont lub modernizacja sieci wodociągowej.
- Remont, modernizacja, przebudowa, rozbudowa ujęć wody i stacji uzdatniania wody.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych oraz odprowadzenia oczyszczonych ścieków.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.
- Budowa, rozbudowa, modernizacja i utrzymanie sieci kanalizacji deszczowej wraz z budową podczyszczalni ścieków.
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie.
- Uzupełnienie i modernizacja sieci kanalizacyjnej w obrębie zakładów przemysłowych.
- Wykorzystywanie innowacyjnych technik w celu odzysku energii cieplnej lub elektrycznej.
- Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych.
- Uwzględnianie w dokumentach planistycznych na poziomie wojewódzkim i gminnym map ryzyka powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami.

- Realizacja działań przewidzianych w Programie pt. „Projekt ochrony przeciwpowodziowej Odra-Wiśla”.
- Realizacja urządzeń zwiększających retencję wodną.
- Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi.
- Zwiększenie możliwości retencyjnych i renaturyzacja cieków wodnych.
- Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej infrastruktury.
- Budowa systemów monitorowania hałasu drogowego w zależności od potrzeb.
- Wprowadzenie do planów zagospodarowanie przestrzenne zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi.
- Zapewnienie sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych
- Osiągnięcie 30% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2018 roku, a do roku 2020 – 50% wagowo.
- Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- Kontynuacja zadań związanych z zapobieganiem powstawaniu dzikich wysypisk i likwidacją istniejących
- Realizacja pozostałych zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, według harmonogramu zawartego w aktualnym planie gospodarki odpadami województwa świętokrzyskiego.
- Utworzenie i rozbudowa istniejących gminnych lub ponadgminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
- Kontynuacja edukacji w zakresie selektywnego zbierania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.
- Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych
- Zabezpieczenie gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania poprzez właściwe uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych.¹⁾

9.2.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym

W związku z tym, że dokument w postaci audytu krajobrazowego nie został dotychczas sporządzony przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w niniejszym Studium nie określa się

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

uwarunkowań wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym.

9.3. Dokumenty szczebla powiatowego

9.3.1. Strategia Rozwoju Powiatu Włoszczowskiego

Dla terenu powiatu włoszczowskiego opracowana została Strategia rozwoju powiatu włoszczowskiego na lata 2014 - 2020. W Strategii... przeprowadzono analizę poszczególnych uwarunkowań rozwoju powiatu (przyrodnicze, kulturowe, infrastrukturalne, gospodarcze, społeczne), na podstawie analizy SWOT dokonano oceny potencjału i możliwości rozwojowych. W wyniku przeprowadzonych analiz zdiagnozowano główne potrzeby i problemy powiatu:

- ożywienie społeczno - gospodarcze,
- stworzenie lepszych warunków rozwojowych, zwłaszcza dla ludzi młodych,
- rozwój przedsiębiorczości,
- ograniczenie rosnącego bezrobocia i tworzenie nowych miejsc pracy,
- przeciwdziałanie problemom społecznym,
- wzrost dostępności oraz jakości usług o charakterze społecznym (m.in. usługi medyczne),
- wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców oraz kapitału społecznego,
- wzrost współpracy i partnerstwa w realizacji wspólnych celów, która analizuje poszczególne uwarunkowania rozwoju,
- poprawa wizerunku powiatu i wzrost jego atrakcyjności oraz funkcjonalności,
- wzrost znaczenia turystyki i rekreacji w rozwoju powiatu,
- rozwój lokalnej gospodarki,
- rozwój sektora usług,
- usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego (m.in. drogi, ścieżki rowerowe czy komunikacja publiczna),
- poprawa stanu infrastruktury technicznej (zwłaszcza drogowej) i społecznej,
- wyeksponowanie krajobrazu i dziedzictwa ziemi włoszczowskiej,
- poprawa sytuacji mieszkaniowej,
- dbałość o obszary o walorach przyrodniczych,
- ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego powiatu.

Jako misję powiatu włoszczowskiego wskazano: *Tworzenie miejsca dostosowanego do oczekiwań społecznych, wyposażonego w rozwiniętą infrastrukturę (zwłaszcza komunikacyjną), charakteryzującego się trwałym wzrostem gospodarczym, osiągniętym dzięki optymalnemu wykorzystaniu potencjału w postaci kapitału społecznego, położenia oraz posiadanych zasobów (głównie przyrodniczo - krajobrazowych i edukacyjnych), a przez to zapewniający pracę oraz wysoki standard życia mieszkańców.*

Jako cele strategiczne i operacyjne zdefiniowano:

CEL STRATEGICZNY 1 - Podniesienie standardu życia mieszkańców oraz wzmocnienie integracji społecznej

Cele Operacyjne:

- 1.1. Poprawa jakości oraz dostępu do usług publicznych o charakterze społecznym
- 1.2. Wzrost zatrudnienia oraz rozwój przedsiębiorczości
- 1.3. Rozwój edukacji oraz podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji mieszkańców powiatu
- 1.4. Przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia oraz wzrost spójności społecznej

CEL STRATEGICZNY 2. - Rozwój lokalnej gospodarki oraz zwiększenie jej konkurencyjności

Cele Operacyjne:

- 2.1. Intensyfikacja współpracy na rzecz wzrostu gospodarczego oraz tworzenie przyjaznych warunków do inwestowania i rozwoju usług
- 2.2. Promocja powiatu
- 2.3. Wzrost efektywności oraz specjalizacji sektora rolnego

CEL STRATEGICZNY 3. - Kształtowanie przestrzeni funkcjonalnej i atrakcyjnej oraz zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów powiatu

Cele Operacyjne:

- 3.1. Usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego
- 3.2. Poprawa stanu oraz rozwój pozostałej infrastruktury kluczowej
- 3.3. Rozwój potencjału turystycznego i kulturowego oraz infrastruktury poprawiającej atrakcyjność sportowo - rekreacyjną powiatu.

Strategia rozwoju powiatu włoszczowskiego 2014 - 2020 zakłada, że w wyniku wdrożenia zaproponowanych działań nastąpi zauważalna poprawa sytuacji społeczno - gospodarczej w powiecie.

9.3.2. Program ochrony środowiska dla powiatu włoszczowskiego ~~na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019r.~~

~~Program ochrony środowiska dla powiatu włoszczowskiego przyjęty został uchwałą nr XIX/101/12 Rady Powiatu Włoszczowskiego z dnia 26 marca 2012r. Program składa się z części analizy stanu istniejącego oraz części formułującej cele i kierunki działań ekologicznych wraz z harmonogramem realizacji tych zadań.~~

~~W części charakteryzującej stan środowiska na terenie powiatu włoszczowskiego zostały określone specyficzne cechy gminy w zakresie poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Określono zasoby w postaci stawów rybnych, które na terenie gminy Secemin zajmują blisko 122 ha i są największym tego rodzaju skupiskiem w ramach powiatu włoszczowskiego. Ważnym elementem związanym ze środowiskiem jest możliwość wystąpienia nawalnych deszczy. W zakresie ujęć wody w granicach gminy należy podkreślić, że woda z tych ujęć nie wymaga uzdatniania. Na terenie gminy występują kwaśne gleby. Uwzględniając klimat akustyczny należy wskazać, że w gminie Secemin do miejsc narażonych na większy hałas należą lokalne węzły komunikacyjne na drodze nr 786 Kielce - Częstochowa.~~

~~Celem nadrzędnym polityki środowiskowej powiatu jest kompleksowa poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu włoszczowskiego zmierzającą do realizacji zasad ekorozwoju. Do realizacji celu nadrzędnego przyczynić się mają poszczególne cele główne, realizowane również w odniesieniu do gminy Secemin:~~

~~Cele w sferze działań systemowych:~~

- ~~• Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do sektorowych dokumentów o charakterze strategicznym oraz poddawanie ich procedurom oceny oddziaływania na środowisko przed ostatecznym zatwierdzeniem;~~
- ~~• Rozwój produkcji towarów proekologicznych oraz kształtowanie świadomych postaw konsumènckich zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju;~~
- ~~• Upowszechnianie oraz wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego;~~
- ~~• Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców powiatu włoszczowskiego; zapewnienie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie;~~
- ~~• Integracja problematyki środowiskowej z gminnymi planami zagospodarowania przestrzennego, które powinny stanowić podstawę do podejmowania decyzji o lokalizacji nowych inwestycji.~~

~~Cele w zakresie ochrony zasobów naturalnych:~~

- ~~• Ochrona zasobów i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej;~~
- ~~• Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej na terenie powiatu włoszczowskiego;~~
- ~~• Racjonalne gospodarowanie wszelkimi zasobami wodnymi powiatu oraz skuteczną ochroną terenów zagrożonych przed powodzią;~~
- ~~• Ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe;~~
- ~~• Zrównoważone korzystanie z zasobów kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.~~

~~Cele w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:~~

- ~~• Osiągnięcie dobrego stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych;~~
- ~~• Spełnienie wymogów prawa w zakresie jakości powietrza poprzez stopniowe ograniczanie emisji niskiej, emisji z zakładów przemysłowych i emisji komunikacyjnej;~~
- ~~• Poprawa wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu;~~
- ~~• Kontrolowanie poziomu zagrożenia hałasem oraz zmniejszenie zagrożeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych i przemysłowych;~~

- ~~• Ocena stopnia zagrożenia ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja oddziaływania tych pól na zdrowie człowieka i środowisko;~~
- ~~• Ograniczenie ryzyka możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz sposoby ograniczenia jej skutków.~~

~~Tak określone cele pozwolą na podniesienie jakości środowiska w całym powiecie włoszczowskim, a co za tym idzie również na terenie gminy Secemin. Ważnym elementem dokumentu jest wskazanie źródeł finansowania przedsięwzięć związanych z polityką ekologiczną oraz sposobów monitoringu środowiska.~~

Program ochrony środowiska dla powiatu włoszczowskiego na lata 2020- 2025 z perspektywą do 2030 został przyjęty uchwałą Nr XVII/136/20 Rady Powiatu Włoszczowskiego z dnia 30 marca 2020 r. Dokument ten zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu włoszczowskiego, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji.

Jako główne kierunki interwencji na terenie powiatu wskazano:

- Poprawa warunków funkcjonowania wybranych stref powiatu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach.
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu.
- Działania sprzyjające ograniczeniu emisji na terenie powiatu.
- Prowadzenie kontroli emisji punktowej na terenie powiatu.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń hałasem.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń powodujących występowanie promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.
- Zapobieganie zanieczyszczeniu słodkich wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła.
- Poprawa stanu utrzymania rowów melioracyjnych, rzek i cieków wodnych.
- Ochrona przeciwpowodziowa powiatu włoszczowskiego.
- Zwiększenie poziomu skanalizowania i zwodociągowania powiatu.
- Ochrona zasobów złóż kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.
- Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją.
- Ochrona gleb w kontekście zmian klimatu.
- Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych

- Bezpieczne dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu
- Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, w tym odpadów komunalnych
- Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, a także odzysk energii z odpadów
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów
- Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.
- Poprawa stanu przygotowania powiatu do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków OSP.
- Kreowanie właściwych zachowań mieszkańców powiatu w przypadku zagrożenia życia i środowiska z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.¹⁾

9.4. Podsumowanie

Dokumenty wykonywane i realizowane na wyższych szczeblach stają się bogatym materiałem źródłowym w odniesieniu do gminy Secemin. Pozwalają na ocenę sytuacji gminy w odniesieniu do otoczenia, w którym jednostka ta się znajduje. Jednocześnie dokumenty te stają się wytycznymi w odniesieniu do zawartości Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Secemin.

Należy uznać, że dokumenty szczebla krajowego, wojewódzkiego oraz powiatowego, które uwzględniane są w studium uwarunkowań charakteryzują się perspektywą pozwalającą na wykorzystanie ich w pracach nad Studium gminy Secemin.

Wszystkie dokumenty pozwalają wykazać, że gmina Secemin jest jednostką terytorialną o potencjale rozwojowym. Opracowania te umożliwiają również wskazanie zagrożeń, które związane są z tą jednostką terytorialną, dzięki czemu projektanci Studium mają możliwości uwzględnienia szerokiego wachlarza wytycznych w opracowywanym dokumencie.

10. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy Secemin uwzględniające analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, oraz możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, służącej realizacji zadań własnych gminy, bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

10.1. Wprowadzenie.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;

Zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 503) dokonując bilansu, kolejno:

1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy (w zakresie wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy), maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:

- a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
- b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;

5) określa się:

- a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;

6) w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Dodatkowo określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, bierze się pod uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat i niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

W związku z opracowaniem zmiany studium dla potrzeb sporządzenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę dokonano obliczeń w zakresie następujących funkcji: zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Chłonność terenów została przedstawiona jako maksymalna powierzchnia użytkowa zabudowy danej funkcji na terenie gminy.

10.2. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w zakresie uwarunkowań ekonomicznych.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Secemin w zakresie ekonomii kształtowane są przez uwarunkowania gospodarcze, zarówno wewnętrzne, jak i wynikające ze struktury i schematu działania regionu. Mają one decydujący wpływ na tempo i kierunki rozwoju, co uwidacznia się w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostek osadniczych.

Gmina Secemin usytuowana jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie włoszczowskim, na pograniczu z województwem śląskim. Gmina graniczy z dwiema gminami w województwie świętokrzyskim, Włoszczową i Radkowem oraz z gminami Koniecpol i Szczekociny zlokalizowanymi w województwie śląskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 163 km², co stanowi 18% powierzchni powiatu włoszczowskiego.

W skład gminy wchodzi 21 sołectw: Bichniów, Brzozowa, Celiny, Czaryż, Dąbie, Kluczyce, Krzepice, Krzepin, Kuczków, Marchocice, Międzylesie, Psary Kolonia, Psary Wieś, Secemin, Wałkonowy Dolne, Wałkonowy Górne, Wola Czaryska, Wola Kuczkowska, Wola Wolica, Zwleczka, Żeliszawice, Żeliszawiczki. Największą miejscowością gminy zamieszkiwaną przez prawie 1300 mieszkańców jest Secemin, który pełni rolę ośrodka administracyjnego i kulturalnego gminy.

Na terenie gminy zlokalizowane są 2 drogi wojewódzkie DW786 Kielce – Włoszczowa – Secemin – Koniecpol – Częstochowa oraz DW795 Secemin - Szczekociny, a także drogi powiatowe i gminne.

Przez obszar gminy biegną 3 linie kolejowe, w tym CMK, Częstochowa – Kielce, Dąbrowa Górnicza – Koniecpol.

Gmina Secemin ma charakter rolniczy. Użytki rolne, mimo dość niskich klas bonitacyjnych gleb, zajmują znaczną część powierzchni gminy. W dalszym ciągu liczna grupa mieszkańców gminy nadal pracuje w rolnictwie. Dominują tutaj uprawy żyta, pszenicy, pszenżyta jarego, jęczmienia, owsa i ziemniaków. Hoduje się bydło i trzodę chlewną.

Zabudowa występująca na terenie gminy to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.

Na terenie gminy 88,8% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej. Długość czynnej sieci wodociągowej wynosi obecnie na terenie gminy 109,5 km.

Sieć wodociągowa zaopatrywana jest z trzech ujęć wody Secemin, Żeliszawiczki i Kuczków. Mieszkańcy nie podłączeni do sieci wodociągowej zaopatrują się w wodę ze studni.

Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 27,3% budynków. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi obecnie na terenie gminy 29,1 km. Infrastrukturę kanalizacyjną posiadają miejscowości wchodzące w skład aglomeracji Secemin: Secemin, Marchocice, Brzozowa i Gabrielów. Inwestycję zrealizowano w latach 2009 – 2011 r. w ramach projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Secemin oraz budowa wodociągu w miejscowości Secemin”. Gmina Secemin posiada jedną biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości 42 m³/dobę.

Większość gospodarstw domowych odprowadza ścieki do zbiorników bezodpływowych tzw. szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2018 r. zbiorników było 818, a przydomowych oczyszczalni ścieków 4.

Gmina Secemin nie posiada systemu sieci ciepłowniczej i gazowniczej.

Największy odsetek mieszkańców gminy utrzymuje się dzięki zatrudnieniu w firmach produkcyjno-usługowych w sąsiadującej gminie Włoszczowa. Znaczna grupa mieszkańców pracuje także w jednostkach użyteczności publicznej: Urząd Gminy, GOPS czy w placówkach oświatowych i zdrowotnych.

Lokalną gospodarkę według danych GUS w Seceminie w 2019 r. tworzyło 261 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, z czego 247 podmiotów działało w sektorze prywatnym.

W stosunku do danych z 2009 r. zaobserwowano systematyczny wzrost liczby podmiotów sektora prywatnego. Spośród tej grupy wiodącą rolę pełnią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 203 osoby. Na terenie gminy działają też 2 spółdzielnie, 2 fundacje, 6 spółek handlowych i 19 stowarzyszeń.

Wg danych GUS dla gminy Secemin wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2019 r. wynosił 7,21. Wskaźnik ten dla gminy Secemin jest bardzo niski. Dla porównania wskaźnik dla powiatu włoszczowskiego wynosi 10,79, a dla województwa świętokrzyskiego 12,06 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Analogiczny wskaźnik dla Polski wynosił w 2019 r. 13,96.

Wskaźnik przedsiębiorczości (ilość podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności) w gminie Secemin wynosił w 2019 r. 543. Wskaźnik ten w ciągu ostatnich 10 lat systematycznie wzrastał, co wskazuje na dobrą kondycję gospodarczą tego obszaru, ale i tak jego wartość jest niska w porównaniu do analogicznych wskaźników dla powiatu włoszczowskiego (813), dla województwa świętokrzyskiego (944) i dla Polski (1175).

Strukturę lokalnej gospodarki bardzo dobrze oddaje podział podmiotów gospodarczych w trzech głównych sektorach gospodarki, którymi są: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”, „Przemysł i budownictwo” oraz „Pozostała działalność”, na którą składają się głównie usługi dla ludności.

Na 261 podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy Secemin:

- 16 podmiotów prowadzi działalność w sektorze „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” – ok. 6 %,
- 87 podmiotów prowadzi działalność w sektorze „Przemysł i budownictwo” – ok. 33 %
- 158 podmiotów prowadzi działalność w sektorze „Pozostała działalność” – ok. 60 %.

Największy udział w strukturze gospodarki narodowej miały firmy należące do sektora „Pozostała działalność” który wynosił ok 60% ogólnej liczby podmiotów. Sektor „Przemysł i budownictwo” był reprezentowany przez 33% firm mających siedzibę w gminie Secemin.

Udział reprezentantów sektora pn. „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” w ogólnej strukturze gospodarki jest niski, w ciągu ostatnich 10 lat utrzymywał się na podobnym poziomie. Od lat stopniowo wzrasta udział reprezentantów sektora „Przemysł i budownictwo” oraz „Pozostała działalność”, co jest związane ze wzrostem zainteresowania działalnością pozarolniczą.

Szansy dla rozwoju gospodarczego gminy można upatrywać w bliskiej odległości od miasta powiatowego Włoszczowy.

Wprowadzenie dodatkowych funkcji przemysłu, produkcji, przetwórstwa oraz drobnej wytwórczości ma istotne znaczenie w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz zaspokajaniu lokalnego i regionalnego rynku. O rozmieszczeniu programu rozwoju działalności usługowej i przemysłowej decyduje stan własności oraz lokalizacji w terenach ustalonych dla zainwestowania. Rozmieszczenie składów, baz i magazynów wiąże się także z przebiegiem przez teren gminy głównych szlaków komunikacyjnych.

Zgodnie z informacjami GUS w 2014 r. geodezyjna powierzchnia terenów faktycznie zajętych przez grunty zabudowane i zurbanizowane terenów przemysłowych wynosiła 10 ha.

Podstawowym dochodem gminy z działalności gospodarczej są: podatek od nieruchomości, podatek od środków transportu, udział w podatkach (VAT, podatek dochodowy). Jednak najważniejszą korzyścią z rozwoju gospodarczego jest zwiększenie dochodów osobistych mieszkańców i ich siły nabywczej, co ma również przełożenie na zmniejszenie obciążeń społecznych gminy. W tym kontekście ogromne znaczenie ma rozwój przedsiębiorczości i wspieranie rozwoju terenów o charakterze usługowym w szczególności związanym z turystyką oraz sportem i rekreacją, które stanowiąc będą lokalne ośrodki aktywności gospodarczej.

W obszarach tych będą mogły być lokalizowane funkcje, które mogą zapewnić dodatkowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy, a jednocześnie pomóc lokalnym i napływowym przedsiębiorcom w rozwoju swojego potencjału gospodarczego.

Mając na celu poprawę sytuacji ekonomicznej oraz biorąc pod uwagę potrzeby i możliwości rozwoju gminy należy dążyć do dywersyfikacji struktury zatrudnienia oraz umożliwienia lokalizacji zamierzonych przez mieszkańców przedsięwzięć. Atutem gminy są rezerwy terenowe dające możliwość rozwoju zakładów na terenie gminy.

Na terenie gminy Secemin nie ma żadnych turystycznych obiektów noclegowych. Nie działają gospodarstwa agroturystyczne, nie ma żadnych ośrodków wypoczynkowych. Na terenie Gminy niewystarczająca jest też baza gastronomiczna i sportowo-rekreacyjna. Brakuje też ścieżek rowerowych.

Dla porównania w powiecie włoszczowskim w 2019 r. działało 5 obiektów turystycznych, w tym 4 całoroczne (2 hotele kategorii *** i ** , 1 motel, 1 kwatera agroturystyczna) dysponujące łącznie 265 miejscami noclegowymi.

Gmina posiada potencjał w zakresie rozwoju turystyki ze względu na zasoby środowiska przyrodniczego, kulturowego i walory krajobrazowe. Atutami gminy sprzyjającymi rozwojowi turystyki lokalnej są znaczne powierzchnie obszarów leśnych, przestrzenna atrakcyjność miejscowości gminy, jej historia i rolniczy charakter. Odpowiednie wykorzystanie tych elementów niewątpliwie przyczyni się do wzmożenia ruchu turystycznego, co z kolei korzystnie wpłynie na podniesienie poziomu życia społeczności, poprzez rozwój działalności „okołoturystycznej” (np. przedsiębiorstw usługowych, handlowych, hotelowych i transportowych oraz drobnej wytwórczości). Rozwój turystyki na terenie gminy jest obszarem szczególnego zainteresowania polityki wsparcia przedsiębiorczości.

Rozwój infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej powinien być ukierunkowany na stworzenie w obrębie Gminy odpowiedniej bazy noclegowej, usługowej, handlowej i gastronomicznej dla podstawowej obsługi ruchu turystycznego, w tym obiektów noclegowych, gospodarstw agroturystycznych oraz budynków innych podmiotów świadczących usługi związane z turystyką, sportem i rekreacją, punktów i zakładów usługowych, handlowych oraz gastronomicznych, obsługujących ruch turystyczno-wypoczynkowy dla zapewnienia im odpowiedniego standardu.

10.3. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w zakresie uwarunkowań środowiskowych.

Gmina Secemin zajmuje powierzchnię 163 km².

Pod względem morfologicznym wg. J. Kondrackiego teren gminy leży w obrębie mezoregionu Niecki Włoszczowskiej wchodzącej w skład makroregionu fizyczno – geograficznego Wyżyny Przedborskiej.

Obszar gminy w przeważającej części ukształtowany został jako bagnisty i lesisty płaskowyż, przez który przebiega dział wodny między dopływami Pilicy i Nidy. Bezpośrednio na zachód

rozciega się kotlina rzeczna Pilicy (prawobrzeżnym jej dopływem jest największy ciek wodny gminy - Zwlecza). Cechami charakterystycznymi gminy są: niewielkie zróżnicowanie pod względem ukształtowania terenu, stosunkowo duży udział powierzchni lasów i terenów zmeliorowanych.

Na terenie gminy występują gleby rdzawe, bielicowe oraz rędziny klasy od III do VI klasy bonitacyjnej. Takie warunki glebowe w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami klimatycznymi kształtują w dużej mierze korzystne warunki produkcji rolnej.

Wg danych GUS z 2014 r. w strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne zajmujące 8413 ha, co stanowi 52% powierzchni gminy. W strukturze użytkowania gruntów rolnych większość stanowią grunty orne.

Na terenie gminy powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych 7054 ha, co stanowi ok. 43% terenu gminy. Według danych z 2018 r. współczynnik lesistości obszaru gminy jest dość wysoki - wynosi ok. 45,1%.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. łączna powierzchnia geodezyjna gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wynosiła 536 ha, co stanowiło jedynie 3,3% powierzchni obszaru gminy. W strukturze użytkowania gruntów zabudowanych i zurbanizowanych:

- 8% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane terenów mieszkaniowych,
- 2% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane terenów przemysłowych,
- 2% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane terenów usługowych,
- 0,4 % stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane terenów rekreacji i wypoczynku,
- 0,4 % stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane użytków kopalnych,
- 60% stanowią drogi,
- 27% stanowi kolej.

Cały obszar Gminy położony jest na terenie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - GZWP Nr 408 „Niecka Miechowska część NW” i GZWP Nr 409 „Niecka Miechowska część SE”. Są to hydrogeologiczne zbiorniki typu otwartego, o charakterze szczelinowo – porowym zasilane bezpośrednio z infiltracji wód opadowych oraz pośrednio przez wody rzeczne.

Obszar gminy znajduje się w wydzieleniu dwóch jednolitych części wód podziemnych PLGW200084 i PLGW2000100. Obie jednolite części wód podziemnych są w dobrym stanie, w tym w dobrym stanie chemicznym i dobrym stanie ilościowym. JCWPd nie są zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zasoby wód podziemnych są wystarczające dla zapewnienia wydajności istniejących stacji na ujęciach wody.

Obszar gminy należy w całości do zlewni dwóch lewobrzeżnych dopływów Wisły: Pilicy oraz Nidy (Białej Nidy). Przez teren Gminy przebiega dział wodny tych cieków. Największymi rzekami płynącymi przez obszar Gminy są rzeka Zwlecza i Jeżówka. Ww. rzeki są typowymi rzekami nizinnymi. Mają mały spadek, ich koryta są w większości wąskie, nieuregulowane, w sposób naturalny meandrujące w szerokich dolinach. W XV w. na rzece Zwlecze istniała kuźnica żelaza. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są torfowiska i bagna, któ-

re występują w dolinach rzek, bezodpływowych zagłębieniach terenu, na obszarach o utrudnionej infiltracji wód opadowych.

Na terenie gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Nie występują też osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi.

Gmina jest położona w obszarze wydzielenia następujących jednolitych części wód powierzchniowych

- RW20006254189 Zwleczka – naturalna część wód w dobrym stanie ekologicznym i chemicznym, niezagrażona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- RW20006216116 Nida do Strugi Dąbie – sztuczna część wód w złym stanie zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. Dla tej części wód także wskazano przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego ze względu na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
- RW200062541712 Struga z Michałowa - sztuczna część wód w złym stanie zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.
- RW20006254156 Dopływ spod Drużykowy - naturalna część wód w dobrym stanie ekologicznym i chemicznym, niezagrażona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- RW200092541711 Pilica od Dopływu spod Nakła do Kanału Koniecpol-Radoszewnica - naturalna część wód w złym, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego.

W północnej części gminy zlokalizowane są trzy obszary udokumentowanych złóż kopalin:

- złoża piasków kwarcowych Żeliszewice,
- złoża piasków kwarcowych Miny Czarna,
- złoża kruszyw naturalnych Nadolnik.

Na terenie gminy występują następujące obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 916):

- 7 pomników przyrody,

- użytek ekologiczny Koński Dół,
- użytek ekologiczny Łosiowy Dół,
- użytek ekologiczny Na Stoku,
- Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 PLH260018 Dolina Górnej Pilicy

Na terenie gminy Secemin znajduje się część Ostoi siedliskowej o kodzie PLH260018 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy. Ostoja obejmuje duży obszar 11 193,22 ha i położona jest w Krainie Świętokrzyskiej w okręgu Włoszczowsko-Jędrzejowskim. Ostoja ta obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe, bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne oraz (rzadziej) bory chrobotkowe. Obszar ostoi ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy.

Zlokalizowane są tu liczne popularne gatunki roślin chronionych i ginących. Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej.

Do podstawowych zagrożeń fauny na terenie ostoi należą: niedostosowana do potrzeb ochrony gatunków gospodarka leśna i stawowa, utrata siedlisk gatunków w wyniku zaorywania łąk i pastwisk, zanikanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk, niewłaściwe lokowanie zalesiania i plantacji wierzby energetycznej, zarastanie (sukcesja w kierunku zarośli i lasu) siedlisk półnaturalnych – muraw na piaskowcach, łąg świeżych i wilgotnych, torfowisk przejściowych, presja urbanizacyjna, obniżenie się poziomu wód gruntowych, miejscami niewłaściwa gospodarka leśna – nasadzenia niezgodne z typem siedliska, a także chemizacja rolnictwa.

Pomimo bogatej historii dawnego miasta królewskiego Secemin, które 150 lat temu utraciło prawa miejskie, na terenie gminy nie ma zbyt wielu zabytków. O miejskiej przeszłości Secemina świadczy zachowany w centrum miejscowości układ przestrzenny z dużym czworobocznym rynkiem. Do najważniejszych zabytków gminy należą podworskie parki w miejscowościach Czaryż, Bichniów i Krzepin oraz zabytkowe kościoły w Seceminie i Kuczkowie.

Zasoby przyrodnicze i środowiskowe gminy powinny być wykorzystywane w racjonalny sposób.

Uwarunkowania środowiskowe gminy Secemin stwarzają korzystne warunki dla rozwoju gospodarki rolnej. Atutem gminy jest czyste naturalne środowisko przyrodnicze - sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego. Jest to szansa dla istniejących, rozdrobnionych gospodarstw rolnych.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy tworzą potencjał dla rozwoju agroturystyki. Obecnie coraz popularniejsza jest turystyka lokalna, tzw. mikroturystyka, ponieważ coraz więcej ludzi wybiera mało zatłoczone i społecznie oddalone miejsca. Stwarza to ogromną szansę dla lokalnej gospodarki.

Ochrona potencjału przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych i kulturowych wymaga wprowadzenia odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów.

10.4. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w zakresie uwarunkowań społecznych.

Gęstość zaludnienia na terenie gminy Secemin jest bardzo niska, w 2019 r. wynosiła 30 osób na km². Gęstość zaludnienia powiatu włoszczowskiego jest wyższa i wynosi 50 osób na km².

Analizując wybrane zagadnienia demograficzne w roku 2019 r. wg danych GUS dla potrzeb opracowania niniejszego bilansu obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa gminy Secemin.

Liczba ludności gminy Secemin na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 4811 osób, co stanowiło około 11% ludności powiatu włoszczowskiego, wynoszącej 45059 mieszkańców. W ciągu ostatnich 10 lat obserwuje się stopniowy spadek liczby ludności gminy.

Za spadek liczby ludności odpowiedzialny jest przede wszystkim ujemny przyrost naturalny, który jest dla gminy Secemin jeszcze niższy (-5,42) niż dla powiatu (-2,85). Wartość salda migracji jest w gminie Secemin ujemna, podobnie jak w powiecie włoszczowskim. Na przestrzeni ostatnich 10 lat współczynnik salda migracji podlegał wahaniom, ale osiągał przeważnie wartości ujemne.

Na wartość wskaźnika salda migracji największy wpływ miał wskaźnik migracji wewnętrznej, w tym wysoki wskaźnik odpływu i mniejszy wskaźnik napływu.

Niekorzystne tendencje demograficzne występujące w gminie są odzwierciedleniem sytuacji panującej w całym kraju i Europie. Spadek liczby urodzeń, starzenie się społeczeństw, mała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym dotyczy większości gmin w Polsce. Zjawisko to jest dodatkowo potęgowane wysoką skalą emigracji za granicę. Zjawisko to szczególnie dotyczy emigracji czasowej ludzi młodych. Brak na terenie gminy szkoły średniej jest dodatkowym czynnikiem powodującym odpływ młodych mieszkańców gminy do miast.

W strukturze ludności gminy Secemin wśród ekonomicznych grup wieku największy udział ma ludność w wieku produkcyjnym (58%), a udział ludności w wieku poprodukcyjnym (25%) przewyższa udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (17%).

W ciągu ostatnich 10 lat obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rośnie natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Taka struktura wskazuje na zmniejszający się zasób ludzi zdolnych do pracy, ale również na fakt starzenia się społeczeństwa Gminy.

W ciągu ostatnich 10 lat rosły wszystkie wskaźniki obciążenia demograficznego dotyczące ludności w gminie.

Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił w Seceminie w 2019 r. 71 – analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosił 66,3, dla Polski 66,7.

Wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosił w Seceminie w 2019 r. 42,3 - analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosił 37,5 – dla Polski -36,5.

Analiza powyższych wskaźników stawia gminę Secemin w sytuacji mniej korzystnej w porównaniu do powiatu i w skali ogólnopolskiej. Dla gminy Secemin wskaźniki obciążenia demograficznego są mniej korzystne od analogicznych wskaźników dla powiatu i dla Polski.

Zarówno analiza przyrostu naturalnego, jak i salda migracji ludności gminy Secemin sygnalizuje kształtowanie się niekorzystnej sytuacji demograficznej na obszarze gminy. Według prognozy GUS liczba mieszkańców powiatu włoszczowskiego będzie się stopniowo zmniejszać.

Potencjał społeczny poszczególnych miejscowości gminy uzależniony jest od ilości jej mieszkańców. Największą miejscowością w Gminie, o liczbie mieszkańców powyżej 1000 jest Secemin. Liczba ludności z przedziału od 300 do 500 osób dotyczy sołectw Brzozowa, Żeliszawice oraz Żeliszawiczki. W każdym z pozostałych sołectw mieszka mniej niż 300 osób.

Jednym z problemów społecznych gminy jest bezrobocie. Według danych GUS w 2019 r. w gminie zarejestrowanych było 174 bezrobotnych. W 2019 r. bezrobocie wzrosło po stosunkowo długo utrzymującej się tendencji spadkowej. Wśród osób bezrobotnych przeważają kobiety – 57,6%.

Dla gminy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2018 r. 4,1. Analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosił 4,7.

Wśród ważniejszych przyczyn bezrobocia na terenie Gminy Secemin wymienić można:

- likwidację zakładów pracy,
- zbyt małą przedsiębiorczość mieszkańców,
- małe chęci do zakładania własnych firm co spowodowane jest m.in. brakiem środków finansowych na uruchomienie działalności,
- nieopłacalność produkcji rolnej (minimalna opłacalność małych gospodarstw rolnych nie
- nastawionych na specjalizację.

Wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 ludności podlegał również licznym wahaniom, osiągając w roku 2018 wartość 68. Wskaźnik ten jest niski w porównaniu do analogicznego wskaźnika dla powiatu, który wynosił w 2018 r. 190.

Priorytetowym zadaniem dla gminy jest tworzenie warunków do zwiększenia ilości miejsc pracy w celu zmniejszenia stopy bezrobocia. Nowe możliwości zatrudnienia nie tylko sprawią, że gmina stanie się atrakcyjnym miejscem zamieszkania dla ludności, ale także przyczynią się do eliminacji istniejących problemów społecznych, które w dużej mierze są wynikiem trudności materialnych.

Wg danych GUS w 2018 r. zasób mieszkaniowy gminy Secemin stanowiło 1979 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 165 049 m².

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 83,4 m². Wskaźnik ten wzrastał przez ostatnie 10 lat i osiągnął wartość nieco wyższą niż dla powiatu (82,7 m²).

Wskaźnik zagęszczenia (ilości osób) na mieszkanie wynosi obecnie 2,44.

Warunki mieszkaniowe można ocenić m.in. na podstawie wyposażenia danego mieszkania w instalacje techniczno-sanitarne. Na terenie gminy 86,2% ludności korzysta z wodociągu a 34,9% z kanalizacji. Gmina nie jest zgazyfikowana.

Jakość wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną jest niewystarczająca w zakresie sieci kanalizacji sanitarnej.

Z uwagi na niską gęstość zaludnienia koszty zapewnienia mieszkańcom gminy dostępu do sieci infrastruktury technicznej są dość wysokie, ponieważ budowę wodociągów, kanalizacji, dróg trzeba wykonać na dużym terenie.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. powierzchnia geodezyjna gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wynosiła łącznie 536 ha, z czego:

- 43 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów mieszkaniowych,
- 10 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów przemysłowych,
- 10 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów usługowych,
- 2 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów rekreacji i wypoczynku.

Udział powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych terenów mieszkaniowych w ogólnej powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy wynosił około 8%.

Udział powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych terenów przemysłowych w ogólnej powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy wynosił około 2%.

Udział powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych terenów usługowych w ogólnej powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy wynosił około 2%.

W powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy największy udział mają tereny komunikacyjne, z czego drogi zajmują 322 ha, co stanowi 60% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych gminy, a kolej zajmuje 147 ha, co stanowi 27%.

W porównaniu do powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych terenów mieszkaniowych zajmujących powierzchnię 43 ha, należy wskazać zdecydowanie większą powierzchnię gruntów rolnych zabudowanych, która wynosi 278 ha, co świadczy o rolniczym charakterze zabudowy w gminie.

Gmina Secemin zapewnia dostęp do obiektów usługowych, które pozwalają na zaspokojenie elementarnych potrzeb społecznych.

Na terenie gminy działają dwie niepubliczne przychodnie świadczące usługi z zakresu opieki zdrowotnej oraz 2 apteki. Liczba osób przypadających na 1 przychodnię wynosi w Seceminie 1609 osób, co stawia mieszkańców gminy w korzystniejszej sytuacji niż w powiecie, ponieważ analogiczny wskaźnik dla powiatu wynosi 1813.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności gminy ogółem wynosił w 2018 r. 5,4%. Udział ten jest niższy od wskaźnika dla powiatu, który wynosi 6%, a także od wskaźnika dla województwa (6,9%). W gminie Secemin w ciągu ostatnich 10 lat udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmniejszył się o prawie 2/3.

Na terenie gminy działa szkoła podstawowa w Seceminie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żeliszawicach oraz Publiczne Przedszkole w Seceminie.

Jednostki oświatowe z terenu gminy organizują wiele wydarzeń o charakterze kulturalno-rekreacyjnym oraz sportowym – nie tylko dla uczniów, ale również dla wszystkich mieszkańców gminy.

Nie działa na terenie gminy żaden żłobek lub klub dziecięcy. Mieszkańcy gminy mogą korzystać z 1 placówki bibliotecznej i 2 klubów sportowych.

Dalszy rozwój tej kategorii usług powinien nastąpić do poziomu zapewniającego systematyczną poprawę warunków życia mieszkańców gminy. Rozwój tej funkcji będzie jednak oparty przede wszystkim na rozbudowie i modernizacji istniejących obiektów usługowych. W niedalekiej przyszłości może pojawić się potrzeba poszerzenia oferty społeczno-kulturalnej w celu aktywizacji ludzi w wieku 50+ poprzez promowanie aktywnego trybu życia oraz organizowanie warsztatów doszkalających z różnych dziedzin w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Biorąc pod uwagę potrzeby i możliwości rozwoju gminy należy dążyć do poszerzenia całorocznej oferty usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. Funkcje usługowe tej kategorii wymagają specyficznych uwarunkowań lokalizacyjnych, w tym położenia z dala od obszarów przemysłowych, w sąsiedztwie terenów otwartych, atrakcyjnych krajobrazowo.

Funkcje usługowe powinny być także lokalizowane w sąsiedztwie zakładów przemysłowych jako uzupełnienie ich działalności.

10.5. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy wynikające z prognozy demograficznej 2019-2050.

Prognozę dla gminy Secemin oparto na wykonanej przez GUS w 2014 roku „Prognozie dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050”, a w szczególności na prognozie dla powiatu włoszczowskiego, w skład którego wchodzi gmina Secemin. Ponieważ przyjęte przez GUS w prognozie dla powiatów założenia opierają się na przygotowanej przez GUS w tym samym czasie prognozie dla województw, to uzasadnione jest użycie tych samych założeń w prognozie dla pojedynczej gminy – po dokonaniu niezbędnych korekt.

W prognozie dla powiatów przyjęto założenie analogiczne jak w prognozie wojewódzkiej, że przez cały okres prognozy będzie następowało systematyczne zmniejszanie się różnicy we współczynniku dzietności (TFR) pomiędzy miastem a wsią.

Zróżnicowanie powiatów poszczególnych województw pod względem wartości średniego wieku macierzyństwa będzie w końcu horyzontu prognozy mniejsze o 2/3 w porównaniu do roku bazowego.

Do obliczeń przyjęto wojewódzkie parametry trwania życia z uwzględnieniem zróżnicowania ze względu na płeć oraz w przekroju miasto-wieś.

Strumienie napływu i odpływu (migracje wewnętrzne i zagraniczne) dla powiatów w przekroju miasto-wieś uzyskano z rozszacowania wojewódzkich strumieni napływu i odpływu ludności na podstawie średniej struktury zróżnicowania terytorialnego z ostatnich lat: dla migracji wewnętrznych z lat 2010-2013, dla migracji zagranicznych z lat 2011-2013.

Współczynniki odpływu migracyjnego wewnętrznego i zagranicznego dla każdego powiatu zostały przyjęte na poziomie jednostki nadrzędnej (uwzględniając podział na część miejską i wiejską powiatu).

Aby wykorzystać wyniki prognozy dla powiatu włoszczowskiego w celu sporządzenia prognozy dla wchodzącej w skład tego powiatu gminy Secemin konieczne jest stwierdzenie stopnia podobieństwa struktury ludności gminy do struktury ludności powiatu.

Liczba ludności gminy Secemin na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 4811 osób, co stanowiło około 11% ludności powiatu włoszczowskiego, wynoszącej 45059 mieszkańców.

Porównując zróżnicowanie struktury ludności gminy Secemin oraz powiatu włoszczowskiego wg płci można zauważyć, że struktura ludności powiatu włoszczowskiego ogółem jest identyczna jak w gminie Secemin. W części miejskiej powiatu zauważalna jest nieznaczna przewaga kobiet, a w części wiejskiej nieznaczna przewaga mężczyzn. Istnieje więc duże podobieństwo struktury ludności gminy Secemin oraz powiatu włoszczowskiego pod względem płci.

Tab. 31. Porównanie liczbowe i procentowe struktury ludności gminy Secemin i powiatu włoszczowskiego w roku 2019 wg płci oraz w podziale na miasto i obszar wiejski (wg faktycznego miejsca zamieszkania).

Jednostka terytorialna	ogółem	mężczyźni	kobiety
powiat włoszczowski	45059	22539	22520
obszar miejski	9924	4769	5155
obszar wiejski	35135	17770	17365
Gmina Secemin	4811	2406	2405

Jednostka terytorialna	ogółem	mężczyźni	kobiety
powiat włoszczowski	100%	50%	50%
obszar miejski	22%	48%	52%
obszar wiejski	78%	51%	49%
Gmina Secemin	100%	50%	50%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Proporcje poszczególnych funkcjonalnych grup wieku w gminie Secemin i w powiecie włoszczowskim również przedstawiają się podobnie. Wśród ekonomicznych grup wieku największy udział ma ludność w wieku produkcyjnym, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym przewyższa udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy czym w powiecie włoszczowskim przewaga ta jest większa w części miejskiej powiatu, niż w części wiejskiej. W gminie Secemin istnieje więc duże podobieństwo struktury ludności w porównaniu do struktury ludności powiatu włoszczowskiego pod względem ekonomicznych grup wieku.

Tab. 32. Porównanie liczbowe i procentowe struktury ludności gminy Secemin i powiatu włoszczowskiego w roku 2019 wg ekonomicznych grup wieku oraz w podziale na miasto i obszar wiejski (wg faktycznego miejsca zamieszkania).

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
powiat włoszczowski	45059	7804	27102	10153
obszar miejski	9924	1546	5924	2454
obszar wiejski	35135	6258	21178	7699
Gmina Secemin	4811	806	2814	1191

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
powiat włoszczowski	100%	17%	60%	23%
obszar miejski	22%	16%	60%	24%
obszar wiejski	78%	18%	60%	22%
Gmina Secemin	100%	17%	58%	25%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do porównania ruchu ludności gminy Secemin i powiatu włoszczowskiego wykorzystane zostały dane dotyczące ruchu ludności za okres od 2009 do 2019 roku.

Z uwagi na zróżnicowanie wskaźnika salda migracji na 1000 osób dla gminy i dla powiatu dokonano też wyliczenia wskaźników migracji wewnętrznej na pobyt stały (wskaźnik napływu i odpływu na 1000 osób), oraz migracji zewnętrznej na pobyt stały (wskaźnik imigracji i emigracji na 1000 osób), w celu ustalenia, który z tych wskaźników jest w największym stopniu odpowiedzialny za to zróżnicowanie.

Tab. 33. Porównanie wskaźników przyrostu naturalnego na 1000 ludności oraz salda migracji na 1000 ludności gminy Secemin i powiatu włoszczowskiego w okresie 2009-2019.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	średnio
Urodzenia żywe na 1000 ludności												
powiat	9,62	9,95	9,29	8,90	8,65	9,43	9,00	8,72	9,65	9,76	8,24	9,20
gmina	8,31	11,15	10,60	8,03	7,73	12,02	12,29	10,67	10,32	11,16	9,15	10,13
Zgony na 1000 ludności												
powiat	12,28	12,72	11,28	10,93	12,12	11,44	12,87	12,28	12,44	12,20	11,94	12,05
gmina	14,69	18,32	12,00	12,24	15,86	14,46	19,45	15,80	16,92	16,54	14,76	15,55
Przyrost naturalny na 1000 ludności												
powiat	-2,67	-2,77	-1,99	-2,04	-3,47	-2,01	-3,87	-3,56	-2,79	-2,44	-3,70	-2,85
gmina	-6,38	-7,17	-1,40	-4,22	-8,14	-2,44	-7,17	-5,13	-6,60	-5,37	-5,61	-5,42
Saldo migracji na 1000 ludności												
powiat	-2,4	-1,6	-1,8	-1,9	-2,4	-1,2	0,0	-1,7	-2,5	-2,0	-3,7	-1,93
gmina	-4,38	-1,00	-2,80	-1,61	-3,86	-0,41	0,00	1,44	-3,71	-1,03	-4,16	-1,96

W tym w zakresie salda migracji:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	średnio
Napływ na 1000 ludności												
powiat	7,3	8,1	7,2	8,0	6,3	6,8	6,8	6,7	7,3	8,3	7,4	7,30
gmina	5,2	8,0	6,8	8,7	6,7	4,9	6,1	8,4	6,8	8,7	5,6	6,91
Odływ na 1000 ludności												
powiat	9,7	9,8	8,9	10,0	8,6	7,9	8,4	8,3	9,9	10,3	11,2	9,37
gmina	9,6	9,4	9,6	10,7	10,6	5,3	8,2	7,0	10,7	9,5	9,8	9,13
Imigracja na 1000 ludności												
powiat	0,19	0,23	0,06	0,09	0,19	0,09	0,00	0,11	0,26	0,11	0,20	0,14
gmina	0,40	0,40	0,00	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	0,13
Emigracja na 1000 ludności												
powiat	0,26	0,19	0,09	0,11	0,30	0,22	0,00	0,15	0,18	0,09	0,11	0,15
gmina	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jak widać na podstawie danych z ww. tabeli, średnia wartość wskaźnika urodzeń w okresie 2009-2019 jest dla gminy Secemin wyższa niż dla powiatu, ale wyższy jest też średni wskaźnik zgonów. Zarówno w gminie jak i w powiecie wskaźnik przyrostu naturalnego jest ujemny. Średni wskaźnik przyrostu naturalnego jest dla gminy Secemin jeszcze niższy (-5,42) niż dla powiatu (-2,85). Wskaźniki salda migracji dla gminy Secemin i dla powiatu osiągają bardzo zbliżone wartości.

Należy wskazać na fakt, że na przestrzeni całego analizowanego okresu współczynnik salda migracji podlegał wahaniom, ale osiągał przeważnie wartości ujemne.

Z analizy powyższych wskaźników wynika, że pod względem funkcjonalnych grup wieku i płci struktura ludności gminy jest zbliżona do struktury ludności powiatu. Niewielkie różnicowanie ludności gminy Secemin w stosunku do ludności powiatu włoszczowskiego występuje w wykazanych powyżej analizach wskaźników przyrostu naturalnego. Jednak należy zauważyć, że w prognozie powiatowej przygotowanej przez GUS jest następujące założenie dla umieralności: „Do obliczeń przyjęto wojewódzkie parametry trwania życia z uwzględnieniem zróżnicowania ze względu na płeć oraz w przekroju miasto-wieś.”. Zatem jeśli w przypadku gminy oraz powiatu zróżnicowanie ludności ze względu na wiek i płeć są bardzo podobne, to zasadne jest użycie w prognozie ludności gminy wskaźników użytych w prognozie ludności powiatu. Niniejszą prognozę dla gminy Secemin sporządzono w odniesieniu do prognozy GUS dla wiejskiej części powiatu włoszczowskiego.

Tab. 34. Prognoza ludności gminy Secemin w okresie 2020-2050.

Rok	Ludność na 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały		Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odpływ	Imigracja	Emigracja
2020	4 811						
2020	4 790	41	57	33	38	1	1
2021	4 769	41	57	33	38	1	1
2022	4 747	40	57	32	37	1	1
2023	4 725	39	56	32	37	1	1
2024	4 703	39	56	31	36	1	1
2025	4 681	38	55	31	36	1	1
2026	4 659	37	55	31	35	1	1
2027	4 636	37	55	30	35	1	1
2028	4 612	36	55	30	35	1	1
2029	4 587	35	55	30	35	1	1
2030	4 562	34	54	29	34	1	1
2031	4 536	34	55	29	34	1	1
2032	4 509	33	55	29	34	1	1
2033	4 481	32	55	29	34	1	1
2034	4 452	31	55	29	34	1	1
2035	4 422	31	55	28	34	1	1
2036	4 393	31	55	29	34	1	1
2037	4 362	30	56	29	34	1	1
2038	4 331	30	56	29	34	1	1
2039	4 299	29	56	29	34	1	1
2040	4 267	29	56	29	34	1	1
2041	4 234	28	56	29	34	1	1

2042	4 201	28	56	29	34	1	1
2043	4 168	28	56	29	34	1	1
2044	4 135	27	55	29	34	1	1
2045	4 102	27	55	29	34	1	1
2046	4 068	26	55	29	34	1	1
2047	4 034	26	55	29	34	1	1
2048	4 001	26	54	29	34	1	1
2049	3 967	25	54	29	34	1	1
2050	3 934	25	53	29	34	1	1

Źródło: Opracowanie własne

Prognozuje się spadek liczby ludności gminy Secemin do 2050 roku o 877 osób, czyli o ok. 18% w stosunku do stanu na koniec 2019 roku, z liczby 4811 w 2019 r. do 3934 w roku 2050 r.

Prognoza demograficzna do 2050 roku dla gminy Secemin jest więc tak samo niekorzystna jak prognoza dla powiatu włoszczowskiego. Należy jednocześnie wskazać, że prognoza ta jest zbieżna z prognozą dla Polski, gdzie spadek wynosi też 11% (prognoza dla Polski w 2050 roku to 33,950 mln wobec 38,259 mln osób na koniec 2018 roku).

Przedstawiona powyżej prognoza demograficzna dla gminy Secemin do roku 2050 jest jednym z elementów analizy mającej na celu określenie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę.

Prognozowany spadek liczby mieszkańców do roku 2050 o 18% w stosunku do obecnej liczby mieszkańców nie stwarza podstaw do określenia w gminie Secemin zapotrzebowania na nową, dodatkową powierzchnię mieszkalną z tytułu prognozy demograficznej.

10.6. Możliwości finansowe gminy.

Budżet gminy, czyli roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów stanowi podstawę gospodarki finansowej gminy.

Zgodnie z „Raportem o stanie gminy Secemin rok 2019” Budżet gminy na 2019 rok uchwalony Uchwałą Rady Gminy Secemin Nr III/15/18 z dnia 27 grudnia 2018 r. wynosił po stronie planu dochodów – 18 912 510,10 zł, natomiast po stronie planu wydatków – 18 462 510,10 zł.

Dokonywane w ciągu roku korekty doprowadziły do zwiększenia dochodów o kwotę 5 600 858,00 zł i zwiększenia wydatków o kwotę 5 600 858,00 zł i na dzień 31.12.2019 plan dochodów wynosił 24 513 368,10 zł, natomiast plan wydatków wynosił – 24 063 368,10 zł.

W „Raporcie o stanie gminy Secemin rok 2019” zawarto informację, że stale rozbudowywanej infrastrukturze technicznej i komunalnej na terenie gminy, a także wymieniono liczne inwestycje, mające na celu poprawę jakości życia i stworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i osób tu przyjeżdżających. Gmina Secemin podobnie jak w latach ubiegłych,

tak i w 2019 r. realizowała inwestycje na drogach, będących w jej zarządzie. Wyremontowano oraz przebudowano ponad 5,3 km dróg gminnych. Wartość tych inwestycji to blisko 1,8 mln zł, w tym dofinansowania ze źródeł zewnętrznych wyniosły ponad 1,2 mln zł. Ponadto w ramach realizacji inwestycji drogowej przy ulicy Struga i ulicy Ogrodowej zostały wyremontowane miejsca parkingowe o łącznej wartości 92 tys. zł.

Tab. 35. Zestawienie wydatków inwestycyjnych w gminie w latach 2015-2019

rok	Wydatki ogółem	Wydatki inwestycyjne	Udział inwestycji w wydatkach budżetowych
2015	14 758 223,22	1 827 170,72	12,4 %
2016	16 659 337,58	1 582 545,89	9,5 %
2017	18 350 195,12	1 948 214,52	10,6 %
2018	23 629 094,07	7 726 488,28	32,7 %
2019	22 647 867,23	3 482 032,46	15,37 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z UG Secemin

W 2019 roku Gmina Secemin kontynuowała termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w tym budynku mieszczącym Ośrodek Zdrowia, Gminną Bibliotekę Publiczną i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zostały też doposażone place zabaw w urządzeniach sportowo-rekreacyjne.

W 2019 r. gmina zrealizowała inwestycję pn.: „Budowa odcinka wodociągu – połączenie wodociągów w miejscowości Secemin i Zwleczka” (długość wodociągu 1,7 km) oraz zrealizowała 162-metrowy odcinek wodociągu w miejscowości Kluczyce - Gródek.

Obie inwestycje zostały sfinansowane z środków własnych Gminy.

Rada Gminy Secemin uchwaliła w dniu 30 października 2019 r. Uchwałą Nr XII/95/19 zmianę „Wieloletniej prognozy finansowej Gminy na lata 2019-2025”, która corocznie jest korygowana o możliwości techniczne i finansowe wykonania.

Zgodnie z ww. planem w roku 2021 założona jest kwota wydatków inwestycyjnych w wysokości 508 054 zł, w 2022 r. – 348 004 zł, w 2023 r. – 201 754 zł, w 2024 r. – 199 787 zł, w 2025 r. 579 585 zł.

Z powyższych danych wynika, że gmina w sposób wydajny realizuje inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, a także społecznej – modernizacji podlegają placówki publiczne.

Możliwości gminy w tym zakresie są wystarczające do stopniowego podnoszenia jakości i dostępności urządzeń infrastruktury społecznej i technicznej na terenach obecnie zainwestowanych oraz przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych.

Dodatkowym atutem jest fakt wydajnego wykorzystywania możliwości płynących z programów dotacji celowych, również tych z udziałem środków europejskich.

10.7. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy w zakresie wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

W Strategii Rozwoju Gminy Secemin na lata 2014 – 2020 misję gminy Secemin określono następująco:

„Dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez podnoszenie walorów gospodarczych Gminy, rozumianych jako środowisko sprzyjające przedsiębiorczości, optymalne inwestowanie w zasoby infrastruktury technicznej oraz kształtowanie przestrzeni sprzyjającej realizacji potencjału społecznego mieszkańców.”

Strategia rozwoju określa cele strategiczne i operacyjne do realizacji w obrębie trzech obszarów strategicznych. W obszarze PRZEDSIĘBIORCZOSC, ROLNICTWO I AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA określono następujące cele operacyjne.

- Cel operacyjny 1 – Wzrost przedsiębiorczości i tworzenie odpowiedniego klimatu wokół niej
- Cel operacyjny 2 – Stopniowy rozwój turystyki w Gminie
- Cel operacyjny 3 – Zmniejszenie bezrobocia
- Cel operacyjny 4 – Dochodowe rolnictwo

Spośród działań służących realizacji ww. celów operacyjnych mających wpływ na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy można wyróżnić:

- zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych,
- rejestracja nowych działalności gospodarczych,
- zwiększenie liczby inwestycji zewnętrznych w Gminie,
- powstanie gospodarstw agroturystycznych,
- realizacja projektów z zakresu turystyki zrealizowanych przez różne podmioty na terenie Gminy Secemin,
- zwiększenie kwoty środków zainwestowanych przez Gminę w turystykę.

Realizacja celów wyznaczonych w strategii wymaga stworzenia w studium warunków przestrzennych dla podniesienia potencjału gospodarczego i społecznego gminy, w tym dla realizacji wyznaczonych zadań strategicznych. Najważniejszym celem strategii jest dopasowanie

przedsięwzięć z zakresu społeczno-gospodarczo-przestrzennego tak, aby mieszkańcy w pozytywny sposób odczuwali skutki ich realizacji.

Podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy polegać będzie na:

- wzroście dochodów gospodarstw domowych,
- zwiększeniu zatrudnienia,
- podwyższeniu poziomu aktywności zawodowej i gospodarczej,
- zwiększeniu dostępności infrastruktury technicznej, społecznej i kulturalnej.

Jednym z głównych problemów gminy jest mała przedsiębiorczość mieszkańców i niewystarczająca liczba miejsc pracy. Z punktu widzenia przeprowadzonych wcześniej analiz szczególnie istotnym celem działań gminy w kontekście pożądanego zagospodarowania przestrzennego powinno więc stać się:

- wspieranie i promocja przedsiębiorczości: handlu, usług, agroturystyki, wytwórczości,
- tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, usług i produkcji,
- promocja i poszukiwanie inwestorów strategicznych stosujących proekologiczne technologie przetwórstwa i produkcji,
- realizacja infrastruktury turystycznej (obiekty i urządzenia sportu i rekreacji, baza rekreacyjno-wypoczynkowa),
- rozwój budownictwa mieszkaniowego.

O skuteczności wdrażania ww. strategii będą natomiast świadczyć następujące mierzalne wskaźniki:

- wzrost liczby mieszkańców gminy,
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- wzrost liczby aktywnie produkujących gospodarstw rolnych,
- wzrost liczby nowych inwestorów,
- wzrost liczby turystów odwiedzających gminę.

10.7.1. Podniesienie standardów życia mieszkańców gminy.

Analizując zapotrzebowanie w gminie Secemin na nową zabudowę wskazuje się zapotrzebowanie na przyrost zasobów mieszkaniowych zgodnie z potrzebami i aspiracjami mieszkańców oraz możliwością wyboru ich lokalizacji.

Wg danych GUS w 2018 r. zasób mieszkaniowy gminy Secemin stanowiło 1979 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 165 049 m².

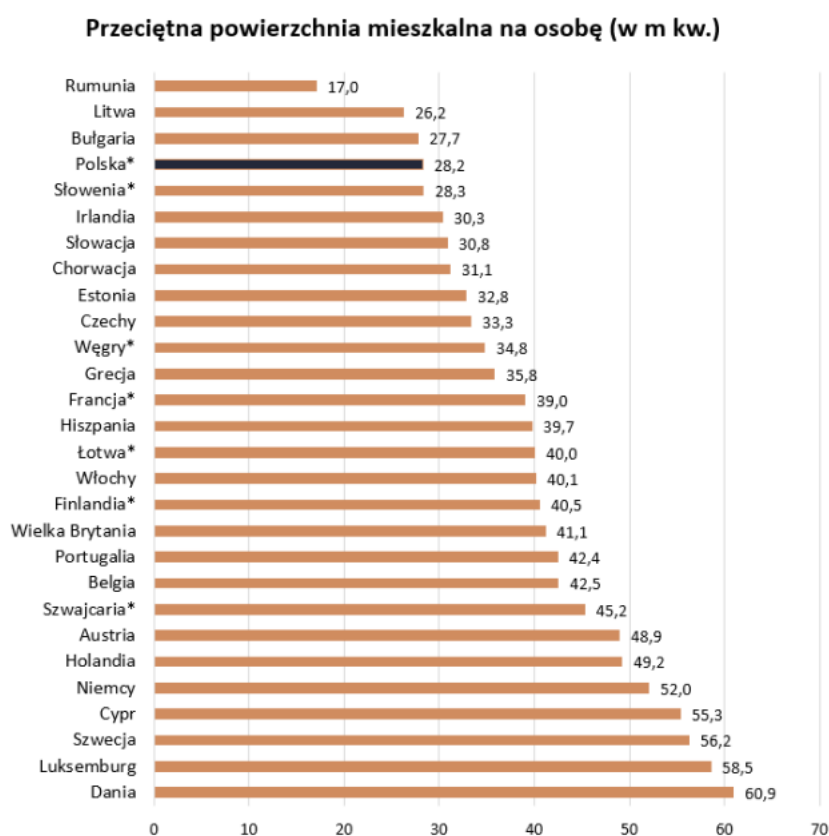
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła w gminie 34,2 m².

Wskaźnik ten w gminie Secemin jest wyższy od wskaźnika dla województwa świętokrzyskiego, który wynosi 27 i wskaźnika dla powiatu włoszczowskiego, który wynosi 30,2 m². Analogiczny wskaźnik dla Polski w 2018 r. wynosił 28,2m².

Systematyczny wzrost tej powierzchni na przestrzeni ostatnich 10 lat o 5 m² w stosunku do roku 2009 świadczy o tym, że poziom życia mieszkańców, na który bezpośrednio wpływają warunki mieszkaniowe, systematycznie wzrasta, chociaż w dalszym ciągu odbiega od standardów w wielu krajach Europy.

Analogiczne wskaźniki w krajach europejskich przedstawiają się następująco:

Tab. 36. Wskaźniki powierzchni użytkowej mieszkania na osobę w krajach Europy

Opracowanie HRE Investments na podstawie danych MiIB i Eurostatu. Dane za 2012 rok z wyjątkiem krajów oznaczonych gwiazdką, dla których są dostępne świeższe dane

W niniejszej analizie wskazuje się na rosnące oczekiwania mieszkańców gminy w zakresie lokalizacji mieszkań, ich rozmiaru, technologii budowlanej i wyposażenia.

W efekcie tego proponuje się przyjęcie – na okres objęty prognozą zwiększonego wskaźnika powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę.

Z analizy powierzchni mieszkalnej w Polsce oraz w Europie, uznaje się za właściwe przyjęcie średniej powierzchni użytkowej mieszkań na poziomie 50 m²/na osobę, co jest zgodne z wysokimi parametrami mieszkalnictwa w UE. Dlatego też prognozując rozwój obszarów zabudowy w gminie zdecydowano się sięgnąć po parametry charakteryzujące wysokie europejskie standardy zamieszkania i uwzględnić je w rezerwie terenowej.

Tab. 37. Zapotrzebowanie na zwiększenie powierzchni mieszkalnej w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy.

rok	Liczba ludności w gminie	Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	Powierzchnia użytkowa mieszkań łącznie w gminie
2018	4827	34,2	165 049
2050	3934	50	196 700
saldo	- 893		+ 31 651

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z BDL GUS

Powyższe wyliczenie określa maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę o łącznej powierzchni użytkowej 31 651 m². Obliczenie to stanowi maksymalny wariant wyliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę wynikającą z potrzeby poprawy standardów zamieszkania dla całej ludności gminy w perspektywie następnych 30 lat.

10.7.2. Stworzenie warunków dla rozwoju budownictwa letniskowego, tzw. drugich domów.

Walory przyrodniczo-klimatyczno-krajobrazowe, rolniczy charakter gminy, a z drugiej strony położenie w stosunkowo niedalekiej odległości od przeludnionych miast (Katowice i miasta aglomeracji GOP-u 100 km, Kraków 95 km, Częstochowa 65 km, Kielce 70 km), przy dobrym skomunikowaniu gminy drogami publicznymi i komunikacją zbiorową może sprzyjać także rozwojowi na terenie gminy zjawiska tzw. „drugich domów”.

Zjawisko to nie ma bezpośredniego związku z prognozami demograficznymi. Informacje na temat drugich domów nie są objęte statystyką publiczną, a ich użytkownicy, z reguły zameldowani poza gminą nie wliczają się do ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Zjawisko to ma jednak bardzo istotny wpływ na sferę ekonomiczną, społeczną i środowiskową gminy.

Drugie domy są dzisiaj wykorzystywane przede wszystkim w celach rekreacyjnych, głównie lub wyłącznie przez właścicieli i ich rodziny. Ze względu na sezonowość, a z drugiej strony trwałość użytkowania, mobilność ludzi związana z drugimi domami mieści się pomiędzy kategoriami ruchu turystycznego i sezonowych migracji. Jednak dzięki rosnącej elastyczności czasowej i przestrzennej wykonywanej pracy zawodowej w domach tych można spędzać coraz więcej czasu, również pracując zdalnie.

Drugie domy stanowią więc już nie tyle drugie, co alternatywne domy, dla wielu właścicieli ważniejsze niż stałe miejsce zamieszkania w mieście.

W ostatnich dekadach zwraca się jednak coraz więcej uwagi na korzyści płynące z rozwoju drugich domów, głównie dla peryferyjnych regionów, dla których może to być droga ucieczki od marginalizacji i depopulacji. Rozwojowi zjawiska drugich domów sprzyja zmiana praktyk zamieszkania wynikające z postępu technicznego (praca na odległość) i przemiany społeczno-demograficzne (starzenie się społeczeństw, polaryzacja ekonomiczna).

Drugie domy stanowią ważny element przemian wielu obszarów wiejskich w stronę „wsi postprodukcyjnej”, gdzie głównym sposobem użytkowania i czynnikiem antropogenicznych zmian krajobrazu nie jest już tylko produkcja rolna, ale konsumpcja walorów krajobrazu.

Ekonomiczne korzyści dla gminy płynące z istnienia drugich domów można rozpatrywać na dwóch etapach funkcjonowania tych domów: budowy lub zakupu nieruchomości oraz ich użytkowania. Największe korzyści ekonomiczne powstają na pierwszym etapie, kiedy przyszłe kupują działki i oferują zatrudnienie lokalnym mieszkańcom przy budowie lub remoncie nieruchomości.

Działki zwykle są sprzedawane przez indywidualnych właścicieli, dla których ich sprzedaż stanowi często istotny przychód, który może być inwestowany m. in. w unowocześnienie gospodarstwa rolnego.

Pozytywny wpływ drugich domów na ekonomię obszaru gminy wyraża się także wsparciem rozwoju gminnego zaplecza usługowego. Dzięki dodatkowym mieszkańcom gminy wzrasta popyt na lokalne towary i usługi, w tym nieformalne, świadczone bezpośrednio przez mieszkańców (np. sprzętanie, remonty, prace ogrodowe itd.), wzrastają też wpływy do gminnego budżetu m. in. z tytułu podatków od nieruchomości.

Rozwój zjawiska drugich domów będzie korzystny dla gminy, jeśli będzie podlegać takim samym zasadom i ograniczeniom jak rozwój wszystkich terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zgodnie z przyjętym w studium założeniem nowe tereny zabudowy powinny powstawać przede wszystkim jako uzupełnienie luk w zabudowie w najintensywniej zabudowanych częściach gminy, co umożliwi bardziej racjonalne planowanie sieci infrastruktury technicznej.

W wyniku analizy planów miejscowych obowiązujących na terenie gminy można stwierdzić, że na terenie gminy zostały w planach miejscowych ujęte tereny zabudowy letniskowej o łącznej powierzchni 60,26 ha. Około 16 % tych terenów to tereny istniejącej zabudowy rekreacji indywidualnej, ale pozostałe obszary nie zostały jeszcze zabudowane.

Ujęcie terenów zabudowy letniskowej w planach miejscowych było odpowiedzią na zapotrzebowanie przeanalizowane i stwierdzone, na etapie prowadzenia procedury opracowywania tych planów.

Na terenach nie wykorzystanych jeszcze pod zabudowę, których powierzchnia wynosi ok. 50,54 ha możliwa jest lokalizacja zabudowy o powierzchni użytkowej ok. 35 378 m².

Utrzymanie ww. rezerwy terenowej dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej pełniącej funkcję letniskową, tzw. drugich domów uznaje się za celowe na etapie sporządzenia niniejszego bilansu z punktu widzenia strategicznych celów rozwoju gminy.

Zapotrzebowanie na ten rodzaj zabudowy zalicza się do kategorii zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową jednorodziną, ponieważ drugie domy to już najczęściej nie tylko typowe domy letnie, ale coraz częściej w pełni wyposażone, całoroczne domy, nie różniące się formą i funkcją od domów jednorodzinnych.

Określa się maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w zakresie budownictwa letniskowego, tzw. drugich domów mieszkaniowych jednorodzinnych o łącznej powierzchni użytkowej 35 378 m², tzn. w takiej wysokości jak powierzchnia użytkowa zabudowy możliwa do realizacji w rezerwach terenowych ujętych już w planach miejscowych.

10.7.3. Zmniejszenie bezrobocia i podniesienie dochodów osobistych mieszkańców gminy.

Wg danych GUS dla gminy Secemin wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2019 r. wynosił 7,21. Pomimo stopniowego wzrostu wartości tego wskaźnika w ciągu ostatnich 10 lat (w 2009 r. wskaźnik ten wynosił 5,32), jego wartość jest w dalszym ciągu bardzo niska np. w stosunku do powiatu, gdzie wskaźnik ten wynosi 10,79. Powiat włoszczowski cechuje się i tak dużo niższą przedsiębiorczością np. w stosunku do danych dla województwa i dla kraju. Analogiczny wskaźnik dla województwa świętokrzyskiego wynosił 12,06 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym, a dla Polski - 13,96.

Niska przedsiębiorczość mieszkańców gminy jest jednym z jej największych problemów. Cele strategiczne rozwoju gminy zakładają więc działania mające na celu wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy. W studium należy więc stworzyć warunki przestrzenne, aby przedsiębiorczość ta mogła się rozwijać.

Jednym z celów strategicznych gminy Secemin jest zwiększenie liczby mikro, małych i średnich przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy. W strukturze wielkości przedsiębiorstw na obszarze gminy Secemin, dominują małe podmioty gospodarcze. Najczęściej charakteryzują się one dużą elastycznością i dynamiką rozwoju. Dlatego, istotne jest, aby

każdego następnego roku liczba przedsiębiorstw wzrastała, co m.in. będzie pozytywnie wpływać na zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie zamożności mieszkańców. W tym aspekcie, ważny jest również proces aktywizacji gospodarczej społeczności lokalnej. Planowanym rezultatem jest wzrost wskaźnika osób, które utrzymują się z działalności gospodarczej. Co więcej, działanie to przyczyni się do stworzenia silnej klasy średniej, która stanie się ważnym elementem w rozwoju ekonomicznym gminy.

Zgodnie ze strategią władze samorządu gminy Secemin będą kreować przyjazny klimat inwestycyjny oraz wspierać lokalną przedsiębiorczość.

Działania te będą koncentrować się na pośrednim oddziaływaniu na otoczenie funkcjonowania przedsiębiorstw, po to, aby stworzyć odpowiednie warunki do zakładania, prowadzenia i rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy. Przewiduje się, że wynikiem tych działań będzie wzrost liczby mieszkańców, dla których głównym źródłem dochodów stanie się prowadzona własna działalność gospodarcza. Innym oczekiwanym efektem jest wzrost zatrudnienia i zahamowanie procesu migracji młodych ludzi na inne obszary regionu czy kraju.

Kierunek rozwoju aktywności gospodarczej służy stworzeniu możliwości dla prowadzenia nieuciążliwych działalności gospodarczych, zlokalizowanych w budynkach mieszkalnych lub w przystosowanych obiektach znajdujących się na posesji mieszkalnej. Do stworzenia lokalnego potencjału gospodarczego opartego na własnych zasobach i możliwościach może przyczynić się rozwój lokalnej, niewielkiej przedsiębiorczości, w szczególności w zakresie usług, rzemiosła, przetwórstwa rolno-spożywczego, które może być wzmocnieniem dla działających gospodarstw rolnych.

Dlatego też planuje się wzmocnić potencjał obszarowy dla rozwoju przydomowych działalności gospodarczych poprzez zwiększenie areалу obszarów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej z możliwością lokalizacji zabudowy agroturystycznej. Podstawą do oszacowania zapotrzebowania na powierzchnię użytkową będzie iloczyn liczby osób w wieku produkcyjnym i niezbędnej powierzchni do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej.

Niezbędną powierzchnię do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej przyjmuje się na poziomie 50 m² na 1 osobę w wieku produkcyjnym. Jest to powierzchnia lokalu użytkowego stanowiącego część budynku mieszkalnego jednorodzinnego.

Dla potrzeb oszacowania zapotrzebowania na powierzchnię użytkową niezbędną dla prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej i dla działalności agroturystycznej przyjmuje się, że w ciągu następnych 30 lat wskaźnik przedsiębiorczości w gminie osiągnie taką samą wartość jak w powiecie włoszczowskim. Wskaźnik dla powiatu włoszczowskiego przy założeniu, że jego wartość będzie rosła w takim samym tempie, jak w ciągu ostatnich 10 lat osiągnie w 2050 r. wartość ok. 17,2 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Przyjmuje się więc, że wartość wskaźnika przedsiębiorczości będzie proporcjonalnie wzrastała w gminie Secemin w ciągu następnych 30 lat, ale żeby gmina w 2050 r. mogła dorównać poziomowi powiatu będzie musiała zwiększyć wartość wskaźnika przedsiębiorczości z 7,21 do wartości 17,2. Można więc przyjąć, że w 2050 r. wartość wskaźnika wzrośnie o 10

osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym (wzrost o 10%) i osiągnie on wartość ok. 17,2.

Dla potrzeb oszacowania zapotrzebowania na powierzchnię użytkową niezbędną dla prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej i dla prowadzenia działalności agroturystycznej przyjmuje się, że prognozowany wzrost wskaźnika przedsiębiorczości o 10% zostanie podzielony na 5% wskaźnik zainteresowania społecznego prowadzeniem działalności gospodarczej i na 5% wskaźnik zainteresowania społecznego prowadzeniem działalności agroturystycznej.

Zgodnie z „Prognozą dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050”, w roku 2050 jest prognozowana liczba ludności powiatu włoszczowskiego wynosząca 35 734 osoby, z czego prognozowana liczba osób w wieku produkcyjnym wynosi 19 669, co stanowi około 55%.

Zgodnie z opracowaną prognozą demograficzną dla gminy Secemin w 2050 r. liczba mieszkańców gminy wyniesie 3934. Przyjmując taki sam jak w powiecie ok. 55%-owy udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej prognozowanej licznie ludności można przyjąć, że w 2050 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym wyniesie 2164.

Tab. 38. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej.

Prognozowana liczba mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym w 2050 r.	przeciętna powierzchnia użytkowa niezbędna do prowadzenia działalności gospodarczej na 1 osobę (m ²)	wskaźnik zainteresowania społecznego	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej (m ²)
2164	50	5%	5410

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z BDL GUS

Wykazuje się zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej w ilości 5410 m² powierzchni użytkowej.

Zakłada się stworzenie rezerwy terenowej w ramach obszarów zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej, pozwalającej na lokalizację działalności agroturystycznej. Podstawą do oszacowania zapotrzebowania na powierzchnię użytkową będzie nadwyżka zapotrzebowania na powierzchni użytkową dla agroturystyki ponad standardową powierzchnię dla rozwoju innej działalności gospodarczej, przy założeniu że:

¹⁾ zmiana nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

- liczba wynajmowanych pokoi nie przekroczy 5 (do tej liczby wlicza się jedynie pokoje oddawane do wyłącznej dyspozycji gości),
- do dyspozycji gości będą również pomieszczenia ogólnodostępne, tj.: jadalnia, miejsca odpoczynku i rekreacji. Goście będą mogli korzystać także z innych pomieszczeń lub atrakcji znajdujących się w obiektach należących do osoby prowadzącej agroturystykę,
- pokoje będą znajdować się w budynkach, które pełnią funkcję mieszkalną.

Biorąc powyższe warunki pod uwagę oszacowano powierzchnię niezbędną dla prowadzenia działalności agroturystycznej (bez powierzchni użytkowej domu przeznaczzonego na zamieszkanie właściciela gospodarstwa) na poziomie 250 m². Po odjęciu wykazanej powierzchni potrzebnej na prowadzenie działalności gospodarczej (50 m²), wynosi 200 m².

Tab. 39. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej.

Prognozowana liczba mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym w 2050 r.	przeciętna powierzchnia użytkowa niezbędna do prowadzenia działalności agroturystycznej na 1 osobę (m ²)	wskaźnik zainteresowania społecznego	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności agroturystycznej (m ²)
2164	200	5%	21640

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z BDL GUS

Wykazuje się zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia działalności agroturystycznej w ilości 21 640 m² powierzchni użytkowej.

10.7.4. Łączne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową.

Na terenie gminy Secemin występuje istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. W chwili obecnej nie wskazuje się osobnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, nie wyklucza się jednak możliwości pojawienia się potrzeb na terenie gminy związanych z lokalizacją nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej stanowiącej powiększenie lub uzupełnienie istniejącego zasobu mieszkaniowego.

Z uwagi jednak na przeważający, wiejski charakter gminy zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową jest traktowane jako łączne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną, zagrodową i rekreacji Indywidualnej. Zapotrzebowanie

to określa się jako sumę powierzchni użytkowych nowej zabudowy oszacowanych w powyższych rozdziałach, w zakresie:

- zapotrzebowania na zwiększenie powierzchni mieszkalnej w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy – 31 651 m²,
- zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w zakresie budownictwa letniskowego, tzw. drugich domów - 35 378 m²,
- zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej – 5 410 m²
- zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia działalności agroturystycznej – 21 640 m².

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową do prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej oraz do prowadzenia działalności agroturystycznej będzie realizowane w połączeniu z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową.

Sumaryczne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową w zabudowie mieszkaniowej (w tym w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej i rekreacji Indywidualnej) określa się łącznie jako 94 079 m².

10.7.5. Zwiększenie dochodów samorządu – zapotrzebowanie na tereny usługowe i produkcyjne.

W niniejszym rozdziale przedstawia się zapotrzebowanie na funkcje związane z działalnością usługową i produkcyjną.

Celem operacyjnym zapisanym w strategii jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości i gospodarki. Realizacji tego celu służyć powinny następujące zadania:

- pozyskiwanie nowych terenów pod inwestycje;
- przygotowanie (uzbrojenie) terenów pod inwestycje;
- opracowanie oferty inwestycyjnej;
- promocja oferty inwestycyjnej gminy;
- uaktualnienie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego;
- opracowanie i wdrożenie planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z kierunkami rozwoju gminy.

Działania te służyć będą realizacji jednego z celów strategicznych rozwoju gminy poprzez kreowanie przyjaznego klimatu inwestycyjnego oraz wsparcie lokalnej przedsiębiorczości.

Program rozwoju usług komercyjnych, rozwijających się zgodnie z prawami rynku, uznano za pożądany, a lokalizacja ich w znacznej części będzie towarzyszyć zabudowie techniczno-produkcyjnej.

Zapotrzebowanie to dotyczy konkretnych lokalizacji istniejących lub planowanych ośrodków zabudowy usługowej i produkcyjnej. Lokalizacja takich funkcji jest pożądana na terenie gminy z punktu widzenia realizacji jej strategicznych celów rozwojowych.

Z punktu widzenia celów określonych w strategii rozwoju gminy istotne jest stworzenie rezerw terenów inwestycyjnych, pozwalających na dywersyfikację zatrudnienia w gminie i aktywną walkę z bezrobociem poprzez zróżnicowanie dostępnych miejsc pracy. Grupą docelową są bezrobotni z terenu gminy, których liczba w roku 2019 wyniosła 174.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. powierzchnia geodezyjna gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wynosiła łącznie 536 ha, z czego:

- 278 ha stanowiły grunty rolne zabudowane, która na terenie gminy są reprezentowane przede wszystkim przez zabudowę zagrodową,
- 43 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów mieszkaniowych,
- 10 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów przemysłowych,
- 10 ha stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane terenów usługowych,

Powyższy podział odzwierciedla wzajemne proporcje pomiędzy zabudową o różnych funkcjach na terenie gminy w stanie istniejącym i ich udział w ogólnej powierzchni gruntów zabudowanych na terenie gminy.

Tab. 40. Proporcje powierzchni gruntów zabudowanych o różnych funkcjach w gminie.

	Powierzchnia (ha)	Udział w ogólnej powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych w stanie istniejącym (%)
Tereny zabudowy zagrodowej	278	81
Tereny mieszkaniowe	43	13
Tereny usługowe	10	3
Tereny przemysłowe	10	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z BDL GUS

Powierzchniowy udział terenów usługowych i przemysłowych w ogólnej powierzchni gruntów zabudowanych jest niewielki. Na okres objęty prognozą tzn. do 2050 r. zwiększa się udział terenów usługowych i przemysłowych o 27% w stosunku do ich obecnego udziału w ogólnej powierzchni gruntów zabudowanych w gminie, uznając potrzebę wyrównania niedoborów w

stanie istniejącym, głównie w zakresie wyposażenia gminy w zabudowę usługową i produkcyjną, która stanowić będzie lokalne ośrodki aktywności gospodarczej.

Wyliczone wcześniej zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową jest określone na poziomie 94 079 m² i z uwagi na wiejski charakter gminy obejmuje łączne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zabudowę zagrodową, a także zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i rekreacji indywidualnej.

Biorąc pod uwagę wyliczone wcześniej zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową o łącznej powierzchni użytkowej 94 079 m² wylicza się proporcjonalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową i produkcyjną przy założeniu zwiększonego do 30% udziału terenów usługowych i do 30% terenów produkcyjnych w ogólnej powierzchni gruntów zabudowanych gminy.

Tab. 41. Wyliczenie zapotrzebowania na nową zabudowę usługową i produkcyjną.

	Udział w ogólnej powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych w stanie istniejącym (%)	Prognozowany udział w ogólnej powierzchni geodezyjnej gruntów zabudowanych w 2050 r. (%)	zapotrzebowanie na nową zabudowę w m ² powierzchni użytkowej
Tereny mieszkaniowe i zabudowy zagrodowej łącznie	94	60	94 079
Tereny usługowe	3	20	70 559
Tereny produkcyjne	3	20	70 559

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z danych z BDL GUS

Biorąc pod uwagę powyższe wyliczenia wykazuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej, na których możliwa będzie lokalizacja:

- 70 559 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy usługowej,
- 70 559 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy produkcyjnej.

Z uwagi na wiejski charakter gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną określa się łącznie jako zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną rozumianą jako obiekty produkcyjne, składy i magazyny, jak również zabudowę obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich.

10.7.6. Zestawienie zapotrzebowania na nową zabudowę.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy:

Tab. 42. Zbiorcze zestawienie zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy w podziale na funkcje zabudowy

Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy (m ²)
Zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna, wielorodzinna, zagrodowa, rekreacji indywidualnej)	94 079
Zabudowa usługowa	70 559
Zabudowa produkcyjna (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybactkich)	70 559
razem	235 197

Źródło: Opracowanie własne

10.8. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę.

Dla potrzeb oszacowania możliwości lokalizacji nowej zabudowy na terenie gminy Secemin szacuje się:

- chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, tzn. w granicach wyodrębnionego przestrzennie obszaru zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkanego przez ludzi, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabu-

dowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy,

- chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę - innych niż położonych w ww. obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Pojęcie chłonności należy rozumieć jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Gmina Secemin jest w całości jest pokryta obowiązującymi planami miejscowymi. Tereny zabudowy wyznaczone w planach miejscowych pokrywają większość obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych.

Przedstawiona poniżej analiza chłonności zawiera zarówno analizę chłonności położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, jak również analizę chłonności terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę (innych niż położonych w ww. obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej) rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy.

Tab. 43. Analiza chłonności terenów zabudowy wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych oraz chłonność w pełni wykształconych obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

		A	B	C=A+B	D
OZNACZENIE OBSZARU W STUDIUM	DOMINUJĄCA FUNKCJA ZABUDOWY	POWIERZCHNIA TERENU NIEZAINWESTOWANEGO W OBSZARACH O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKcjONALNO- PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTEK OSADNICZYCH [ha]	POWIERZCHNIA TERENU NIEZAINWESTOWANEGO W OBSZARACH PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ (INNYCH NIŻ OBSZARY O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKcjONALNO- PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTEK OSADNICZYCH) [ha]	POWIERZCHNIA TERENÓW DOTYCHCZAS NIEZAINWESTOWANYC H - ŁĄCZNIE [ha]	CHŁONNOŚĆ [m ²]
MN, MW, MNU, MNUc, ML, RM	ZABUDOWA MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA, ZABUDOWA ZAGRODOWA, ZABUDOWA WIELORODZINNA, ZABUDOWA REKREACJI INDYWIDUALNEJ	275,3	387,9	663,2	315 319
U, UTS	ZABUDOWA USŁUGOWA, ZABUDOWA USŁUG SPORTU	29,6	33,3	63,0	62 980
P	ZABUDOWA PPRODUKCYJNA, PRODUKCYJNO - USŁUGOWA, ZABUDOWA OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH, HODOWLANÝCH, OGRODNICZYCH, LEŚNYCH I RYBACKICH	2,4	49,5	51,9	57 644

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia gminy Secemin wynosi 16 300 ha. Zgodnie z obowiązującymi planami miejscowymi na terenie gminy Secemin obszary przeznaczone pod zabudowę zajmują łącznie 1261 ha terenów zabudowy, w tym zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, przemysłowej i inne) co stanowi 7,7 % powierzchni gminy.

Łączna powierzchnia terenów niezainwestowanych wyliczona w tabeli nr 43 wynosi 778,1 ha, co stanowi 61,7 % wyznaczonych terenów zabudowy w planach miejscowych.

Na podstawie wykonanych analiz można stwierdzić, że rzeczywisty stopień wykorzystania terenów pod zabudowę generalnie nie powoduje wykorzystania maksymalnej dopuszczalnej w ustaleniach planów miejscowych powierzchni zabudowy, gmina posiada znaczne rezerwy do wykorzystania pod zabudowę.

10.9. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

W poniższym zestawieniu przedstawione zostało porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z oszacowaną chłonnością terenów.

Tab. 44. Bilans terenów

maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (Z)		chłonność terenów (CH)		różnica (Z-CH)
Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy m ²	Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy m ²	Powierzchnia użytkowa zabudowy m ²
Zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna, wielorodzinna, zagrodowa, rekreacji indywidualnej)	94 079	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna i zagrodowa	315 319	- 221 240
Zabudowa usługowa	70 559	Zabudowa usługowa	62 980	7 579
Zabudowa produkcyjna (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich)	70 559	Zabudowa produkcyjna, produkcyjno-usługowa	57 644	12 915

Źródło: Opracowanie własne

W zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, wynikającej z analizy chłonności wynika, że maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przewyższa chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych.

Na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 4 lit a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na terenie gminy Secemin **nie ma więc możliwości lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, rekreacji indywidualnej) poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz poza terenami wyznaczonymi w obowiązujących planach miejscowych.**

Z powyższego bilansu wynika natomiast, że w zakresie zabudowy usługowej i produkcyjnej maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przewyższa oszacowaną chłonność obszarów, tzn. przewyższa chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonność terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych.

Na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 4 lit b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym bilans terenów zabudowy może być więc uzupełniony w zmianie nr 1 studium o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, tzn. maksymalnie o:

- 7 579 m² powierzchni użytkowej dla zabudowy usługowej,
- 12 915 m² powierzchni użytkowej dla zabudowy produkcyjnej (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich).

Wyliczona w bilansie powierzchnia użytkowa zabudowy będzie mogła być realizowana poza obszarami, o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz poza terenami wyznaczonymi w obowiązujących planach miejscowych.

Zakładając, że powierzchnia terenu zabudowy wyznaczona w studium jest powierzchnią brutto, z której 50% stanowi powierzchnia netto działki budowlanej (po odjęciu terenów niezbędnej obsługi komunikacyjnej), a intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej wynosi średnio 0,5 można przyjąć, że wyliczona w bilansie powierzchnia użytkowa zabudowy będzie mogła być realizowana na powierzchni brutto terenu zabudowy w studium wyliczonej szacunkowo jako około:

- 3,03 ha powierzchni brutto terenów zabudowy usługowej, na których będzie można zlokalizować zabudowę usługową o powierzchni użytkowej 7 579 m²,

- 5,16 ha powierzchni brutto terenów zabudowy produkcyjnej, na których będzie można zlokalizować zabudowę produkcyjną (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich oraz gospodarstwach leśnych i rybackich) o powierzchni użytkowej 12 915 m².

W ustaleniach zmiany nr 1 studium nie zakłada się jednak pełnego wykorzystania potencjalnej rezerwy terenu wynikającej z bilansu.

W zmianie nr 1 studium zakłada się wyznaczenie nowego terenu przeznaczonego na cele produkcyjno - usługowe (PU) o powierzchni 2,1 ha.

Zakładając, że powierzchnia terenu zabudowy wyznaczona w zmianie nr 1 studium jest powierzchnią brutto, z której 50% stanowi powierzchnia netto działki budowlanej (po odjęciu terenów niezbędnej obsługi komunikacyjnej), a intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej wynosi średnio 0,5 można przyjąć, że na nowym terenie zabudowy wyznaczonym w zmianie nr 1 studium o powierzchni 2,1 ha będzie mogła być realizowana zabudowa produkcyjno-usługowa o powierzchni użytkowej 5 250 m², z czego zakładając równe proporcje funkcji usługowej i produkcyjnej :

- 2 625 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy usługowej,
- 2 625 m² powierzchni użytkowej nowej zabudowy produkcyjnej (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich oraz gospodarstwach leśnych i rybackich).

W wyniku realizacji ustaleń zmiany nr 1 studium rezerwa terenów zabudowy wynikająca z bilansu w zakresie funkcji zabudowy usługowej i produkcyjnej zmniejszy się do następujących wartości:

- 1,98 ha powierzchni brutto terenów zabudowy usługowej, na których będzie można zlokalizować zabudowę usługową o powierzchni użytkowej 4 954 m²,
- 4,11 ha powierzchni brutto terenów zabudowy produkcyjnej, na których będzie można zlokalizować zabudowę produkcyjną (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich oraz gospodarstwach leśnych i rybackich) o powierzchni użytkowej 10 290 m².

	BILANS TERENU	Wykorzystanie bilansu w zmianie nr 1 studium	BILANS TERENU do uwzględnienia w kolejnych zmianach studium
--	---------------	--	---

Funkcja zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy (m2)	Powierzchnia terenu brutto (ha)	Powierzchnia użytkowa zabudowy (m2)	Powierzchnia terenu brutto (ha)	Powierzchnia użytkowa zabudowy (m2)	Powierzchnia terenu brutto (ha)
Zabudowa usługowa	7 579	3,03	2 625		4 954	1,98
Zabudowa produkcyjna (obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz zabudowa obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich)	12 915	5,16	2 625	2,1	4,11	10 290

Zgodnie z art. 10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, w studium ustala się ich rozmieszczenie.

Ujęcie w zmianie nr 1 studium lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW nie wymaga uwzględnienia wyników bilansu - zapotrzebowanie na lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW nie może być wyrażone poprzez ilość powierzchni użytkowej zabudowy, ponieważ planowana funkcja nie wiąże się z koniecznością realizacji zabudowy posiadającej „powierzchnię użytkową”.

10.10. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Analiza przeprowadzona w rozdziale 10.6. wykazała, iż możliwości finansowe gminy są wystarczające w zakresie realizacji zadań własnych na terenach obecnie przeznaczonych pod zabudowę i planowanych, znajdujących się w granicach jednostek osadniczych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Gmina w sposób wydajny realizuje inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.

W obszarze objętym zmianą nr 1 studium nie przewiduje się możliwości lokalizacji infrastruktury społecznej, służącej realizacji zadań własnych gminy.

Obszary objęte zmianą nr 1 studium posiadają możliwość dostępu do infrastruktury technicznej oraz obsługi komunikacyjnej. Obsługa infrastrukturalna nowych terenów zabudowy wyznaczonych w ustaleniach zmiany nr 1 studium będzie następowała przez przyłącza do istniejących sieci, po ich niewielkiej rozbudowie i uzupełnieniu.

Ustalenia zmiany nr 1 studium zasadniczo nie powodują więc konieczności dodatkowych inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i drogowej.

Ewentualne potrzeby inwestycyjne, wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy, związane z lokalizacją nowej zabudowy w rezerwach terenu niewykorzystanego pod zabudowę w ustaleniach planów miejscowych i w nowych obszarach zabudowy wyznaczonych w zmianie nr 1 studium, nie przekraczają możliwości ich finansowania przez gminę.

Wykazane w studium zapotrzebowanie na nową zabudowę jest dostosowane do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej.